PROTOCOLLON

ANNO 1719

IV

6

Zebrał

Eligi Korwin Piotrowski

Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego

w Motowidłówce.

Własność córki Stanisławy

z Piotrowskich Malinowskiej.

N. Inv. 6256

1415.

Protocollon Expeditionum Variarum in Anno 1719. Cancellariatu Illustrissimi & Excellentissimi Domini Joannis in Slupow Szembek Supremi Regni Cancellarij Lomzensis, Gra-dentinensis &c Capitanei.

Zebrał
Eligi Korwin Piotrowski
Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego
w Motowidłówce.
Własność córki Stanisławy
z Piotrowskich Malinowskiej.

11

In Nomine Domini.

Relacya konferencyi z Xięciem Dołhorukiem Posłem Cara Jmci z 3go Januarii 1719go miany-

Pierwszy Car Jmć w Responsach swoich na listy Stanow Rzpltey danych, reflexował się na ustne donieszenie Posła swego Xcia Dołhorukiego, gdy Jksłć naznaczył mu dzień dzisieyszy, y bydź w apparamencie krolewskim, Senatorowie, y Ministrowie Status utriusq; Gentis przy Boku Jksłci przytomni, słuchali Exhortacyi Xcia Dołhorukiego. A naprzod zaiadszy, Xiąże Jmć Podkanclerzy Litt. zagaił, że Nayiasnieyszy Krol Jmć odynosrał Przytomna Radę krolestwa swego, na wysłuchanie y donieszenie sobie punktow, ktorych Xiąże Jmć Poseł Cara Jmci miał do domieszenia. Xiąże Jmć Dołhoruki rzekł, że listow, ktore Car Jmć pisał do Jksłci y Stanow Rzpltey, patet zgodnie Cara Jmci, y przyiazni Jego Soiuszna, ktora wzaiemney potrzebuie-. Reponitum Xiązęcio, że Car Jmć niepomnien małpie o wzaiemney przyiazni krola Jmci y Rzpltey zdanych, y oświadczonych sobie tak wielu dowodow in antecessum. Na to Xiąże odpowiadaiąc wyraził, że Car Jmć czynił tak wiele, czyni dla Rzpltey y teraz dla zgadania Jey kazał Woyskom swoim wtapiac, zadaiąc aby wzaiemnie Rzpta przyiazni iey, y Soiuszu dotrzymywała, będąc wzaiemnie obligowana dopomagać przeciw spolecznym nieprzyiacielom, że za oddaleniem ztąd tego nieprzyiaciela, niemasz innego sposobu do pomozenia tylko kaprami od Gdanszczan wystarionymi, dlatego Car Jmć dziwnie się, że Rzpta onez trudni, zgoda aby na nie zezwoliła, gdyż Jey to nic nie kosztuie, a zagrodzi się przez to droga, y sposob do prowizyi y pożytku, ktore nieprzyiaciel odbierał od Gdanszczan-.

Szczęsno mu na to, żeby tego trzeba probować- Reponit Xiąże Dołhoruki, że fabrykanci kilka okrętow z zbożem, drzewem, y smołą &- Reponitum, że szczęścia ma wiecey Dzierżu u siebie, Smoły et similia. A zatym okręty tym Gdańskie nicmogą tu tam vdawać, aby miasto zysku tracił- Xiąże Dołhoruki rzekł recapitulando wszystkie rzeczone, przeciw Gdańskom pretensye, mianowicie o wyrzucenie y wyprowadzenie kaprow, przydaiąc, że co było za Soiusz ex parte Rzpltey, gdyby ieden czynił przeciw nieprzyiacielowi a drugi nie-. Obiecano to wszystko donieść Jksłci, na drugiey konferencyi obszerniey szey dać mu Responsa- Potym Xiąże Dołhoruki poszedł do drugiego punktu, wyrażaiąc, że Car Jmć będąc pewnym przyiazni Rzpltey u czynił Traktat Madzenski, o dynastyi swoiey Xiężny Kurlandzkiey Wdowy z Margrafem Brandeburskim, z Xięciem Fryderykiem Wilhelmem, y miał tę nadzieię, że to miało bydź temu pokazanie, bo żadnego nie ma praeiudicium bo ieżeli successorem Kurlandyi zostanie, to Rzpta będzie miała, tak iako przedtym Zasallum, dlatego Car Jmć żąda, aby Rzpta pokazała mu swym przyiazn niezmienną-

Xiąże Jmć Podkanclerzy Litt. obiecał donieść Jksłci, y pytał ieżeli ma co wiecey Xiąże Dołhoruki ad deferendum. Na co reponit, że chce słuchać wzaiemnie, co mu odpowiedzą. Reponitum Mu. że nowy nastawszy Krolestwi Jmć relacyą na drugiey konferencyi dadzą mu odpowiedz- Na koniec przydał Xiąże Dołhoruki, że Car Jmć iakoto nowy nie Nadzieię przyiazni Rzpltey, tak ieżeli na to Rzpta na to nie przypadnie, tedy Car Jmć wezmie to sobie za affront, y będzie miał względu Mennowy swoie- obiecano y to donieść Jksłci- Xiąże Dołhoruki zaś wyraził Jmieniem Principała swego, aby iako nayprędzey mogł bydź respons od Jksłci-.

Copia listu Jksłci do Cara Jmci z Warszawy 12go Stycznia 1719go

My Niż y Dziedzicznie Wielki Hospodar August II. z Bożey łaski Krol Polski Wielki Xiąże Litt. Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki &c y inny Dziedziczny Xiąże Saski &c Swiętego Panstwa Rzymskiego Nayworszy Arcy Marszałek y Xiąże Elektor, Landgraff Thuringiey Margraff Misnicy, także wyższey y niższey Lusacyi &c- Nayiasnieyszemu y Dzielnie rządnieyszemu, Wielkiemu Hospodarowi, Carowi y Wielkiemu Xięciu Piotrowi Alexiewiczowi, wszystkiey Wielkiey y Małey y Białey Rusi Samodzierzcy, Moskiewskiemu, Kijowskiemu Włodzimirskiemu, Nowogrodzkiemu, Carowi Kazańskiemu &c- y Hospodarowi Samowładnemu y panuiącemu Naszemu Carskiemu Wielm Bratu naszemu kochanemu. Naszego Krolewskiego Wielkiego Państwa Bratarskie kochaiące pozdrowienie- Respons W. C. W. z Peterburga 20go Gbra, Roku przeszłego datowany, na listy od Nas y Panow Rzpltey z Grodna przez Umyślnego Emissaryusza pisane ordi

mniące Ukazy do Xięstwa Jenerała Repnina, żeby z Dyrrizya pod Commendą swoią zostaiąca ode Gdańska y z Państw Xięstw wychodził, bardzo nas ukontentowały z wielu przyczyn naybardziey iednak z tey, że iako Szczerze y Stałemi pragniemy Sąsiedzka y z kontynuowania przyiaźni W^ce Car^ce W^ce zachować, tak staramy się wszelkie okazye do Naruszenia oney mogące odwodzić zupełnie, na zawsze oddalone. Zwłaszcza nie przestaiemy iasnie usilnym zadaniem Jmieniem Naszym y wszystkich Stanow Xięstw W^ce Car^ce W^ce Solicytować, y rekmirować abyi czystym y mocnym powtorzeniem Ukazow swoich, iako nayspiesznieyszy, y nayskromnieyszy Marszu bez krzywdy y uciemiężenia Obywatelow ze wszystkich Państw Xięstw Kor^ce W^ce W^ce Xięstw y z Kurlandyi pomienionemu Xięciu Repninowi Jenerałowi swemu zalecie rozkazał. Względem innych okoliczności, w Responsie tymże W^ce Car^ce W^ce wyrażonych, y ustnie przez Xięcia Dołhorukiego pełnomocnego Posła przed nami, y przed Pany Senatorami y Ministrami Naszymi na Rozhoworze od Nas naznaczonym proponowanych dostatecznia Replikę, według Ustaw y zwyczaiow Praw y Wolności Xięstw, tudzież według obowiązkow dawnieyszych, Pakt wiecznych y ostatniego Soiuszu doczesnego przeszczonemu Xięciu Dołhorukiemu, bez omieszkania wszelkiego przełożyć nie omieszkaliśmy. Na którego obszerną relacyą, referuiemy się, oraz uprzeymamy W^ce Car^ce W^ce, iż iako My z Naszey Strony, mieniwszy wszelkim przeciwnym relacyom, dotrzymać nienaruszenie Soiuszney przyiaźni przeciwko Spolnemu Nieprzyiacielowi chcemy, takiey Nadziei iesteśmy, że W^ce Car^ce W^ce wzaiemnym sposobem ze swoiey Strony to Samo uczynić zechcesz, niepretendując po nas y po Xięstw żadnych Uczynności Traktatom dawnym wiecznym y dzisieyszym przeciwnych, oraz Interessom dobra pospolitego, także Prawom, y Wolnościom Xięstw szkodliwych. Przytym zdrowia dobrego y szczęśliwego powodzenia od Pana Boga W^ce Car^ce W^ce życzemy Dan ut Supra.

W^ce C^ce W^ce Wierny Brat Kuzyn August W^ce

Replika na propozycye Xięcia Jmć Dołhorukiego w Warszawie 3^ce Januarii 1719^ce na rozhoworze powtornym dana.

Domieszamy swoiemi Jmć dworiaka, propozycyą, W^ce Mci z Woli Cara Jmć przed nami dnia onegdayszego uczyniona. Pierwsza ratione trzymania Kaprow od Miasta Gdańska, gdzie za ratione kurlandyi. Na które obiedwie propozycye Król Jmć z nieszczymi się z Nami Senatorami y Ministrami taką W. Mci życzący przełożyć Replikę.

Wiadomo się dobrze N^ce Carowi Jmć y W. Mci prawa Nasze Polskie, y Rząd Xięstw: które Car Jmć w Responsach swoich ostatnich deklaruie się nienaruszenie utrzymywać, y od wszelkich przeciwności bronić: że Materye Status, to iest do wszystkich Stanow należące, na Seymie powinny będą traktowane, y konkludowane. Z tamtym Król Jmć z przytomnymi Nami Senatorami y Ministrami, proponowanie y rezolwowanie tych obiedwuch Interessow do całey Xięstw należących, do kadencyi Seymu zalimitowanego od Krola, ktora kadencya w krotce zechce determinować. Podaiemy to do Wagi y Informacyi N^ce Carowi Jmć, y Wey Mci, że tych obiedwuch Interessach wielkie zachodzą y bęc zachodziły trudności y przeszkody. Nayprzod przeciwko Kaprom teraznieyszym się opponuiemy. 1mo Że Xięstwa według Soiuszu obligowała się nie tak morzem wojować, iako raczey Lądem. Co sobie Traktatom narowała Dziatynskiego. Jako sposobności każdego Monarchy zdrowie będzie. 2do Że do tego nie mogła się obligować się, żeby Morzem Woiewała, ponieważ Ludzi sposobnych, ani Flotty nie ma. Jednak ziemia, iako dotąd wielka ruina y dezolacya, nienagrodzona nigdy krajow swoich przeciwko Spolnemu Nieprzyiacielowi Woyną prowadziła tak y daley kontynuować aż do Traktatu Jenerałnego nieprzestanie, y lubo żadnych krajow Nieprzyiacielskich nie trzyma iednak w postawie y gotowości wszelkiey utrzymuiąc Woysko Regularne, y inne preparamenta, y rekrutista do Woyny potrzebne opatrzuiąc zostawać zna dano dispendia na to łożyć muszą. 3^tio Zdych Kaprow od Gdańska żadna nie była necessitas, bo Flotta Angielska 1717mo et 1718. bez tego Szwedow odpędziła z Morza y prowadzą onym Commercia. 4to Że Krolewiec, per consequens Dwor Berlinski skonfederowany z Carem Jmć przeciwko koronie Szwedzkiey, maiąc y trzymaiąc z Notabilem partem Baltyckiego Morza, kaprow żadnych nieprawnie, ani się ich Car Jmć od tego Dworu nie upomina, y owszem wiadomą, świadczy konniwencyą, że Krolewiec ze Szwecyą traffikuie, y Handle swoie prowadzi, y ztamtąd Szwecyą rożne bierze Towary: odwrotnie Szwecyą znowu do tegoż Krolewca trudzie Żelazo, y Miedź. A Gdańsk dopiero, gdy czego potrzebuie, od Krolewczanow kupować musi, iakoby od gości swoich. 5to Na Konferencyi ostatniey w Gdańsku, gdy Wey Car Jmć obcemu Kanclerzowi swoich te uczynił propozycye, żeby miasto Gdańsk pewną pieniężną Summę, Kapry to proponowane redimat, a Car Jmć swoie kapry za to pieniądze chciał wyprawić: y niepotrzebował zatym kaprow, ale pieniędzy, bo wiedział, że Nasz Naród do Nawigacyi nie iest sposobny. Nie chcieli na ten czas y nie mogli Senatorowie y Ministrowie Polscy na to pozwolić, żeby się Gdańsk

okupował, iako Miasto ad Corpus Reipublicæ należące, które contribuit bez tego na Expensa Woienne, składaiąc na Woysko koronne Kontrybucye. Z tym wszystkim nie respektuiąc nato że Jmć Pan Jenerał Balck Kommendant naten czas Elblągski im antecessum znaczne z Dułamy Gdańskiey przez dwie, albo trzy lata brał poraye, y racye: co gdyby przyszło porachować, wyniosło by wielką Summę. Jak że subsequenter Xiąże Jmć Myszkow powracaiąc z Pomeranii od tegoż Miasta wymusił wielką Summę, dawszy temu Miastu assekuracyą, że już więcey od nich Nisy Car Jmć nie będzie pretendował nigdy. y miasto to będzie remet pro semper. Tego nie dotrzymano. bo nie tylko powracaiące Załogi Cara Jmći in anno 1717e wielkie prowianty wzięły, ale ieszcze y Regimenty przechodzące, tak idąc do Pomeranii, iako y powracaiąc przez cały rok bez przestanku, srodze dokuczyły całemu kraiowi, y Dułanom Gdańskim. Na ostatek Xiąże Jmć Dołhoruki z ordynansu Nro Cara Jmć powracaiąc z Woyskiem, wielką pieniężną Summę na Mieście Gdańsku wziął, na którą to miasto musiało się zadłużyć, że wkrótce upadszy nie może Satisfakcyi czynić swoim dawnym kredytorom, nawet poddanym Dworu Berlińskiego. Oco na nich ten że Dwor srodze nastąpnie, y graviter Jm incumbit. Gdy tedy Xiąże Jmć Dołhoruki Jenerał Cara Jmć takową wielką wziął Summę, którą teraz Kommissarze Cara Jmć dobiiaią, iuxta Conventionem initam, y za którą nie 4. kapry, ale 30. albo 40. wyprawić by się mogło, y do skończenia samego Woyny trzymaią; spodziewa się Je K Mć y przytomny Senat, że ieśli Nisy Car Jmć całych kaprow pretendować nie może ex rationibus promissio. y że pieniądze wziął za te pretensye. 2do Jest Wiele okoliczności, z których emergunt niezależone summy przez Xięcia in commodum Cara Jmć pod czas tey Woyny wydane przeciwko wyraźnym kondycyom Paktow Sobiemych zawartych z Carem Jmcią których trudno na vclinguitur. Jchmćm Panom Ministrom Je Caro Mci alc tylko do poparcia wydanego Ukazu na wyście Woyska Moskiewskiego, który tegoż Sobiemu wyraźnie przypomina się: że Woyska Cara Jmći bez Rekwizycyi Xięcia wchodzić nie powinny były, a rekwirowane suo Sumptu żyć miały.

Przeciwko zaś pretensyi o Elekcya, y Sukcessya Eventualną Nowego Xięcia kurlandzkiego, te in contrarium wyrażaią się racye.

Nro 2do Stante vita Xięcia Jmć Ferdynanda o Sukcessorze myślić się nigdzie in præiudicium króla Jmć iako Dekretu Dominii y Xięstw całey, którey wszystko z królem Jmcią, ta się kurlandya z całymi Inflantami za panowania na ten czas ś.p. króla Zygmunta Augusta przez Pacta Subiectionis podała, y ad Corpus Xięstw przyłączyła, y inkorporowała zupełnie y na wieczne czasy. Jako o tym też Pacta Subiectionis, oraz et Privilegium desuper tymże Stanom Inflantskim y kurlandzkim, od tegoż króla Jmć ś.p. Zygmunta Augusta nadane iuxtas wyrażaią y wiadomo. Co potym przysięga króla Jmć Augusta, y przysięga Mistrza kurlandzkiego Gotharda Kettlera, y przysięga wszystkich Stanow tak kurlandzkich, iak inflantskich Stwierdziła, y ugruntowała: gdzie iest ta clausula pro expressum ab ordinibus wyrażona. Promittimus et juramus, quod ex nunc et deinceps fideles et obedientes erimus Serenissimo Principi Domino Dominio Sigismundo Augusto Regi Polonie Domino et Hæredi, eiusq; Successoribus Regibus et Regno Polonie, magnis Ducibus, et Nro Dni Litt. Pro Pro Mattis, Regno, ac Ducatibus assistemus, nec non Eius Successoribus contra quoslibet Jnimicos, quibuscunq; Tractatus, nulla Fœdera, Jnducias, aut Contractus facimus, sine Sue Maiestatis Regiæ Consensu et approbatione et Jnomne wtymże Juramencie: omnemq; Machinationem, quam practicari subolevarimus in præiudicium Regiæ Maiestatis, et Ducatus Dignitatis cuito diemus, præcavebimus, et pro posse Nostro summa fide impediemus. 2do Że y po Smierci Xiąż Jmć kurlandzkiego y Semigalskiego, nie godzi się żadnemu Panu Postronnemu do Kurlandyi interesować, iako do Fundum directi et utilis Dominii Jro K Mci y całey Xięstw, et immittere falcem in alienam messem. bo przez to byłaby illata ois justitis Fœderum nie tylko królom Polskich y Xięstw, ale całey Europy. Jako tego czasu może się wytrzeć nie tylko prawem pospolitym wszystkich Narodow, ale też Historii, exemplis, et continuo, tak u nas w koronie Polskiey, y w W.X. Litt: iako y w postronnych Państwach innych praktykowanych, że takowe spadki cesserunt Directo Domino et Xięciu, kiedy pokaże się, że nie mało Prowincyi y Woiewodztw, post extinctum Jus Feodale Xięstw nie korporowała do korony y W. X. Litt. Jest y stoiey przykład w Slasku, że pozostałe Xiązat Brzeskich i innych z Piastowskiey Linii pochodzących ostatnich Cesarz Jmć Leopoldus Lignicz, Brzeg, y Lawe nie konferował komu Cudzemu, ale Jey sobie wziął, y do Slaska nie korporował, iakoby bliższa kosmopola nie Sukcesya. Znayduie y Nisy Car Jmć y w Swoiey Monarchyi takowe przykłady że Nisi Carowie Prae

decernowanie Jego, in similibus tak sobie postąpili, że podobne sądki sobie zrobili, y do Państwa swego nikogo nowali.

3to Pokazuie się na oko, że przez N:mo Cara Jmć Margrabiego Brandeburskiego Promocya, wzruszyłby się wszystkie Pakta małkowskie z koroną Polską postanowione, iako to Pacta Potanowskie dawnieysze, ale y swieższe wieczney Pokoiu, y Soiuszu Traktat Brzymadowskiego Articulo 1mo Item Articulo 2do 5to et 8vo gdzie w tłac o Inflantach pisze: a przy Inflantach mieści się Kurlandya, bo to oboie razem krolowi Jmci y Rpltey poddało się. Item Articulo 23 et 24to Item porownay Traktat Dziadynskiego Articulo 1mo et articulo 5to według którego Traktatu wszystkie Inflanty krolowi Jmci y Rpltey dotrać się y oddane bydz powinne: Alisci miasto oddania Inflant do Kurlandyi Własności krola Jmci y Rpltey przeszkadzaią, y do niey się interessuią, nienależycie. 4to Iak była przezorna Rplta że hunc casum caducitatis we 20ey y 7mey Lat po dubiekcyi Stanow kurlandzkich y Mistrza krzyzackiego przez konstytucya 1589 vigore directi Dominii dyponowała, przeciwko której Ordynacyi ani Rządz Jmci Kurlandzki, ani Stany kurlandzkie, ani się Nobilitas nie opponowały, kiedy ex post formulam Regiminis przez kommissarzow od krola Jmci y Rpltey na uczynienie dobrego Rządu, y pomiarkowanie na ten czas differencyi, które zachodziły między Rządem kurlandzkiem, y Stanami kurlandzkiemi ze Szlachta, wszystka Kurlandya akcepłowała, et iuxta eandem formulam Regiminis do tego się czasu sprawnie, y rządzi, kiedy we wszystkich sprawach przez appellacye przychodzących tak Rządzta, iako y Szlachta sądzili się, y rządzą aktualiter na Sądach Relacyinych przed krolem Jmcą, y Senatem. Znayduie się także punkt in formula Regiminis. Conventus publici singulis biennijs Mitaviæ celebrentur, ad quos singuli Districtus, postquam Articulos deliberatorios Nacti fuerint, Nuntios Suos cum Sufficienti potestate abllegabunt. Gdzie y Inquibus Conventibus nihil decerneter, quod Pactis Subiectionis fundamentalibus et Ducalibus Investituris, et huius Regiminis formæ, aut ordinationi sit contrarium. Horum enim omnium eterna authoritas esse et observari debebit. A tu contrarium się stało, bo do Punktow nie wyrazono materyi, oczym miano deliberować albo na co Stany kurlandzkie miały dać Instrukcya, rezolucya, ani obserwowano kondycyi in forma Regiminis, że na tych Seymikach Instrukcyi nie powinni nic robić, aby Pactis Subiectionis Fundamentalibus, et Ducalibus Investituris było przeciwnego. Taż Formula Regiminis ma w sobie daley, że Rządz kurlandzki może in casu alicujus necessitatis, extraordynaryny naznaczyć Seymik, y to communicato prius Consilio cum Consiliariis, a nie kto inszy, albo postronny Monarcha. Dołożono y tego w teyże formule, że gdyby Rządz kurlandzkie eius modi Conventum indicere recusaret, tedy Authoritate Maiestatis Regiæ indicetur. In eadem formula Regiminis wszystkie Gravamina na ten czas umorzone: na ostatku formula Iuramenti Novi postanowiona, która Szlachta na teneras, y Stany kurlandzkie wykonały, y teraz wykonywaią: Ego N: N: Juro N.N. Curlandiæ, et Semigalliæ &c Duci, Eiusq; Successoribus Investituris, et Dominorum Nullus superfuerit, Serenissimo ac Potentissimo Principi ac Domino Domino Sigismundo IIIo Poloniæ Regi, Illiusq; Successoribus Regibus, et Inclyto Regno Poloniæ Magnoq; Ducatui Lith. tanquam non Solum Supremis ac Directis, qualis nunc sunt, sed etiam utilibus, et immediatis tunc futuris Dominis meis, tam uti Cæteri Regni Indigenæ Subditus fidelis, et subiectus esse. Eius Mtatis commoda, et emolumenta quelevere, et promovere, omniaq; Damna et Incolarum Mtis Eius quantum per me fieri potest, damna, et incommoda præcavere, amovere, prævenire, uti fidelem et probum Subditum decet, semper velim, qua in re nil quidquam quod humano Ingenio excogitari potirit, me impediet, sic me Deus ad iuvet, et Sancta Christi Passio. Z tego tedy Juramentu iawnie się pokazuie, że Stany kurlandzkie y Szlachta żadney sobie rezerwy nie zachowały, ale we wszystkim Rpltey się submiserunt, tak za panowania y życia Xcia kurlandzkiego, iakoż y post fata Principis ex tunc do jure Feodali Eiusdem Linece, że absolute do krola Jmci y Rpltey należą, ani będą mogli Principem novum postulare, y exinde argumentuiąc a maiori ad minus, iacli się niegodzi żadnemu Senatorowi, ani Szlachcicowi na koronie, y W.X. Lith. et annexis Provincyi, stante vita krola Jmci de futuro Rege myśleć bo to Legibus Regni vetitum est expresse; nie de futuro Regnante in vita Regis aliquid statuatur. Item vetitum est, ne Privilegia Bonorum, stante vita ponentorum extradantur: Nawet według Praw Naszych dispositiones de Successionibus futuris privatarum fortunarum sunt Nullitatis, y zaraz je Trybunał kassuie. Iakoż tedy król Jmć y Rpltá mogliby permittere ullam Electionem stante vita Principis Curlandiæ y ieszcze przeciwko dyspozycyi konstytucyi 1589. y iako Stany kurlandzkie y Szlachta Poddani krola Jmci y Rpltey, którzy non Sunt ex Juris, sed subiecti Potestati Regiæ et Reipublicæ, co przy oyga ich testatur, mogliby się na to odważyć, nie incurrant in crimen Læsæ maiestatis, Perduellionis et periurii. A zatym to wszystko, co tam w Kurlandii attentatum, pro irrito, invalido Nullitatique subiecto conectus, ani od krola Jmci ani od Rpltey approbacyi żadney mieć nie może, y nie traci

stągdy dla pomienionych, y wielu innych racyi, za Interesse Status Xięstwa pochodzących: które racye ze strony Jeg. Car. Wa. znayda należytą konsyderacyą, y akceptacyą, iako by nayprędzey wstąpić się nie może, tak iestliby nie miały bydź przyięte, y przeciwko nim y Paktom wiecznym, y do czasu nym, do Kurlandyi pretensye iakie pomawiać, y kontynuować miano: daleko sprawiedliwiey, wzięli Xiąże Jmć Poseł Pełnomocny w morze swoiey na konferencyi pierwszey wyraził. Xięstwa za Ostrożną poczytać, y mieszkać nas brać przymuszą a bydaby lubo przed całym światem tym manifestnie się, że we wszystkich punktach pomienione pakta, y przyiazń skrupulatnie z Carem Jmcią chce nie naruszenie advicem zachować na zawsze.

Relacya powtornej Conferencyi z Xięciem Dołhorukiem w Warszawie 13e Januarii 1719o mianey.

Na powtorney konferencyi, ktora krol Jmć naznaczył z Xięciem Dołhorukiem 13e Januarii – Xiąże Jmć Podkanclerzy dlt. naprzod wyraził: ze proponowane na pierwszey konferencyi od Jmć Pana Posła Punkta doniesione są fidelliter Jkci. y ze krol Jmć zmowiony się z przytomnym Senatem, Radnemi, swoim na nie dać rozkazał. a Naprzod pomieniony Xiąże Jmć Podkanclerzy dlt. oddał Respons od Jkci do Cara Jmć z Kopią Ongoz, a potym Repliki gotowa na Punkta wspomnione punctatim czytał – Jn tractu czytania, respectem wystawienia kaprow gdy przyszło do tey reprezentacyi, ze się Xięstwa tak mocno obligowała, iako ma sposobność, to iest żadem nie morzem Xiąże Dołhoruki rzekł, ze może mieć sposobność y Morzem przez wystawienie kaprow, które będą bez kosztu Xięstwa, allegando, ze y Car Jmć przed tym nie woiował morzem, iako teraz – Reponitur mu, ze kiedy car Jmć mogł przyść do wystawienia floty, to znać ze miał, y ma sposobność, ale tu y na ludziach do Navigacyi sposobnych schodzi. Jn tulit Xiąże Dołhoruki: ze Car Jmć swoich ludzi chce dać na to, byleby tylko Xięstwa chciała szczerze iako powinna dopomagać mu, nie zbiiaiąc tego punktu odkładaniem do Seymu –

Na to reflektowano Xięcia Dołhorukiego, aby sobie Statum Nostrum uważył, ze Seym iest u nas fundamentem wszelkich rezultacyi, y ze bez niego żadne negotium Status resolvi nie może, y to racye, które mu się oczytały, będą tylko ex mento Rady podane ad deferendum Caroni Jmć, aby iako sprawiedliwy y rozsądny Monarcha dał miejsce uradzić, y sam rozsądził, co my mozemy bez Seymu, y co za trudności oto na Seymie będą mogą. – Rzekł Xiąże Dołhoruki, gdyby to nie przyiaciel czynił co może y kiedy może, tak y Xięstwa powinna według Sojuszu dopomagać Woyny wszelkiego czasu –. Respondum Xięciu, ze y Brandeburczyk Collligat, ma Woysko, ma y morze, a przecię ni Lądem ni wodą naymnieyszym Żołnierzem nie dopomaga. Rzekł Xiąże Dołhoruki ze Brandeburczyk trzyma Garnizony w Pomeranii w Stetynie –

Reponitur: Niech y nam Car Jmć odda Jnflanty, to się starać będziem także otrzymanie w nich Garnizonow: ale to każdy z kolligatow radby pozytkował o cudzym koszcie albo szkodzie, iako wiec mowią: zebysmy my pieczenią obracali, a to Jnny otrzymał. Jn tractu recapitulatum, co za pozytki miał Car Jmć z kolligacyey z Xięstwa, iako Szwed po nareszcie tey akcyey mogł by był iuż na Stolicę, ale go Colligacya Polska wciągnęła, która potym dała Campum Carowi Jmć do tak wielu zwycięstw nad zmordowanym u nas Nieprzyiacielem, y zaprowadzenia tak wielu kraiu jego. Czytano potym dalej Repliki Continuacyą, gdzie znowu Xiąże Dołhoruki chciał replikować kolligacyą Xięstwu intulit: ze Xięstwa obiecada była iuż z Carem na Turczyna, a nie dotrzymała –. Reponitum mu na to, ze car Jmć sam sobie winien że się kwapiąc na otwarcas zakłonem Szwedzkim in ditiones Turcicas nie chciał czekać na dogodnienie Woysk Xięstwu. Wczym Jmć Pan Pocieiowski Hetman Wdztw. testimonium przebuit, iako był naznaczony z Jmć Panem Woiewodą Mazowieckim do Cara Jmci iako mu nieczyczyli arramsować się przeciwitanter w kray Turecki, iako Car Jmć obiecał im był dać Ordynanse swoie, a potym nie nie rzekłszy tylko nocy odiechał, zostawiwszy iedl bez rezolucyi, iako potym powracaiąc Car Jmć od Prutu, ten dał był Ordynans Jmć Panu Pocieiowi, aby kray tamecznu zasłonił od Turczyna y ruchomości, co y uczynił skutecznie a Zatym deductum, ze z tym Colligacya Xięstwu nie powinna wiązała –. Czytano potym dalej Replikę, y gdy przyszło do 2go punktu respectem kurlandyey, iako się poddała krolom Polskim y Xięstwu, y ktoreż przy odiezdzie był czytany: eroj debis Subditus – Xiąże Dołhoruki kazanisy sobie tłumaczyć, rzekł: ze nie mogli na to przysiągać, aby byli poddanymi –. Reponitum Mu, ze tak Jnflanty y Prussy przysięgały, ze subditus, tu nie mniey nie iest tylko iako My wszyscy według prawa przysięgamy, iednak Wolności od Nasych Jntulit znowu Xiąże Dołhoruki: ze Kurlandya siedzi za prawem Cudzoziemskim, a Xięstwa chce ie Jm odmienić. odpowiedziano, ze y pośrzodku Polski większa część mieszczan siedzi za prawem Cudzoziemskim Magdeburskim, a krol Jmć y Xięstwa konserwuie ich przy nich –.

Rzekł Xiąże Dołhoruki że trzecim kurlandya miała Xięztwo, za co teraz Xpią chce to odmienić.
Repositum: Że placuerunt na ówczas królowi Zygmuntowi y Xpcu, dac to in feodum zasłużonej sobie familiey Mistrza Kettlera, teraz zas podoba się Supremo, directo, ac utili Domino, to iest królowi z Xpią nie dawać żadnego Xięcia kurlandii; Za czym dotąd nieporuszen nikt z portionnych Potencyi przymuszać Xpcu. Przydano y to, co y w Replice junius est primitur: że gdy familia Kettlerowska brała Investituram, tedy in casum defectus linee, wyrzekła się totaliter kurlandya alias Successiones, ale się poddała bez rezerwy królom Polskim y Xpcu, co powtorzonymi Juramentami in formula Regiminis odnawiaią się. a zatym nikomu nie powinno aniż to, że Xpią dotrzymuie prawa aż do końca linee Kettleriane y dotrzymać chce, aniż to takową, jaką się Jey podobać będzie uczyni dy opozycyą z Własną Prowincyą. Pytano potym Xięcia Dołhorukiego, za co się Car Jmć opiekuie Nasza Prowincya? My się nie pytamy o obywatelach Smoleńskich o kozakach lubo według Pakt powinni byli bydź: iakoż y byli z razu: / zachowani przy swych Wolnościach. Rzekł Xiąże Dołhoruki że y Car Jmć nie Intuitu nie do Kurlandyi winą Intencyą, tylko żeby w niey nic nowego nie robić. Repositum Xięciu, że Xpią w tym nihil novi intendit, bo ta Ordynacya et per Pacta Subiectionis, y przez Konstytucye, et per formulam Regiminis iuz od półtorasta lat, et subsequenter uczyniona y podczas ostatniego Traktatu 1711. per accessivam Constitutionem obwarowana. A dotąd król Jmć y Xpią nic w tym nie uczyni Nowego, czegoby cały Swiat nie robił, y sami Antecessorowie Cara Jmci nie mało Prowincyi, gdzie przed tym było 12te Xięztw, po których spadki Carowie Jchmć pobrali y w całey Europie ciłaby Monarchow zostało ubogimi, gdyby Lenna spadki poddawali. Gdy Xiąże Dołhoruki Modicus urgebat pretensye Principała swego.
Repositum aby Car Jmć zwyczaiem Sprawiedliwych Monarchow zdał się na ogł y decyzyą Postronnych Potencyi Arbitralny owszystkie krzywdy y pretensye które Xpią ma do Cara Jmci.
Na co gdy Xiąże Dołhoruki zdał się przypadać, upraszano go, aby na to podpisał się, et sic est verbo: ale się znowu cofnął, allegando, że Cara Jmci ta Naywiększa pretensya, aby nihil innovetur, ale iako było przedtym gdy iaden Xiąże umarł, usadzono Innego Xięcia. Negative, że żadnego Xięcia Nowego Xpią akceptować niechce. Intulit Xiąże Dołhoruki, że Car Jmć pretenduie, aby Xiężna Wdowa była Xiężną Kurlandzką. Responsum że trudno się zdaie, póki za mąż nie poydzie. To zas declaratum positive Xięciu Dołhorukiemu że Kurlandya w Pogagu poyść nie może, y że Jey sobie Xpią nigdy wydzieć nie da, kiedy by też gdzieby przyszło, y Car Jmć nie powinien Wolnemu Narodowi tak imponere, iako iakiemu zawojowanemu. Rzekł Xiąże, że Car Jmć prosi aby to uczynić. Responsum, że my prosimy aby Car Jmć nie pretendował. Rzekł Xiąże Dołhoruki że Xpią odmienna, może y to odmienić, y że niektórzy tego chcą. Repositum: obaczymy na Seymie kto niebędzie chciał, albo kto Prawo dawne, y niezgyste odmieniać będzie. Jn Religuo obrociwszy directe mowę do Xięcia Dołhorukiego obligowano go, aby iako miał Commis od Principała swego uczynić pomienione propozycye, takaby dana na nie Replika fidelites doniosł Carowi Jmć spodziewaiąc się, że iako sprawiedliwy Monarcha niebędzie nas domagał tey niesłusznej pretensyi. Czytano potym ku końcowi Repliky, ktora znowu przerwał Xiąże Dołhoruki mowiąc, że nie masz na to prawa, aby Kurlandyi Xięcia odeymować. Odpowiedziano mu: że iest od lat stu, non reclamantibus, imo requirentibus Statibus Curlandiae, ktorzy poto na Sym Deputatow swych wysłali, zkąd potym nie dwadzieścia y kilka lat formula Regiminis, przysięgi królom y Xpcu, zdy przed królmi wrony. Aponiewasz Xiąże Dołhoruki otym wszystkich allegowanych dokumentach miał wątpliwość, tedy mu wszystkie in Authentico: czego by się wpaktach wiecznych y do czasowych nie doczytał: / kommunikować obiecano. Rzekł potym Xiąże Dołhoruki Nowego pretendować czego niebyło, to iest: żeby Kurlandya bez Xięcia na potym, do ktorego Car Jmć interessowali.
Repositum: Że propozycya od samego Xięcia zaniechiona, to postawicmu sonat y iawna rzecz, że to iest nic dno przez się trzymać Kurlandyą, lub przez drugiego: Aby zas pod nowym opieką będzie niedziemy, y Cara Jmć prosiemy, aby się w nasze sprawy mieszać nie kazał, iako my nie mieszamy się do Panstw Carskich, y nie buntuiemy nikogo, iako buntuie Pan Bestuzew w Kurlandyi, wydaiąc uniwersały, Jnstrukcye daiąc Sumniki składaiąc. Jntulit Xiąże Dołhoruki, że w Kurlandyi po śmierci iednego Xięcia, manet Innego titulus et vacans, y że go może sobie Szlachta samowolna obierać. Repliciatum: że iako Nam nigdy dnia y prawem zakazano myślec o Innym królu stante vita Regnantis, tak y Jm mylo mimo licet to czynić, nietylko że Princeps Regens et Representans vivit, y nie maią na to prawa, ale też że się bez żadney restrikcyi Jn casum caducitatis poddali się na wolą królow Polskich y Xpcu a gdy Xpią obiera królow, Panow

sobie, a kurlandzyi directos et utiles Dominos Kurlandczykom nie godzi się obierać Rascallos.
Na ostatek gdy przyszło do tych słow w Replice: że Xżta Sprawiedliwey wzamie to sobie za affront y przymuszona będzie brzydz się nas mennras: Bigre Dolhoruki explikował tę sobie mottus, że Car Jmć miałby za affront, gdyby Xiężna kurlandzka płonnym tylko tytułem pisała się ciezyo-.
Repositum: zotrudno Xięcia Jmć Ferdinanda przymuszac, aby ją pojął- Concludendo obligowano Xięcia Dolhorukiego, aby to wszystko wiernie Domini Carowi Jmć, y obiecano przysłac Sekretarzowi przepisac Copią Repliki, z tym dokładem, że jako Carowi Jmć wolno było uczynic Instancyą, tak y nam nie godzi się nowości uczynic Ex causa-

Po konferencyi wstawiąc y konfidentnie mowiąc z Xięciem Dolhorukiem, nadmieniono mu kart Pisanki zapustney- Nie takie miał.

Kopia listu Jkmci do Pana Tatarskiego, z Warszawy 16e Stycznia 1719e.

Od Nas Nizego Naypotężniejszego między Monarchami Augusta IIgo z Bożey łaski Króla Polskiego, Wgo Xcia Lit. Ruskiego, Pruskiego &a dzie dzicznego Xięcia Saskiego y Elektora- Wam także Xcu Wielkich Ord Wolnemu Carowi Sadet Girieiowi Krymskiemu Nahayskiemu &, y Jnnych Ord: Wielkiemu Hanowi Bratu y Przyjacielowi Naszemu. Zdrowia dobrego y powodzenia szczęsliwego pomnożenie. W Responsie danym Wyraźnie nie dawno prawdziwe y osobliwe Ukontentowanie Naszey Całey Xżty, ták z pokoiu Wasz Brata y Przyjaciela Naszego, nakazowanie nad Narodami Nawrnymi Tatarskiemi sobie podległemi iako też z oświadczenia szczerey y stałey Sąsiedzkiey przyjaźni ku Nam y Państwom Naszym postanowionej, toż samo upodobanie y Radość Nasz, y w tym powtórnym Responsie przez Urodzonego Kantymira Murzę Posła Waszego ponawiamy, oraz upewniamy Was Brata y Przyjaciela Naszego, że nie bardziey nic pragniemy nad to iako za Panowania Naszego ieżnostajnie, y nieporuszenie dawnemi y ostatniemi Traktatami z Przeniczną Polską Ottomańską, y Waszemi Państwami utrzymowaną przyjaźń y pokoiu zachować y dotrzymać- Tudzież przeciwko spólnym nieprzyjaciołom, wspólną obronę czynić y na nich następować. O czym tegoż Wgo Kantymira Murzę Posła Waszego przez Panow Senatorow y Ministrow Jmieniem Naszym y Xżty na dwóch Konferencyach dokładnie informować, za którego ustne donieszenie we wszystkim referujemy się. Przydaiąc Sprawiedliwą Rekommendacyą Naszą za nim do Was y Brata y Przyjaciela Naszego pozostaiąc ze Należytą vdolnością w łaskę na dobre Funkcya z Ukontentowaniem Naszym tu odprawić- Przytym na pokazanie przychylności y wzaiemney ludzkości Naszey Zpominek Przyjacielski Wam Bratu y Przyjacielowi Naszemu posyłamy. Oraz Onemu zdrowia Dobrego y powodzenia od Pana Boga życzemy. Dan w Zamku Naszym Warszawskim, Dnia 16e Stycznia Roku Pańskiego 1719e Panowania Naszego 22ge Na własne Jkmci Rozkazanie Jakub Hrabia na Zbrzezie Durnin Regent Cancellarii W. Kor. Starosta Bradarski &

Copie de la lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne à Mr le Comte de Lützelbourg. de Varsovie 18e du Janvier 1719e.

J. E. ouvra toutes Depeches du Roy, que M. Lyon porte Les resolutions de S. Mte sur son depart d'ecy pour Dresde et sur celuy de S. E. Royalle de Vienne Comme y reste en Pologne ainsi S. E. voudra bien adresser Le journal a Mr Zeborski, qui suit d'abord S. Mte En accusant ce pendant La reçeu de La lettre de S. E. du 7. de ce mois, je suy ravy que Notre entretien Soit plait a Dieu de bouche donnera L'eclaircissement a notre correspondance et Votre Excellence sera convaincue, que i'ay toujours conservé pour elle les sentiments d'estime d'amitié de consideration, et de verité avec lesquels je suis &-

Copia Commissionis ad sopiendas inter officium Castrense Cracoviense et Accademiam Cracoviensem intercedentes controversias expeditae Varsaviae 21e Januarii 1719e Augustus IIus &

Admodum Reverendo in Christo Patri Domino Casimiro Lubienski Episcopo Cracoviensi Duci Severiae Reverendo in Christo Patri Tarło Episcopo Kijoviensi Magnificis Januario Duci Wiśniowiecki Palatino Cracoviensi Myszkowski Sendomiriensi Debiński Woyniciensi Castellanis Commissariis Nostris Sincere Nobis dilectis Gratiam Nostram Regiam. Admodum Reverendi in Christo Patres Magnifici Sincere nobis dilecti: Cum propensiori cura et vigilantia Nostra, ad ea quae pacis et tranquillitatis sunt studia Nostra extendamus. Hinc est, quod sinceritatibus Vestris exortas ante aliquod tempus inter Instigatorem officii Castrensis Capitancalis Cracoviensis cuius Delatorem Nobilem Mathiam Maieranowski et alios injuriatos ab una

et Accademiam Cracovien[sem] parte ab altera controversias amicabiliter si possibile erit sopire et Jurisdictionem Capitancalem Judicij Compositi et Accademiam Cracovien[sem] ordinationumq[ue] de Securitate publica in Urbe Nostra Cracovien[si] Sanitarum datum et Regulamen reducere committimus, mentionem eorum quæ inter has partes acta sunt, et de quibus querelas primus uti sinceritatibus Vestris jam satis ut putamus nota, vel partes enarrabunt non facimus, sed si summarie in favorem partium ob aliquam unius vel alterius renitentiam amicabiliter, ut putamus accommodari per sinceritates Vestras non potuerint, tunc capitato aliquo opportuno tempore in figura Judicij Commissorialis previa partium avviatione Jurisdictionisq[ue] suæ fundatione et proclamatione in loco, qui commodior Cracovia videbitur, absentia non nullorum modorum adsint ex sinceritatibus Vestris non obstante. Omnes easdem querelas, et primo ex parte inquisitoratus, demum ex parte Universitatis Cracovien[sis] Sinceritates Vestræ exaudiant annotari faciant, et si prout narrabantur vera esse ab aliqua parte negabuntur per Testes fide dignos Juramento corporali testimonia sua comprobaturos veritatem indagabantur, casq[ue] pro Jure et Justitia decident, ac unam quamq[ue] partem circa Jurisdictionem suam prout Illis in omnis casibus competit, conservabunt, in quo exorbitatum est ad regulamen reducent ordinationes aliquas præcipue Anni 1682. de securitate in Urbe Cracovien[si] factas reassument et innovabunt, observariq[ue] demandabunt, et ne similia in futurum prout acciderunt attentata à Scholaribus fiant serio prohibebunt, aliaq[ue] quæ in hoc Negotio opportuna, pacisq[ue] et securitati Publicæ intra Urbem Cracovien[sem] eiusq[ue] Suburbia pro semper conservandæ utilia et necessaria videbuntur constituent, totumq[ue] hunc actum in scriptum redigi curabunt, facient hæc sinceritates Vestræ pro Gratia Nostra. Datum ut supra.

Ad Jenerosum Wielopolski Capitaneum Cracovien[sem]. Varsaviæ die 21ª Januarii 1719. Augustus R.

Jenerose Fidelis Nobis dilecte. Sollicitudinem hanc, quam Fidelitas Vestra de securitate publica Urbis Cracovien[sis] ex vi Jurisdictionis suæ Capitancalis ad proscriptum Legum extenso impedire voluimus nec permittimus, etiam Scholares quosdam ab Universitate Cracovien[si] vere proscriptos et ex Scholis suis exclusos Judicio Capitancali Fidelitati Vestræ traditos esse intelleximus, illos pro Justitia et demerito ex inquisitione, seu Testium jurata depositione poena vel sibi debita a Judicio Fidelitatis Vestræ dependet, Rectorem tamen vel Magistros et Professores eiusdem Universitatis prout Studiosos Scholares non exclusos nec proscriptos, nec in recenti crimine captos ad Capitancalem, sive compositi Judicii Jurisdictionem Fidelitatis Vestræ trahi non debere indicamus ideo, ut eandem Universitatem in suis Juribus, Privilegiis, et Jurisdictione conservet, prout et ordinationem de Securitate publica Urbis Nostræ Cracovien[sis] in anno 1682. sanitatem inviolabiliter manutenent serio Fidelitati Vestræ commendamus. De cætero bonam valetudinem fidelitati Vestræ à Deo precamur. Datum ut supra.

Copie de la Lettre de S. Ex. Mgr le Grand Chancellier a S. Ex. Mgr le Feldmarechal Fleming. a Varsovie le 17e du Janvier 1719.

Puisque je ne scaurois me flater plus d'esperance de voir Votre Excellence icy, comme on Nous en avoit assure, avec avis de ne luy plus escrire, ainsi je me vois d'occasion d'envoye de Mr Tyski à Vienne, croyant qu'il y trouvera Votre Excellence pour l'assurer de mes respects, et en meme temps pour la remercier de l'honneur de son souvenir et de ses souhaits all'occasion de cette nouvelle Année. Je fais pareillement des voeux tres sinceres pour la Santé parfaitte et pour toutes sortes des prosperités et des contentements de Votre Excellence tant pour l'année presente, que pour d'autres sans Nombre et en la priant de me conserver constamment ses bonnes graces, j'asseure Votre Excellence, que je suis et seray toujours veritablement &.

Circulares do Senatorow August II.

Wielmożny Wprzemio nam Mity Wpanie Koledzie to iest całego Swiata, gwałtowna czuia na ostatnim Seymie Grodzieńskim applikowaliśmy się do Gruntownego ab intra et ab extra ubespieczenia y assekurowania Rzpltey. Nie stanęliśmy iednak na tym Kroku Naszey Solicitudinis Nostræ, y owszem pozalimitowanym Seymie tymże bez zadney folgi zdrowia Naszemu, znosiliśmy zawsze przed oy wszystkie trudy, y dysponuiąc, iakie tylko mogły bydź nayskutkowniey sze, ad manutenendam eandem Securitatem internam et procurandam externam: kiedy Naprzod Ur[odzo]ne Jenerałskiego za powrotem ongoss z Petersburga za Kommissarza Naszego ad accelerandam Evacuationem z Panstw Naszych y Rzpltey Woyska Carsa Jmć za Granicę z ukazami ad Latus Ilicia Jenerała Krzyma ordy nowaliśmy. Potym konferencye z Ilicią Dobrorum Tosem Pełnomocnym Carsa Jmć odprawiliśmy, y na nic nie tylko Jura et Interesse Rzpltey utrzymaliśmy, ale oraz nadbudzić

pretensie Cara Jmć do Gdańska y kurlandyi zaformowane przez odiezienie do Seymu y remonstrowane. sprawiedliwe in Contrarium skacye exkludowaliśmy, oraz krzywdy, exinde Xięstey przez listy Nasze do postronnych Monarchow expedyowane reprezentowaliśmy, także Sądy kurlandzkie pro 1mis diebus Martii w obecnym teraźniejszym sesyi, na których od prawienie ad Eundem Terminum do Wielkorzy zsiłaki niemieszkamy: i naznaczyliśmy, Uniwersały na Seymiki do tych Woiewodztw y Ziemm, które na Trybunał Skarborzy Commissarzow obranych nie maią, albo Ordynacyi krasnostawskich, y w Roku 1712. uchwalonych Worka koło nie dosłali, expedyowaliśmy. Przytym Uniwersały Nasze do koronny y W. X. Litt na przyszły za Bogą exhibitatione Seymu kadencya, wygotowane podpisaliśmy. Na koniec po audiencyi y Expedycyi Posłanika Tatarskiego, niemniey po zaleconey WWm Hetmanom obojga narodow in praesenti rerum Statu potrzebney ad omnes casus ostrożności y gotowości circa custodiam limitum, gdyśmy maiąc wiadomość z dyspozycyi y expedycyi pomienione czasu tylko potrzebuią, których by prospectum exitum in rem boni publici przynieść mogły, rezolwowaliśmy się in hoc interstitio do Państw Naszych Dziedzicznych dla rozporządzenia tamecznych Interessow excurrere, iakoż bez omieszkania pro tempore ubi primum powrot nasz do Polski przedki dekretowaliśmy, tak usilnie żądamy, y obligujemy Wprzeymość Waszą, abyś pro amore in Patriam et nexu dignitatis swoiey starał się w tym czasie, tak arkuteczne wszelkich krangnitatem publicam mieszaiących Imprez odwrocenie, iako też abyś efficacem do utrzymania y promocyi tegoż bezpieczeństwa Xięstw przydorzył z swey Strony applicationem. Czego pewni będąc ochotnie Wprzeymości Waszey Respekta Nasze ofiarniemy, y onemuż z dobrego na ten czas od Pana Boga życzemy zdrowia. Dan w Warszawie 18e Januarii 1719e.

Do Jdzia Jmć Prymasa pomienione Circulares, iak iż konkludowały.

PS. Usilnie żądamy y obligujemy Wprzeymość Waszą abyś z wyproborowaney Miłości ku tey Oyczyznie et ex Natu Primatialis Dignitatis swoiey starał się w tym czasie tak arkuteczne wszelkich krangnitatem publicam mieszaiących Imprez owych kobrioek odwrocenie, iako też abyś efficacem do utrzymania y promocyi tegoż bezpieczeństwa Xięstw przydorzył z swey Strony applicationem. Czego ab experientia pewni będąc Wprzeymość Waszą, respectami Naszymi distincte complectimur, y onemuż na ten czas Dobrego od Pana Boga życzemy zdrowia.

Do Jchmć xcia Panow Hetmanow postscriptum tale, ut vidra przysłał się.

PS. Kiedy czas niemożemy mieć przytomności Wprzeymości Waszey ad latus Nostrum, y cretemus provisionales ordines insinuare diligentias respectem zaszczytu Prawa y utrzymania Potrzeb wewnętrznego, rekommendujemy praesentibus Wprzeymości Waszey accuratam nie tylko Zychcze Intencyi Naszych, ale też Novellae Legis circa Disciplinam Militarem executionem, oraz obligujemy, abyś interuentientias wszelkich occurrencyi punctuali correspondentia kommunikowac nam nie omieszkał.

Kopia literarum Sacrae Regiae Maiestatis ad Ducem Curlandiae. Varsaviae 18e Januarii 1719e Augustus II.

Illustrissime Princeps grate Nobis dilecte. Nihil ungnam Nobis magis in votis fuit, quam ut erga Illustritatem Vestram Domus Ejus Ducalis insignia erga Nos et Rempublicam merita, quo ad recte et juste fieri potuit, gratificaremur. Hinc cum ex literis Illtis Vestrae, ea quae ad Vasallum beneficiarium principem erga Dominum suum Superiorem pertinent, recognoscendi, et Homagium Nobis ac Reipublicae reddendi habeat intentionem, dummodo non personalitates rationes in iisdem literis expressas, sed practicato et concesso Serenissimorum Divae memoriae Regum Praedecessorum Nostrorum beneficio absq; Solennitatibus per Deputatos suos Curlandicos id fieri valeat: Cui desiderio Illustritatis Vestrae facili annuevimus, nisi Constitutio Regni obstaret quae citi omnium Ordinum assensu sanxit, ita ut itidem Ipsorum fiducia et Consilio dispensetur in futuris Comitiis Authoritatem Nostram interponimus, ad quorum Comitiorum incidentiam terminum Homagii Nobis et Reipublicae reddendi prorogamus. De caetero Illti Vestrae optimam a Deo valetudinem precamur. &

Kopia literarum Sacrae Regiae Maiestatis ad Sanctissimum. Varsaviae 18e Januarii 1719e

Post oscula Beatorum pedum Sanctitatis Vestrae mei, Regnig, ac Dominiorum Meorum humillimam commendationem. Non sine admiratione relatum accepi, quae hiis Breve Apostolicum à Sanctissimo ac Beatissimo olim in Christo Patre Domino Innocentio XI. Papa do

Instantiam Serenissimi ac Potentissimi Principis Domini Joannis olim Regis Antecessoris mei favore Reformationis Carmelitarum in Regno meo emanatum huiusq; Executioni demandatum non sit, ob id in Actus Capituli Generalis ad pacatiora tempora suspensum: provinde super eius modi Religiosorum renitentiam in non observandis Mandatis Apostolicis Scandalum oriatur in hocce Regni mei Populo, Sanctitati Vestrae humillime supplico, ut authoritate sua suprema demandet, quatenus id quod Beatissimo Antecessori Sanctitatis Vestrae Zelo ampliandae et promovendae gloriae Dei placitum fuerat, firmum sit et inconcussum ac per Religiosos Ordinis Carmelitarum Provinciae non Reformatae sine ulteriori renitentia, et intempestatione demandetur. Quod dum a Sanctitate Vestra filiali cultu expecto, fulcit ac diuturnum orbi Christiano Regimen Sanctitati Vestrae voveo apprecor, et manco Sanctitati Vestrae.

Kopia Literarum Sacrae Regiae Maiestatis ad Generalem Ordinis Carmelitarum. Varsaviae 18o Januarii 1719o.

Reverende devote Nobis dilecte. Quantum Interpositioni Nostrae Regiae in Negotio Reformationis Carmelitarum in Regno Nostro et introductionis Strictioris observantiae in alios Conventus Reverendus olim Carolus Philibertus Generalis Ordinis Carmelitarum detulerit, documento Nobis est Conventus Varsaviensis, in quo magno cum Solatio Nostro introductam videmus: quam dum ulterius, juxta Decreta Religiosi Angeli de Lamboias propagari cupimus, Devotionem Vestram instanter requirimus, ut Magno Exemplo Antecessoris sui supranominati, faventi hac in parte desiderio Nostro efficaciter ad esse non intermittat, ac in id de pro nunc impendere velit, ut Conventus Markoviensis dictis Religiosis immediate tradatur, et alii cum tempore eorum reformari valeant Brevia Apostolicum Sanctissimi olim Patris Domini Innocentii XI. in praemissis emanatum ad executionem deducatur. Haec dum Nos ad incrementum gloriae Divinae magis ac magis in Ditionibus Regni Nostri adaugendae, Devotioni Vestrae commendamus, Nulli dubitamus, quesi votis et expectationi Nostrae Regiae suam hoc in negotio Devotio Vestra iungat operam. Cui de coetero bonam a Domino Deo precamur Sanitatem &.

Kopia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Sanctissimum. Varsaviae 20o Januarii 1719o.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestrae pro singulari erga Sanctam Ecclesiam devotione, excitato a fundamentis ad Maiorem Dei Gloriam Cracovia Canobio Discalceatis Monialibus Carmelitis adscripto, Spiritualem meam Ipsarum, necnon Fidelium aedificationem cupiens Corpus aut Insignem Reliquiam alicujus Sancti publicae Venerationi perpetuo ibidem exponendam ex gratia Apostolica obtinere, Supplico humillime Sanctitati Vestrae, quatenus pro sua Benitate atque Clementia desideratum hocce Beneficium mihi largiri dignetur. &.

Kopia Listu Jmci Pana kanclerza W. Kor. do Jmci Pana Starosty Krakowskiego z Warszawy 21. Januarii 1719o.

Labor Primi Pan miod ustawicznych vindicandae Securitatis publicae: ktora w Krakowie od warchołow ludzi pessa Lacionem, przeciw ktoby Akademia daie sobie Justycyacyą, iakoteniu bynaymniey non convivet accessori, y owszem Principales patratores exekwowała: upraszam mieć Jmci Pana, zdayi racyą, porozumiawszy się z tąż Akademią, prawia omnimoda im satisfactione tak in futurum rzeczy skutecznie umowić z tąż Akademią, aby naznaczeni Jmć Panowie Kommissarze do Kleki, ranney misery Jmci Panem y tąż Akademią wprzod amicabiliter rem digestam conventam, et paratam Decretum swoim approbowali. Co ex presenti circumstantia uprzeimuiąc, honorę solito affectu et cultu zostaie &.

Instrukcya Jkmci Pana Naszego Miłościwego do Przewielebnego y dzierzawnieyszego Jo. Car. Wo., Jasnie Wielmożnemu Wielkiemu y Potężnemu Panu Stanisławowi na Chomentowie Chomentowskiemu Woiewodzie Generałowi Mazowieckiemu Radomskiemu, Drohobyckiemu Zwinskiemu, Złotoryiskiemu &. Warszawie, dana w kancelaryi W. K. Mci. Dnia XIX. Stycznia Roku Pańskiego 1719o.

Po odbranym dl. Expedycyi zupełney, y Supplementcie na drogę od Starostw obuyga narodow, będzie na starał bez wszelkiego omieszkania W. Wielki Pan do Jo. Car. Mci. iako nay prędzey przybywszy, kiedy stanąwszy z apparencyą y assystencyą tak Charakterowi swemu, iako y Honorowi Krola Jmci y Oyczyzny korrespondującymi, według uzwyczaiu y Ceremoniału przyswoiłego, na Audyencyi sobie determinowaney, nikey wyrazow Punkta przedzyc y promowowac, zotrzymaniem pomyślney y skutecznej na każdy rezolucyi tenebitur. –

1o. Naprzod wyrazi competenti vuborum apparatu powinszowanie od Jkmci y Oyczyzny Jo. Car. Mci. tak wielkich

Zrycistw y Tryumfow, nabyta oraz reformowanych y ugruntowanych Woysk regularnych, Mysliwiney Floty, Zaroiowanych Kraiow, przyspobionych Portow y innych niezrad otrzymanych pozytkow, zyskanych podczas tey Woyny z Koroną Szwedzką, za Oprawą Boską, tudziesz szczerą pomocą y assystencyą J.K.Mci y Rzpltey, według Sojuszu Zawartego, y Nalezycie dotrzymanego; ktorych bez tey Colligacyi J.Car.W.ci tak łacno byłby podobno rzeczy niedokazać, gdyby tafa mocą Boską była obalila ex abrupto na Państwa J.Car.W.ci osobliwie po stanowczey przegranej Batalii Narewskiey, gdyby Krol Szwedzki przeciwko Krolowi Jmci y Rzpltey nie obwarował się Woyskami swymi, offensus et irritatus dobyciem Dynemundi y affrontem Sygi-.

2o. Wspomni pari jucundia, y wyliczy graphice wszystkie in commoda y straty Rzpltey, ktore z okazyi tey Woyny od Woysk Nieprzyiacielskich, kolligackich y swoich własnych ponosiła, przez dostawcya zboża Krajom swoich, przez zabranych ludzi y przez wyciągnionych tak wiele Millionow kontrybucyami, mianowicie z Miasta Gdanska, y innych, należycie nowissime wyciśnionych-.

3o. Wypada wnadować będzie miłował ex justitia, vicinæ amicitiæ, Bonæ fidei, et nexu obligationum w Traktacie Colligationis expressarum, aby J.Car.W.ci nie tylko Sponsionibus suis respektem deklarowanych Millionow na Woysko koronne y W.X.Lit.ie satisfakcya uczynił, ale też emolumenta bello zarowno chciał podzielić z Krolem y Rzpltą-.

4o. Ewikcrem urgentissime instabit o ratifikacya niedwłoczna Sygi y Inflant, iuxta obligamentum tegoż Traktatu kolligackiego, certot motivis et rationibus tak słuszność y sprawiedliwość evincentibus, naybardziey iednak eo intuitu że J.Car.W.ci tak mocno y skutecznie raz na zawsze, przez tę ratyfikacyą Sygi y Inflant, obwarować y będzie interessował Rzpltą, że nietylko przy Traktacie nastepuiącym, ale każdego czasu, in omni casu przeciwko Koronie Szwedzkiey perpetuo ligamine złączona iunctis viribus et consiliis spolne Interessa y conquista z J.Car.W.mi utrzymywać y bronić za rzecz y necessario obstringetur-.

5o. Reprezentabit pathetice cordolium Krola Jmci y Rzpltey do J.Car.W.ci respektem interessowania się niemałego tegoż do Prowincyi Kurlandzkiey, y promowowania Margrafa Brandenburskiego za Oblubieca Norreyi przyszłego, po zeyściu teraźnieyszego żyiącego bez potomka płci męskiey, in praejudicium manifestum et enorme Krola Jmci y Rzpltey do ktorych samych tylko dyspozycya rzeczy y panowanie supreme in eo casu nadto Prowincyi należy, iako nad dobrami Lennemi y zdawna inkorporowanymi do Państw Rzpltey, secundum Pacta subiectionis et Jura tey do Prowincyi. Dla czego obligabit wiadomymi y niedobitemi racyami J.Car.W.ci aby wszelki nie directe, nec indirecte interessował się, pogotowiu aby stanął Dworowi Kurlandzkiemu wiadczył in hoc negotio, nullliter ac indebite praetensje, bądź pretendens, że nastąpiona alienacya tey Prowincyi żadnym sposobem Rzpltą nigdy nie pozwoli. Na przeciwną zaś Oświadczki Kurlandzkiey Wdowy Synowicy J.Car.W.ci taka da replikę: że cokolwiek de facto iuridice et legitime, przed sądem Krola Jmci y Rzpltey całuslo, pokaże sobie należącego, według Sprawiedliwości satisfakcya znaydzie-.

6o. Rzetny ressentyment pokaże exchodzenie pokoiu krotko Woysk J.Car.W.ci nietylko bez rekrutacyi, ale nawet bez wiadomości żadney J.Krolli y Rzpltey do Państw ownych, zniszczą krzywdy y aggrawacya Krajow, przeciwko Traktatom y Prawom powszechnym wszystkich Narodow: a zatym protestował się będzie, że iako Krol Jmci y Rzpltą tę Inwazyą Woysk J.Car.W.ci na Państwa Rzpltey y na Prowincyą Kurlandzką zniewy nie będą mogły, tak podobny proceder in futurum pro ruptura Federatis et vicinæ amicitiæ poczytać, y ad avertendum hanc publicam in jniriam justas et proportionatas mensuras szukać y brać musiałby-.

7o. Niemniey za tryetphikuie o Congress na Wyspie Alandt, bez wiadomości Krola Jmci y Rzpltey koncertowany, złożony, y potym tylko ad apparentiam, niby equali et contemporanea, cum fama publica, notitia data, bez żadney kommunikacyi particularitatum tractatatum, dugo et clandestine agitowany; oraz poprzeć starałby się, żeby in posterum siluiles passus non pant contra fidem stipulatam et expressum tenorem Tractatus defendere et offendere przeciwko Koronie Szwedzkiey-.

8o. Przytym W. Poseł nieprzepomni stawać się o akkommodowanie y uspokoienie finalne dawney controwersyi o Paklach trzeciego wyrazoney, ratione pewnych miast, iako to Lechuyna, Kamienna, Traktyrowa, Mozyny, Sokolnice, Czukasow, Slyszkowa, Borowicy, Wyrotkowa, Pruszyny, Krzywa, Cyryna etc: na postawanie, z ostatni ornych do decyzyi Krola Jmci y Rzpltey, aby ta Controwersya dalszey na potym sporki nie czyniła, y aby te wszystkie pomienione brzegu Dnieprowego trzeciego do Polski należące, iako przed tym, tak teraz zupełnie do Rzpltey należały, y dziedzicom swoim do possessyi, y krolewszczyznę possessorom należytym albo do dyspozycyi Krola Jmci przywrocone były, ponieważ obwarowanie krain wpustnych, między Monarchami Chrześciańskimi prawie nigdy, ale tylko między Gnbymi y Poganskimi Narodami zdaiż się być praktykowane-

9o. Obiecana nie raz restitutionem Asmat zabranych z korony y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, do skutku przyprowadzić, y one Possessoribus suis, Lub Locis suis przywrocić cohabitur-.

10.o Wolności Religii katholickiey Rzymskiey Łacińskiego y Ruskiego obchodzenia, iako iuż iest ubespieczenie od Jo Car.o Wo. przez Traktat, y potym Wszelkie diploma, takiesz y teraz o potwierdzenie iaknaydokonalsze, tenże JW. Poseł przez diploma. osobliwe starać się będzie: Jenze zaraz otwarcie y Pass wolny od Jo Car.o Wo. a w nieobecności, Panow Radnych Jego. wszystkim Missionarzom Rzymskim, do Chyny lub Persyi, na głoszenie Wiary Swiętey idącym.-

11.o A ponieważ Urodzony Sieniecki Jenerał Jo kMci Woyska Wo Wo-dstw. tak długim więzieniem postępek swoy odpokutował, y według konjunktur teraźnieyszych y dalszych spolnym Interessom nie może być szkodliwym: a dotego że Poddanego Jo kMci y Rzpltey Jo Car.o Wo. według Paktow, winien, karan y zatrzymywan nigdzie nie, przeto sollicitabit servio Jo Car.o Wo. o uwolnienie y odesłanie pomienionego Wo. Sienieckiego do króla Jmci y do Rzpltey: similiter o elżbietę Wo. Pułkownika Butmana y innych Więźniow Koronnych y Litewskich, podczas tey Woyny zabranych, instabit.-

12.o Pretensye y krzywdy Wo Starszika Kor.e y innych osob partykularnych przez ludzi Cara Jmci poczynione, w Instrukcyach y Rozkazach przeszłych zalecone, a ieszcze dotąd niezagodzone y niespokoione zalecą Jo Car.o Wo. y urgentissime instabit o należyte y szybkie in particulari dla każdego satisfakcye.-
Finaliter, na fundamencie, tudzież sub conditione facilitatis et satisfactionis in præmissis punctis ex parte Jo Car.o Wo., realiter, et in effectu obtinendæ, może bespiecznie uprosić y akcentować JW. Poseł Jo Car.o Wo. o nieporuszoney przyiaźni Króla Jmci y Rzpltey, tudzież o dotrzymaniu Pokoiu zawartego przeciwko Koronie Szwedzkiey, aż do Skończenia inia Woyny, yże iako dotąd żadnych kontigencyi z innemi Potencyami przeciwnych Jo Car.o Wo. niezawiera, tak y zawierać nie będą, y owszem w pokoiu y konfidencyi z obopolney zostawać pragną.- Religia doprowadzona JW. Pełnomocnego Posła Jedność, y nieporownana wyprawowaniu Interessow publicznych umieiętność supplebit, na których decus Jo kMci Pan Nasz Miłościwy y Rzpltá uprzeiaią się supplice- (L. S.) na własne Jo kMci Pana Naszego Miłościwego rozkazanie.-

Copia Credentialium Jo kMci do Cara Jmci; temuż Jmci Panu Wojewodzie Mazowieckiemu Posłowi.

[post Titulos]

Ponieważ Stany Rzpltey y Wo Wo Litt.e na kadencyi Sejmu Walnego Grodzieńskiego zgromadzone deliberowały Poselstwo do Wo Car.o Wo. w Interesach Panstw Naszych y tejże Rzpltey, dla ugruntowania obustronney między nami a Wm Car.m Wm przyiaźni, dla poparcia przytym Traktatow, y dla odebrania Satisfakcyi według Artykułow tychże Traktatow na stronę Naszą y Rzpltey wytrzymanych.- Które tedy tak pilnych y potrzebnych rzeczach JW. Stanisława Hrabię na Chomiotowie Chomiotowskiego Wojewodę Ziemi Mazowieckich, Radomskiego, Drohobyckiego, Jasienieckiego &c Starostę Pełnomocnego Posła Naszego y Rzpltey Extraordynaryjnego, Wielkim doprowadzeniem około Publicznych Interessow, niemniey Życzliwością y Miłością ku Nam y Rzpltey, Charakterowego Senatora do Wo Car.o Wo. zdało nam się wyprawić. Który gdy u Wo Car.o Wo w Charakterze na się wzięrzonym stanąwszy to, co ma w Instrukcyi od Nas y Stanow Rzpltey zalecono, promowować będzie, abyś mu Wo Car.e Wo przy Snadnym przystępie zupełną Wiarę we wszystkim, y pożądaną propozycyi sobie doniesionych rozsądzenia dać raczył, usilnie żądamy - Jako nas zwykła, y na cały świat głośna wszelkie Wo Car.o Wo Swiętey Sprawiedliwości obserwancya wtych wszystkich Interesach Naszych y Rzpltey pomyślne obiecuje Nam skutki, tak wzaiem Wo Car.o Wo upewnione będą może o zupełney applikacyi Naszey y Stanow Rzpltey do wypełnienia y zachowania z naszey strony tego wszystkiego, z każdy się niepochybnie ustrzegowaną sąsiedzką przyiaźń między nami zachowywać, y skutecznie mogącą na teraźniejszy wyiazd swój Wo Car.o Wo od Pana Naywyższego przy zdrowiu nienaruszonym wszelkich pomyślnych sukcesow upraszamy życzemy. Dan w Warszawie 19.o Januarii 1719.o

Expositio accenarratio eorum, quæ nuper á me, Supremo M. D. Lith.æ Stabuli Præfecto et Generali Campi Marescallo Copiarum Saxonicarum Comite a Flemming a Vienna Jesta sunt, Serenissimo ac potentissimo Regi Poloniæ, Electori Saxoniæ, Domino Meo Clementissimo facta, præsentibus Senatoribus, Regnig Ministris ad Latus Serenissimæ Regiæ Majestatis destinatis.

Non oblitus Vienna Nomine Regis Poloniæ, qua talis, nec Literas Credentiales Regio nomine, nec mandatum ullum eodem nomine tractandi exhibui.
Missus fui eodem á Principe intimo Regis Poloniæ alig Aptæ amico, nimirum ab Electore Saxoniæ,

cui voluptc est testificari, quantopere Ipsi curæ cordiq sit conservatio Reipublicæ et quidem in
omnibus eius Juribus et immunitatibus, ad quod bene notandum – Offendi occasione mihi data,
nihil magis a vero alienum esse, quam imputationes istaq quibus Electoris Saxoniæ Amicus
i.e. Poloniæ Rex insimulatur, ac si successionem in Regno Hæreditariam aut absolutum Domi-
nium intenderet – Monstravi Poloniæ Regi pro gratissimum futurum, si non Imperator tantum,
Magnæq Britanniæ Rex, sed alia quoq Potentiæ se vellent applicare ad capiscenda in hunc casum
gravis Consilia mediaq, quæ existimarent conducibilia ad manutentionem Legum, Constitutionum,
immunitatum, libertatisq Reipublicæ – Asserui insuper Regem Poloniæ cum Rempublicam semper
paratum fore ad convenicendum cum Potentiis memoratis super ratione modoq conservandi Reg-
num Poloniæ in statu integro, atq in fundamento Majestatis et Libertatis, contra quoscunq; adeoq pro-
hibendi ut nulli omnino ne minimæ quidem alterationi in dicto Regno nec ab intra nec ab extra
faciendæ locus relinquatur – Ratione periculorum, quibus, ut ferunt vulgati rumores, non nullæ Re-
gni partes, qualis e.g. Curlandia, Gedanensis et Elbingensis Civitas, et forte ad hæc aliæ, præ cæteris viden-
tur expositæ, ita diserui, ut in Lege atq Republica Poloniæ nullam moram fore dicerem, quin
conjunctim cum aliis potentiis omnia amplecterentur media efficacia iis malis, quæ dictis locis inten-
tari, aut status eorum mutationem afferre possent præcavendi et obviandi –
Credi de talia me asserre posse, ut pote Rationibus Regni, de cuius conservatione agitur, plane conformia,
adeoq persuasus fui, me in hoc nihil contra Regis aut Reipublicæ mentem agere. Neq contraria est
hæc mea assertio Tractatibus, quos habemus cum Fœderatis Nostris, Nominatim cum Cæsarea Maie-
state, cuius omnes assecurationes hactenus data ad eundem scopum conservandi Regni Poloniæ
instatu illibato collimant – Atq hucpene redit summa eorum, quæ Viennæ à me dicta aut fa-
cta sunt. Falsissimum autem est quidquid spargitur rumoris, ac si animus fuisset Imperatrem Ma-
gnæq Britanniæ Regem adversus Cæsaream Majestatem suspitionibus imbuere. Quin potius è contra-
rit Cæsarea Britannicaq Aula justissimum mihi perhibebunt testimonium, quod Cæsaream majestatem
& nobis minquam inimicam declarasse semper professus sum. Quem admodum super hac re ad Ipsam
Cæsaream Majestatem literas, cuius tenoris, quem et ad junctæ copiæ sub dictæ A. videre licet, exaravi;
Ita quoq desuper mentem meam Domino Wessolowski tum alias, tum in literis, quarum apographum
sub lit. hic innectum est, explicavi – Quod attinet moram, quam Copiæ Russicæ hucusq in Polonia fecerunt,
interrogatus nondubitare dixi, eas propediem inde eductum iri, eo, quod Cæsarea Majestas in hoc puncto boni Fœ-
derati atq Amici officium ad implere non sit detrectatura, ut pote, quæ bene norit, quantas in commoditates
hæ suæ Copiæ Regi Regnoq Poloniæ pariant, uti ex eorum desuper factis repræsentationibus Ipsi constet.
Deteri insuper ghiscentium sermonum insignitatem, quibus insinuari voluit, ac si occultis quorundam Reipu-
blicæ membrorum technis, ac respectibus particularibus, colludente etiam vel connivente Rege, Copiæ Russi-
cæ in Polonia adhuc detinerentur: cujus contrarium ex iteratis toties, tum ab Ipso Rege, tum ab Universis
Reipublicæ Membris pro Evacuando Regno urgentibus instantiis, quin etiam ex inter positis contra Ipsum
Copiarum Russicarum in fines Regni regressum, protestationibus luculenter patere demonstravi –
Non possum hoc loco silentio prætermittere, quod mihi imputari audio, ac si Viennæ de concesso mihi in Co-
pias Reipublicæ exoticas imperio, merito quo ratione, gloriatus essem. Certe, quo pacto mihi Copiarum, quæ in
Reipublicæ Authoramenti Exotici nuncupatione designantur, sub Regiæ Majestatis Auspiciis, atq subordi-
natæ cum Exercitum Regni supremorum Ducum authoritate concredita sit gubernatio, id dudum omni-
bus notum est; fateorq me lætari, quod per regulamenta Nova in eum Statum inveniantur adornatæ, ut
non solum de Regis totiusq Reipublicæ ac Singulorum Civium membrorum approbatione Ducibus et mi-
hi gratulari, sed etiam, si necessitate ita exigente, a me ad mandata superiorum in hostem, quis quis ille fu-
erit, educendæ essent, id non absq successu fore, confidere possim. Cui autem bono? cui usui de talibus per va-
ni loquentiam gloriaver? Non est mei moris ejus modi ostentatio cujus etiam Viennæ ad eo nullam causam
habui, ut ne in mentem quidem venerit – De cætero ad eo evidentius probandam rumoris vanitatem quo
suspitiones apud Imperatorem et Magnæ Britanniæ Regem adversus Cæsaream Majestatem excitasse insimu-
lor, sufficit allegare id, quod universo Orbi notum est; Imperatorem nempe Magnæq Britanniæ Regem
haud Ejusmodi Principis esse, qui temere suspicionibus se commoveri sinant. In neutrum harum Poten-
tiarum meticulosæ suspicacitatis opinio cadit. Debiliores sint oportet, quorum animi facile perstringan-
tur. Nec video qua ratione imaginari sibi quis possit, me pro Artem meam Rhetoricam apud tales Prin-
cipes, quales Imperator, ac Magnæ Britanniæ Rex, adversus talem Potentiam, qualis Cæsarea Majestas, vanis
suspicionibus Locum aut quæsivisse aut invenisse – Quin è contrario, ita pro animatus, ut si forte quid scrupuli

in animis Dictorum Principum deprehendissem, id potius eximere allabrassem, demonstrate, per seriam illam quam Cæsarea Majestas disponendis rebus status sui domesticis adhibet applicationem satis apparere, quod eadem de circumferendis in extrancas Provincias armis minimè cogitet, bello Suetico præsertim nondum finito; quodq, prout dictæ suæ Cæsareæ Majestatis mihi perspecta est provida indoles, jam bello parta tueri, quam alienæ insectando propria amittendi periculo exponere malit; non ignara, quam alea belli sit dubia. Demum quod superest, id Viennæ ad hucusq. ut inter Dominum Meum Clementissimum tanquam Saxoniæ Electorem, tum Imperatorem atq. Magnæ Britanniæ Regem arctiorem quandam amicitiam conjunctionemq. conciliarem reservata simul Regi Poloniæ Reipublicæ libera facultate in eosdem Tractatus condescendendi, pangendi, ratificandi, quemadmodum aliis quoq. Potentiis, ad easdem conjunctionem non nisi boni publici intuitu factam accedendi libertas relicta est.
Injuria autem mihi fieret, si quis persuadere sibi velit, me de parando quopiam bello cogitasse aut tracta sse. Negotiatio mea in nullius cujusquam offensam tendit sed solum modo in cæteros contra quam libet offensionem securitatem, utq. adeo qualis cunq. belli seu offensivi seu defensivi necessitas ante verteretur. Minime itaq. dubito, sed potius certissime confido, Regem Poloniæ Ipsumq. Reipublicæ Ordines id, quod feci, approbaturos, ac in commodum unumq. suum applicaturos. Nec minus spero, Cæsaream quoq. Majestatem aliquam mihi gratiam debere agnitaram, paratamq. fore ad concurrendum Nobiscum in omnibus, quæcunq. fuerint necessaria ad conservandum Poloniæ Regnum in illibato Jurium Majestatis pariter ac libertatis statu, tanquam in fundamento, cui Tractatus Varsaviensis innititur: Tractatus, in quam, ille comstitante Regis Totiusq. Reipublicæ unanimi consensu ac amico Sacræ Cæsareæ Majestatis Studio cooperante confectus atq. sanctus. Quem, quæso, artificem curam conferre pigebit, ut bene servetur, quod bene struxit, opus. Frauenstadii die 14. Martii 1719. Comes à Flemming K: W: H: Liff: mp.

A: Copia literarum D: Comitis à Flemming ad Sacram Cæsaream Majestatem Viennâ. 25to Octobris 1718o datarum.

Majestatis Vestræ ad Aulam Cæsaream Minister Dominus Wesolowski indicavit mihi, ereo, quod hic loci moraretur ministros, ejq. quæ Regi meo Clementissimo cum Majestate Vestra intercedit, amicitiæ atq. unioni contrarios rumores circumferri: Qua super re ita mentem meam Ipsi aperui, ut valde se inde contentum esse profiteretur: Et huc equidem me refero, nolui tamen intermittere, quin eadem hinc brevibus repetam, asseverans illud, quod hic mihi commissum est, negotium ad nullius omnino, quisquis fuerit multominus ad Majestatis Vestræ offensam aut præjudicium tendere atq. id tantummodo à me agi, ut cum Cæsarea Majestate Dominus Meus Clementissimus ob plurimas bonas rationes in arctiorem amicitiam coiret, utq. securitati ejus contra quævis adversa, id quod cuiq. maxime naturale est, eo melius prospiceretur. Hæc cum Majestati Vestræ non possint esse ingrata, ut pote Fœderi, quod cum Rege meo habet, utq. conformia, nullus dubito, laudem non solum parem reciprocumq. erga Regem meum affectum derivaturam, verum etiam adversis, siqui ad Ipsam perferuntur rumoribus, fidem nullatenus adhibituram, quin potius Ministris suis, qui alioquin falsis ejus modi insinuationibus in contraria flecti possent, injunctiuram esse, ut ad firmatæ dudum inter utramq. Majestatem veræ amicitiæ normam porro sentire atq. cum Regis mei Clementissimi ministris confidenter agere nondesistant. De cætero Majestatis Vestræ gratiæ humillime me commendo &

B: Copia literarum Ejusdem D: Comitis a Flemming ad Dominum Wesolowski. Viennæ 6to Januarii 1719. datarum.

Plurimorum indiciis percipio, quantam solicitudinem Dominatio Vestra ob præsentiam Negotionemq. meam in Aula Cæsarea præesse ostendat. Ego certe valde miror: Etenim jam tum, cum primum Dominatio Vestra super causa adventus mei sermones meum conferret, ingenuè admodum ipsi omnia detexi, atq. asseveravi, in nullius cujusquam offensionem operam meam hic ponere, sed tantum modo ad prospiciendum domino meo Clementissimo de majori contra quoscunq. in cultus securitate, atq. in eandem quoq. sententiam Cæsareæ suæ Majestati scripsi. Sane si qua digeruntur præcavendi consilia, Amicis ea suspecta esse non debent, atq. non nisi illis, qui male animati sunt, scrupulum injicere solent. Quales igitur conjecturas Dominatio Vestra putat nasci posse è suspicionibus, quas de præcautionibus Nostris concepisse haud dissimulat? nonne tales, quæ graviorem suspicandi ansam præbeant, ac si Cæsarea Sua Majestas aliquid contra Regem Rempublicam Poloniæ meditetur, cujus executioni ff

alia Potentiæ e.g. Imperator ac Magnæ Britanniæ Rex arbitrentur esse obviandum? prout Dominationi Vestræ iam antea significavi, ac de quo Ipsa non dubitat. Intermittere id ergo non potui, quin Dominationem Vestram hac de re ad monerem; siquidem suspiciones suas ulterius apricando alüs tandem quoq; ex diverso suspicandi occasionem suppeditare poterit, id quod si eveniat, non erit, quem Dominatio Vestra inculpare possit, si proclivi animo non etiam aliorum aliquando censuram hac de causa subire necessum habeat. Scribo hæc Dominationi Vestræ quo Ipsi amicitiam Meam probem, non ut credat me ullis suspicionum umbris à proposito mandata pecbite exequendi, dimoveri posse.

Relacya o sądach kurlandzkich w Fraustadzie 14. Martii 1719. mdo pramisso odprawionych.

Dnia dzisieyszego, to iest we Wtorek król Jmć zasiadał na sądach kurlandzkich, przy obecności Jdmciów Xcia Biskupa kuiawskiego, Poznańskiego, Inowrocławskiego, Wojewodów, Kalskiego Brzeskiego kuiawskiego, Kasztellanow, Marszałka, Kanclerza Wielkiego koronnego, Referendarza koron. Na których to sądach, przystępowano sprawy takowe. Pierwsza ex instantia Generosorum Instigatorum Regni et Magni Ducatus Lithuaniæ pro munere officii sui ex delatione Illustrissimi Ferdinandi Ducis Curlandiæ et Semigalliæ Agentium actorum con Celsam Elisabetham Sophiam Principissam Saxo Coburgensem et meiningensem Illustrissimi olim Friderici Casimiri Ducis Curlandiæ & Semigalliæ Consortem citatam, wktorey to sprawie, ad Instantiam tejże Xiężny Jeymć p. bo oto do Jć K. Mci pisała: / rzecżą stanęła ad futura judicia Curlandica etiam extra cadentiam Varsaviæ celebranda. Podobnasz rzecżą stanęła sprawie drugiey ex instantia Eorundem Actorum contra Illustrissimam Charlottam Sophiam Abbatissam Herfordiensem: / która także ostrz pisała, deklaruiąc iako nayprędzey będzie można przysłać Plenipotentarzego: / zapisana. W trzeciey sprawie ex instantia Eorundem Actorum contra Serenissimas & Illustrissimas Mariam Dorotheam Marchionissam Brandeburgensem, Eleonoram Charlottam Principissam Luneburgensem, Amaliam Ludovicam Principissam Lapovientem Illustrissimi olim Friderici Casimiri Ducis Curlandiæ filias vorores intuto germanas citatas, ponieważ pro parte citatarzy nikt się nie odzywał, tedy pierwsza Contumacya stanęła. Podobnasz Contumacya y w czwartey sprawie ex instantia Eorundem Actorum contra Serenissimam Annam Principissam Carcam, Illustrissimi olim Friderici Wilhelmi Ducis Curlandiæ & Semigalliæ Consortem Viduam relictam zapisana. W piątey sprawie Eorundem Actorum contra Generosos Henricum Christianum de Biring Landhoffmeisterium, Joannem Henricum de Keiserling Cancellarium Ducatûs Curlandiæ citatos, ponieważ ex parte citata nikt się nie odzywał, contumacya stanęła. W szostey sprawie Generosorum Henrici Bechr Consiliarii Præsidis, Christiani Korff, Ernesti Edvardi ab Rucking et aliorum Consiliariorum Terrestrium ducatus Pilinensis reponendi decreti contumacialis Actorum, contra Generosos Ulricum ab olten Sacken et Ludovicam de Sacken Firksorra viduam reponendi citatos był exprzyment. Laudat Dekret Cassationis decreti contumacialis, ponieważ Partes in Negotio Principali pogodziły się. W siodmey sprawie ex instantia Generosorum Instigatorum Regni et M. D. Litt. Eorumque delatoris Generosi Jacobi Friderici Liberi Baronis de Ketler Ministri Status Serenissimi Landgravii Hessen Casselani Actorum contra Generosos Consiliarios Regentes, totumq; Ordinem Equestrem Ducatus Curlandiæ & Semigalliæ Citatos bodownasz rzecżą, jako y w pierwszych, ad Supplicationem Nomine Ordinis Equestris factam, stanęła. Takowasz Rzecżą ad Supplicationem Ordinis Eiusdem Equestris Curlandiæ trzeciey sprawie Xięcia Jmć Ferdynanda contra Generosos Supremos Consiliarios, nec non Majores et Minores Capitaneos, cæterosq; Officiales et alias personas Equestris ordinis in Actu Commissoriali expressas. tum et Judicium Comminatoriale Sacræ Regiæ Majestatis prosecutionum ad citatos, zapisana: cum inhibitione, aby Comminarze ulterius Actum Commissionis swe non continuowali. W dziewiątey sprawie rozkazy się contumaciam Jmć Pana Wigant ad Instantiam Jmć Pana Budolfza.

Kopia Literarum Regis Prussiæ ad Sacram Regiam Majestatem Poloniarum Berolino 21. Januarii 1719.

Reddiæ nobis sunt Literæ Majestatis Vestræ 28. mensis proxime elapsi ad Nos datæ, ex quibus non sine gravi dolore intellexerimus quam invidiose ac perverse malevoli Hominos apud Majestatem Vestram inter pectantur, quæ

hactenus instituta rerum Curlandiæ, et nominum, quibus Civitas Sedanensis subditis Nostris est ob-
stricta, à Nobis acta sunt, cum tamen hæc omnia, vitam candide ad aures Maiestatis Vestræ pervenisse, quam simpliciter et iuste à Nobis gesta sunt, illa a Maiestate Vestra minime laturos imprimis fuisse certo confidamus. Magnum profecto hoc signum est gravissimas Nobis fuisse causas, quam ob rem in literis Nostris ad Maiestatem Vestram nuper Sedanam transmissis, de falsis in Nostri præiudicium per totam fere Poloniam disseminatis rumoribus, conquesti simus. Gratias quoq; Maiestati Vestræ habemus maximas, quod literis suis supra memoratis ea de re aperto animo Nobiscum agere voluerit: Eandem per amicè rogantes velit eandem in posterum servare morem, si forsitan similes contra Nos ad eandem demum detrahantur obtrectationes, ita enim fiet, ut Nostram erga Maiestatem Vestram et Serenissimam Rempublicam amicitiam nunquam inter morituram ab omni Nota vindicare valeamus. Quo autem veritas superioris Nostri assertii, tanto magis elucescat, cum pace Maiestatis Vestræ seriem rei brevibus hic delineare decebit. Non inficiamur Equidem, Nobis cum sua Cæsarea Maiestate cogitata inter cessisse nonnulla, Num videlicet et quo inter amicos, Vicinos, Fœderatosq; dicto pacto, quave rebus eorundem communibus conveniente ratione, successio in Ducatus Curlandiæ et Semigalliæ Duce Ferdinando sine masculæ prole decedente, in Marchionem Brandeburgo ducensem sub auspiciis et authoritate Maiestatis Vestræ et Reipublicæ devenire posset. Tantum autem abest, Nos per huius instituti Nostri rationes, Maiestatis Vestræ et Reipublicæ in Ducatum Curlandiæ competenti Juri Supremo et Dominio directo, quidquam detrahere voluisse, ut potius hæc omnia sarta tecta et illæsa conservare, et præterea eo allaborare constituerimus, ut ex hoc negotio haud contemnendum in Maiestatem Vestram æque ac Rempublicam Ipsamq; Curlandiam redundaret emolumentum: Quod quidem, ut reliqua nunc taceamus, in eo consisteret, ut Marchio ducensis partim conjugio Eam inter et Viduam Curlandiæ Quam ineundo, partim factis Ei cessionibus, Curlandiam ab omnibus prætensionibus, quas in illum Ducatum Alibi memorata Vidua Dux Serenissimæ Principes Sorores Curlandicæ, nec non Ducissa Saxo meiningensis, et abbatissa Herfordiensis, summo jure habent, et quæ valore aliquot millena millia Talerorum excedunt, ac alias post mortem Ducis Ferdinandi, vel ab eius Successore proximo, vel ab ipsa Maiestate Vestra et Republica, Feudo Curlandiæ ad Eandem revertente necessario exolvenda forent, prorsus et ex asse liberaret, imo ullo Reipublicæ et Ducatus onere, imo ut ne quidem Allodii Curlandiæ, cuius non leve esse momentum, et quod ad Hæredes Fœminas extincta Masculâ Ducum Curlandiæ stirpe, patitur nemo nullum dubium est, à Feudo eiusdem Ducatus separandi periculum ullum esset metuendum. Exilitimavit Nobiscum Serenissimus Cæsarus, id Consilii Maiestati Vestræ et Reipublicæ minime bene displicere: nam de alio Curlandiæ Principe, non tantum post fata Ducis Ferdinandi, sed eo etiam adhuc vivente instituendo, certam Maiestati Vestræ stare sententiam, inde coniecturam fecimus, quod Ipsa Maiestas Vestra paulo ante eo spectare intenta, ut Dux Ferdinandus statim Feudo Ducali privaretur, et in Ipsius Locum Princeps Saxo Weissenfeldensis succederet. Qua de re etiam Maiestas Vestra Serenissimo Cæsareo solennem conventionem obtulerat. Quam tamen sua Cæsarea Maiestas Ratificationis suæ Tabulis non firmavit, quam vix à Maiestate Vestra id jam dim esset factum. Accedebat, quod Sperare liceret, Maiestatem Vestram et Rempublicam in constituendo novo Curlandiæ Duce, Principis è Marchionum Brandeburgensium oriundi Stirpe, ut pote quæ æterno fœdere cum Serenissima Republica, nec non propinquæ cognationis vinculo cum Ducali Domo Curlandiæ coniuncta est, maiorem curam habituras, quam Principis, quem eiusce modi supra memoratæ rationis magni ponderis Maiestati Vestræ et Reipublicæ non æque commendatum redderent. Fatemur porro Nos dictæ successionis causa, Ordines Curlandiæ haud insalutatos non reliquisse, sed nullatenus ea mente, ut Marchionem Ferdinandi Ducis Successorem sibi eligerent vel designarent, quis enim ignorat, id in statuum Curlandiæ potestate situm non esse? Verum id tantum modo apud illos egimus, ut Maiestati Vestræ et Reipublicæ Marchionem de Meliori nota commendarent, Ejsq; testatum redderent, gratum acceptum sibi fore. Maiestas Vestra et Respublica dignarentur Feudum Curlandiæ post mortem Ducis Ferdinandi in Marchionem conferre, unde illi felicia tandem quietaq; tempora, et alias in communem Curlandiæ rem commoda præstolarentur. Nos certe in hoc speciatim puncto, ut in toto successionis Curlandiæ negotio eousq; progressi nonpiimus, quo ipsa Maiestas Vestra Principis Weissenfeldensis causa tetenderat. Quatuor enim priores Articuli Conventionis supradictæ conceptis referunt verbis, Ut ordines Curlandiæ, solenni Deputatione ad Maiestatem Vestram et Rempublicam ablegata, utramq; requirent, ut Ducem Ferdinandum Feudo a Maiestate Vestra collato, privarent, in ipsius autem locum Principem Saxo Weissenfeldensem substituerent, et Ducatu Curlandiæ et Semigalliæ investirent. Maiestas Vestra quoq; sibi revocabit in mentem, quod cum prædicti ordines Curlandiæ, ad Normam hujus Tractatus, suas apud Maiestatem Vestram supplices inter posuissent preces, tantum abfuisse, ut Maiestas Vestra quidquam in eo inveniret juribus suis Ejsq; publicæ injurios, ut potius Literis die 18ª Junii 1618ª quam Clementissime ad prædictos Ordines scriptis, preces hasce Confirmaret, earundemq; de habituram rationem, amplissimis verbis promitteret, nulla tunc de ff.

duce Ferdinando ad huc superstite, quod nunc Nobis opponitur mentione facta, quasi illud ad
eludendam Principis Weissenfeldensis pretensionem qualecunq; posset afferre impedimentum, mul-
tominus à Maiestate Vestra tuno Curlandiæ Ordinibus vitio datum est, quod de negotio succession is
in Ducatu Curlandiæ constituendi ingererent. Quod Sedanenses attinet, luce meridiana clarius constat, ip-
sius inuptu Civitatis magno numero extantes contractus, obligationes que demonstat, complures subditos
Nostros in Borussia et Pomerania, bonam partem facultatum suarum eo collocasse, ut civitati Seda-
nensi, dum illa magnis premeretur periculis, auxilium ferrent, et ea ratione interitum et excidium
Urbis ab eadem averterent. Pro tanto beneficio, profatis subditis Nostris à Civitate Sedanensi, unica hac
relata est gratia, ut illa suis creditoribus, neq; sortem, neq; usuras, pecuniarum ei concreditarum per longum
temporis spatium, solvere voluerit, imo ea tandem processerit impudentia, ut ne quidem de amplius obtrec-
tam putaret, ad ea præstanda, quæ in datis Chirographis promiserat, sed variis modis, frivolisq; sub præte-
xtibus, modo hoc, modo illud inde detrahere non erubuerit. Factum proinde est, ut illi Creditores, inter
quos diversa pia corpora, nec non complures Viduæ, Orphani et aliæ personæ miserabiles reperiuntur, ad
duram egestatem reducti, instantissimis precibus et lachrymis à Nobis efflagitaverint, ut eorum causam
ab ij tutelam suscipere, non dedignaremur. Nos proprio nunc judicio libenter relinquimus, quid Nostrarum
tali in casu esse debuerit partium, et num aliquid injusti à Nobis admissum fuerit, cum Sedanenses literis
ad illos datis exhortati sumus, ut tandem aliquando subditis Nostris, solvendo illis debita, satisfieret. Si
hac occasione Sedanensibus forte dictum est: sibi voli ut imputaret Civitas, quando medium minus gratis et
incommodum aliquod secum trahentibus, adversus illam utendi, necessitas Nobis imponeretur, hoc certé
a nemine in eum debet detorqueri sensum, quasi hostilia et destructionem vel excidium Civitati mina-
ti fuissemus. Nostra enim potius interest, ut Urbs illa, Ditionibus Nostris magna ex parte confinis salva
maneat et conservetur. Verum si quid severioris Notæ, contra Sedanenses fuisset statuendum, id om-
ne forsitan eo saltim recedisset, ut casu, quo subditis Nostris, retentione pecuniarum illis debitarum, justi-
tiæ administratio ulterius protraheretur, secundum communia Gentium Jura, Civitas ipsius q; Incolæ
et subditi, in Terris Dominationi Nostræ subjectis, eodem modo habiti, et illis justa et æqua tam dice dene-
gata fuissent, quam dice Civitas erga subditos Nostros simili modo se gessisset. Hæc omnia si à Maiestate
Vestra pro ea, qua pollet, æquanimitate, ac curatius erunt perpensa, nullum est dubium, quin facile agno-
scat neq; in negotio Curlandiæ, neq; respectu Civitatis Sedanensis utquam à Nobis factum aut susceptum esse,
quod Pactis et fœderibus, quæ Nobis cum Maiestate Vestra intercedunt ullo modo contrarium dici possit aut de-
beat. Videtur ibiq; plane supervacaneum esse Serenissimis Pacis Velavensis et Olivensis Sponsores hanc
ob veminter pollare, aut illorum guarantiam requirere, prout, a Maiestate Vestra, sine ulla tamen neces-
sitate, aut sufficienti causa, factum esse compertum habemus. Sibi potius Maiestas Vestra persuadeat,
Nos prædicta Pacta et Fœdera, nullo nontempore Sancta et intemerata fide servare, et amicitiam ac bonæ
vicinitatis leges, quæ Nostro Prædecessores inter et Serenissimam Rempublicam ab omni tempore floruerunt
summo studio colere, protuenda autem amicæ Gentis libertate, gloria alq; Juribus, nec non in promovendis
Eiusdem commodis omnem operam impendere velle. Spem quoq; indubiam concipimus futurum esse, ut
Maiestatis Vestræ et Inclytæ Reipublicæ ergo nos voluntas huic Nostræ non tuæ amicitiæ semper re-
spondeat, præsertim vero ut in Negotio successionis Curlandiæ Nostrorum et Serenissimi Cœsari Deside-
riorum Maiestas Vestra et Respublica rationem habere non gravetur. Civitati Sedanensi quoq; Serius
Mandatis injungatur, ut quæcunq; subditis Nostris debet, illis secundum æquitatis et justitiæ regu-
las quantotius persolvat. Quod superest Maiestatem Vestram diutissime valere, omniumq; pro-
speritatum incrementis in dies lætari ex animo cupimus, et quidquid ex proposito fraterno q; amici et
boni Vicini affectu expectari potest, prohibé Eidem deferimus. Dabantur q ut supra.

Copia Respon-
sorialium Sacræ Regiæ Maiestatis ad Supra scriptas Literas Regis Prussiæ.
Fraustadio. 16to Martij 1716. dati.

Ultimis Responsoriis Berolini 21mo Januarii Anni præsentis da-
tis Maiestati Vestræ aperto Sincero q Animo contenta earundem eo libentius resolvimus, quo magis
amicitiam veram candidam q ab ullo recessu sartam tectam q inter Nos ac Dominia Nostra religio-
se conservare desideramus, reciproca documenta Nobis de Maiestate Vestra certe pollicentes. Cogitata Sive
proposita Maiestatis Vestræ cum sua Cæsarea Maiestate ratione successionis in ducatu Curlandiæ et Se-
migalliæ in casum decessus Ducis Ferdinandi sine prole Mascula, in Marchionem Brandeburgo Svedten-
sem devolvendæ, nec a Nobis, nec à quopiam ullatenus probari, multominus excusari queunt, obstanti

bus evidentibus in contrarium legibus Primevorum Factorum Subiectionis, Incorporationis, Formulæ Regiminis aliorumq Jurium clarissimorum Regibus Poloniæ ac Ordinibus Reipublicæ servientium, Vigore quorum, sicut directum et Supremum Dominium in Antecessum, ita utile fructuosum, et usuale post sterilem obitum prædicti Ducis absq ulla reservatione vel facultate Novi instituendi Principis Feudatarii, ad Nos totamq Rempublicam devolvi ac spectare in contestabilitet dignoscitur, exclusâ prorsus Cujus cunq et quacunq præterita Successione, quæ neq sub colore quasi paris meditationis Nostræ in promovendo Principe Weissenfeldensi Cognato Nostro, neq sub prætextu acquirendarum cessionum á Viduis Principissis Curlandiæ affectari per quempiam potest. Nam quo ad meditationem Nostram ingenuè fatemur Maiestati Vestræ, Nos partim ad excludendam á Longe prævisam Maiestatis Vestræ prætensionem, partim ad complacendum Cæsareæ Maiestati, quæ id in Signum Maioris amicitiæ á Nobis desiderabat, partim denique ex propensionem Naturali qua commodis Eorum Studere Solemus, qui Sanguinis Vinculo Nobis iuncti sunt aliquos passus innoxios incremento Reipublicæ Semperq ad arbitrium et decisionem illius remissivos Suscepisse, urgentibus minirum Sollicitis precibus Nobilitatis Curlandiæ idq exemplo Prædecessoris Nostri Sigismundi primi, qui in Albertum Marchionem Brandeburgicum Nepotem suum ex filia Casimiri Quarti genitum Ducatum Prussiæ, hunc in possessione Maiestatis Vestræ durantem, Jure feudi derivavit, mediante bene placito Reipublicæ: Insuper opinabamus facilius præferendum á Republica casu quo Novum Feudum vellet concedere Principem Weissenfeldum Marchioni Brandeburgico videndi, tanquam minus metuendum, gravemq futurum Regno Poloniæ; eumq Respublica ex ea consideratione ne potentiorem reddat Domum Maiestatis Vestræ hucusq Regium titulum recognoscere differat, quomodo speciari possit, ut accessioni Curlandiæ tam considerabilis Provinciæ nonresistat. Quod vero ad prætensiones Viduarum Principissarum Curlandiarum attinet, hæ liquidò et manifestè demonstrabitur, vel nullas, vel inconsistentes esse, vel si aliquæ prævio examine et forma Judicii comperirentur, inter venturam Rempublicam per Administrationem Justitiæ ad instantiam prætendentium media accommodationis, quem ad modum minimè dubitamus, ita confidimus consumatæ perspicaciæ Maiestatis Vestræ, quod attentis Nostris tam validis et firmis repræsentationibus, non solum memor Anteriorum beneficiorum Antecessorum Nostrorum et Reipublicæ primum Lineæ Albertinæ deindæ Lineæ Berolinensi Electorali Prædecessorum Suorum gratuita munificentia liberalitq præstitorum, Verum etiam ex reflexione insuperabilium difficultatum, ac altrahentium incommodarum ab invicem consequentiarum á cogitationibus ulterioribus convertendæ Curlandiæ in novum Feudum, non tantum desistet, sed totaliter supersedebit, sciens pro certo Prælactam Provinciam neq dari, neq accipi Salvâ Republica possenimulq persvasa idem Nos facturos, qui Amorem Reipublicæ Charitati Sanguinis Nostri antiponendo, potius incrementa subditorum Nostrorum quam Nostra Augere, solaq utilitate Civium Gloriam Nostram metiri decrevimus. Quantum attinet Sedanenses, non expediebat illos Maiestati Vestræ tanquam proprios subditos mandatis imperativis ac comminativis, satis aliundè afflictos affligere, et obligare, ad satisfactionem, propriis Jmedijs, Non servatâ nec petita Juris Justitia per Ordinariam formam processus Juridici in prima instantia, et deinde in Suprema apud Nos tanquam directum Dominum omnium Civitatum Regni, sine quo gradu prius præmisso, Jus represaliorum de more Gentium censetur illicitum; Et si illud á Subditis Maiestatis Vestræ attentaretur, defacto permissum quoq foret Nostris vicem provinciæ reddere, longe potiori Jure Subditos Maiestatis Vestræ simulq Nostros, intuitu Eventualis vel actualis Homagii vigore dominii directi Literis Nostris Intimatoriis protuimus Solari indagantibus, nonne patiantur aliqua gravamina vel præiudicia in suis Juribus ac libertatibus, contra Mutuum Factorum Pactorum. Nihilominus ob respectum non Asserandæ amicitiæ Maiestatis Vestræ tantisper eam diligentiam dissimulavimus. Deo coetero Maiestati Vestræ omnigenam prosperitatem.

Copia Literarum Regis in Prussia ad Sacram Regiam Maiestatem Poloniæ. Berolino 28.o februarii 1719.o datarum.

Nulli dubitamus, quin redditæ sint Maiestati Vestræ Literæ, quas ad Eandem 21. Mensis proxime elapsi dedimus, et quibus Nostrum cum Maiestate Vestra et Serenissima Republica nullo non tempore, Sinceram amicitiam colendi desiderium, uberius testati Sumus, nec non circa obtrectationes in Curlandiæ et Sedanensi Negotio ad Maiestatem Vestram in Nostri præiudicium delatas, tam candide Nostram exposuimus mentem, ut speraare liceat, hac in re Maiestati Vestræ abunde Satisfactum, Nos vero apud Eandem ab omni Suspicionis nota Liberatos esse. Hæc Nostra in Maiestatis Vestræ æquanimitate collocata fiducia efficit, ut Eandem quoq hisce certiorem esse reddendam arbitraremur, haud ita pridem ad manus Nostras Scriptum aliquod pervenisse quod Maiestatis Vestræ sub nomine Varsaviæ in Publicum prodiit,

et quo ex de Cessione Ferdinandi Curlandiæ Ducis/ quam tamen ille hactenus ignorare profitetur:/ Ducissa Saxo coburgensis, et vidua ducæ Curlandiæ, uti et tres Principes, proxime defuncti Ducis Curlandiæ, nec non Abbatissa Hervordiensis citantur, ut intra præfixum sex septimanarum terminum, coram Judicio Relationum in Curia Majestatis Vestræ celebrando, compareant, sua in Ducatu Curlandiæ Jura, et actiones producant, et liquidum de illis constituant, alias vero videant, et hic vidum audiant, se iisdem ab iudicari deoccupationemq; Prefecturarum, Arcium, aliorumq; in hoc Ducatu bonorum intercorum decerni. Nondum equidem liquet, an scriptum illud iussu alq; mandato Majestatis Vestræ emanaverit, hactenus Enim illud in forma fide digna conspicere Nobis non contigit, eo quem Jura præscribunt, modo sit transmissum.
Cum tamen hoc negotium eius sit naturæ, alq; indolis, ut non solum respectu Nostri, verum etiam intuitu diversarum Principum Seminarum, quæ partim arctissima necessitudine Nos attingunt, partim in fidem, et tutelam se commiserunt Nostram magni sit momenti Majestati Vestræ/ utique sperarunt/ haud displicebit, quod eum eadem hac de re per præsentes literas Nostras, amice agere constituerimus. Quid Serenissimo Cæsaro de eo sit sentiendum, quod etiam eiusdem Fratris Filia alte memorata Vidua Dux coram Judicio Relationum in Jus vocata sit, id quæ Majestati merito relinquimus.
Nos autem Majestatem Vestram rogatam esse volumus, ut diligentius perpendat, pie defuncti Ducis Curlandiæ Friderici Wilhelmi Seroiem natu maximam Principe e Domo Nostra Regia eiundo, duas Sorores ætate subsequentes, autem Principibus, nullius, præter Cæsaris, et Imperii potestati subiectis Matrimonio Quam iunctas esse, abbatissam quoq; Hervordiensem Statibus Imperii Germanici annumerari, respectu Ducissæ Saxo Coburgensis, etiam non solum pari modo esse rem habere, uti cum Sex tribus Sororibus Supradictis, quæ omnes statim post nuptias suas consummatas, ex Ducali Curlandiæ Familia excesserunt et eo ipso ab omni potestate, et Jurisdictione Regni Poloniæ eiusdemq; Judiciorum, immunes redditæ sunt, verum etiam Magnam huius negotii Partem ad Nos ipsos spectare, vilicet ratione dotis, quam Ducissa Saxo Coburgensis Filia ex Domo Nostra progenita Curlandiæ Ducatui intulit. Hæc enim Dos certis casibus Nobis restituenda erit, uti ex pactis connubialibus Ducissam inter, et ipsius primum Conjugem piedefunctum Fridericum Casimirum Curlandiæ Ducem initis, quæ à Majestate Vestra Sollenni Confirmatione corroborata sunt, unicuiq; videre licet.
Quæ cum ita sint Majestas Vestra pro illo, quo in Justitiam æquitatemq; fertur amore, facile judicaverit, num alte fatæ Serenissimæ Principes Femineæ sine præiudicio, et Lesione dignitatis Suæ, et Jurium Eminentiorum, quibus Principes Imperii gaudent, coram Judicio Relationum Poloniæ causam dicere, eiusdemq; iudicata agnoscere possint, et num Speciatim à Nobis Nostrisq; necessariis, fasequid postulari debeat, præsertim, cum ex scripto illo sæpius nominato, di luce appareat, quid Comitii præsentationem hanc agitetur. et ut uno verbo rem dicamus, Nihil aliud per illam quæri, quam ut illæ, quarum interest, sub Speciosa Juris prætextu, duis in Curlandiæ Ducatu possidentibus Præfecturis, Arcibus, et bonis eiiciantur, omnibusq; circa illa priventur. Si enim Illis inantecessum, quamvis nulla ad huc causæ cognitio præcesserit, dicta citatione haud dissimulantur significatur. Præterea quoq; notum est Majestati Vestræ in Pactis Bydgostiensibus Nos inter, et Serenam Rempublicam Poloniæ initis, ad dirimendas utriq; lites Supervenientes, longe alium præscriptum esse modum, quare etiam speramus fore, ut illum in hoc quoq; casu Majestas Vestra admittat, ita scilicet, ut à Majestate Vestra ab una, et à Nobis, necessariisq; Nostris ab altera parte Plenipotentiarii constituantur, qui certo in loco congregati omnia ad rem pertinentia diligenter expendant, de Nominibus, et postulatis mutuo cognoscant, nec non de mediis, quibus universis interesse habentibus Satis faciendum conveniant. Non possumus, quin hac occasione Majestati Vestræ significemus, quam molesta Nobis accederit Ordinibus Curlandiæ, atrocissimo quasi crimini datum esse, quod Nos cum illis hac de re, et qua magis opportuna ratione omnibus postulatis Satisfaciendum, gravissimaq; inde alias metuenda incommoda à Ducatu Curlandiæ avertenda, Consilia Nostra communicaverimus, hi Ordines etiam coram Majestate Vestra declaraverint, sibi haud ingratum futurum esse, si illum in finem Majestas Vestra propositionem de successione Marchionis Brandeburgensis in Ducatum Curlandiæ, quæ utilitati cum publicæ, tum privatæ, valde congrua esse videretur, optaremq; prædictis prætensionibus Satisfaciendi ansam præbere possit, comprobare vellet. Præter hæc in toto illo Negotio cum Ordinibus Curlandiæ, nihil actum, nihil ab illis susceptum est. Quæ omnia autem ita sunt comparata, ut iisdem Reipublicæ Poloniæ magis prospiciatur, quam eiusdem in Curlandiam Juribus, quæ quam decedat, firmæ enim nobis stat Sententiæ, illa Jura, et quæcunq; alias Serenissimæ Reipublicæ competunt, prout æternum eiusdem Foederatum decet, semper strenue, et pro virili contra quoscunq; tueri, tantum abest, ut quidam tentare velimus, quæ possunt dici illis contraria.

Quando etiam Nobis in memoriam revocamus Maiestatem Vestram Solenni cum Serenissimo Cesare inito pacto, et rati habito, id egisse, ut adhuc vivente Duce Ferdinando, Princeps Saxo Weissenfeldensis eidem Subrogaretur, et Ducatu Curlandiæ investiretur, adducere non possumus, ut credamus, vel saltim animo Nobis fingamus, ea stare in Polonia Leges, quibus cautum sit, Ducatum Curlandiæ facta olim consolidatione Dominii directi, et utilis cum Regno Poloniæ in unum corpus necessario esse redigendum. Id enim si ita esset, inde necessario sequeretur, Tractatum Supradictum Legibus et Constitutionibus Poloniæ fundamentalibus è diametro contrarium esse quale Pactum Maiestatem Vestram in Detrimentum Reipublicæ, et post habitis eiusdem Legibus pangere voluisse nefas crederetur. Quod autem Ordines Curlandiæ à novi Principis Electione non in totum sint arcendi, sed eorum circa talem Electionem in medium prolata monita attendenda, eorumq non exigua vis sit, et authoritas, id Ipsa Maiestas Vestra agnovit in Tractatu supradicto cujus articulos compendii gratia hisce Literis adjicere ere visum est, qui Tractatus etiam, Suum procul dubio sortitur finem, et esset cetum, nisi Serenissimus Cesarus ex causis Maiestatis Vestræ Notis, magis consultum esse duxisset, illum ratificationis Suæ Fabulis non firmare. Nos Maiestatem Vestram enixe rogamus, ut omnia et singula Superius adducta attentius Considerare, momentiq suis ponderare dignetur, et contra Equestrem Curlandiæ ordinem nullam quippe animadversionem actionibus suis planè innoxiis promeritum nihil gravius statuat, ac denig imminenti Relationum Judicio quævis ulterius attendanda prorsus inhibeat, præsertim cum procerto habeamus, vi nullam citatarum Principum Feminarum, coram dicto Judicio Relationum comparituram, litemq ibidem ullo modo contestaturam.

Interim Nos in omnem eventum, ac ubi his non attentis, præter spem, et opinionem Nostram, modo memoratum Judicium in hoc negotio ulterius processerit, Nostro, et earundem Principum nomine præsentibus literis adversus eius modi iniusta molimina protestamur, ac manifeste declaramus Ipsas eadem nullo tempore pro justis, et Jure validis habituras, nec quorum ullam debeant habere rationem, digna existimaturas. Illud autem Nostrum de Maiestatis Vestræ generosa mente est judicium, ut hæc in re nil, nisi justitiæ consentanea ab eadem ad huc præstolemur, in primis autem confidamus propositionem, quam supra de congressu ad sopiendas has ce liter. per Commissarios, æquali utriusq partis Authoritate instituendo Maiestati Vestræ fecimus, eidem tanto magis arrisuram esse, quod nulla alia via superest, qua res amice expediri, et sæpius appellatis Principibus Feminis lucta, et aqua in hoc Negotio tribui possint. Quod reliquum est Maiestati Vestræ properam valetudinem, et ad omne votum suum fluentes felicissimos rerum Successus ex animo precamur. F. Wilhelmus. K. Elgen.

Copia Responsorialium ad præcedentes.

Quantum curamus sinceram inter Nos et Maiestatem Vestram amicitiam, ut semper intacta vigeat, tantum Justitiæ Justitiusq Regni Nostri ex vinculo Juramenti, quo Illi obstricti sumus, ut inviolata maneant, Studii impendimus; Et inde venit, quod cum contra veteres Regni Leges, Juraq Nobis et Reipublicæ servientia, ac ultra beneficia Ducibus concessa, Curlandiam et Semigalliam non sine gravi Nostro et Reipublicæ præjudicio prætensionibus externis implicari adverterimus, ex Nostra et Senatorum Consiliariorumq Nostrorum matura deliberatione, citationes ad Judicia Relationum Nostrarum propriarum, contra Principissas Curlandiæ, pro liquidandis explicandisq Suis prætensionibus, ex Cancellariis Regni et M. D. Lith. emanare permisimus, atq cum Principissa Elisabet Sophia Saxo Coburgensis et Meynungensis Literis Suis meningæ in arce Elisabetenburg datis 15. Mensis Februarii et Abbatissa Herfordensis Seorsivis itidem Literis sub data in Berden 16. Februarii Anno præsenti ad Nos scriptis Legalitates impossibilis in termino Mensis Martii Comparitionis Plenipotentum Suorum exposuissent, Ipsis uti Principissis Curlandiæ Beneficium rejectionis institutæ actionis ad aliud tempus concessimus, Quare autem et aliæ Principissæ Curlandiæ per suos Plenipotentes comparere? Juraq sua ad Curlandiam prætensa liquidare non valeant? Diligentius perpendendo, rationem adæquatam non invenimus præcipue cum non de Ducalis Prussicæ prætensionibus, quæ ad Bidgostiensia Pacta referri possent, nec de Personis, ut coram Cæsaris et Imperii Germanici potestate conveniantur, sed de Curlandicis rebus quæstio moveatur, itaq rite et legitime Judicium Nostrum in Materia Curlandica procedere arbitramur. Quod attinet Negotium Successionis in Curlandia in hoc ad Literas priores Nostras Nos refugimus, et quod Primores Equestris Ordinis in Curlandia pro suis attentatis Reipublicæ præjudiciis conventi ab Instigatoribus Regni et M. D. Lith. coram Nobis Judicioq Nostro, uti Subditi Nostri

respondere, & ve in dictis iustificare teneantur, nullum dubium esse censemus. Prosperam de-
cætero valetudinem Serenitati Vestræ apprecamur.

Copia Literarum Principis Adalberti Marchionis Brandeburgensis ad Sacram Regiam Maiestatem Poloniæ. Berolino d. 27te Februarii 1719. datarum.

Rumor nuperrimè
ad Nos delatus est, Conjugem Nostram cum Sereniss. eius Sororibus, cæterisq; Jusali,
quod in Curlandiæ Ducatum prætendentibus esse citatos, ut coram Maiestate Vestra et Sena-
toribus Regni magnisq; Ducatus Lithuaniæ et Judicio Relationum comparent, ac prætensi-
ones, quæ illis ratione Juriam dotalium, aut alias in Ducatum Curlandiæ competunt liquidas
reddant. Cum vero ob varias prægnantes rationes, quas habitâ communicatione cum conjugis No-
stræ Serenissimis Sororibus proxime latius exponemus Nostra Jura, atq; Prætensiones dicti Ja-
drii Relationum Arbitrio submittere non putamus adstrictos esse, ita speramus, et confidimus a
Regia Maiestate Vestra ut Judicio Relationum in hac magni momenti causa, in præiudicium
nostræ Conjugis eiusq; Consortium Serenissimarum Principum Curlandiæ nihil susceptum, sed
potius hisce Nostris repræsentationibus locum datum, et non egre latum iri, quod in eventum
contra omnia, quæ in præiudicium Nostrum, aut dictarum Nostræ Conjugis Serenissimarum
Sororum vergere possunt, solennissimè protestemur, et quævis competentia Nobis, Nostrisq; Con-
sortibus reservemus. Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ addictissimus Adalbertus Fridericus Prin-
ceps Borussiæ et Marchio Brandeburgensis.

Copia Responsoriahium ad præcedentes ex Cancellaria Saxonica sub Sigillo Cubiculari datarum.

Cum superiori tempo-
re Illustrissimi Duces Curlandiæ et Semigalliæ à Serenissimis Prædecessoribus Nostris Re-
gibus et Reipublica Regni Nostri Feudum horum Ducatuum sibi concessum habeant, et ut Va-
salli Beneficiariiq; Principes Superiorem Suum Dominum recognoscere pactis Investituræ sua-
sint obligati, itaq; minum non sit Serenitati Vestræ, quod Senatus Imitigatores Regni et M. D. Lith.
Serenissimas Consortem, et eius Sorores, uti Principuas Curlandiæ et Semigalliæ. Jura dotalia, et
prætensiones in Feudo horum Ducatuum se habere prætendentes, ut eas per suos Plenipotentes Judi-
cialiter liquident, sint conventæ; si maturius Serenitas Vestra rem hanc pupendent, observare po-
terit, quod ex ratione Juris, et feudi Illustrissimi Friderici Casimiri Ducis Patris sui prætensio-
num ex Feudo eodem pullu tantum, non alibi nisi in Judicio Nostro competat cognitio. De cæte-
ro prosperos Successus.

Kopia Listu Cara Jmć Moskiewskiego do J: K: Mci z Peters=burga die 18te Januarii 1719. pisanego.

Wiadomieni iesteśmy że za ordynansem Wr.
Krolewskiego Mciciwenstwa Senciad Feldmarszałek Wkski Graff Fleming negotiatur przy dwo-
rze Cesarza Jmć Rzymskiego imieniem Xięcia takiey zis Alliancie przeciwko nas, do ktorego
Alliancu pomienieony Feldmarszałek, nietylko Jego Carskie Mciciwenstwo, lecz y drugie
Potencye wprowadzić starał się y usiłuie, udaiąc nas przez rozne wymyslone relacye y niepra-
wdziwe dzieła, iako bysmy intencyą mieli nietylko kurlandyą, lecz y inne niektore prowincye
oderwać od korony Polskiey, y całe to Krolestwo rozdzielić, także in Romano Imperio Wojenne
ruchy uczynić, y nas bysmy przeciwko Jej Carskiey Mci y innym Potencyi, mieli mieć niektore
przeciwne y szkodliwe Intencye, y że dla tego Woyska nasze w Polszcze trzymamy, et his similia. Że
nas rożnym sposobem y naznaczony od Naszego Krolewskiego Mciciwenstwa do Porthy Ottomańskiey Con-
sul, teyże Porcie niektore podobne o nas insinuował relacye, y przeciwko Nas do wojny pobudzał, insuper ia-
ko Nam iest wiadomo, że y ministrowie Naszego Mciciwenstwa w Warszawie allegatorii Tatarskiemu
takież propozycye czynili, y potrzebowali, żeby Han krymski intruzyą, wkraczenia Nasze przedsięwziął, ff

przymuszeni tedy iesteśmy dać temu wiarę, że te wszystkie Nieprzyiaciełstwa, niepochybnie według Ordynansu Waszego Wielicznenstwa przeciwko nas czynią się, lubośmy do tego naymnieyszey nie dali okazyi, y nigdy nato u Waszego Krolewskiego Wielicznenstwa nieradugorowaliśmy się, lecz oświadczone naszemu Waszemu Wielicznenstwu offerte od początku Elekcyi y wstąpienia na Tron Polski, nie tylko Waszey Krolewskiey Mości y całemu Krolestwu Waszemu, lecz y całey Jey wiadome Europie: Czego y ostatniey Confederacyi Generalney uspokoienie znacznym iest dokumentem. Przeto wiedzieć niemożemy, za co takie przeciwko Nas zaciągamy nienawiści, a osobliwie gdy to wszystko co się wyrzey wyraziło, y co na Nas pomieniony Feldmarszałek Waszey Krolewskiey Mości imponit, pure iest zmyślona y fałszywa imposturа: Wezwym przed Bogiem y całym cnią godnym światem, nie winnemi się pokazać możemy, gdyż My nie tylko Dystrikt Kurlandzkie od dawney Rzeczy pospolitey protekcyi odrywać nie pragniemy, lecz ieszcze tym y Traktatem z Krolem Jmć Pruskim obwarowalismy się, żeby Kurlandya, iako Dystrikt Rzeczypospolitey zawsze pod władzą iednego Księcia y pod protekcyą Korony Polskiey utrzymywać, y nieposwalać żadney Potencyi one przywłaszczać. Ratione zaś innych Prowincyi od Korony Polskiey oddzielenia, albo też o dystrikcyi tego Krolestwa, nigdyśmy y myśli Naszey nie mieli, y wiadomo iest samemu Waszemu Krolewskiemu Wielicznenstwu, iak wiele Nam o tym było Propozycyi, y iakiemi rożnemi sposobami, z deklaracyą y przyobiecaniem wielu awantazow z początku Panowania Waszey Krolewskiey Mości za dotychczas, ale śmy to zawsze odrzucali, y z tym się śmy oświadczali y deklarowali, że ani sobie nic od Korony Polskiey nie pragniemy, ani też komu innemu odłączyć co od niey, a tym bardziey rozdzielić, lub też pod absolutne Jarzmo, lub przeciwko woli wszystkich stanow pod sukcessyonalną Regencyą, tak dla dzisieyszey złey Korony przyiaźni, dawnych y Nowych Sąsiadow, iako też y dla własnego Interessu swoiego pozwolić niemożemy. Za to tedy szczere y życzliwe Nasze y dobre sprzyiające Progressa wszelka wyrzey wyrażona Nienawiść przeciwko sobie pociągnęliśmy: Może bowiem każdy to rozsądzić, znaiąc się w dziełach Statystycznych y politycznych, że ieżlibyśmy czego pragnęli dla siebie od Korony Polskiey, nie mogliby śmy lepszego na to znaleźć sposobu, iako po otrzymaney Lipcowey Potfawskiey Wiktoryi, kiedy wszystko w Naszey Mocy y dyspozycyi było, y ieżeliby śmy wtenczas kogo innego na Tron Polski po wygnaniu Stanisława Leszczyńskiego, y Abdykacyi Waszego Wielicznenstwa, promowować chcieli; iako od wielu wtym prozby, żeby to uczynić, do nas zachodziły: to by śmy y tego dokazać, a przytym wszystko co by śmy chcieli w awantaż swoy uczynić mogli; lecz quo zelo et magnanimitate, potak wielu poniesionych krzywdach, ku osobie Waszey Krolewskiey Mości potkpowalismy, y znowu Waszey Krolewskiey Mości potkpowalismy do Polskiego Tronu dopomogli, dobrze iest wszystkim wiadomo, a oraz spodziewamy się, że y Waszemu Wielicznenstwu z pamięci ieszcze nie wyszło. Co zaś należy o przestrzeżenie utrzymania, albo powrocenia się wkraiu Polskie Woysk Naszych, które z Meklemborgii iuż a chu maszerować do Państw Naszych za Granicą, Śpitey znaydowały się, ale nie dla czego innego, naprzod przymuszone znowu się powrocić, tylko dla tego, że nam widzieli, że na złość y postpozycyą Naszą uczyniona Nasza z Gdańskiem konwencya disaprobowana była, według ktorey in commodum Sobiuszych Interessow, pod Jmieniem Waszego Krolewskiego Wielicznenstwa przygotowane y wyrzone kapry przeciwko spolnego Nieprzyiaciela kroia Szwedzkiego mieli być do Akcyi Woiennych zażywane, bubo to wszystko z woli y z approbacyi Waszego Krolewskiego Wielicznenstwa iest uczynione, y nie chcieliśmy wtym od Waszey Krolewskiey Mości asekuracyą, że Wasza Krolewska Mość to pod Jmieniem swoim Miastu Gdańskowi uczynić pozwolisz; lecz miasto tego, wyprawienia pomienionych kaprow Gdańszczanom zakazano, chociaż mocą Sobiuszow Waszemu Krolewskiemu Wielicznenstwu y Śpitey, gdzie się tylko sposobność pokaże, należy wszelka szkodę y dyrewsyą Nieprzyiacielowi czynić: dla czegoż tedy taki postępek in commodum Nieprzyiacielowi iest uczyniony? że nam miasto dyrewsyi y szkody pomoc wiadomie pozwolono, przewozo z Gdańska do Państw Jego Pieniądze, zboże, Ammunicyą, y wszelkie woienne y do alimentowania należące necessaria, czego my inaczey przyiąć y rozsądzać niemożemy, tylko że to dzieie dla wygody y awantazu

Nieprzyiacielowi. Nato podali nam dotego zatrzymania Woysk Naszych większy rezon, zeznąd konfirmuiące wiadomości, o powziętym przymuszeniu Stanow Rzpltey na Seymie Grodzinskim do naznaczenia successivi Hæredis korony Polskiey, czego Nam, iako wyżey wyrażono iest pozwolic nie można, gdyżeśmy iuż w wielu okazyach hazarduiąc zdrowia, własna, w Nayiaśnieyszemstwa Osobe, y z utratą Woysk Naszych, Woności y Prawa Rzpltey intacte utrzymywać starali śmy się y pracowali, y to imposterum czynić deklarowiemy: Aiak przedko z Seymu Grodzinskiego od Waszego krolewskiego Mci czeństwa, y od Stanow Rzpltey o wyprowadzeniu tyd. Woysk Naszych zaszła do nas rekwizycya, na tośmy bez prolongacyi zezwolili, y przez Starosty Naszego Mazowiu krolewskiemu Mci czeństwu y Stanom Rzpltey ze wszystkiemi in hac materia circumstancyami obiawili y Woyskom Naszym z Prowincyi Rzpltey wychodzic rozkazali, ktore iuż teraz actu maszerują. Co zaś przynależy ratione fałszywego udania y imputacyi na Nas, iakobyśmy przeciwko Jego Carskiego Mci czeństwa y Całey Szwecyi iakieś złe y przeciwne intencye y przedsięwzięcia mieli, w tym, iako y w pierwszym punkcie upewnić możemy, żeśmy y wmyśli tego nie mieli, lecz zawsześmy byli tego zdania, żeby z Jego Carskim Mci czeństwem w dobrey przyiaźni y wiadomości zostawać, y życzyliśmy ieszcze dzisieyby bydź obowiązanemi, o czośmy się usilnie starali, y dotego y teraz gotowi iesteśmy, ktorey Naszey dobrey intencyi y cześmy in Imperio nie dla siebie nie potrzebowali, iawne pokazuie się świadectwo, albowiem lubośmy przestawiaiąc swego nieprzyiaciela, wielekroć z Woyskami swoiemi, uczynili przy Napzod notificatya, tego Jego Carskiemu Mci czeństwu in ditiones Imperii Romani wkraczali, wiele dzili, y Szczecin, Stetyn w Pomeranii, także y insze Miasta Orężem Naszym od Szweda odebrali śmy, lecz żadnych dla siebie, lubośmy dotego dość dobra okazuią, mieli, y konionktury Nam fauor y zdarzyły nie zatrzymaliśmy, lecz do tego Kollegatow Naszych, iako członkow Romani Imperii oddali, y dłuższey wspomnionych Prowincyach nieznaydowali się, tylko poki woienna potrzeba po Nas rekurirowała. Dla czegoż by śmy teraz bez wszelkiey racyi, y widzę Cesarza Jmć Rzymskiego wolne rzec maiącego, z nim in Imperio hostilitates zaczynać mieli, nie wspominaiąc innych potencyi, ktore ieszcze in maiori distantia od Państw Naszych znayduią się. Iak remonstrowaliśmy to bez fundamentu przeciwko nas ogłoszone imposturey, przystępuiemy do Waszey krolewskiey Mości: Fraterné et amicé prosiemy aby pamiętaiąc nietylko na Stateczną Naszą y Nayblizszą Waszey krolewskiey Mości zawiązaną przyiaźń y życzliwe chęci, ale też moc, obligacyi Wiecznego Traktatu y zawartego Pokoiu z antecessorami Jp: Waszey krolewskiey Mości w Roku 1686. uczynionego, także vigore Soiuszow przeciwko krolowi Szwedzkiemu z Waszem Mci czeństwem y Rzpltą postanowionych, w tamtie przeciwne Negociacie przeciwko nas u Dworu Jego Carskiego Mci czeństwa, także y Sołtana Tureckiego y innych Dworow wchodzić zakazałes, y od tego poprzestać raczył, gdyż podobne attentata vigore Articuli 24. ieszcze przed pomienionym Traktatem Wiecznego Pokoiu, iakoteż y Alliansow, to iest in Anno 1704. die 19. Augusti z Rzpltą uczynionych; Vigore Articuli 3. in Anno 1709. die 9. Octobris w Thoroniu, Vigore Articuli 16. et secundi Anno 1709. die 10. Octobris, in Articulo 13. y mocą ostatnich w Gdańsku uczynionych konwencyi 1716. die 26. et 28. Aprilis et 8. Maii, takie przeciwne Negocyacye y Imprezyi zobustron czynić się zakazane; to iest, że nieprzyiaciel ieden na drugiego pobudzać y naprowadzać, y onym Rady y pożytku żadnego deklarować y dawać, aniteż żadnego absolute zdа czynić, także wszelkie Traktaty, ktoreby tym Soiuszom przeciwne były, nie wchodzić, ale o wszystkim komunikować y znowić się, et his similia: Co obszernicy wspomnionych wyrażono Traktatach; Jakoż my według nich, tak in antecessum, iakoteż y po ostatniey pod czas bytności Waszey krolewskiey Mości we Gdańsku między Ministrami Naszemi uczynionej z strony zaś Waszey krolewskiey Mości inter cætera y od pomienionego Feldmarszałka Grafa Fleminga podpisanej konwencyi, wszystkiego sacro sancte dotrzymywaliśmy; a oraz y intymowane Traktaty u Nas tak w Państwie Francuzkim co instanti post intimationem, iako też y na wypadek alarmu Negocyacyą, ieszcze nim się zacznie, ze wszystkiemi circumstancyami, co tam projektowano, komunikowaliśmy, lubośmy ieszcze nic na tym kongressie nie postanowili. Nabto, nietylko ex Consensu Waszego krolewskiego Mci czeństwa, lecz instistendo Conviis et curis przez Ministrow Waszey krolewskiey Mości pod wo na Manteuffela y Loka w Berlinie, y tu, do tego Dzieła adhibitis to opus zaczęliśmy y prosecutowali; Zaczym żądamy mocą tych wyżey Specyfikowanych Traktatow, na to wszystko sprawdzinej no-

typikacyi y ponsalej kommunikacyi in re Wiedeńskiego Traktowania abyś Wasza Krolewska Moż Nas informować raczył, iżeli nic przeciwnego Nam stanowić y konkludować mieliśmy: Tes, żebyśmy wczesnie miary swoie wziąść mogli. Jeżeliżaś Wasze Krolewskie Wielicżenstwo, in hoc passu vigore specyfikowanych Traktatow y konwencyi satisfakcyi nieuczyniesz, y ofiey negocyacyi Nas informować niechcesz y skryjesz od Nas te dzieła procekrować, albo całe in praeiudicium Nostrum, skutecznie ten Traktat zakończyć chcesz, to przymuszeni będziemy wszystkie te attentata przyiąć pro evidendi ruptura y naruszenie wszystkich znami Traktatow y rozerwanie, y będziemy przymuszeni wziąść należyte miary przeciwtego, społnie z drugiemi Przyiacioły Naszymi dla bezpieczeństwa swego y dla uprzedzenia imminentis mali. To wszystko obszernicy ma zlecenie Domień ustnie zostaiący u Dworu Waszego krolewskiego Wielicżenstwa y Xpteń Extraordynaryiny y Pełnomocny Nasz Xiąże Dołhoruki, na którego relacyą referuiąc się in spe czas prędkiey y pomyślney expedycyi, zostaie my. Dan w Sankt Petersburgu die 18. Januarii 1719. Panowania Naszego 37mo roku. Waszego krolewskiego Wielicżenstwa Wierny Brat Przyiaciel y Sąsiad Piotr mp. Graff Golowkin.

Kopia Responsorialium Sacrae Regiae Majestatis ad Literas Promissas Suae Cesareae Majestatis. Wschowa in Majori Polonia martii 1719. Datarum.

Post titulos. Listu ostatniego W. Carskiego Wielicżenstwa die 18. Januarii Anni currenti pisanego, niżeli sam Oryginał przez Wielmożnego Xięcia Dołhorukiego Extraordynaryinego y Pełnomocnego Posła był nam oddany, pierwey Kopie onego po całym krolestwie, przeciwko obowiązkom y zwyczaiom dostatecznie rozrzucone y publikowane, słuszne mogły nas sprawić podeyrzenie, że ten pokoy niepożądany umyślnie y skrycie iest uczyniony, na wzruszenie wnętrznego pokoiu, sprawienie Inwazyi, y porożnienie Stanow Xpteń z Nami ziednoczonych; lecz przeciwko temu wszystkiemu, mogą nas dostatecznie zaszczycić sprawiedliwe Nasze akcye, y życzliwe ku Xpteń intencye, która zawsze pragnęliśmy według Praw y konstytucyi krolestwa w zupełney y nienaruszoney utrzymywać Wolności, niedaiąc się od tego żadnym innym od wodzić propozycyom. Dla tego też perswadowani iesteśmy, że wszystkie takowe Molimina, na rozdwoienie naszey z krolestwem Naszym ugruntowaney iedności, wymyślne, żadnego mieiscza, skutku. Jego zaś rozumienia byliśmy, iż potym wielu explikacyach ustnie y na piśmie przez pomienionego Posła Waszego Carskiego Wielicżenstwa Imieniem naszym przedłożonych, y doświadczeniu dotrodnym, przeszłych fałszywych Impostur, przeciwko nam wymyślonych, niemiałeś więcey Wasze Carskie Wielicżenstwo wiary dawać podobnym relacyom, których widoczna nie prawda sama przez się, niepotrzebuiąc żadnego wywodu, pokazuie się. Jeżyż quantum osoby Urodzonego Fleminga Jego Mości Marszałka Nadwornego, y Negocyatora Onego u Dworu Wiedeńskiego attinet, ta była za Wolą y wiadomością Naszą, iako relacya Jego Nam, Senatorom, y Ministrom Xpteń tu podten czas znayduiącym się, tak też y pomienionemu Posłowi Waszego Carskiego Wielicżenstwa in scripto kommunikowana, oraz tu in annexis przydana, obszernicy Wasze Carskie Wielicżenstwo będzie informowała. Z które Relacyi Wasze Carskie Wielicżenstwo dostatecznie zwarzysz, żeśmy nie zataili, y rozumiemy że to sufficiet Nas od wszystkich u wodnie opaczney interpretacyi, y raz na zawsze determinabit Wasze Carskie Wielicżenstwo, do Lepszego in posterum przeciwko Nam respektu, żebyśmy alias przymuszeni nie byli, takowych manier niepożądanych za nie przyiaznych proceder poczytać, y przeciwko onym, wraz z Przyiaciołami Naszemi należyte brać mensury, pomieniasz ani Wasze Carskie Wielicżenstwo ani żaden Nam za złe mieć niemoże, że nie tylko z Cesarzem Jmć y z krolem Angielskim, ale też y z całym światem, dla Naszey y krolestwa Naszego conservacyi, ze wszystkiemi Prawami y Wolnościami Onego, dobrą Correspondencyą utrzymywać starać się.

żebyśmy z Nimi communicatim, wszystkim Imprezom, lub na ustanowienie absoluti Dominii, lub Ho-
reditaria successionis zmierzaiącym, albo iakimkolwiek sposobem Polskim Prawom przeciwnym,
nadany od pordać mogli. Komisia do Hamburku, nie dla Interesow publicznych promowowania,
albo utrzymania, ale dla assystowania kupcom kraiow Naszych, oraz dla kupienia niektorych
rzeczy, na wygodę Naszą ordynowany; Porthy Ottomanskiey przeciwko Waszemu Carskiemu Wielic-
zenstwu animowań, ani przeciwnych Relacyi czynic niemiał, chyba ieżli był pytany o subsystencyi
Woyska Waszego Carskiego Wielicznenstwa animowań, ani przeciwnych Relacyi czynic niemiał, chyba
ieżeli był pytany o subtancyi Woyska Waszego Carskiego Wielicznenstwa w Państwach Rzpltey, mogł prawdę
y sprawiedliwy wszystkich Panow Rzpltey Sensentyment powiedzieć. Pogotowiu Senatorowie y Ministro-
wie na konferencyi ostatniey z Tatarskim posłaniem w Warszawie, zadnych propozycyi y dys-
kursow, do inkursyi w Państwa Waszego Carskiego Wielicznenstwa pobudzaiących nieczynili: ale gdy
tenże Posłaniec, imieniem Hana krymskiego 50 tysięcy szabel na obronę Rzpltey, sam ultro nie rekru-
rowany, przeciwko Nieprzyiaciołom wszystkim Aggrawuiącym Woyskami Państwa Jey Oferował, w
tych terminach odprawiwszy. Że tego subkursu niepotrzebuią w kraiu swoim, ale im casu nieodbitey po
trzeby, woleliby zażyć per divertionem, jednak nieokludzaią, na Expedycyą, y Instrukcyą Posłańca
swego, exigente necessitate referowali się: iako relacyi tenże Conferencyi, y Responsu Naszego z Can-
cellaryi Xięcia Dorhorskiemu kommunikowane, dostatecznie Wasze Carskie Wielicznenstwo bydą
informowany, y raz nazawsze kommunikowań powinne, że my z Naszey strony sami przez się y przez
Ministrow Naszych od Początku Panowania nic takowego nieczyniliśmy y czynic nie chcemy, coby
Interesom Waszego Carskiego Wielicznenstwa szkodzic, albo przyiaźni sąsiedzką y skoligowaną na-
ruszyć mogło. Byle był Wasze Carskie Wielicznenstwo wzaiemnie z strony swoiey wszystkie obowią-
zki w Traktatach wyrażone, skutecznie wypełnić, Inflanty Nam y Rzpltey oddać, do kurlandyi iako
Prowincyi Rzpltey zdawna inkorporowaney, y secundum Pacta collectionis & incorporationis in ca-
sum Zeyścia stąd świata bez Potomka Męskiey Płci Xięcia kurlandzkiego ostatniego, do Rządu
władania y zażywania rowno z drugiemi Prowincyami y obywatelami koronnemi y Wielkiego Xię-
stwa Litewskiego przypadaiącey, pod żadnym pretextem nie interessować się Woyska swoie raz na-
zawsze, tak że wszystkich kraiow, iako y pomienioney Prowincyi kurlandzkiey Rzpltey, wyprowa-
dzić, krzywdy y pretensye publiczne y prywatne, po tak wiele razy przez Posłow y Depu-
tacye na Rozhorowach per pacta załkomodowane, milliony w Sowiszach deklarowane a
nieuyszłacone, tudzież od Miasta Gdańska y z Państw Rzpltey, przeciwko Sowiszom y Traktatom prze-
Woyska swoie nienależycie wyciągnione wrocić. Collizyi między nami y stanami Rzpltey nie
wznieciać; a nadewszystko, żebyś Wasze Carskie Wielicznenstwo, nie słowami y pozornemi nadzie-
jami ale samą rzeczą, Wolność, Cnotę y Dobro Rzpltey promowowań raczył. Tak iako My istotnie
czynimy y czynić pragniemy; nie wierzaiąc żadnym opacznym wieściom, y onych na Zamie-
szanie wnętrzne nie rozrzucaiąc; Mianowicie iakoby my o sukcesyi Dziedzicznej Koronny Pol-
skiey, albo o iakim kolwiek naymnieyszym Ukrzywdzeniu Rzpltey myślić mieli, wiedząc dobrze
z doświadczenia własnego, żeśmy takowe projekta zdradliwie wymyślone, zawsze odrzucali y
odrzucać będziemy. A iako Waszego Carskiego Wielicznenstwa Nam zawiązana przyiaźń trwałey
zostaie pamięci, tak też nie wątpimy, że y nasza Onemu zawsze okazana życzliwość, zapomniana
bydź nie powinna. Co się zaś tycze Traktatow y Sowiszow od Waszego Carskiego Wielicznenstwa al-
legowanych, w tym pewni iesteśmy, wszystko to, co się w nich zawiera sancte dotrzymali, y nie
bynaymniey, cokolwiek Waszemu Carskiemu Wielicznenstwu według tamoż pomienionych do-
kumentow należeć mogło, niedomówili, y nie ukrzywdzili. Lecz co Wasze Carskie Wielicznenstwo we Francyi
traktowaniu y kontynuowaniu, o tym Nam nigdy należyta Informacyi niedano, y owszem ono denego-
wano, potrzebuiąc po Nas, żebyśmy niewiedzieniu, y niezawinionemu Actu kumow tego Traktatu,
caeca facilitate przystąpili do Niego. Czego My uczynić nieleniliśmy, że contentis Jego żadney nie
maiąc wiadomości. Rownym że sposobem y o negocyacyi na Wyspie Alandt dalszey nie otrzymaliśmy

liśmy explikacyi, tylko że tam iakieś Traktaty agitować się miały. Na pretensye Waszego Carskiego Wielkoścenstwa do Miasta Gdańska, iuscemy po wiele kroć odpowiedali, zaczym y teraz na te responsa referuiemy się iako za osadnym na wystawienie potrzebowanych kaprow Consensie naszym, y przytomnych na ten czas we Gdańsku Senatorow y Ministrow Naszych nie wiemy, tak pomienionemu Miastu Contructionem tychże kaprow, ani zakazywali, ani injungere mogli. Finaliter iako lepszego na potym traktowania w Interessach spolnych, y pogladzenia wszelkich przykrości przeszłych y nieukontentowania od Waszego Carskiego Wielkoścenstwa spodziewamy się, tak tego naybardziey życzemy, żebyśmy innicy przyzwoita maniera, y krzywdami nieckompensowanemi przymuszeni niebyli do szukania sposobow dla assekurowania bezpieczenstwa przyrodzonego Nam y Państwom od Pana Boga powierzonym, oraz dla oddalenia nie tak imminentis iako praementis mali. Jednak pod Nadmienionemi kondycyami, nie nam w dziś uczynieyszego ani pożądaniszego być może, iako z Waszem Carskiem Wielkoścenstwem w dobrym porozumieniu, y trwałey zostawać przyiaźni, ktora też Wasze Carskie Wielkoścenstwo cum omni securitate będzie mogło gaudere, ponieważ przez ten czas, przy pomyślnych konsiekwencyach, iako sami przez się, tak też przez dobrych Przyiaciol naszych w takiey postawie postarali się ze wszystkiemu złemu Nam, y Przyiaciołom Naszym a Malevolis grożącemu skutecznie y wczesnie zabiedz możemy. Przy tym Waszemu Carskiemu Wielkoścenstwu zdrowia dobrego przy pomyślnych successach od Pana Boga życzemy. Dan w Wschowie w Wielkiey Polszcze Dnia XVI. Miesiąca Marca Roku Panskiego M. D. CC XIIIe Panowania Naszego XXIIe Roku Waszego Carskiego Wielkoścenstwa Wierny Brat August.

Kopia listu Cara Jmć Moskiewskiego do JO. Xięcia Jmć Prymasa, a oraz y całego Senatu. 18e Januarii 1709. — Z Bożey łaski My Piotr pierwszy Car, y wszystkiey Rossiey Samodzierzec &c &c.

Jasnie oświeconemu Xiązciu Jmć Stanisławowi Szembekowi Arcybiskupowi Gnieznieńskiemu, Prymasowi Nayiaśnieyszey Rzpltey oboiga Narodow korony Polskiey y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, także Jasnie Oświeconym, Jasnie Wielmożnym, Wielmożnym, Duchownym y świeckim Jchmościom Panom Senatorom, Dygnitarzom, Urzędnikom, y innym Stanom tyżże Rzpltey, nasze życzliwe pozdrowienia.

Donosimy wiadomość, że za ordynansem Jego Królewskiey Mości, stara się u Dworu Cesarza Jmć Rzymskiego, et quidem negotiatur Jenerał Feld Marszałek Jego Hrabia Fleming imieniem Nayiaśnieyszey Rzpltey Polskiey y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, o iakąś alliansą przeciwko Nas, do ktorego alliansu temże Feld Marszałek stara się nietylko Cesarza Jmć, lecz y inne przyprowadzić potencye, proponuiąc do tego, że Woyska Rzpltey Regularne za pod Jego Komenda naznaczone, nadto, udaiąc nas przez rożne wymyślone relacye y zmyślone dzieła, iakobyśmy intencyą mieli nie tylko Kurlandyą, lecz i inne niektore Prowincye od korony Polskiey oderwać, y całe to Xięstwo rozdzielić; także et in Romano Imperio Wojenne kłotnie zacząć, y przeciw Jego Carskiey Mości y innych Potencyi, Jakobyśmy mieli niektore przeciwne y skryte intencye mieć; a oraz dlatey racyi y Woyska moie w Polszcze trzymamy, et his similia. Że zaś rownym sposobem naznaczony od Jego Królewskiey Mości przy Porcie Othomańskiey Consul wszelkie przeciwne insinuat tyżże porcie o nas relacye, y przeciwko Nas do Woyny pobudza. Nadto iako Nam iest wiadomo, że y Ministrowie Jego Królewskiey Mości y Nayiaśnieyszey Rzpltey niedawno w Warszawie Abiegatowi Tatarskiemu iakieś propozycye czynili, y pretendowali ażeby Han Krymski intromisyą w Państwa nasze przedsiębrał. Jmy zmuszeni iesteśmy dać temu wiarę, że te wszelkie Nieprzyiacielstwa, nieochybnie za ordynansem Jego Królewskiey Mości przeciwko Nas czynią się, lubośmy do tego nayuniżeyszey niedali okazyi, y nigdy nato u Jego Królewskiego Wielkoścenstwa nieszukaliśmy, lecz zniewolone Nasze ku Jego

Wielkiczenstwu Officia z początku Elekcyi y wstąpienia na Tron Polski, nie tylko Stanom y Całey Nayiaśnieyszey Sprzeczności, ale też y całey Europie za wiadome czego y ostatniey Jeneralney Confederacyi uspokoienie znacznym iest dokumentem. Przeto wiedzieć niemożemy, za co takie przeciwko sobie zaciągamy przeciwności, gdyż My wtym przed Bogiem, y całym Światem Niewinnośi Naszey pokazać możemy, że wszystko to, co się wyżey wyraziło fałszywa impostura, pomieniasz My nietylko kurlandyi od dawney Sprzeczności protekcyi oderwać niechcemy, a nadto wtym y Traktatem z Królem Jmć Pruskim dobrowolnie się, żeby kurlandya iako Xięstwo Rzeczpospolitey, zawsze pod władzą iednego Xięcia, y pod Protekcyą korony Polskiey utrzymywać, żadney zaś Potencyi nie pozwolić przyswaiać pomienione Xięstwo. A o oddzieleniu drugich prowincyi od Korony Polskiey albo też o rozdzieleniu tego Królestwa, nigdy się w myśli naszey nie mieli, lubo nam otym wiele propozycyi z początku Panowania Jego Królewskiey Mości aż do tych czas przez rożne sposoby z deklaracyą wielu awantazow czyniono bez My to zawsze odrzucali, y zkądeśmy się deklarowali, że od siebie nic od korony Polskiey nie żądamy, y tym bardziey te Państwo rozdzielić, lub też pod Absolutne panowanie, lub przeciwko woli wszystkich stanow tey Sprzeczności pod Sukcessyonalna Regencyą, tak dla Rzeczpospolitey zte koronę przyiaźni dawnych y potrzebnych Sąsiadow, iakoteż y dla własnego Interessu swoiego dopuścić niemożemy. Zatem tedy Szczyre y życzliwe nasze y dobrze sprzyiaiące Pragnienia, wszelką wyżey wyrażoną nienawiść na siebie sprowadziliśmy: Może bowiem każdy rozsądzić znaiący się w rzeczach Statecznych, że ieżelibyśmy czego pragnęli dla siebie od korony Polskiey, niemogliby śmy nigdy lepszego na to znaleść sposobu, iako po otrzymaney zupełney Pełnomocy, kiedy wszystko w Naszey mocy y dyspozycyi było; Jeżelibyśmy na ten czas kogo innego na Tron Polski po wygnaniu Stanisława Leszczyńskiego y Abdykacyi wyżey pomienionego, teraz Panuiącego Jego Królewskiego Wielkiczenstwa, promowować chcieli, iako o tym od wielu prozby, żeby to uczynić, do Nas zachodziły, to byśmy y to uczynić, a przytym w Awantasz swoy, wszystko co byśmy chcieli otrzymać mogli. Lecz gdy zelo et magnanimitate na ten czas po tak wielu poniesionych krzywdach z Jego Królewskim Wielkiczenstwem postąpiliśmy, y Jemu samemu, a nie innemu do dostąpienia znowu Tronu Polskiego assystowali śmy, także y od Xięży nicznego sobie przywłaszczyć nie żądali, y to wszystkim Stanom iest dobrze wiadomo. Co zaś należy o protekcyi utrzymania, albo raczey powrocenia się Woysk Naszych do Polski, które iuż były actu in procinctu Marszu z Meklemburgii do Państw Naszych, y które iuż za Granicą Xięży znaydowały się, które Woyska znowu nie dla innszey racyi z początku powrocić przymuszeni byliśmy, tylko dla tey żeśmy widzieli, że nam na zdrowie postanowiona Nasza z Gdańskiem Konwencya, według ktorey mieli bydź od tego Miasta kapry in commodum skolligowanych Interessow pod Jmieniem Jego Królewskiey Mości wygotowane, y wszelka ammunicyą opatrzone, y przeciwnego Nieprzyiaciela Króla Szwedzkiego ordynowane, disaprobowana; lubo to wszystko zwoli y approbacyi Jego Królewskiego Wielkiczenstwa iest uczyniono, do ktorego wtym dana nam była Assekuracya, że to Jego Królewskie Wielkiczenstwo pod Jmieniem swoim pomienionemu Miastu Gdańskowi uczynić powoli; iako to y w pierwszych Stamotach Naszych Stanom obiawiono, ale miasto tego pomienionym Gdańszczanom od Jego Królewskiego Wielkiczenstwa zakazano, żeby pomienione kapry przeciwko Nieprzyiacielu nieposyłali, lubo mocą Sekursu należy Jego Królewskiemu Wielkiczenstwu y Xięży, Nieprzyiacielowi dzieć tylko można Dywersyą czynić, dla czego tedy taka akcya in commodum Nieprzyiacielowi uczyniona, y miasto dywersyi pomoc onemu świadczona, przepuszczaiąc z Gdańska do Jego Państw pieniądze, zboże, Ammunicyą, y wszelkie woienne, y do Alimentowania należące necessaria; czego my inaczey rozsądzić niemożemy, tylko że to dla wygody Nieprzyiacielowi dzieć się; nadto podali nam do tego zatrzymania Woysk Na-

szych większy rezon, zewsząd konfirmuiące wiadomości, o powziętym przymuszeniu Stanow Xięstw na Seymie Grodzińskim, do naznaczenia per Successionem Hæredis do korony Polskiey, czego Nam pozwolić, iako wyżey wyrażono, nie można, gdyżesmy iusz w Wielu okazyach kazarduiąc Swoią własną w Niebezpieczeństwo osob, y zutratę Woysk Naszych, Wolności y Prawa tey Xięstw intacte utrzymać starali smy się, y to importerum czynić deklaruiemy. A iak przykro z Seymu Grodzińskiego do Nas od Jego Krolestkiego Wielczeństwa y od Stanow Xięstw o wyprowadzenie tych Woysk Naszych zaszła rekwizycya, na tośmy bez prolongacyi zezwolili, y przez Kramoty Nasze Jego krolestkiego Wielczeństwa y Mnieiszym y wszystkim Stanom Xięstw ze wszystkiemi in hac materia circumstancyami obiawrili, y pomienionemu Woysku Naszemu z Prowincyi Xięstw wynijść rozkazalismy, które iusz teraz actu maszerwie. Co zaś przynależy strony fałszywego udania y imputacyi na Nas, iakobysmy przeciwko Jego Cesarskiego Wielczeństwa y Całey Szkrzey iakieś złe y przeciwne intencye y przedsięwzięcia mieli. O fałszu y oczmystonych tych bez fundamentu imposturach, iuresmy dostateczne rezony w expedyowanej snb eadem data do Jego krolewskiego Wielczeństwa Kramocie wyrazili y obiawrili, która Mnieiszym kommunikowana będzie, y zdziwiony bydź za rzecz nie potrzebną, to pomijaiąc, tylko wyraziwszy summam injurijam et iniustitiam przez te na nas wtłoczone fałsze y imposturę, żądamy wiedzieć od Waszkrocion, y od Całey Nayiaśnieyszey Xięstw, ieżeli z wiadomością, y za konsensem Stanow Xięstw pomieniony Graff Flemming, iako Minister saski przeciwko nas u Dworu Jego Cesarskiego Wielczeństwa traktuie y Woyska obiecuie, y ieżeli on ma nato Plenipotencyą z Cancellaryi Koronney; oraz ieżeli wroli wszystkich Stanow Xięstw Consul przy Porcie Othomanskiey takież przeciwko Nas czyni propozycye, y Ministrowie Jego krolewskiego Wielczeństwa Ablegatowi Tatarskiemu proponuią, y ieżeli to wszystko z wiadomością Mnieiszych dzieie się; To tedy wyrażamy, azeby przypomnaiąc życzliwą Naszę y zawsze prawdziwą ku Xięstw przyiaźń, y otrziadczoną probencyą y zeszły Wolności Wasze tak od Szwedzkiey Wiolencyi, iako też y od inszych Niebezpieczeństw, Nietylko Woyskami Naszemi, lecz y osobą własną obwaniali, y zaszczycali, y do tych czas pomienione Wolności do Nayświeszego niedopuścili w szczerbku; vigore wiecznego Traktatu y Pokoiu z Nayiaśnieyszą Xięstą w Roku 1686, y według Soiuszow przeciwko koronie Szwedzkiey, między Nami, Jego krolestkiem Wielczeństwem, y Xięstą postanowionych, żeby takich przeciwnych Negocyacyi u Dworu Jego Cesarskiego Wielczeństwa, y u Sołtana Tureckiego oraz y inszych Potencyi czynić przeciwko Nam nieposnawali, y niedopuszczali; y to Jego krolewskiemu Wielczeństwu proponowali, żeby ie całe za nieład y zaprzestawali, gdyżto czynić vigore Articuli 24ti w pomienionym Wiecznego Pokoiu Traktacie, także vigore Articuli 3ci soiuszu między nami Jego krolestkim Wielczeństwem y Nayiaśnieyszą Xięstą w Roku 1704. die 19. Augusti postanowionego, oraz vigore partykularnych Soiuszow y Convencyi z Jego krolewskim Wielczeństwem, które w Kramocie do Jego krolestkiego Wielczeństwa pisaney, są wyrażone, gdzie takich przeciwnych Negocyacyi z obudwóch stron czynić niepozwolono: a mianowicie Nieprzyiaciół Szwiadomi na Szwiada pobudzać y na prowadzać, y im radę y pomoc iaką deklarować, albo dawać y iakie kolwiek złe czynić, także y w żadne Traktaty, któreby tym Soiuszom y przyiaźni przeciwne były nie wchodzić, lecz wszystkiego kommunikować, et his similia; Jakosz My według nich zawsze wszystko sacro sancte dotrzymywać, y Traktaty w Nas intimuiące się tak w Francyi zaraz po zaczęciu, iako też y na Insule Aland Negocyacya, ieszcze przed iey zaczęciem ze wszystkiemi circumstancyami, co się tam czyniło Jego krolestkiemu Wielczeństwu kommunikowaliśmy; lubośmy na tym Congressie nic ieszcze niepostanowili; a do tego ten Congress, nietylko z zezwolenia Jego krolestkiego Wielczeństwa, lecz y z Spolney Rady y rekwizycyi przez Ministrow Jego Baronow Mantcifela y Loxa, tak w Berlinie, iako też tu czyniliśmy, Zaczęli y projektowali; Czego także y Ministrom Xięstw przez Posła Nego Pełnomocnego Hrzia Dolhorukiego

f: ponieważ u Dworu Naszego Ministra od króla y Xięstwa niemamy: / kommunikować rozkazaliśmy. O zatym vigore tych Specifikowanych Traktatow na to wszystko od Wmciow y od całey Nayiaśnieyszey Xięstwa potrzebuiemy dokonadzey elucydacyi, y prawdziwey kommunikacyi; Jeżeli zaś to wszystko czyni mimo wiadomość Xięstwa, wtym zgadzamy się od Wmciow vigore specifikowanych Traktatow postarzy, a tym bardziey tych przeciwnych przeciwko Nas Negocyacyi y akcyi poprzestania, y zaniechania; ponieważ My od wieku Traktaty Wiecznego Pokoiu nie z Samemi Królami Polskiemi, lecz nayprzod z Xięstwa iako niezniszczelną zawarowany, y tak według słuszności od niey spolnie z królem wypełnienia y dotrzymania onych pretendować mamy; ponieważ Jego Królewskiemu Wielkiemu Xięstwu według Praw y konstytucyi Królestwa Polskiego bez Consensu y pozwolenia Stanow Xięstwa takich Traktatow czynić które są przeciwne dawnym Wiecznego Pokoiu y Sąsiedzkim expressyom, y Xięstwa w nieprzyiacielstwo wprowadzać nienależy, y w takiey okazyi należy Wmciom wszystkim Stanom Nayiaśnieyszey Xięstwa dla utrzymania z Nami Wiecznego Pokoiu, Sąsiedzkiey przyiaźni Jego Królewskie Wielkie Xięstwo od takiego przeciwnego ku Nam przedsięwzięcia utrzymywać y odwracać; gdyż My, iako wyżey obszernie wyrażono, życzemy, y zawsze do tego według możności starania przykładamy, żeby z Nayiaśnieyszą Xięstwą pomienione Wiecznego Pokoiu y Sąsiedzkie Dokumenta trwałe, y nie naruszenie zawsze zachowane były. Przeciwnym zaś sposobem, ieżeli my o wszystkim tym, co się wyraziło, o sobie nie zaś na czym fundacyi Negocyacya Królewskiego Wielkiego Xięstwa przy Dworze Wiedeńskim, prędkiey od Wmciow y dokładney informacyi nieodbierzemy, albo też nad spodziewanie Nasze Wmć y Nayiaśnieyszą Xięstwa Wiedeńską tą Negocyacyą spolnie z Jego Królewskim Wielkiego Xięstwem Stryycie od Nas kontynuować, albo też całe in præiudicium Nostrum Traktaty in fundamento onych do skończenia przyprowadzić y zawrzeć zechciecie, to my przyimiemy, że y tym podobne akcye od Jego Królewskiego Wielkiego Xięstwa y od Xięstwa za iawną przeciwko Nas nieprzyiaźń, et hostilitatem, y za naruszenie y rozerwanie wszystkich, które były, Traktatow y Sąsiedzkich; y obydziemy się przeciw tego być, dla bezpieczeństwa Naszego, y uprzedzenia wynikaiącego zła, z drugiemi Przyiaciołami Naszymi należące miary. In reliquo z Xięstwą się na obszernieyszą Wasmościow tu in passu relacyą, Extraordynaryinego y Pełnomocnego Posła Naszego do Dworu Jego Królewskiego Wielkiego Xięstwa y Xięstwa ordynowanego Xięcia Dołhorukiego, a oczekiwaiąc na to wszystko przedsięwzięcia y iako się spodziewamy y skłonney rezolucyi, zostaiemy Wmciow, przyiacielską, Nasza dobrze życzącemi. Dan w St. Petersburgu 16. Januarii 1719 roku. S. V. Piotr. mp. Graff Golowkin. mp.

Kopia Responsu Jasnie Oświeconego Xięcia Jmć Prymasa, na wyżey napisany list Cara Jmć z Skiernewic die 16. Martii 1719. pisanego.

Nayiaśnieyszy Mości Carze. – Odebrałem należycie mi respektem List Waszego Carskiego Wielkiego Xięstwa do mnie, do Senatu, y do Stanow Xięstwa de data 18. Januarii Stili veteris z Petersburga pisany. Przysłana mi iest zarazem Kopia Polska tegoż Listu, y drugiego do króla Jmć Pana Naszego Miłościwego, nie tak iako przedtym, bo zawsze w Liście Waszego Carskiego Wielkiego Xięstwa podpisanym Kopia podobna zapieczętowana bywała, iako widzę, Contenta tego Listu do mnie niemal wszystkie za iednakie, wyrażonemi w liście do króla Jgomości; Nie wątpię że Wasza Carska Mość w Responsie Jego królewskiey Mości, tak intencyi Jego nieporuszonej do konserwowania stałey y skutkowney z Waszem Carskiem Wielkiem Xięstwem przyiaźni, iako też Negocyacyi u Dworu Wiedeńskiego Jmć Pana Jego marszałka Fleminga, y innych, przyzwoitą mieć będzie explikacyą. W tym zaś Wasza Carska Mość bezpiecznie upewnić mogę: że pomienionemu Jmć Panu Flemingowi żadney Plenipotencyi y Expedycyi z kancellaryi Xięstwa do wchodzenia w iakie kolwiek Ligi z Cesarzem Jmcią, z Dworem Angielskim, y Innemi Potencyami, a osobliwie żeby one zawierał, mieć nie mogą, ani w nim żeby miał: ponieważ według Praw y Wiłan Naszych dawnych, samemu królowi Jmci jednemu, bez wiadomości y pozwolenia Stanow Xięstwa na Sejmie, żadnych Traktatow //

z Monarchami Postronnymi nec offensivi nec defensivi Federis stanowić y konkludować niegodzi się. Consul, iako go Kopia listu Waszego Carskiego Wielicżenstwa wymienia u Porthy Ottomanskiey, dostiegrom wiz do wiedzial zpewnych relacyi, ze nazad do Polski powrocił, y zatam był posłany od Jego Królestkiey Mości pro attendentia matrimonium, zeby zaś miał iakie przeciwko Waszey Carskiey Mości czynić tam propozycye, otym cale nieviem. Co vż tycze posłanika Tatarskiego niedawno z Warszawy expedyowanego, tego wiem że Jchmć Panowie Ministrowie Status, po konferencyi z Jchmć Panami Senatorami przy Boku Jego Królestkiey Mości na tenczas będącymi, tak Expedyowali: ze na propozycye, ktore czynił należycie odpowiedzieli, y ze Wasza Carska Mość, iako Kotligat obligowany dostatecznej przyiaźni z Królem Jmcią, żadney oto mieć nie możesz urazy, y ze to wszystko, cobyło na konferencyi, y przy Expedycyi tego Posłanika miało zaraz bydź kommunikowano Jego Jmć Dotychczasowi Posłowi Waszey Carskiey Mości na tenczas tamże w Warszawie przytomnemu. A zatym iako pierwey nie miałeś Wasza Carska Mość racyi wierzyć rozgłoszonym umyślnie wieściom od nieckętnych, Nie miałeś Woysk swoich do Polski ordynować, y onymi dla niepewnych relacyi, y podczerpienia mniemanego y dalekiego złego, pewną y iawną szkodę, z Nieprzyiacielem y oppressyą niewinnych kraiow y Stanow, czynić, tak in futurum spodziewać mi się należy, ze Wasza Carska Mość podobnych kroków, y Mirnowi brać nie chcesz, ale zupełnie za wiarę y Należne dotrzymanie Pokoiu z Waszey strony, y Spolnych Interessow spokoiney się, y onym mocno ufać będziesz raczył. Bo ieżeli od początku tey Woyny, y wielkiey odprawienney fortunie, iednostaynie spolne Interesa utrzymaliśmy z Wasza Carską Mością, a za czasbyśmy teraz przy pomyślnych sukcessach, o iakiey kolwiek odmianie, albo rozerwaniu Zawartych Pokoiow Myśleli? y onym zchonorem y pożytkiem Zobopolnym, tyle Woyny day Boże iako Nayszczęśliwiey y nayprędzey zakończyć pragniemy, tey będąc ufności, ze Wasza Carska Mość także z swoiey strony, przeciwnym Traktowaniem niedasz okkazyi Królowi Jmci y Stanom do Szukania, y do Assekurowania obrony przyrodzonej, y każdemu in extrema necessitate położonemu pozwolonej, y dla tego Zawarte w Pokoiach Artykuły exacte wypełnić Woyska swoie raz nazawsze z wszystkich Panstw Stanow y z Kurlandyi wyprowadzić zechcesz, y onych nigdy wprowadzać, a ni dopomnionej Prowincyi Kurlandii, iako do Stanow wtor porowanej y wcale należącey, pod żadnym pretextem interessować się, ani żadnego horrego Oligarchia, pro tunc, y pozwyciu tego stanu Swiatu Swiezniejszego Zyiącego bez Myślicy Pici fortyfikować y promowować niebędziesz raczył; Gdyż to iest rzecz pewna, iż Stanowie nigdyby tego pokoiu nie mogli, aby tak znaczney Prowincyi oderwanie, albo quocunq titulo, Kommissykolwiek się sobie przywłaszczać pozwolić mieli. Co przy wszelkiey skromności wyrazitszy znaleźyta, obserwancyą znam się bydź Waszego Carskiego Wielicżenstwa.

" Kopia listu Cara Jmci Moskiewskiego do Cesarza Jmci Chrześciańskiego.

Niemożemy tego zaniechać, żebyśmy Waszemu Carskiemu Wielicżenstwu nieobiawili, iak My to zawsze pacno rozsądzicie, żeśmy się iezcze nieznacznie dziwowali, kiedyśmy niespodziewanej wiadomości odebrali, ze Wasze Carskie Wielicżenstwo zostaiącego Naszego przy dworze Waszym Rezydenta Urodzonego Wołoszynskiego cale nieprzyiacielskim, y tym ku miedzy Potentatami, ktorzy iawnie między sobą przyiaźń rozerwać chcą, zwyczaynym sposobem odeń dworu swego y Rezydencyi swoiey, y z Państw dziedzicznych relegowałeś. Takich nie przyiaznych Akcyi od Waszego Cesarskiego Wielicżenstwa nigdyśmy się niespodziewali y nie zasłużyli, gdyż ona rzecz, ktora z Rezydentem Waszego Cesarskiego Wielicżenstwa przy dworze Naszym uczyniona, cale non concordant; albowiem to winienia repressalium, ktore nam dać chcą, cale nie może mieć, Anitez My zaś na Akcyą przyznać możemy Waszemu Cesarskiemu Wielicżenstwu, że in Antecessum iest wiadomo, iakim sposobem pomieniony Wasz Rezydent Pleyer, z niektorymi niewiernymi Naszymi Poddanymi, cale zakazane, y Nam y osobie Naszey preiudiciabilem miał commercia, y przez to według Prawa wszystkich Narodow respektu

Charakter swoiego należący, tym bardziey straci, gdyż bez wątpienia, On to czynił mimo wiadomość Waszego Cesarskiego Wielkiego Xięstwa, niemaiąc na to Nayiawnieyszego Ordynansu; Aponieważ mocą nadzwyczayną mieliśmy Waszemu Cesarskiemu Wielkiemu Xięstwu, że Wasze Cesarskie Wielkie Xięstwo tym in præiudicium osoby naszey uczyniony postępek pomienionego Ministra swoiego approbować niebędzie, lecz tym bardziey mocą kwestyey między nami przyiaźni y dozwiadczonej Waszey życzliwości, to należy tym sposobem przyiąć zdaleka, dla tego iżeśmy przeciwko tego Plegera żadney urazy nie pokazali, ale iemy się z tym prosto do Waszego Cesarskiego Wielkiego Xięstwa adressowali, y ten Rezydenta Waszego exhibuiący żadney niemaiący postępek aktu iudicio Waszey Cesarskiey Mości" podali, żeby Nasza Cesarska Mość onego, iako z oney strony od wielkiey między nami utwierdzonej przyiaźni do konserwowania y utrzymania oney całe niesposobna, osoby odwołać raczył, przyiacielsko y Bratersko prosiliśmy: y chociaż ten ten czas non subsecutum, iednak z tamtą Jego od Dworu y z Państw Naszych, iak z Naszym Rezydentem uczynioną: nie tylko nie relegowali, lecz y u Dworu bywać tym bardziey od Waszego Cesarskiego Wielkiego Xięstwa zlecono interessa Faktorowi nie zakazywali, ale iemu tylko rozkazali obiawić, żeby on podczas publicznych Festów, albo zgromadzenia, gdzie My osoby Nasza præsentes będziemy, tam nie bywał, y do tego czasu utrzymał się, aż My na uczynione od Nas na niego Skargi, y z oney mieliśmy potym Jenerała Adjutanta Barona Lewenwolda do Waszego Cesarskiego Wielkiego Xięstwa posłali, respons y rezolucyą odbieramy. Ktubo temu Plegerowi pod czas od Jazdu Jego abszeyt Audyencyi nie dali, iednakże iemu Waszemu Cesarskiemu Wielkiemu Xięstwu y Samemu Plegerowi obiawić rozkazali, że to tylko dla tego uczyniono, ponieważ osobna Jego partykularnie, nie była nam przyiemna, y że my we wszystkim nie chcieliśmy bawić in præiudicium ze wszystkiemi innemi Waszego Cesarskiego Wielkiego Xięstwa Ministrami salvo Charakteru id omni respectu postępować; także Rezydent Plegier kiedy iuż od Waszego Cesarskiego Wielkiego Xięstwa był rekommendowany, to wiele mieszkey iako tu w Rezydencyi, tak y w Państwach Naszych pro libitu swo, bez żadnego od Nas zakazania miał pozwolenie zostawać; iakoż to uczynił, y rzecz iest prawdziwa, y Wasze Cesarskie Wielkie Xięstwo to samo przyznać może, żeśmy zniszczyli moderacyą, y condescendencyą, a oraz z respektem ku Waszemu Cesarskiemu Wielkiemu Xięstwu pod czas tego wszystkiego postępować niemogli, y chociaszby nie uważaiąc tego wszystkiego Wasze Cesarskie Wielkie Xięstwo Ministrowi Naszemu przy Dworze swoim dłuższy zostawać y postępować nie zezwoliło: to iednakże My według słuszności y sprawiedliwości oczekiwać mieli, żeby przynaymniey iakie gradusy obserwowano, y z takąż moderacyą, z nim postąpić należało, iako z Waszym przy Dworze Naszym uczyniono: Zaczym będzie niemoże, żeby to, co z Waszym Rezydentem u Nas uczyniono, Waszey Cesarskiey Mości do takiey nagłey y nieprzyiaznej relegacyi Ministra Naszego przyprowadzić mogło, ale bezwątpienia musza będą całe winne y od nas ukarane przyczyny, gdyż My ortey Naszey postępowości, tym bardziey zostaiemy, iże kiedy nam ze strony za rzecz pewna donoszą, że niedawno między Waszem Cesarskim Wielkiem Xięstwem y Królami Jmcmościami Angielskim y Polskim postanowiony nowy Sojusz naybardziey przeciwko Nas y Naszego Interessu uczyniony y postanowiony Nowy Sojusz, yże Nam Sensibilius nad wszystko iest, że Nieprzyiaciele Nasi, y zła intencya maiący Waszemu Cesarskiemu Wielkiemu Xięstwu przeciwko wszelkiey prawdzie fałszywie insinuowali, iakobyśmy w niektore Waszemu Wielkiemu Xięstwu præiudicia negotia y na Adamskim Congressie zdziercy, y z Hiszpania, w niektore tak Waszemu Nayiaśnieyszemu Austryackiemu Domowi iakoż też y Szymskiemu Państwu, bardzo szkodzące traktaty brać chcieli, y wstępowali. Że iawne impostury y Waszemu Cesarskiemu Wielkiemu Xięstwu przeciwko Nas uczynione fałszywe Relacye niemogą Nam inaczey, iako wielce będą sensibilia, tym bardziey ponieważ iawno, że one do tey przeciwko Nas uczynionej przeciwney akcyi powod dały. Jakośmy to wprawdzie dissimulować przymuszeni, kiedy kto bez Naszey winy, ani tuż maiący do tego podanej przyczyny, z nami zwady y nieprzyiaźni szukać chce, iednakże My niechcemy, żeby to na ostatek

Nasze zaggato vis iakobysmy My sami do takich niechęci okazyą dali; a tym za rzecz zdu-
mna rozsądzilismy, dla zwiadczenia Naszey ku Waszemu Cesarskiemu Wielczenstwu y Całego
Panstwa Rzymskiego statecznie y szczero życzliwie dobrey intencyi, Wasze Wielczenstwo per
presentes amice et fraterne, y przysłalismy Naszym posłem upewnić, że u nas ze strony
pod czas Traktatow na Ukrainie żadney otym mencyi niebydo; z Hiszpanią zaś ni ozym żadnych
korrespondencyi niemielismy; także ze my z nikim innym żadnych ku Waszemu Cesarskiemu
Wielczenstwu y Panstwu Rzymskiemu in præiudicium zmiar niebrali, y nigdy brać niechcieli,
y żadnego przedsięwzięcia przeciwko Waszemu Cesarskiemu Wielczenstwu niemielismy, y ozym
całemu światu y Waszemu Cesarskiemu Wielczenstwu samemu to iest wiadomo że my zawsze
szukali, y ile mocy Naszey było, czynili, żeby przyiaźń z Waszem Cesarskiem Wielczenstwem
nie tylko iako nayściśley utrzymywać, lecz przez bliskie y ściślysze obowiązki y zwiąsze do
wzaiemnego obu stron assantazu ono przyiaźń całe wieczna uczynić; iakoż to nie od nas wy-
szło, że do skutku nie iest przyprowadzono. My iesteśmy tey nadziei, że ta nasza życzliwa y praw-
dziwa deklaracya u Waszego Cesarskiego Wielczenstwa większą wiarę y mieysce znaydzie, a
niżeli przeciwko Nas rozgłoszone fałszywe y zdrożne relacye, jeżeli Wasze Cesarskie Wielczen-
stwo, te Relacye tylko grzecznie rozsądzić zechce, to samo łacno poznać może, że one od takich,
którzy nic innszego nieprzyymuią czasu czynić, tylko niezgody przez Intrygi swoie wzbudzać,
y którzy niemiłymi się Rzymskim fałsz za samą prawdę obiawić y udawać, y za takich wszę-
dym swiecie uż są przyznani, y od których to wszystko dlatego wymyślono y rozgłoszono, żeby
dla przyszłego otrzymania y dostąpienia partykularnych swoich intencyi między nami nie
przyiaźń wzbudzić. My z tym się nierozumiemy iak, y iak daleko tych niezyczliwych party-
kularne Intencye z assantazem Waszego Cesarskiego Wielczenstwa y Panstwa Rzymskiego con-
cordant, ale każdy, ktokolwiek tylko to dzieło bez podchlebstwa rozsądzi, sam łacno przyznać może
y nierozsądzamy bydź za rzecz potrzebną otym wiecey referować. In reliquo my z Naszey strony
iesteśmy gotowi nieustrzegając tego wszystkiego między naszemi Wysokiemi Domami, od tak wie-
lu lat ku wiecznemu Assantazu obu stron kwitnącą dobrą zgodę nie tylko prosekwować, ale
tym bardziey rozprzestrzeniać, y żadney okazyi nieopuścić, żeby Waszemu Cesarskiemu Wielczen-
stwu wszelki, ile możności Naszey iest, proby Naszey ku Wam y do całego Rzymskiego Panstwa
prawdziwey y szczerey Intencyi oświadczyć. Nadto nieżyczemy My przyiaźni Naszey nikomu
gwałtownie intrudere. In reliquo Pan Bog sposoby y czas nam da, wszystkim tym, którzy bez
żadney od Nas do tego danej okazyi Nam præiudicia czynić chcą, odpor uczynić, iakoż My
wtym na Wszechmocnego in spe sprawiedliwych akcyi Naszych, pokładamy się. My za rzecz
słuszną rozsądzilismy Waszemu Cesarskiemu Wielczenstwu Nasze szczere Intencye y Nasza ne
wszystkim tym przed wami nieprzyiaźnow, per præsentes obiawić, żeby cały świat dyskretne Nasze
akcye y sprawiedliwość sprawy Naszych przyznał, y żeby pod czas wszystkich rewolucyi nie
sprawiedliwym sposobem nie nam przypisane bydź nie mogło. In reliquo życzemu Waszemu
Cesarskiemu Wielczenstwu zdrowia dobrego. Dan.

Kopia listu Chana Tatarskiego do Hetmana kozakow Zaporoskich, Jmieniem Skorupackiego.

Wybrany między Wielmożnymi Mesyiskiego zakonu, Nayniczszy między Wierzącymi w Jezusa, teraz nie-
szczęśliwy Cesarski Hetmanie! z którego konicc nieda będzie Szczęśliwy! Tudzież pozdrawiam Wa
mocą zawarty między nami przyiaźni, y przytym Hanska Nasz wiadomość Wam obiawiamy.
Ponieważ Wszechmogący Bog dla pokoiu Narodow, y dla pożytku ludzkiego Narodu, Jasnie o
wiccona, Nasz Hanike osob na Thronie pięć momorie wymyślonych Rodzicow y pod niefio-
nych Przodkow ustrzedliwszy, uczynił mię Hanem; a teraz Nayiaśnieyszy Dziedzic nieyszy,
Naywyższy Ottomański Pan, y tego świata Wielki Xiążę! z którego szczęście niech Pan Bog

utrwierdzi na wieki: jako miedzy Jego Wielczanstwem Moskiewskim Czarem, po uczynionej mocą pokoiu przyiazni, tak y według tego, zeby krymskie Narody za Nasi sąsiedzi, a naybardziey za z Nayiasnieyszą Portą postanowiony y utrwierdzony Pokoiu Traktat, dla zachowania przyiazni, dla tego respektuiąc ten pokoy wiedzieli Tatarom zakazano, zeby od Strony ich tomu Traktatowi Pokoiu naruszenie nieczynili do sis, ani przez iedny przeciwnosć, a my przedtym czasem sami naznaczeni byliśmy dwie lecie przy Boyskach Ottomanskiego Monarchy. Abrok dla pokoiu Narodowi y Ubogich Poddanych Nayiasnieyszy y Dzierzawnieyszy Ottomanski Pan z Cesarzem Niemieckim według zgadania Obu Stron y mocą ugody pokoy uczynili, y kiedy Nasza Jasnie Oświecona osoba porzucila sis od tey akcyi teraznieyszego 1731. Roku Miesiąca Muharrema do swoiey Stolicy Bachczy saraia y do krymskich Państw. Co według woli Bozey wteraznieyszym Roku dla suchości wstrzymnie y Podziakach, tak ze ani iedney kropli deszczu z Nieba nieupadło, dla ktorey suchości ziemi, zadnych płodow, ani trawy niebyło, dla tego przymuszeni krymskie wszystkie, y Biało grodzkie Tatarskie Narody, Tabuny konskie y chłopie bydlęce dla przepimowania na Podnieprzskie pola przygnać, upuszczaiąc sis mocno na postanowiony Pokoy; a niektorzy y przez Dniepr przeprzoszy sis przyszli niedaleko od Naszych Granic, a od Naszey Strony respektuiąc postanowiony y utrwierdzony Pokoiu Traktat, zakazano wszelkiey kondycyi ludziom, a naybardziey krymskim y Białogrodzkim Tatarom, zeby zadnych przeciwnosci Traktatowi Pokoiu nieczynili, dla tego od nich zadnych zwad niebędzie. Lecz wasi niektorzy Kultaie od Donskich kozakow, y od Kalmukow przy Szczerze Mlowanie z niektorych tam znayduiących sis kibitek ludzi pobili, y nieco Tabunow y Bydła stad pobrawszy nie uciekli, także y z drugiey Strony Dniepru z tychże kibitek wiele ornicą, Motow y koni odpędzili y pokradli. Prawda, ze niemasz żadnego Państwa bez Kultaiow, iednakże należy zobustron respektuiąc Traktat Pokoiu Kalmukom y Donayskim kozakom pod Wasza protekcyą zostaiącym kazać y zabronić, zeby zostawili tyle Tatarow w Dnieprskich Polach mieszkać spokoynie. Albowiem dla respektu pokoiu żadnych krzywd y Najazdow czynić nienależy. Dla tego z Waszey Strony, iako też y od Nas, uczynić deklaracyi trzeba. Trzeba zebyście mocno zakazali. A ten nasz Przyiacielski List napisawszy tym posłanym Naszym Sługa Tanatar aga posłalismy, y iak za mocą Bozą przyiedzie, to mocno zakazcie, zeby między Nami mocą postanowionych Pokoiow Traktatow, y dla sąsiedzkiey przyiazni w Dnieprskich Polach pasącym stada Tatarom, iako im zamym, tak y ich stadom y wszelkim zbiorom, Kalmucy y kozacy Nasi żadnych krzywd nieczynili, y bydeł nieodpędzali; a pomienionego Naszego posłańca Tanatar aga w dobrym zdrowiu znowu do nas powrocić rozkazcie; y tak niech będzie Wam wiadomo. Pisano w Stolicy Naszey Bachczy saray 1718. w Miesiącu Decembrze Teadet Girey Han Syn Chanszym Celim Girey Hana.

Translat z Listu Paszy Benderskiego do Jmć Pana Daszkowa Ablegata Extraordynaryjnego do Porthy od Cara Jmć posłanego

Stary y czci godnemu y sprzyiaiącemu Przyiacielowi Naszemu Alexiciowi Daszkowowi pozdrowienie: ktorego koniec niech będzie życzliwy: przyiacielskie Wam donosz. Ponieważ do Wysokiego y Cudnego y Mocnego Pana Mahumetanskiego: y niech wydarzi Bog panowanie Jego do skończenia świata: do Dworu Jego Panskiego y Monarszego Wy naznaczeni iesteście iechać, y otym dalisście nam znać y obiawili, zeście Wy Sam z Petersburga wyiechawszy, Trakt swoy przez Nowogrod wziąli, y przysłalisście List swoy, w ktorym wyrazacie, ze kiedy przybliżycie sis do naszych Prowincyi, zebysmy przeciwko Was wysłali konwoy, y teraznieyszego Roku Miesiąca Safara: to iest Stycznia: w ostatnich dniach oddano mnie Przyiacielowi Waszemu wyżey mianowane Pismo, z ktorego ia wyrozumiał zgadanie wasze, y iak zwoli Bozey przybędziecie Wy do Benderu, to należyty honor ktory przyzwoity do czci Waszey bez żadnego umnieyszenia pokazany

Wam będzie, y będziemy się starać y naśladować, iako pisano w Liście Waszym: a zatym kiedy przyblizycie się do nas, nie zaniedbaycie Nas uwiadomić przez list swoy, żebyśmy Wam mogli służyć. Przytym w Annexie posyłacie cedula, y iak po Roli Polskiey oddana Wam będzie to według żądania mego responsu zpostanemi Naszemi Ludźmi iak nayprędzey do Nas odpisać, y ich powrocić, przyiazń swoią uwiadczyć chcecie. In reliquo pozostaie Was pozdrawiam. Dan Miesiąca Rebilewela, to iest Stycznia 3e Roku 1719.

W Cedule od tegosz Paszy do Pana Daszkowa napisano.

Stany y Rzeczi Jednemu Wam Przyiacielowi Naszemu Szczere prawdziwe obiawienie Nasze; to iest Nayprzyszey y Dziękczynnieyszy Pan Nasz: Ktoś przedtym Bog wszystkie y zdrowie Jego z Jego Carskim Wielicznestwem Panem Waszym ma mocno postanowiona przyiazń, zacnym się do Nayiasnieyszey Porthy iedać naznaczeni iesteście, y po przyiazni swoiey Przyiacielskim pisaniem Nas uwiadomiliście y przyiazń swą obiawili, y w tym Piśmie tak napisano: Jezeli Bog zezwoli, y kiedy Ja sam przyiadę do Bendera, y do tego Stanu Waszego postąpieniem y rozsądkiem, że nie według żądania ludzkiego bym iechał, chociaż się niespodzieram jednakże należało Wam opisać y pewniey y rzetelniey, że Bog chce, do Was, w Benderze będę po tych dni, y według tego My byśmy się spodziewali y oczekiwali Was, ponieważ przedtym My zapewne wiedzieli, że Wy naznaczeni będziecie, y niespodzialiśmy się, że się tak przedłuży Wasz przyiazd y u nas chcieliśmy Was potykać, y Honorowi Waszemu należyty respekt y uczciwość uwiadczyć; a y od Porthy przysłany bywaga, y potrzebował pewney wiadomości o przybyciu Waszym; a teraz iakośmy odebrali listy Wasze, tośmy się bardzo ucieszyli, ale iuż że do Nayiasnieyszey Porthy nieoznaymiliśmy o przybyciu Waszym, żądaiąc pewną tego mieć wiadomość, y dla tego dwoch ludzi z Benderskich Bezlicom z Listami Naszymi do Was posłaliśmy; a ieżeli Bog zechce, że ta nasza Cedula y listy Wam oddane będą, to wzaiemnie do nas Tureckim Językiem responsa uczynicie odpisać dzięcie rzetelnym wyrażeniem, y nieustraszonymi słowami, że po tych dniach zapewne z Bendir do Was przybędziecie, żebyśmy spodziewaiąc się mogli Was oczekiwać, y obadwuch Was uczcić się. Dei With Mudamet.-

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Imperatorem Romanorum. Granstadio 8 Martii 1719 datarum.-

Post titulos.-

Quam ad modum Nobis peracta fuit præsentia Illustris et Magnifici Damiani Hugonis Comitis de Weimondt à Maiestate Vestra ad Aulam Nostram allegati: ita ulterior etiam functionis Eiusdem præfatæ Continuatis Nobis abunde satisfaceret. Sed cum ex æstimatione Meritisq; suis Dom alio muneri ex beneplacito Maiestatis Vestræ destinatus Nobis deseratur, de tanti Viri non solum in Aula Nostra, verum etiam ad Passarowitzium probata in rebus gerendis laudabili dexteritate, nulli dubitamus. Ipsum in novissima quoque functione tam præclare debitæ responsurum expectationi, ut exinde iustissimis respectibus gratiisq; Maiestatis Vestræ auctior evadat. Cæterum à Domino Deo Maiestati Vestræ longam valetudinem et prosperrimos Rerum successus ex animo precamur. Dabantur. Maiestatis Vestræ Bonus Frater et Cognatus Augustus.

Copia Listow Jego Krolewskiey Mości, które podsignetem przezentowane potym od Jmć Pana Regent Kancellaryi Koronney Sub datum 20 Martii 1719e

Ad Imperatorem post titulos.-

Quanto Serenissimus Princeps Filius Noster Dilectissimus Cor Nostrum implevrerit voluptate, cum Vienna Reduce Nobis referret Singularia documenta Benevolentiæ Maiestatis Vestræ, quam erga se abundantissime continuoq; testatam experius est toto tempore quo est

hic commorabatur, facilius id animo concipere, quam verbis explicare possumus. Caeterum prout id ipsum gratissimo reponimus pectori, ita quo expressius maiestati Vestrae obligationem inde Nostram demonstremus, Magnifico Jacobo Comiti de Skrzynno Dunin Cancellario Maioris Regni Nostri Regenti Capitaneo Bracłaviensi ac Camerario Nostro Intimo committimus, ut circa traditionem Nostrarum praesentium literarum Maiestati Vestrae de omnimoda, quae tanto suo favori debetur, gratitudine Nostra eandem redderet certiorem. Id circo a Maiestate Vestra per amicè contendimus, quatenus praedicto Magnifico Comiti Dunin facilem aditum, et in iis, quae Nomine Nostro in Gratitudinis testeram eidem exponet, omnimodam veluti nobis met Ipsis adhibere fidem dignetur. Diligenter simul et illud petimus ut Maiestas Vestra de Nostro erga se reique suas singulari studio integerime semper sit persuasa. Quod reliquum est Maiestati Vestrae optimam à Domino Deo valetudinem et prosperrima quaeque vovemus. Dabantur Fraustadii in Maiori Polonia d. Maiestatis Vestrae Bonus Frater Cognatus et Vicinus. Augustus Rex.

Ad Imperatricem Romanorum Elisabetham. Sub data Eadem.

Serenissimae et Potentissimae Principi Dominae Elisabethae Dei Gratia Romanorum Imperatrici, ac Germaniae etc. Augustus Secundus d. Salutem, omnisq; prosperitatis continuum incrementum. Serenissima ac Potentissima Princeps Filia Noster Charissima hic Vienna Aedux pluribus retulisset, qualiter à Maiestate Vestra particulari cumulatus ibidem extiterit benevolentia, Magnitudinem Solatii, quo Cor Nostrum est inde impletum, obligatissimaeq; gratitudinis Nostrae zelum erga Maiestatem Vestram reticere nequivimus: Ut autem id ipsum uberius Maiestati Vestrae possit explicari, consulto Magnificum Jacobum Comitem de Skrzynno Dunin Cancellariae Maioris Regni Nostri Regentem Capitaneum Bracłaviensem et Camerarium Nostrum intimum Viennam expedivimus. Qui cum ex Mandato Nostro circa praesentationem harum, Maiestati Vestrae teneerimos affectus, debitam que tantis favoribus recognitionem Nostram ediserit, ut circa facilem accessum plenam Nostro Nomine denuntiatis apud Maiestatem Vestram recipiat fidem, unice desideramus. Abq; Maiestati Vestrae prosperrimos Successus, una cum longeva valetudine à Domino Deo precamur. Dabantur ut Supra. Maiestatis Vestrae bonus Frater et Cognatus. Augustus Rex.

Ad Imperatricem d.

Serenissimae et Potentissimae Principi domine Eleonorae Magdalenae Theresiae Dei Gratia Romanorum Imperatrici, Germaniae q Augustus Secundus Eadem Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae q Salutem omnisque prosperitatis continuum incrementum. Serenissima et potentissima Princeps, Soror et Cognata Nostra Charissima. Non arbitramur plurimum id verbis representari debere Maiestati Vestrae, tanquam teneritudinis Parentum erga liberos ex praxi optimè constat, quanta Laetitia Nos exhilaraverit Serenissimus Princeps Filius Noster Charissimus, dum Nobis Vienna Aedua Magnitudinem affectus Maiestatis Vestrae sibi abundantissime testati explicasset. Unde concipientes extraordinarium debitae gratitudinis vinculum, consulto Magnificum Jacobum Comitem de Skrzynno Dunin Cancellariae Maioris Regni Nostri Regentem Capitaneum Bracłaviensem et Camerarium Nostrum Intimum destinavimus, ut eo titulo Maiestati Vestrae circa traditionem praesentium luculentius Nostram denuntiet et obligationem, atq; ad favores tantos condigne refutiandos, omnimodam promptitudinem: Maiorem igitur in modum à Maiestate Vestra postulamus, ut Eidem Magnifico Comiti Dunin non solum benignas Aures, verum etiam in his, quae Nostro Nomine denuntiabit, plenam fidem praestare dignetur. De caetero Maiestati Vestrae felicissimos succesus, una cum firmissima longae vitae à Domino Deo cordicitus optamus. Dabantur ut Supra.

Maiestatis Vestrae bonus Frater et Cognatus Augustus Rex.

Ad Imperatricem Amelium.

Serenissimæ et potentissimæ Principi Dominæ Amelie Dei Gratia Romanorum Imperatrici, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c. Augustus Secundus Eadem Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ &c. Salutem, omnisque felicitatis continuum incrementum. Serenissima et Potentissima Princeps Soror et Cognata Nostra Charissima. Non possumus id ullatenus reticere, quam incredibili jucunditate Nos affecerit adventus huc Serenissimi Principis filii Nostri Charissimi Vienna Reducis, ideo præcipue, quod ex Ipsius genuina relatione singularem Majestatis Vestræ affectum et benevolentiam cognoverimus distincte Eidem demonstratam. Quo nomine sicut ingentes Majestati Vestræ profitemur gratias, ita ut obligatio Nostra inde præconcepta Ipsi clarius pateat, consulto Magnificum Jacobum Comitem de Krzynno Dunin Cancellariæ Majoris Regni Nostri Regentem Capitaneum Braclaviensem et Camerarium Nostrum Intimum ad hunc finem destinavimus. Quatenus igitur Majestas Vestra Eidem hasce tradenti, Nostros erga Ipsam gratissimos Sensus explicanti benignas Aures, et in his quæ Nostræ Nomine dicturus est indubitatam fidem concedere dignetur instantissimè petentes, Majestatem Vestram a Domino Deo in concussa valetudine, felicissimisq; Successibus perpetuo cumulari, animitus exoptamus. Dabantur Graustadii in Majori Polonia d. ut supra. Majestatis Vestræ bonus Frater et Cognatus Augustus Rex.

Tractatus Matrimonialis privatus inter Sacram Regiam Majestatem et Serenissimum Cæsareum Moschoviæ in Anno 1717.

Postquam Czarea sua Majestas, ut et Regia sua Majestas Poloniæ, rationibus idoneis et prægnantibus Inducta crediderunt, é re sua esse, et ad majorem mutuæ inter se bonæ voluntatis atq; propensi animi confirmationem pertinere, ut Serenissimo et Celsissimo Principi domino Johanni adolpho, Duci Saroniæ Weissenfelsensi, Serenissima Princeps Domina Anna, Princeps totius Russiæ, et Dux Viduæ Curlandiæ certis legibus solenniter desponderetur: Ea propter supra dictæ suæ Majestates de Pacto et Conditionibus, quibus id institutum perfici et ad optatum finem deduci posset, per Ministros Plenipotentiarios ad hoc ab utraq; parte nominatos sequentibus Articulis rite convenire.

Articulus 1mus. Polliceatur Czarea sua Majestas se juxta Conventionem, cum Ordinibus Curlandiæ initam rem eo dirigere velle, ut isti Regiam Suam Majestatem Poloniæ Inclytamq; Rempublicam per Deputatos solenni modo constitutos decenter, et dupplices implorent, velint et dijudicatione Suorum jam pridem adversus Ferdinandum Curlandiæ Ducem Delatorum gravaminum, quæ non minus suæ Majestati Poloniæ, quam luculentius etiam Commissioni ab Eadem in Curlandiam missæ cognita atq; perspecta sunt, declarare præfatum Curlandiæ Ducem hoc Ducatu tanquam Feudo à Regia sua Majestate et Republica dependente, et omni, quod in Illum, si hactenus competit, jure penitus excidisse, Regiamq; Suam Majestatem cum Republica, Ipsius loco, Ducatum hunc, cum omnibus ad Illum spectantibus Juribus, beneficiis, Privilegiis et Prærogativis, quibus Curlandiæ Duces hactenus gavisi sunt, in Principem Saxo-Weissenfelsensem, vi Supremi, quod in Curlandiam habent, dominii transferre et transcribere, eumque de eo investire velle.-

Articulus 2dus. Vicissim spondet Regia sua Poloniæ Majestas, quod non tantum pro se in illa ordinum Curlandiæ Vota et desiderata benigne consentire, sed etiam operam dare velit, ut Respublica pari voluntate eadem comportet et ratihabeat: Cui fini assequendo dictam Rempublicam ad id jam pridem præparare cæpit, et porro quoq; omnem impendent operam, ut Eidem penitus in hanc sententiam pertrahatur.

Articulus 3us. Quibus ex voto succedentibus effectuiq; datis, nec non Investitura Principi

Saxo Weissenfelsensi, pro se suisq; Haeredibus Masculis ex Legitimo Conjugio Suscipiendis vitè collata, Matrimonium cum Serenissima suæ Cæsareæ Majestatis ex Fratre Filia, Vidua inita et realis in Curlandenses Provincias immissio, sine ulla mora suscipitor, ita ut neutrum sine altero fiat aut fieri possit.-

Articulus 4tus. Utraq; Czarea et Polonicæ Majestas quoq; promittunt, se Principi Saxo Weissenfelsensi Eiusq; Successoribus Feudalibus, Terrarum Curlandensium possessionem cum omnibus iisdem annexis et ex antiqua observantia competentibus Prerogativis, Juribus et Immunitatibq, nullo excepto conservaturas, et contra quoscunq; defensuras protecturasq; esse.

Articulus 5tus. Inspecie vero sua Czarea Majestas alibi memoratam Ducem Viduam, ornatu, mundo muliebri Vasis argenteis cæterisq; mobilibus et supellectile, tanta Principe dignis instruet, omnesque Eidem in Ducatum Curlandiæ eiusve Præfecturas competentia iura, quo cunq; nomine venerint, Principi Saxo Weissenfelsensi, Ipsiusq; legitimis Haeredibus et Successoribus in favorem huius Matrimonii cedet atq; remittet, Eidemq; Duci Viduæ omnia et singula commoda et emolumenta, quæ Illi, cum primum proximè Defuncto Curlandiæ Duci nuberet, Pactis Dotalibus concessit, nunc pariter concedet, quem in finem Pacta dotalia cum defuncto Principe inita, ante consumationem Nuptiarum bonafide communicabuntur, quo ad eorum formam et tenorem ea, quæ Nunc conficienda sunt, conscribi queant.

Articulus 6tus. Ea tamen conditione ut hæc ipsa, articulo præcedenti a sua Czarea Majestate in Principem Saxo Weissenfelsensem facta cessio et transactio pretensionum et Jurium Duci Viduæ in Curlandiam competentium, in locum dotis demortuo Duci primum Conjugi promissæ succedat, et ad eam post hac in ære persona vendam sua Czarea Majestas nullo modo teneatur: Serenissimus Princeps Sponsus quoq; doti huic penitus renuntiat, nec minus tamen omnia eademq; lucra, quæ à Defuncto Duce Serenissimæ Viduæ occasione contracti cum eo matrimonii promissa fuerant, sine ulla exceptione, non secus, ac si ista diserte his inserta et sigillatim expressa essent; præstabit.-

Articulus 7mus. Quod si autem res eo deduci nequeat, ut Ferdinandus Dux Ditionibus suis penitus et in perpetuum eiiciatur: Id tamen utraq; Majestas effectura est, ut Duci huic, quo ad vixerit, annua sed mediocri pensione, vel ab Ordinibus vel ex Reditibus Ducalibus solvenda prospiciatur, atq; de hoc negotio cum Illo sub auspiciis Regiæ suæ Majestatis ante consumandum Matrimonium transigatur. Convenit præterea inter Utramq; Majestatem, ut modo dicta annua pensio Ferdinando Duci pro omne, quod ei superest, vitæ tempus, utroq; casu, sive Feudo in totum privetur, sive minus, præberi debeat.-

Articulus 8vus. Placuit quoq;, et utraq; Contrahentium Pars invicem sibi promisit, se hanc de matrimonio Pactionem eo usq; celare, nec quidqm de eo evulgare velle, antequam singula Conventionis hujus Capita ad plenum pervenerint effectum.

Articulus 9nus. Ministri Deniq; Serenissimorum Pacisentium Plenipotentiarii ex utraq; parte in id consenserunt, curatum iri, ut Utriusq; Czareæ et Polonicæ Majestatis diplomata Ratificationis Conditionum suprascriptarum intra octo hebdomadarum spatium, alteri ab altero Czarea hac in Aula exhibenda, in forma sollenni et consueta vitè exhibeantur.

In quorum omnium fidem Ministri modo memorati Plenipotentiarii has Pactorum unius eiusdemq; tenoris Literas conscriptas et Manibus suis subscriptas Sigillisq; corroboratas invicem commutaverunt.- Acta sunt hæc Petersburgi 12mo Decembris die, Anno post Christum Natum 1717o.

Do Jmćpana Starosty Sirzyckiego die 6o Aprilis 1719.o

Jako za odesłaniem swym przez Pocztę Wiadomości, tak za punktualność w przysłaniu reskryptu wanego dyaryuszu, wielce dziękuie Jmći Panu, cum obligatione particulari zaś uczynność Jego Deklaracyą Satisfakcyi względem Pilaszkowić dobrze pamiętny iestem. Że mi zaś Jmć Pan Woy-

Woiewoda Kaliski Oyciec Dobrodziey moy przyobiecać raczył z łaski swoiey na ten Interes arrasować gotowizny o Swiętym Janie blisko przyszłym, a z listu Imć Pana wyrozumiewam, zebyś te pieniądze chciał mieć anticipative przed Swiętym Janem dla wygody swoiey. Niemieszkanie tedy pisz do Jmć Pana wyrozumiewam Woiewody Dobrodzieia, oznaymuiąc otym, y prosząc o acceleracyą skutku ex ratione incydenti. Rozumiem że niezaydzie tey mierze difficultas, ocżym wiec odezwiesz listownie Jmć Panu; Abowiem onemuż za powinszowanie świąt Narodzenia Pańskiego gratissimo animo podziękowawszy, wzaiemnie życzy abyś Jmć Pan wiele tym podobnych wspomnienia przy zdrowiu y wszelkim ukontentowaniu Duchowi mogł Uroczyście. Jestem zatym &c.

Copia Listu Jmć Pana kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmć Pana Leduchowskiego Podkomorzego Brzesciechiego similiter y do innych Jchmościow.

Jdy nietylko ex publica fama, ale też zrelacyi Wielu Jchmościow estymacyi y kredytu godnych dochodzi mnie ta wiadomość, że na Seymiku partykularnym w Woiewodztwie Jmość Panstwa designowana iest Lustracya in Ordine do uorzenia nowey Taxy ffy. konsideruiąc według approbacyi ten proceder, żeby się bydź sprawiedliwy popularny y potrzebny, ale z drugiey strony obrażaiąc periculum convellendæ novellæ Legis, gdyby inne Woiewodztwa podobnym sposobem y przykładem postąpić sobie chciały, y inne konsekwencye szkodliwe, pro obligatione Muneris mei Waszmość Pana iako principem Nobilitatis tamecznego Woiewodztwa convenio, y widzę upraszam, abyś executionem pomienionej Lustracyi zatamować y przenieść do Seymu przyszłego raczył, do którego Konstytucya Warszawska sub titulo o regularney płacy per expressum decisionem tey materyi zaręczyła. Przydasz Jmć Pan non postremum do wielkich y chwalebnych Akcyi Swoich przez tę moderacyą, y korporacyą, swoiż monumentum oraz mnie subministrabis wdzięczną okazyą, do wyznania iż ze wszelką obserwancyą, nie przestanę bydź.

Circulares denuntiatoria Jego Krolewskiey Mości do Jchmościow Panow Senatorow y Ministrow Status o Weselu Krolewicza Jmci.

Wielmożny Uprzeymie Nam miły. Kiedy Wszechmocna Regis Regnantium ręka, nietylko chwalebną Najiaśnieyszego Krolewica Syna naszego Naymiłszego Kazimira Jnklinacyą ad conquirenda Connubilia Fœdera w Najiaśnieyszym Domu Austriackim, ale też Dziecioroci swoiey, osobliwą Najiaśnieyszego Cesarza Jmci ku Nam y osobie Nayukochanszego Syna Naszego sprawiła propensyą, na którey dowod, pignus pretiosissimum Najiaśnieysza Synowica swoia Arcy Xiężniczka Marya Niśmiertelney pamięci Cesarza Jmci Rzymskiego Joszfa Starsza Corka in Sociam Thori te musz Najiaśnieyszemu Synowi Naszemu deklarować raczył. Uznawamy za rzecz przyzwoitą, Należytę Naywyższemu Panu oddawszy podziękowanie, że Intencyom Syna Naszego Naymiłszego pobłogosławić raczył, donieść Uprzeymości Waszey Nasz stąd pociechy, nie tąż bynaymniey, że Uprzeymość Wasza, iako Nam y Oyczyźnie swoiey życzliwy, y wiernie interessować się będziesz do tey konsolacyi Naszey tym baczniey im gruntowniey się mamy nadzieię, żeto nasze z Najiaśnieyszym Domem Cesarza Jmci, przychylnym zawsze Sąsiedzy, et æternis mienarussonej nigdy przyiaźni Fœderibus ab ævo z nią złączonym Spokojnego sąsiedztwa cenie, iako nam supełne przyniesie ukontentowanie, tak et Bono publico cedet in emolumentum. Dobrego przytym Uprzeymości Waszey od Pana Boga życzymy zdrowia. Dan w Drezdnie dnia 17. Miesiąca Maia Roku Pańskiego 1719. Panowania Naszego XXII. Roku Augustus Rex.

Responsum Regis Prussiæ die 28. Aprilis 1719.
ad literas Sacræ Regiæ Maiestatis. 16. Martii Gramstadii Scriptas.

Reddite Nobis sunt literæ à Maiestate Vestra de dato Francfordio die 16 Martii responsoriæ literæ, et quod in ipso earum initio expressum est, amicitiam veram candidamque absque ullo recessu sartam tectam inter Nos et Dominia Nostra reciproce conservandi, Maiestatis Vestræ desiderium tanto lubentius excepimus, quanto magis firmoque Nostro Proposito parem amicitiæ cultum jugiter referendi, illud respondere profitemur. Ea quæ sequuntur, quo minus expectata, eo graviore sensu animum Nostrum affecere, aversam Maiestatis Vestræ à Nobis et quasi infensam voluntatem experientia, cui tamen causam, aut occasionem vel levissimam præbuisse non recordamur. Enim vero, cum in omnibus, tum in eo quod præcipue urgere animadvertimus, Curlandiæ Negotio à mente Nostra longe alienum semper fuit, quicquam suscipere, quod Maiestati Vestræ displicere, nedum quod dispendium inferre aut in detrimentum Reipublicæ cadere posset. Quod cum verbis sæpius fuerit explicatum Ipso facto hactenus comprobatum dolemus merito contrarias in nos surgitiones per omnem Poloniam divulgari, et innoxiam intentionem Nostram iniquis interpretationibus, in sensum præposterum detorqueri. Quæ cum apertis rumoribus differantur ut Literæ Nos pariter ac alios omnes non possint, Ipsa necessitate postulante adducti declarationem in publicum Typis edidimus, qua cum universos, tum præcipue Inclytam Gentem Polonam, insidiosis insimulationibus eorum, qui Nobis in Polonia offensionem quærunt, præoccupatam ab errore nitimus revocare. Cuius declarationis exemplum Maiestati Vestræ mittimus, si proposita inibi argumenta penitius expendere placuerit, quin de Nobis æquiores et in benigniorem partem inclinantes sensus concipiat. Illud autem maxime sua novitate animum Nostrum perculit, quod in prædictis Literis Maiestas Vestra profitetur, non expedire potentiorem reddi Domum Brandeburgicam, eaque de causa Regium Nostrum Prussiæ Titulum recognoscere Rempublicam, hucusque distulisse, quanto minus igitur sperari posse, ut in accessionem Curlandiæ consentiat, Sane nunquam Nobis cogitatum nedum propositum fuit Curlandiæ Ducatum adquirere aut Prussiæ annectere, eaque accessione virium et potentiæ incrementa Nobis accersere. Contrarium omnino è Pactis cum Cæsarea Maiestate a Nobis initis elucet, quibus expressa stipulatione cautum est, ne Ducatum Curlandiæ unquam ullove tempore in accessionem sive Prussiæ sive Ditionum Cæsareæ Maiestatis concedere possit, ut ut a Rege Republica Polonica in Marchionem Svedensem clientelari Jure fuerit collatus. Præterea Libera hujus modi et aperta denuntiatio Non esse fœnda Incrementa Domus Brandeburgicæ, sed iis se officere velle et debere, alterius, quæ cum Republica Polonica Domui Brandeburgicæ intercedunt Pactis invitis omnino sit et reclamantibus, quippe quæ discrete postulant, alterius partis utilitates et commoda ab altera pari studio, ac sua propria ab utrinque esse promovenda. Qua fide ab Nobis et Majoribus Nostris præstitum, quamque impense Regni Poloniæ Securitas, conservatio et incrementa quæsita fuerint, cum complura alia, tum nupera ante paucos annos suscepta a Nobis Stralsum densis Expeditio loquitur, quæ tanto Sanguinis et opum dispendio a Nobis peracta est, eo præcipue fine, ut Sueciæ Regis novissimæ defuncti pertinax propositum, quod tunc agitabat in Poloniam denuo penetrandi, ferroque et flammis cuncta miscendi intervertretur. Eadem mens, eademque in Maiestatem Vestram et Rempublicam Poloniæ constans et propensa Voluntas Nobis duxit, ac ducabit, ut amicum Nobis Regnum præcunctis Europæ in florentissimum opulentissimum ac potentissimum statum Nobis lubentibus, et lætantibus, et si quid possumus etiam adjuvantibus provehatur. Ex adverso confidimus non invitis illis, nec invidentibus fore, quæ a Deo et fortuna in Domum Brandeburgicam derivabuntur qualiacunque emolumenta. Quod ad debita Civitatis Gedanensis attinet, si ad ea præstanda illam pro auctoritate compellere placeat Maiestati Vestræ Nobis id quoque Nobis quoque id non displicebit, verum supra liquidis et ab Ipsa Civitate

agentis Nominibus longattitum Ambages inire, et quod Maiestas Vestra Literæ insinuare videntur, per plures Instantias prosequi id vero nihil aliud esset, nisi Creditoribus infinitos sumptus et moras accersere, et in effectu Ipsas sortes exhaurire velle, id quod nunquam oppido durum et iniquum, ab æquissimo et generoso Ipsius Maiestatis Vestræ animo improbari, certissimum est. Cæterum haut satis assequimur, quid sibi velint, aut quorsum tendant quæ insinuationis literarum, de nostris simulque Maiestatis Vestræ Subditis annectuntur. Equidem Subditos Nobis esse, qui pariter Maiestati Vestræ subjecti sint, aut in quos cui quod præter Nos, qualiscunq; potestas competat prorsus ignoramus. Neque Prussiam Nostram ulti quidem apparens est indigitari opinamur, nisi forte non satis memoria obversantur, quæ per tenorem Pactorum Polonam inter et Domum Brandeburgicam superesse provisa sunt. Horum vigore Prussiæ Brandeburgicæ Incolæ Universi Jure jurando, quo secundum antiquam formam Regi et Reipublicæ Polonæ ex capite subjectionis obstricti fuerant, plene integre que exsolvuntur, et liberantur. Ina vero ex prescripto jam memoratorum Pactorum recens concepta est Juris jurandi formula in solennibus homagii, quoties Idem Prussiæ exigitur observanda, nihil continet, quod Subditos Prussiæ Brandeburgicæ, Subjectionem Regi et Reipublicæ Polonæ juxta imponat, neque aliam obligationem infert, nisi quando Divina providentia ita ordinante, Domus Brandeburgica deficiat et tunc demum, regna quam vero ante hac tempus Regnum Poloniæ susciperant, et ad antiquum obsequium revertantur. Consequenter igitur, et per disertam sæpius memoratorum Pactorum expressis verbis factam dispositionem in præsentia, et quam diu Nos Posterique Nostri superierunt, singulare et supremum in Prussiam Dominium optimo Jure nobis asserimus, Terraque Prussiæ Summa et absoluta potestate habendi possidendi et regendi facultatem vindicamus, cessantibus quibus cunq; nexibus et oneribus, quibus olim Regno Poloniæ Prussia obnoxia fuit, neque præter Unum Deum, cui propterea respondere aut rationem reddere habeamus agnoscentes. Hæc autem ut erga alios quoscunque tum maxime erga Maiestatem Vestram valere persuasi sumus ut ei fas non sit inquirere, quibus modis, quibus ve rationibus Terrarum Prussiæ Regimen a Nobis institutum: in tantum ut Ipsis Pactorum diserte Verbis statutum, cautumque sit, ne ad Rempublicam Poloniæ ullæ querelæ e Prussia deferantur, neve delata ab ea admitti possint, aut debeant. Quod si Reges Poloniæ Vestræ Maiestatis Antecessores, quam Illis gloriam merito tribuimus, et Ipsa Majestas Vestra hoc Caput Pactorum in illibata observantia hucusque constanter eandem in Majestate Vestra et Republica Poloniæ fiduciam ponimus, porro quoque fore, ut a Norma sæpius dictorum Pactorum in hoc pariter ac in reliquis articulis recedere in animum nunquam inducant.

Eandem observandi et firmiter tenendi constantiam a Parte Nostra vicissim pollicentes spem Latam concipimus, hac potissimum ratione Divina Benedictione accedente, multum Regentium, et qui ab eis reguntur populorum benevolentiam, vigorem denuo recepturam Ingentia in utrosque commoda et beneficia redundatura, Id quod sinceris votis expetentes Maiestati Vestræ omnimodam prosperitatem apprecamur. Dabantur Berolini die 28a aprilis anno Christi 1719. Regni Vero Nostri 7e anno.

Copia Literarum a Magistratu Gedanensi ad Illustrissimum et Excellentissimum Dominum Regni Cancellarium, Gedano d. 5. Maii 1719.

Truculentum inter huius sæculi quartum lustrum præsens, in hoc præterita superare videtur quod equidem Serenissimæ Reipublicæ Poloniæ, ex paterna Gratia Divini Numinis sit concessum, altam jam canere pacem, Nobis vero et infelicissimæ huic Civitati, non ultimo tamen illius nec indecenti membro omnis dicendi gratia sublata. Dicendum est perpetuo Nobis, aut de indebitis pecuniarum et Contributionum Exactionibus, aut de deterrimis Civitatis calamitatibus, aut denique quod luctuosissimum audit, de continuis Eiusdem

Civilemque Jurium, et libertatis oppressionibus, quæ omnia quanquam gravia sunt, prava tamen consvetudine, jam pro Nihilo habentur aliis, qui ad avertendas Civitates durissimas necessitates prorsus alieni adalegmentandas, econtra publicas Nostras Calamitates patatissimi semper adsunt. Lugubre et novissimum eius modi exemplum in nupera invasione Copiarum Regni in Territorium Nostrum post Deum et Serenissimum Regem Dominum Nostrum Clementissimum Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ Jurium Nostrorum Custodi, ac Patrono Gratiosissimo Literis Nostris die 15ta Aprilis exaratis uberius exposuimus. Quanquam nunc nulli dubitamus Illustrissimæ Excellentissimæ Vestræ Injuriam illam Nobis illatam, neutiquam probatum iri, quin potius gratiosissimæ dignata esset, ulterioribus Eiusmodi insultibus, qui in versionem charissimæ libertatis, ad sanguinem fraternum adoptant, suis sapientissimis et Senatoris munere dignissimis Consiliis apud Sacræ Regiæ Majestatem pro infrigendis temerariis malevolorum ausibus jam obviam ivisse, Nos quoque de hac sollicita Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ cura quam proxime gratissimas Responsorias Literas certiores fieremus. Illis nihilominus tamen præsentibus hinc occurrere, et continuo hostiles Copiarum Regni agmen, et fama, quæ undicunque de contrahendis Arii legionibus earundemq; approximatione adversus hanc Civitatem adfertur, imo et fiducia Nostra, qua ad gratiam Illustrissimæ Excellentiæ Vestræ trahimur, denuo consultum ferunt. Prout enim contra attentatam invasionem in Bona Nostra Patrimonialia nihil aliud per oppositionem Nostram intendimus, quam ut eadem in libertatem assereremus, sic quoque hac obtenta, in eadem ac quæsivimus sollicite tamen deo, ut nulla male de nobis Sentientibus, nec fulcata illa ratio persecutionis superesset, ac si aliud quidquam solum coacervata illa per annos in Dies Calamitatum Nostrarum moles obstituet, quo minus eiusmodi postulatis, quæ velaliquali saltem specie Juris Nobis insinuata, de æquo et bono consuluisse, integrum eousque fuerit; Reassumpsimus eum in finem consultationes Nostras, in Materia Contributionum Trasnostavienfium et illa quæ attinet Summas Illustrissimis Dominis Jablonoviis a Thesauro Prussiæ olim ad Nos assignatas, quæ materiæ de Juræ ab Illustrissimo et Excellentissimo Domino Palatino Culmensi non vi et armis ad Nos, sed prius ad Conventum Terrarum Prussiæ Generalem deferenda fuisent, nihilominus non solum quo ad primam consultavimus, sed et facto Ipso cum non, nullis, qui eius gratia ad sunt æquissima media conferre non intermisimus, ex quo colloquio et collatione assignationum cum summa totali, Nobis defacto licet imposita, elucuit et impasatio ambarum, et illicita curatela Assignatorium, qui Illustrissimus et Excellentissimus Dominus Palatinus Culmensis sibi non rogato, gladio adscribere voluit. Nobis hoc non obstante tamen non moraturis ut hæc materia tandem placitum sortiatur finem, quod autem attinet, prout illa Civis Nostros, in quorum manibus assignationes Terrarum Prussiæ obseratæ sunt, solum modo afficit vis licet in genere prætensiones Illustrissimum Dominorum Jablonoviorum ex nuperis Comitiis Regni Generalibus ad proxime reassumenda reiecte eandem similiter allaborabimus. In tali Nostro pacem et quietem inclinante Statu, ubique milites Regni elastico ad concilium contra Nos vocari et multa exercitia collata esse, non solum perhibetur, sed et id hostilitatis his diebus contra omnem Nostram expectationem die videlicet 2da huius mensis experti sumus quando supradictæ Copiæ treceim Nostrarum ex Vigiliis, quas tum pro Securitate Territorii, tum commerciantium gratia, ad observandum Traiectorium Nostrum prope Fistulam ponere, ratio Nobis suasit, in ipso Traiectorio, non nullos peregrinus trans flumen comitantes cum numerosa manu adorta sunt, et denuo, dedi sanguinis humani authores fuerunt. Illustrissimæ Excellentissimæ Vestræ haud difficile judicabit, quantus sit dolor non solum Nostes

proprius sed et universæ civitatis et singulorum Civium, qui Deum timemus, Regem colimus, et Serenissimæ Reipublicæ Eiusdemq̃ Illustrissimis membris articulate nec indigne ad haerimus, attamen libidini privatorum pro necessitatibus Ipsorum, et quorumcunque malevolorum cum dispendio Nostræ Libertatis, famæ bonorum, et si quod restaret vitæ Ipsorus obnoxii esse, haud prohiberemur. Per observantissimæ itaque Illustrissimam Excellentissimam Vestram rogamus, dignetur quanto citius apud Serenissimum Regem Dominum Nostrum Clementissimum ad Cujus Thronum humillimus Literis Nostris, juxta ad junctum illorum Exemplum, recurrendum Nobis esse duximus, pro Senatoris munere suo, et Sempiterno ergo hanc Civitatem ac singulari affectu, gratissimæ et efficacissimæ Nobis succurrere, quod post tot mala superata peioribus, nec pro fide ergo Serenissimum Regem unicum Dominum Nostrum in terris nec pro conscientia Nostra, juxta quam nullatenus Illustrissima Tribunalia Regni, unde cujusmodi, quæ abhorremus, in eum modo derivata esse volunt, pro Judiciis competentibus agnoscere possumus, colla submittere valeamus; Certo persuasi Sacram suam Regiam Majestatem non designaturam esse, Civitatem Suam fidelem et obnoxiam post vim atque vim superata Exotica, contra domestica et fere intollerabilia ac pro libitu cujus cunque arbitrarie invenienda mala, fortiter ac clementissime protegere, illorum qui primarii motuum auctores sunt, usurpatam potentiam eidem scribere, et a Nobis afflictis hasce et alias afflictiones clementissima manu Regia longe propellere, ut ita ulteriores Injuriæ, quas fatalis rumor nobis moriatur, virtute Regia tollantur Civium gravissimæ querelæ, quibus vix atque vix solamen fiduciæ in Deum et Serenissimum Regem Clementissimum Dominum Nostrum his inturbulentis motibus opponere, reliquum Nobis est, abolentur, quies publica, et commerciorum usus, imo et securitas Civitatis, quæ quod DEus avertat, facile ad extra imprevisam suam et irreparabile damnum Reipublicæ, conspectis in Dies fere multis armatis in mari et ignotis Navigiis, cujus causa etiam præsidia Nostra augenda esse duximus, possit. Cum intra fines suos tuta manere non debeat, restaurentur, et obvia nec optima vicinorum de Eius modi indignis auctibus illorum, qui Salutem Nostram potius quam detrimentum promovere deberent, Judicia tandem sistantur. Hæc singularis Illustrissimæ Excellentissimæ Vestræ gratia multis aliis addita addet Gloriam gloriæ, et non solum Nobis sed et seris posteris Nostris indignissimum monumentum Illustrissimæ Excellentissimæ Vestræ erit, tanquam gratissimi Regni Cancellarii et vigilantissimi Justiæ ac libertatis Custodis DEum, quod reliquum est precaturi conservet Illustrissimam Excellentissimam Vestram diu diutius sospitem, salvumq̃ Eandem uberrimis fortunarum dotibus ac quibus cunq̃ prosperis coelitus beare pergat. Dabantur Gedani die 5te. Maii 1710.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Grand Chancelier à Mgr Steinhüser.

Je vous suis bien obligé pour cette attention a mes recommendations. J'espere que le Sieur Stanowski s'acquittera bien de cet employe, ce que je luy ay fort recommandé sous peine d'être cassé d'abord au premier manquement a son devoir. Je feray avoir Mr le Palatin ce que vous souhaittez. Je vous communiquant cependant les inclusses, je suis avec estime.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Grand Cancellier à Mr Steinhüser Conseiller a Cracovie dio 3te du Juin 1710.

Vous verrez dans les inclusses Copies ce que j'ay fait icy, que vous m'avez recom-

mandé pour ce qui regarde le second point, sur le Secretaire Dębowski vous informera de ce que je crois, qu'il faut faire en vous assurant de ma bonne volonté pour vous aider en tout je Suis avec estime. &

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mogr le Grand Chancellier de la Couronne à Sa Emce le Cardinal Albani.

Etant assuré de la bonté de Votre Excellence avec laquelle Elle reçoit mes recommandations, je supplie très instamment Votre Excellence d'en de même allegard de celle, que je fais en faveur, de Mr l'Abbé affin qu'il puisse obtenir le Canonicat de Gracovie, vacant par la mort de Mr le Rostrecki. Il est actuellement à Rome, et je ne doute nullement de la probité, de ses bonnes moeurs, et de Son application, a ce qu'on connurent, a sa vocation seront connus à Votre Excellence Mogr Rotius Souffragain de Premislie et Administrateur digne Prelat et très estimé, est Son oncle. Votre Emce m'obligera beaucoup, quand je m'assuray, que ma presente recommendation aura procuré cet avantage au dit Mr l'Abbé Prusak &

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne à Son Eme Mgr le Cardinal Albani a Gracovie Dic 14e Juin 1719. ~~Etant~~

Etant entierement persuadé que Votre Emce m'honore de sa confience, je prend la liberté de luy communiquer ma surprise, qu'une Lettre ouverte par les Executeurs du Testament du feu Mr l'Evêque de Gracovie m'a causée. Cette Lettre a été escritte d'un correspondent de Rome au defunt Evesque, elle contient, que celuy, qui l'escritte, avoit eu admis a l'audience de Sa Saintété, et que Sa Saintete avoit fait connoitre à cette personne son intention de donner le Chapeau de Cardinal à la premier promotion, au feu Mgr l'Evesque de Gracovie. Quelques Prelats sont venu me le dire, et Votre Eminence peut Sçavoir aisement la realité du fait, cela etant publique icy. Toutes les raisons, et sur tout cet extrait joint icy, rendent ce raport douteux. J'ay cru neanmoins necessaire, de la communiquer a Votre Eminence pour prevenir les Suittes des semblables relations, les quelles ne Sçauroient etre pourtant, que sensibles. Ce n'est pas assurement Monseigneur ni l'ambition, ni l'envie sacrifiant et resignant tout à Dieu, qui me font ecrire cecy, mais une certaine convenience, et l'amour du repos, autsy bien publique, que particulier. Votre Eminence concevra mieux tout cela par sa grande penetration, que je ne le Sçaurois exprimer. Je finis donc en me recommandant avec ma Maison a la protection de Votre Eminence, et etant avec tout le respect.

Inconvenientia Religiosorum Conventus Miechoviensis hoc intervallo tempori quæ gagguntur.

1o Subsistant non nulli de Valid delate Professionis suæ argumentando siquidem mutuarunt formam veterem Professionis, per quam emiserunt vota et præsertim votum obedientiæ volentes Præposito Generali et Successoribus modo nova forma Professandorum, ex qua non sunt contenti.

2o Superiorem Claustralem non habent Exemplarem imo scandalorum bibacem indiscretum et per consequens nullum est institutum Religiosum et nullus ordo, continuæ rixæ, pugnæ etc.

3o Villas propter commodum Religiosorum exhibitas. Patres Seniores sibi appropriacunt et percipiunt fructus, cum magna Injuria et discommodo Patrum et Fratrum.

4o Personæ notatæ aliquoties detectatæ, imo nullo modo famam bonam habentes expertima Suff

-perioris informatione sunt permissæ ut persequantur honestiores cum periculo etiam vitæ.
5to Hæc inquieta capita dissolute vivunt, nullam habent connexionem imo omnem licentiam.
6to Non sunt contenti Religiosi et protestantur contra Electionem Abbatis Claustralis, qui eligendus speratur, esset enim quædam Novitas.
7mo Propter solam æmulationem et præsumptionem Spiritus Gravium extraustum litigando cum magno detrimento Communitatis, et indolent maxime Religiosi carentes sufficientia victus, Italia suo tempore lachrymabunde exponent &c.-
Testor Deum de veritate huius rei; quam modo confidentissime dicam. Nell'ultima udienza di Nostro Signo con molto affetto ricordai a Sua Santita di fare V. Abba Cardinale nella prima promotione, elo fai comfortatime ragioni, e non sono fuori di Speranza.

Kopia Listu Jmć Pana Kanclerza Wielkiego koronnego do Jmć Pana Starosty krakowskiego 26to Junii 1719o W Krakowie.

Wybaczenie naprzod upraszam za Wolna riskownie pisze do Waszmość Pana, bydź iezeze po przezdych attestacyach nieuchronnie Sanitati vestitus za osobliwy to zaś mam łaski y affectu Waszmość Pana ku Sobie dowod, gdy mnie przy doroczney Jmienin moich rewokacyi tak sycalitym poninszowaniem racyus dignari. Za co iako unizoney szczerą obligacyą dziękuię, tak applikacyi moiey trwałey mieszkiey nie omieszkam impendere do powinnego Jmć Panu zostawienia tey łaski onegoż. Interea przy zij solito cultu &c.

Copie de la Lettre de Son Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne. a Mr l'abbe Accoramboni - a Cracovie. 28to Juin 1719o

J'ay bien reçeu votre Lettre du La Bonté de sa Maiesté pour ses Serviteurs est admirable La reflexion de S. Excellence Mgr le nonce all'egard du Canonicat de Leopol est tres juste je n'ay encore rien reçeu sur ce suiet ni de l'Archevesque ni du Chapitre de Leopol. Mais voicy certains points, qu'un Religieux de Miechow m'a porté vous les presenterez a Sa Excellence Mgr le Nonce, et vous les envoyerez a Rome, pour que M. Votre Cousin en fasse un tel usage, qu'il jugera pour l'avancement de la cause. Mais comme ces Religieux songent a quelque election d'un Abbé, ce qui seroit directement contre les droits du Roy, il est tres necessaire, que vous fassiez un rescript de la part du Roy, leur defendant cela en des termes comme etoit celuy pour le Couvent de Paradis all'egard de la vous n'avez que m'envoyer au plutot ce luy pour le Couvent de Paradis all'egard de la, ce rescript signé du Roy, pour le leur mettre au plutot. Je suis avec estime.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Mgr Jesuite die 2da Juin 1719. a Cracovie.

Ayant tant de motifs suites de prendre part a tout ce qui regarde le Couvent d'icy des Religieuses de la Visitation de Sainte Marie, Je vous suis bien obligé Monsieur pour tout les diligences, que vous avez faites jusqu'a present en leur faveur dans l'affaire avec de la Ville de Leszno vous priant tres instamment de continuer vos soins jusqu'a la fin dans cette affaire. J'ecris a Son Excellence Mgr le Grand Chancellier d'Hongrie sur ce suiet, et en vous recommendant cet interest avec tout l'empressement je suis avec estime. d

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mr le Grand Chancellier de la Couronne a Mr le Baron de Manteuffel. a Cracovie le 12e du Juillet 1719e

Je remercie treshumblement Sa Maieste d'avoir ordonné a Votre Excellence de m'informer de ce qui s'est passé a la Cour de Berlin, et de ce, que Sa Maieste veut bien me continuer sa bonté, et la confience dans mon zele et empressement deu pour Son Service, m'ordonnant, de dire mon petit avis dans les conjonctures presentes sur les questions jointes a la Lettre de Votre Excellence. Pour y respondre avec toute la soumission aux ordres de Sa Maieste en me remettant all'avis, que j'ay donné dernierement a Francfort je dis qu'. Il faut tacher de presser par toutes sortes des moyens le Traité General avec la Couronne de Suede, car c'est dans ce Congress, que l'on peut prendre le plus seurement et le plus utilement toutes les resolutions. Nos Plenipotentiaires pour ce Traitté etant instruits et munis du Pleni pouvoir de tous les Etats de la Republique pour toute les cas. En cas, qu'il n'y eut pas moyen de porter la Couronne de Suede d'envoyer bientot ses Plenipotentiaires au Congres General, que Sa Maieste convoque les Etats pour la Dicte generale, remettant tout si même cette explication, que la Cour de Berlin demande au dit Congres General pour le Traitté avec la Couronne de Suede, ou la Reassumption de la Dicte.
Touchant les Dissidents, Mr le Cog a fort bien respondu. Toutes les fois, qu'ils ont fait le recours auprés de Sa Maieste, Elle leur a accordé tout ce qu'ils ont demandé, j'ay été moy meme chargé de la Comission de Sa Maieste auprés de Mr l'Evesque de Pomanie. Il s'est expliqué, qu'il ne vouloit pas faire aucun preiudice all'ancienne possession dell'exercice de leur Religion selon les loix mais qu'il vouloit empecher les nouveautez contre les dittes loix. je ne manqueray pourtant pas d'en ecrire encore au dit Monsieur l'Evesque.
J'ay envoyé la reponse de sa Maieste au Prince Jague. La reflexion de sa Maieste est fort iuste il est a souhaitter, et meme a insinuer, que la Cour Imperiale, et celle de la Grande Bretagne ayent la meme reflexion, et que la Maieste Imperiale, aprés avoir temoigné son ressentiment au dit Prince, luy permettre le Retour a Olau, qu'il ne vait pas poussé par les desespoir a faire ce pas. Votre Excellence verra dans les Copies inclues, ce que Mr le Grand General de Lithuanie m'a ecrit, et ce que je luy ay respondu. je crois, qu'il faudroit communiquer cette piece curieuse de Lithuanie, et ces desseins de la Cour de Berlin, aussi bien a Mr le Grand General de Lithuanie, qu'aux autres bien intentionez pour prevenir toutes les practiques.
J'attends sur cela aussi bien, que sur tout le reste de mon voyage les ordres de Sa Maieste, et l'avis de Votre Excellence. En me recommendant cependant a ses bonnes graces, je suis avec toute la consideration.

Kopia Listu Jego Krolewskiey Mości do Xięcia Jmci Prymasa w Dreznie Ultimis Augusti pod Signetem danego.

Rekommendacya Prymacyalna Uprzeymości Waszey względem Wakansow Duchownych za Wielebnymi Biskupami Przemyskim, Kamienieckim Lwowskim, y Inflanckim z należyta konsyderacya przyiętemi. Jakoż zupełnie Instancyi Uprzeymości Waszey prævalidus concursus Emeritorum zadosyć uczynić nie pozwolił: iednak mamy upatrzoiu in summa aequitate Uprzeymości Waszey, ze Dyskrybucie Nasze, według sprawiedliwości Zasług, bez faworu wszelkiego partykularnego uczynione approbować będziesz, tak we wszystkich promowowanych osobach, iako też w Wielebnym Nominacyi Kuiawskim, którego distincta merita Nam y Aptuż, a mianowicie w Traktowaniu porządnotrzenia Syna Naszego, na Dworze Wiedeńskim odbiadczone, y od Cesarza Jmci specialiter ad recompensandum zalecone, pretrire, abiąż Jnitia nie mogliśmy. Wpodaigeyd uż nihilominus na potym okkurencyad, na rekommendowane od Uprzeymości Waszey subiecta, dignantur Wielebnego Biskupa Przemyskiego pamiętać przykładny, oraz zdrowia Dobrego onemu od Pana Boga życzemy.

Kopia literarum Serenissimi Regis Polonice ad Regem Prussie Dresde ultimis Augusti 1749.

Licet votis Jnitantialium Nostrarum prof

Civitate Nostra Elbingensi, novissime ad Maiestatem Vestram datarum; Responsoria Eiusdem de vigesima quarta Junii expedite non adhuc annuant. Regia tamen Maiestatis Vestrae declaratio qua se promptam offert gravaminibus praedictae Civitatis Nostrae, modo imminentibus aliquo fundamento, mederi velle. Neutiquam Nos dubios relinquit, quin Maiestas Vestra Incolis Civitatis Eiusdem a praetensa restantium ab Anno 1712. usurarum exolutione liberatis, iisdem vigore initae Serenissimum inter piae memoriae Parentem Maiestatis Vestrae, ac Civitatem praefatam Conventionis, ad effectum reducendae Summae Capitalis, Collectionem quinquaginta millium Imperialium a Colonis Territorii, Censibus ordinariis, salvis favorabilius tandem permissuria sit. Clarissime namque deducitur, nec Colonorum egestatem, aliasque calamitates allegatas, nec ullam protestationum, Articulo conventionis, et vigilantiae tempestivae Civitatis obstitisse, quominus pecuniae a Colono particulariter solvendae exigi potuissent, neque meram hanc juxta declarationem per Generosum Consiliarium Braun factam nullo de Jure Civitati nociturn aut praejudiciosam esse, nullominus Eandem ad ulteriorem supra octennium usurarum Solutionem obligare posse. Ad diligentissimam igitur Illustrissimorum Lateri Nostro nunc assistentium Senatorum utriusque gentis recommendationem pro et cum Civitate Nostra praefata Nobis praesentatam, iterato apud Maiestatem Vestram sedulo in praemissis instamus, ut non solum a praetensione usurarum praedictarum qua vi putativae restantium desistere, verum etiam Equitibus Suis misero Colono ultimam ruinam accelerantibus e Territorio, sine quavis Novarum Contributionum impositione, aut earum praetensione eductis, Magistratui facultatem, salvis Maiestatis Vestrae reditibus, Summam Capitalem a Colonis partialiter colligendi concedere, nec non Telonium, quod Stromgelt dicitur, ac ab Elbingensibus semper exigi exemptum est, ad decisionem Commissionis utrinque denuper constituendae, quo Stricte articulo Sexto Tractatus retraditae Elbingae id ipsum concernat, suspendere dignetur. Caeterum nulli dubitamus circa aequitatem, de Justitia exemplari Maiestatis Vestrae, nine confidimus ad praesentem Nostram Interpositionem omnia praemissa, ac alia in memoriali Nobis a praefata Civitate Nostra Elbingensi perrecto, et hisce copiatim ad finem expressa, finem suum desiderato effectu apud Maiestatem Vestram facile consecutura esse. Quod si aliquo casu praeter Spem Nostram non successerit, fraterne initamus, ut Maiestas Vestra totum hac in parte, qualitercunque intercedens Negotium in Statu quo ad imminentia Ordinum Regni Nostri Generalia Comitia differre velit, ad quae adhuc Maiestati Vestrae Nobiscum ac Republica tractato placuerit. His protinus expressis omni modam prosperitatem Maiestati Vestrae a Domino Deo precamur. Datantur ut supra.

Krotka Relacya Aktu Weselnego Nayiasnieyszego Fryderyka Augusta Krolewicza Polskiego y Xięcia Saskiego, z Nayiasnieyszą Marya Jozefa Arcyxiężną Rakuską w Pałacu Cesarskim Favoryt nazwanym. 20e Augusti 1719.

Kiedy zaraz deklaracya Weselnego Aktu w Pałacu Cesarskim Favoryt nazwanym na Przedmieściu w Wiedniu, w Srzedzie 20. Augusti o godzinie ośmey po południu, między Nayiasnieyszemi Xięzęty Fryderykiem Augustem Krolewiczem Polskim y Xięzęciem Saskim, a Marya Jozefa Arcy Xiężniczka Rakuska, y wszystko co do tego Aktu było do pogotowiu, Nayiasnieysza Cesarzowa Jeymć Amalia, wespuł z Arcy Xiężniczka Jeymć Panna Młoda, Starsza Corka swoią tudzież, z drugą Arcy Xiężniczka Jeymć Młodsza siostrą Jey, z Pałacu Cesarskiego do pomienionego Pałacu favoryt, przybyła około godziny trzecieg po południu. A Nayiasnieyszy Krolewicz Jmć, ktory dniem przedtym w Xiążęcym Belwederze od Wieczora Stanowszy tam się był zatrzymał, o szostey po południu tegosz dnia rozmaitemi koniami na miejsce przybył, y wstąpiwszy do Audyencyi Majoris Camerarii Cesarskiej, powitał tam aż do naznaczoney na to punkcya godziny. Jym czasem też Nayiasnieysza Cesarzowa Jmć Matka wespuł z Arcy Xiężniczkami Corkami swoimi bogato ustrojonemi z Pałacu Cesarskiego do Favorytu przyiechała.

Gdy iuż pomienionego Aktu termin y czas nastąpował, y wszystko w kaplicy Pałacu Farnety naznaczonego było pogotowiu; Nayiaśnieyszy Królewicz Jmć z Rezydencyi ruszył się do Nayiaśnieyszego Cesarza Jmć: ktory tam dawniey był przyiechał: przy Assystencyi Wielu zacnych Dworzan swoich, ktorzy szli przed nim w porządku bardzo pięknym:-

Skąd tedy idąc wyszli się wszystkie Nayiaśnieysze Maiestaty, Magno comitatu Nobilium, Ministrorum Imperialium, et Saxonum porządy Ordine conveto do pomienionej kaplicy. Nayprzeyrzeyszy Król. Jmć w bogatych Sukniach Srebrem Litych, z guzami dyamentowymi, za ktorym nastąpowali niektorzy Ministrowie Cesarscy; po nim szedł Cesarz Jmć z Cesarzową Jeymością żoną swoią, y Cesarzowe Jchmość Wdowy, ktore prowadziły Arcy Xiężniczkę Jeymć Pannę za rękę młodą bogato także ustrojoną, y nieocenionemi kleynotami przyozdobioną, po prawey ręce ktorey, Cesarzowa Jeymość Eleonora Matka Dzisieyszego Cesarza Jmć szła, a po Lewey Stronie Cesarzowa Jeymć Amalia Matka Jey. Za nimi Consequenter szły Arcy Xiężniczka Marya Amalia Panny Młodey Siostra, y Arcy Xiężniczki J. P. Cesarza Jmć Leopolda Corki zatymi zaś nastąpowały nieliczone Dworskie y inne pierwszey Condycyi Damy.

Gdy wszyscy wyżey wyrażeni gdy do pomienionej kaplicy przyszli, Nayiaśnieyszy Dom Cesarski stanął na Maiestacie, po prawey ręce Ołtarza kosztownie przy Scliptiach y Wielu Swiętych Obrazach przybranego, wystawionym, Państwo zaś młode klęknęło na Stopniu do tego umyślnie wyrobionym, y bogatym Dywanem przykrytym, przed samym Ołtarzem. Jedzie y Xiąże Jmć Biskup Wiedeński przy Assystencyi Czterech Prałatow Pontificaliter Ubranych, tudzież Parochorum Aulae Cesareae cum Stola ac Magistri Ceremoniarum et Capellanorum Cesareorum stanął.

Wtym Cesarz Jmć dał znak y rozkazał Parocho Aulico, aby głośno czytał Bullam Pontificiam, cujus vigore, Nayiaśnieysi Neospensi dyspensowanki są, super impedimento tertii et quarti gradus Consanguinitatis. To gdy się stało, Xiąże Jmć Biskup Wiedeński przystąpił do dawania Zaślubu, petens mutuum Consensum od Nayiaśnieyszych Państwa Młodego, a potym odebrawszy á Parocho dwa bardzo kosztowne pierścienie podał je Państwu Młodemu przy zwykłych Ceremoniach Kościelnych. Nakoniec iak zwięczona, pokropiwszy, Xiąże Biskup Wiedeński, zaczął śpiewać Te Deum Laudamus. Tymczasem Regimenty blisko pomienionego Pałacu Farnety Dyponowane ognia dawały; iako też 30. dział na pobliszych basztach Miejskich rozstawione wystrzelono. Zakończył Xiąże Biskup pomieniony Błogosławieństwo Papieskie wszystkim dał.

Po służbie Nayiaśnieyszy Dom Cesarski y Państwo Młode poszli do Wielkiego Pałacu na kolacyą, ktora w Wielkich Pokoiach, wielkim dostatkiem przygotowana była. Stał stół czworograniasty podługowaty, u ktorego tym porządkiem siedzieli: Cesarz Jmć pod kosztownym Baldachinem na pierwszym Miejscu siedział, około niego po prawey ręce Cesarzowa Jmć Matka Jego po lewey zaś Cesarzowa Jmć Małżonka Jego. Podle ktorey siedziała Cesarzowa Jeymć Amalia Matka Państwa Młodego; Państwo zaś Młode siedziało po prawey ręce Matki Cesarskiey, to iest wprzod Arcy Xiężniczka a podle niey Królewicz Jgomość, daley zaś około Cesarzowey Jeymći Amalii siedziały Arcy Xiężniczka Marya Amalia Corka Jey, y Corki ś. p. Cesarza Jmć Leopolda. Stół był zastawiony niemylmożnie pięknemi Sztukami y Fruktami Cukrowymi, Mietami y potrawami wybornemi; przy ktorey kollacyi Muzyka bardzo przednia y wdzięczna kontentowała uszy Słuchaiących. Godna rzecz osobliwa, że Poseł Cesarza Jmć Tureckiego, lubo ieszcze na ten czas nie miał sobie danej od Cesarza Jmć Chrześciańskiego Audyencyi, przecież wspod zpiesznymi ludźmi Dworu swego, miał pozwolenie prywatnie z pewnego Miejsca na to umyślnie akkomodowanego, widzieć huius modi Solennitates, na co cum summa admiratione zapatrując się wyznawał Magnitudinem sumptow, y magnificencyą Osob, Kleynotow, y strojow przepyszną, ktorych Wielka quantitas tamże wydawała się. Innych pokoiach, przy stołach podobnym sumptem zastawionych, siedziały Damy primae Classis Dworu Cesarskiego, y inne de qualité, przy drugich

Xięzta, Ministrowie, y kawalerowie Dworscy. Po kolacyi około iedenastey godziny odprowadzili Panstwo młode na Wenus do osobnego Appartamentu, Wszyscy zaś do swoich stancyi porozchodzili; a Cesarzowa Jeymość Matka Cesarska z swoią Xiężniczkami do Miasta powrociła.

Die 21. Augusti na zaiutrz w poniedziałek Cesarz Jmć y Panstwo Młode znowu się zeszli, y złączyli Assystencyą, byli w kaplicy pomienionego Pałacu Zamkowy, gdzie słuchali mszy świętey, którą odprawował Biskup Wiedeński, złączyli iako przedtym Assystencyą, miał na intencyą Panstwa młodego; którym potym dawał uroczyste Błogosławieństwo. Około godziny dwunastey Królewiczowa Jeymość Nowo poślubiona dała Audyencyą Deputatom Statuum Superioris & Inferioris Austriæ, którzy trzymownymi Panegirykami winszowali tey że Królewiczowey Jeymości postanowienia szczęśliwego, y Upominki Wesele tey że oddawali. Najiaśnieysza Nowo poślubiona przyięwszy Upominki pomienione, w łaskawey odpowiedzi, Panską, swoią rzeczą onymże Oznaiamiła, y rękę swoię pocałować im pozwoliła. His peractis poszli wszyscy do stołu. A potym byli na operze intitulowaney in Theatro Tegoż Pałacu odprawionej, która z rozkazu Cesarza Jmć pro felicissimis Nuptiis była komponowana.-

Ztey Opery na którey prywatnie był też y Poseł Cesarza Jmć Tureckiego / poszli wszyscy prosto na wieczerzą, a potym poszli wszyscy na swoie pokoie.

Die 22. Augusti. Zaden nie wtorek po obiedzie pożegnawszy Jchmość Nowo poślubioną Dom wszystek Cesarski, nie bez wyrażenia tenerioris tui finis animi abinvicem, o czwartey circiter popołudniu rozsadzonemi końmi poiechali ku Saxonicy. Wyiechawszy z Miasta ku Monteri wystawionemu na Dunaju, przy huku z Dział na baszłach podległych, gdzie Numerosissimus populus znaydował się zgromadzony, winszował y życzył Wiedeń drogi Szczęśliwey Nowo poślubionej. Raczył też Pan Bog podług tenerias oblubieńczym Błogosławieństwem swoim Najiaśnieyszey Nowo poślubionej cumulare, bogdy na przedmieściu Leopoldinum nazwane przybyli, y z Xiędzem, który od Chorego z Nayświętszym Sakramentem do kościoła swego powracał, spotkali się, z karet zaraz wysiedli z Wielkim Nabożeństwem y zbudowaniem przytomnych ludzi, na kolana upadli, oraz benedictionem od Xiędza flexis genibus odebrawszy, w drogę swoią popisywali.

Super ingressum Serenissimi Principis Regii Poloniæ Electoralis Saxoniæ.
Dresdam Anno 1719.

Procul hinc
Bellorum fulmina, Invidiarum faces, Calamitatum tenebræ,
Serenitas ingreditur,
Regia Poloniæ, Electoralis Saxoniæ
Serenitas Paternæ Majestatis fulgore corruscans,
Et hoc uno Sole minor
Serenitas sacris Hymenæi facibus rutilans
Augustus Fridericus Augusti 2di Poloniæ Regis Filius
Augustissimæ Domus Augustiacæ Genet
Serenissimæ Mariæ Sponsus.
Hinc Bina Serenitas!
A Bina Majestate creata et aucta
Majestas Augusti Poloniæ, a DEO sibi datum pulcherrimis et Supremis Artibus &
Virtutibus educando instruxit.
Majestas Caroli VIti Imperialis, Neptis Germanæ Thædis,
Domui suæ vinculavit & sibi.
His formata manibus Serenitas Regia-

Serenitatem Splendoris Augurat.
Dum non cessante ad Occidentem et Septentrionem bellorum tempestate, Pacis Nidum, Alcionæ
& Fœderum Conjugalium format.
Et hinc Oculos, Animos, Corda, Populorum rapit.
Brevi rediturus, diu Manserat quietis præsaga.
Ingredere Serenissimum Par
Vtrumq; Genus ab Jnacho.
Vtrumq; Romanorum Cæsarum Sanguis
Vtrumq; Sentium delicium.
Patrio Princeps Regie
Ut et Patronæ Aquilæ Pulli, assvetos Maiestati
Patronæ oculos, in Serenitatem tuam Regiam festivo et tripudiante aspectu intendant.
Et quæ Patri Regi debent,
Filio Vnico vovcant.-

Die 30 Augusti 1719. Król Jmć maiąc wiadomość o zbliżaiącey się Królewicowey Jeymości do Granic Saskich, Ordynuie wprzod tamże kuchnią y Pitrnicą dla wygody Jey y całego Dworu, uczyniwszy te wszystkim dispozycyą, aby na niczym nie chodziło. Tegoż dnia ku wieczorowi ruszyła od Drezna Flotylla z Bucentaurem do Pirnau dwie mile od Drezna, gdzie się Królewiczowa Jeymość ambarkować miała. Inne zaś Statki z Armatą, przyczym sze zrobione na kształt Okrętow Woiennych, o Cztery mile tylko od Drezna zaprowadzone, na mieysce gdzie Królewiczowa Jeymość wysiadać miała, y gdzie namioty Królewskie rozbite od kilku dni stały.-
Die 31mo Augusti. Zrana o czwartey myciciał Król Jmć na mieysce, gdzie miała wysiadać z Flotilli Królewiczowa Jeymość, y zkąd triumf publiczny miał się zacząć; Sam król Jmć każdemu Honorem, Szlachcie, Dworowi, Strzelcom, Haydukom, Pocztom, Kartom y Karipazom mieysce naznaczył, y iak potym porządek miedzy, ordynował. Co do samego południa czasu nie było.-
Tegoż dnia Królewicz Jmć pobiegł na Granicę Saską przyimował Sponsam Suam, przy której został aż do triumfu. Poiechał także do Pirnau Jeymość Pani Woiewodzina Trocka Oginska, ze dwiema swemi Corkami, które między Gorny Grunczymer do Ubiegu Królewiczowey Jeymość oddała.-
Die 1mo Septembris. Tego dnia rozdawano Stroie Ludziom do Karipazu należącym, wktorych na zawitu comparuerunt, oraz każdemu dawane ordynanse, iak się kto miał sprawić podczas tego Aktu; ia kosz wszystko wszelkim porządkiem effectuatum. Jmmediate przed południem Herold sam wzdętym Aksamitnym bogato srebrnemi galonami y frandzlami adornowanym Stroiu, maiący w ręku srebrne Berło, na głowie zaś kapelusz pod Piorami, iadąc konno ze 12. Trębaczami, w dobrey zdobney zbroi y kotłami srebrnemi, przy resonancyi Trąb y kotłow, naprzod w Zamku, a potym po Rynkach ogłosił imminentem Solennitatem. Tegoż dnia o 5. po południu Stanęła Królewiczowa Jmć w Pirnau.-
Die 2do Septembris. Dzień triumfu naznaczony, nad spodziewanie pogodny y pogodny, gdyż anticipative deszcze cały tydzień padały. Zrana o pigtey wszyscy Ludzie y Karipaze do triumfu naznaczeni, zgromadzili się na mieysce dispozycyą gdzie się każda Parthya swoim porządkiem wszykowała po nad brzegu Elby, począwszy od Namiotow aż do Wsi nazwaney Blastritz Cztery mile dobrze. Z drugiey zaś strony ciągnął się aż do samego Drezna Obóz Regimentow konnych y Piechoty, które na tenże Akt były sprowadzone. Siedm Okrętow małych z Armatami stały ex oppozito namiotow Królewskich przy drugim brzegu Elby pod Górą, która Echo repetebat, gdy z armat bito. Było y innych Armat wiele po Górach rozstawionych, które dawały hasło, gdy się Królewiczowa Jmć w Bucentaurze zbliżała. Statek ten z budowany od Architekta Królewskiego Maura, ad formam Bucentauri, wktorym Doża Wenecki pod czas publicznych Aktow wozić się zwykł, ten budowany, był wszystek Złocony we wnątrz y zewnątrz. Statuy rożnych Deniuszow w Naturze dorodney osoby, tudzież kupa Posągow, wszystko złociste, ornabant tenże Statek, który był Aksamitem karmazynowym pokryty, pod kitami Strusich Pior[illegible]

białych z Czerwonymi mieszanych, similiter kilkanaście Proporców albo Bandyr długich z Czerwonej kitayki z biała, a w samym środku zatknięta była wielka Chorągiew, na której wymalowane były Herby Principum Negotiorum. Barcarolowie, alias Skiffowie byli z Wenecka ustrojeni, w kamizelkach altasowych żółtych, a z niebieskiej kitayki fartuchy y pludry.
Wtym tedy Bucentaurze puściła się Królewiczowa Jeymość Woda z Pirnau około Soutry zwana, która praecedebant kilkanaście Barek w Hamburku umyślnie budowanych, z Bandyrami seu Proporcami żółtymi y Czerwonymi, także około Bucentaura płynęło kilkanaście Baczków małych, na których iako y na Barkach uniformiter Skiffowie byli ubrani w biali z czerwonymi Pasami, a kapelusze Szpiczaste Holenderskie. Gdy ta Flotilla z bliska z Królewiczową Jeymością ku Blasewitzom, zaraz zrodzonych po brzegach Armat kilko dano, które porządkiem szło aż do Armat na Okrzeikach będących, także y dotych, które przy Namiotach Królewskich stały sztuk wielkich № 12.
Od Blasewitz płynąc Królewiczowa Jeymość widziała wszystek porządek wszykowanych po nad brzegiem Elby Państwy y Szlachtowow, którzy cały swoią muzyką witali.
Czekał Jey aż ku Jmć pod Namiotami z Jchmościami X:d: Biskupami, Senatorami, Ministrami, y Urzędnikami Polskimi, tudzież innemi kawalerami Cudzoziemskiemi.
Gdy się ku Namiotom zbliżała Królewiczowa Jeymość, Wszystka inna Flotilla, która praecedebat, wszykowała się w linią przy Okrzeikach, Sam zaś Bucentaur z Królewiczową przybiwszy do Brzegu suknem Zielonym pokrytych, gdzie Królewiczowa Jeymość z Królewiczem Jmćią y z Damami wysiadła, y gdzie Szwaycarowie Stroyno przybrani w żółtey Barwie z niebieskiemi kitayczanymi wyłogami stali po obudwu stronach aż ku namiotom. Król Jmć który był ubrany w Purpurowey Aksamitney sukni z guzami dyamentowymi, y miasto butonierow były aggrafy dyamentowe, takasz Szpada, przegrki u pendendu, y sztuka u kapelusza; tudzież krzyż y Order takowyż wielkich Dyamentow, przyimował Królewiczową Jeymość na pomienionych Gradusach, cum assistentia Senatorow Polskich, Dygnit, y Ministrow Saskich; która po kilka razy chciała mu do nog upaść, zaraz była od Króla Jmć zatrzymana.-
Szedł przy tym król Jmć przed Królewiczową, którą prowadził Sam Królewic Jmć. Ubrana była po Austryacku w kabacie Srebrney materyi Litey, y spodnicy takiey że na rozwrzym dnie. Która wszystka w Dyamenty ustroiona, z Lokami które w pierścionki, ku ramieniu spadały.
Królewicz Jmć miał sukmią rozową, ze Srebrem, krzyż na sukni, y Order Dyamentowy tudzież y ukapelusza Aggraff, y Szpada także. Jedynastu była gdy Królewiczowa Jeymość wysiadła z Bucentaura, y zaraz zasiadła obiad na stole gotowy pod Namiotami.
Sam król Jmć uczyniwszy Jey krótki kompliment wsiadł na konia ze wszystkiemi Panami Polskimi, y Kawalerami Cudzoziemskiemi, y powrocił do Drezna pod Baldachimem, który trzech Burgrawiow Królewski Jmć Pan Dunin Borkowski Podstoli Zydaczowski, Towarzysz Hussarski Królewicza Jmć Augusta, który był w zupełney zbroi ubrany, z rzyzakiem y karwaszami, Lamparem opasany, Koń Ukraiński pod Tygrysim Perskim, na którym anticipative kilka zakładow wygrał. Przy koniu na którym król Jmć siedział, szło czterech Turkow Rosłych, w Zarzuciach y Szubach długich z Materyi Złoto litey Perskiey, a w Zupanach białych Lamowych tegoż materyi Perskiey, y w Pasach Tureckich Zapinanych pozłocistych z Szablami Tureckimi, które na szerokich pasach ze srebrem, wysiały na Boku.
Po odiściu Króla Jmć zaczęty zaraz Marsz Kawalkaty, która mimo Namiot, gdzie Królewiczowa z Królewiczem Jmć Jadła, potym pozwała, y trwała nie trzy godziny ciągnęła się, mim nadeszła kareta, w którą Królewiczowa Jeymość wsiadła miała. Jeszcze zaś zabyli przodem ordynowani ludzie z beczkami Wody, którzy zlewali drogę, kiedy miał iść który, aby się nie kurzyło.
Przed przed miejscami była Brama wspaniała Tryumfalna z Jnskrypcyami et cum Trophæis. Od tey Bramy, y przed nią, stały Battaliony Mieszczan, z Chorągwiami y Bębnami uniformiter ubranych

w Sinych Sukniach z czerwonymi wylogami, Officyerowie ich także wniesznie similiter ubrani, Szamerowaniem tylko dystingwowali się. – Po chorągwiach Mieyskich, które od Tryumfalney Bramy rozciągnęły się były aż do Mieyskiey, stało kilka Regimentow Piechoty w Mieście, po cztery ich rot cztery Linie, a po trzykroć po dwie. ku Zamkowi zaś iak się Staynie zaczynaią, y w pierwszym z przyiazdu dziedzińcu, stali sami Granadyerowie. potym w dziedzińcu Wielkim Zamkowym, stali kadeci we cztery Linie aż ku wschodom, w Mundurze nowym z Laksami trzymi zodtymi ofrzędami, y z podobnymi Patrontaszami. Na Wschodach aż ku Sali Wielkiey stali Szwaycarowie Lasey. Daley zaś na Sali aż ku Baldekimowi stali Chevaliers de Garde, w Superwestach swoich Kawalerskich z krzyżami, trzymaiąc w rękach Złociste Alabardy w ręku, ad normam Piechoty Szwaycarskiey. Ulice którędy Ingress miał dirigi, były te: od Bramy nazwaney Pirnise przez Ulicę zwaną Napritska, potym przez Most, potym przez Kreützgass, do Rynku Wielkiego, gdzie Stały wybudowane 4. Porthy tryumfalne na cztery rogach; przez które tylko przyiezdżali; potym przez Ulicę Zamkową, z której w bok obracaiąc się, przeiezdżali przez drugi Rynek mnieyszy, stamtąd Wielką Ulicą mimo Staynie do Zamku. Taka tedy była dyspozycya Gwardyi w Mieście y w Zamku. Porządek zaś wiazdu y Kawalkady był takowy: Naprzod proebat Jeneral Post meister saski Graff Mordax, a za nim Ho Pocat mistrzow z Portylionami. Pocat Mistrzowie ubrani byli w biała Atłasowe Sukniach z Wylogami żołtymi, a Portylionowie w żołtych Sukniach z wylogami Niebieskiemi, maiąc każdy felcze, alias iaki z czarnego płótna Woskowanego, tak iako gdy wisz z powrozu biegać zwykli. Wszyscy zaś w Trąbki swoie Pocztarskie trąbili.

Po portylionach prowadzono 12. Koni Porodnych Kawalerskich, pod pięknymi y bogatymi Dekami. Byłoby ich było więcey, ale król Jmć kazał brakować konie, które były nieco podleysze. Po Komakach Nastąpiło Mysliwstwo. Naprzod præcedebat furier Myśliwski, po nim dwudziestu Myśliwcow z Sokołami na ręku; po nich dziesięciu Oboistow z Waltornistami. Za nimi Sam Oberjeger Maister w Zielonej sukni złotem hastowaney, a przed nim y za nim po cztercch Myśliwcow piechota, ze Sztuccami. Po nim iechali Urzędnicy y Officyerowie Myśliwscy; a dopiero za tymi iechali Szlachta y Pazowie Myśliwscy, a za tymi Myśliwcy sami, Szczegami. Wszyscy byli w Zielonych ubrani, maiąc każdy rożek, chorn y za kapeluszem. Officyerowie dystingwowali się galonem złotym, a Szlachta y Pazowie Srebrnym, maiąc dobyte w ręku kordelasy. Jmci zaś Myśliwcy w gładkich Zielonych sukniach, trzymaiąc Sztucce na drodze, których było na pudtoralia. 20 officyerami y szlachtą, na 200. przeszło. Po Myśliwcach nastąpowała Compania Arcierow z Strzałami y z kołczanami, ubrani według dawney mody, w żołtych kolecach z pasamonami czarnymi, pod piorami na kapeluszach żołte z czarnymi, y chustami tegoż koloru przepasani. Miasto zwyczaynego oręża, mieli długie Szpadony, a w ręku Alabardy Staroświeckie, które do góry przy Strzemieniu trzymali. Na koniach siedzieli karych, a miasto Szabiaków długie aż do ziemi kutasy żołte z czarnymi. Po nich nastąpowała szlachta Lusacka, z Strzałami y kołczanami po Staroświecku iako y Arcierowie, ustrojonymi; Sama zaś szlachta ustrojona była uniformiter w Sukniach Atłasowych Czarnych, z Lutonierami złotymi, a kamizole drap doree c lite. Maszerowali ze Sztandarem y z dobytymi Szpadami, po dwoch Szczegami, na koniach dzielnych y wspaniale przybranych.

Po tych iechało dwoch Podkomorzych in habitu Heroldico, a za nimi prowadzono pięćset 52. Romatow dzielnych, pod kitami z Piór Strusich żołtych z czarnymi mieszanych, tak na głowie, iako y w ogona, dystingwuiących na sobie bogato hastowane długie Deki z Herbami trzydziestu dwoch Prowincyi Polskich, y tyleż z Prowincyi Saskich. Mastalerze, którzy ich prowadzili, byli także po Staroświecku ubrani iak Arcierowie. Po tym nastąpowała Szlachta Saska z Sztandarem, kołczanami y Strzałami, prowadzona a Marschalco Hæreditario Statuum Saxoniæ Nobile Frazen. Wszyscy similiter Ubrani iako y szlachta Lusacka, w Sukniach Atłasowych czarnych, a kamizelki Lito złote, z dobytemi Szpadami. Tak zaś tych, iako y Lusackich, którym przedtem przy popisowaniu się, z trzykrotnym

Ceremoniami dał krol Jmć chorągwy: / rachowało się po sto koni.
Potym szlachcic na koniu z trzema z rzędu końmi y Trębaczami kompania takiegoż per omnia porządku, jaka praecedebat szlachtę. Za tymi szedł Szwadron Dragonicy Wyborney nowo przybranej w Czerwieni z Siwemi trzylogami, trzymaiąc na kiju karabel flinty do góry. Mieli muzykę Waltornistów, fajfrów, kotły y Bębny. Potym nastąpowały karety Kawalerskie wszystkie poziome, których było № 80. po kilkoro przy każdej ćwierć naymniey, hayduków dwóch, pieszotę; abowiem drugie co po ½. Lokaiów y 4. Hayduków miały. Tu było widzieć magnificencyą orkoniad dziwnych, w karetach y liberyach bogatych, na które się jedni na drugich sumptuosie przerzadzali.
Za karetami następował Szwadron, alias Kompania Granadyerów konnych wybornych w czerwieni z zielonymi trzylogami, w szarpkach z przepasanych Granadyerskich z bladami złocistymi, na których były Lyry Królewskie. Officyerowie zaś mieli suknie y Patrontasze bogato złotym galonem szamerowane, trzyrzęd nowo przybrani na ten akt. Muzyka ich oprócz bębnów, Fajfrowie z kotłami y Waltornistami. Wszyscy na karych koniach. Po Granadyerach, jechał Bereiter Królewicza Jmć że dwiema Stajennymi Karymi, za którymi Masztalerze na koniach, prowadzili 24. Komaków Angielskich Królewicza Jmć, wszystkie Uniformiter pod dekami bogato haftowanymi, z Herbami Domus Regiae Electoralis. Za Komakami zaś jechało trzech oswianych.
Potym następował Szwadron kirassierów z kotłami y Trębaczami w kolecie y bladach żelaznych, także y w szyszakach pod Piórami Strusiemi Czerwone zbiały. Officyerowie ich mieli kolety gęsto szamerowane galonym złotym, y podszyte kitayką czerwoną, która podszewka także była galonem złamerowana na wykładach u połów. Za kirassierami jechał na koniu Herold: który prowadził Dwór Jego Królewskiey Mości Saskiej: w Supersweście złotym aksamitnym bogato haftowanym, z Herbami Królewskimi na piersiach y na plecach, pod kitą Piór Strusich żółtych y Niebieskich na kapeluszu. W ręku trzymał berło srebrne, na którym była mitra Electoralis. Koń Jego był pod szabrakiem bogatym z kitami Piór Strusich żółtych z Niebieskimi, na głowie y na ogonie.
Potym jechało 12. Trębaczów y kotły, za którymi następował Bereiter, ze dwiema Stajennymi Karymi; a za tymi Masztalerze na koniach prowadzili 24. Komaków Królewskich, pod dekami żółtymi aksamitnymi bogato haftowanymi, y szamerowanymi galonem przy srebrney wkoło frandzli. Za Komakami jechało znowu trzech Stajennych. Secundum ordinem, że wszyscy tak ludzie jako y Ekwipaże, które comprehenduntur in hoc Circulo Dworu Saskiego, ubrani w żółtym kolorze z podszewką niebieską, galony srebrne szerokie z bordem Niebieskim Aksamitnym.
Po Komakach następował Oberster Paziowski, Ubrany w czerni po Hiszpańsku, z koronami Karnymi u płaszcza, y pod kitą Piór Strusich białych na kapeluszu. Za nim jechało 24. Paziów po Hiszpańsku ubranych w kamizolkach żółtych Atłasowych z rękawami y wstęgami Niebieskimi, w Płaszczach żółtych bogato galonami srebrnymi od dołu szamerowanych. Konie ich Uniformiter były ubrane, miasto szabraku, trzepały kity y kutasy z ku ziemi żółte z Niebieskim przeplatane.
Za Paziami następował drugi Bereiter ze dwiema Stajennymi, za którymi znowu 24. Koni Królewskich Porodnych prowadzono, Similiter jako y pierwsze przybranych pod żółtymi dekami; Za Komakami znowu dwóch Stajennych. Za tymi następowało 12. Trębaczów z kotłami, Similiter w Barwie Saskiey. Potym szło 12. karet wielkich Saskich poziomych z Dzielnymi, Lugami, w chorach srebrnych y złocistych, a za Masztalerze przy koniach tak porodnych jako y wszystkich karecianych pieszoto. Po karetach następowały muły; przed nimi dwóch Stajennych, a po nich Litiere alias Lektyka Aksamitna żółta bogata z Wieszchu y czerwonym, frandzlą y galonem srebrnym, na dwóch mułach niesiona. Potym prowadzono 24. Mułów wszystkie pod dekami żółtymi szamerowanymi, z wyhaftowanymi Herbami Królewskimi. Masztalerze, którzy je prowadzili, byli ubrani po Harnacku, w żupicach białych, z kaftanach kitaykowych żółtych, a ubiorach buclastych kitaykowych Niebieskich, w czismach żółtych. Za mułami jechało dwóch Stajennych. Potym następował Szwadron kirassierów w kolecie y bladach z Trębaczami y kotłami.

tak iako y pierwsi kirassierowie; zda tylko dystinkcyą, że byli pod piorami strusiemi niebieskie z białymi, y officyerowie srebrnymi galonami mieli szamerowane kołety, podszyte kitayką niebieską aż do tegoż protrahebatur Dwor Saski, zaczynszy od Herolda, wszystek w kolorze żółtym z niebieskim, y ze srebrnymi galonami- Nastąpował potym Herold Dworu krolewskiego Polskiego, ubrany ad normam Herolda Saskiego, ale w aksamicie Ponsowym, pod kitami strusich Piór Czerwonych z Białymi, y na berle złocistym była korona krolewska złocista- Wszystek ten Dwor Polski ubrany był w Czerwieni Ponsowego koloru, w sukniach długich, galonem złotym, a bordem granatowym, maiąc na kołpakach Pióra czarne. Distinctiores zaś pióra Indyiskie białe, y galon u sukni przed ni bez bordu. Po Herolddzie iechali odźwierni po Polsku ubrani, pod kitami piór białych Indyiskich z czarnymi pomieszanych. Za tymi nastąpowało 12. Trębaczow z kotłami, ubrani na kształt Paiukow w kołpakach zarzęsistych. Potym iechał Wierzchacz koni, albo Bereiter, ze dwiema Orszanymi, similiter po polsku Ubrani z Tyntykami na koniach czerwonymi-
Za tymi Mastalerze, Ubrani na kształt Paiukow, piechotę prowadzili 24. Komakow Polskich uniformiter pod Lampartami na sukmie Ponsowym galonym złotym szerokim. a za Komakami iechało znowu Dwoch Stajennych po Polsku-. Po Komakach iechał Harszy Pokoiowy Dworzan Polskich krolewskich, na pięknym koniu z Sahaydakiem, w kontuszu niebieskim wkoło Galonowanym, a wzupanie ponso atłasowym, y pasie litym. A zanim iechało Parami 24. Pokoiowych Polskich w ponsowych kontuszach wkoło trzema przędzma na dwa palce szeroką, szamerowanych, a wzupanach Atłasowych niebieskich, w pasach iednakich Bogatych niebieskich czapkach czerwonych haftowanych w kosmych z wązkim barankiem czarnym pod kitami białymi piór Indyiskich. Wszyscy z Sahaydakami na pięknych bardzo koniach, na których przy kulbakach mieli szabraki Ponsowe szamerowane, ad normam Węgierskich-. Za pokoiowymi nastąpował znowu Ojciec z Stajennymi. Za którymi prowadzono 24. Komakow Tureckich, pod Tyntykami Bogatymi Tureckimi; a Mastalerze ubrani similiter iako pierwsi, na kształt Paikow, prowadzili ie piechotę za wędzidła, niosąc na ramionach inne Deki Lampartowe. Potym iechało dwoch Stajennych po Polsku-.
Za Komakami iechało 12. Trębaczow z kotłami, tak iako y pierwsi w Czerwieni Ubrani. Za nimi Orszany ze dwiema karetnymi. Za tymi szło 12. Karet Krolewskich Odkrytych sześcznych, Wszystkie Cugami nayprzedniejszymi Polskimi, y Woznice ad Normam Polskich Woznic ubrani w Czerwoni kołnierzami wielkimi Atłasem Niebieskim podszytymi, y poły wielkie takie.
Po karetach nastąpowały Mudy, co ordine iako y Mudy Saskiego Dworu. Naprzod prowadzał Lektyka Aksamitna czerwona na dwoch mudach, a potym 24. mułow nauczonych, między którymi było dwoch Tarantowatych; Wszystkie Dekami karmazynowymi złotem szamerowanymi na kryte. Mastalerze, którzy ie prowadzili, byli ubrani iak Paikowie z kołpakami Zwierzistymi. Na ostatku dwoch Stajennych po Polsku iechało, y tym porządkiem Parthya Dworu Polskiego zakończona.
Za tymi nastąpował Szwadron Granadyerow w czerwieni z Niebieskimi Wyłogami, z Bębnami, z Fayframi y kotłami, ze Standarem. Mundur ich, osobliwie Officyerow, był srebrnym Galonem szamerowany, w czapkach emyczanych Granadyrskich. Potym sequebantur Drugi Jenerałowie Adjutanci Woyskowi, a za nimi Jmć Pan Jenerał Minnich Kaftanowany złotem sukni Ponsowey, za którym parami iechali Pułkownicy, Obersztelejtenantowie, y Jenerałowie, których było kilkadziesiąt, wszyscy Uniformiter ubrani w szarłatnych Sukniach z Guzami złotymi, y Szarpami, na Dzielnych koniach claudebat agmen Jmć Pan Feld Marszałek Fleming, iako Nayprzemszy Jenerał, w podobnym ubiorze. Za Jenerałami nastąpował Szwadron Dragonicy Wyborney w czerwieni z Granatowymi wyłogami, z Fayframi y Wałtornistami, ze Chorągwią, Standarem. Mundur Srebrnym galonem Szamerowany. Za tymi nastąpowali Dworzanie, to iest Kamer Junkierowie, Chamberlanowie, y inni Officyalistowie Dworu, niżey nizsi, Hoyno y bogato przybrani, y na Dzielnych koniach, ieden nad drugiego przesadzaiąc się w Magnificencyi, których prowadził M: Lotz Marszałek Nadworny Saski, a Claudebat agmen Jmć Pan Baron Lewendal Marszałek Nayprzedszy Saski. Za Dworzanami szedł Szwadron Kawalerii Hoyney, w Czerwieni z Złotymi wyłogami, //

karabiniery mieli haftowane, Wszyscy na koniach wyborowych Hiszpańskich. Mieli sztandar, Trębaczow u kotły, trzymali w ręku szpady dobyte.
Za tymi szło Biegunow № 12. w niebieskich Adamaszkowych kamizolach, złotemi sznurami, u których srebrna korona szeroka; Mycerki ich z Herbami Królewskimi złotem haftowanymi, mogą każdy trzeci w ręku mieszka, srebro ozdawna.
Potym szło 12. Hayduków z Węgierska ubranych w barwie żółtey szaszkiey, pod wysokiemi na Magierskach Piorami strusiemi Niebieskie zbiadymi.
Potym iechał Królewicz Jmć, na koniu siwo jabłkowitym Dzielnym bogato ubranym, między 24. Sznaycarami w Saskim stroiu Ubranymi, którzy szli z Alabardami około stron konia Królewiczowskiego. Jechali za Królewiczem Jmć Kossznagister Dworu Jego Naymyższy Jenerał Lützelburg, y Komissy Jegor Baron Gall. a przed nimi szło 24. Lokaiow Królewiczowskich, tak iako y Królewicza, ubranych w żółtey barwie z galonem srebrnym a bordem wyłogami, y Podszewka niebieskimi. Za tym nastąpowali Drabanci ze Sztandarami swoymi J. na które pridie przy odbieraniu ich, z zwyczaynymi ceremoniami przysięgali Królewi Jmć: z kotłami y Trębaczami. Wszyscy w swoym bogatym Mundurze karmazynowym z niebieskimi Wyłogami, Jendenty, Szabraki, y karabiniery u Wszystkich haftowane z Herbami Królewskimi, Officyerowie zaś bogato Szamerowani Złotymi galonami.
Po tych iechał Murzyn na białym koniu w Zawoiu, Perskim bogatym stroiu, a za nim szło piechotą 24. innych Wielkich Murzynow z Portugalii sprowadzonych; Wszyscy z Turecka w Zawoiach pod kitami ubrani, w Pomsowych deliach galonem złotym Szamerowanych, a Żupany Atłasowe białe, Szable zaś na złocistych Łancuchach przez ramię zawieszone mieli, do normam Paników, a w ręku trzymali Alabardy mery Tureckie zobu stron w miesiąc zakrzywione, pozłocistę. Za Murzynami szła kareta z Królewiczowa Jeymości, czwią końmi Rumeńskimi, dziwnie dzielnymi, pod kitami wielkimi z Piór strusich białych we środku Indyiskich czarnych, maiąc na sobie szory karmazynowe Aksamitne galonowane, z blachami bogato złocistymi, y na nich zwoiu kapy Aksamitne aż do ziemi długie bogato haftowane, tak iż mało było znać aksamitu, okrom tego frandzla wkoło złota filigranowa robota, bardzo kosztowna. Takasz y kareta była ab extra aksamitna, ale ieszcze bogaciey haftowana, wielkimi wiszącymi kutasami filigranowa robotą, a wewnątrz Złotogłowem wybita, wszystka zoknami bardzo wielkimi kryształowymi, oś y koła, drągi y wine rozmaity były złocisto. A na wierzchu tey karety: która była extraordynaryinie wielka: były wielkie kity № 10. z Piór strusich białych. Woznica, Jorys osmiu Marszałkowie po iednemu do każdego konia, y dwoch do trzymania karety, wszyscy byli w Aksamitnych karmazynowych Sukniach złotem y bordem niebieskim Szamerowanych, Kamizolki Atłasowe Niebieskie, y pończochy iedwabne, na których mieli buty nki żółte. Ten zaś który był wszystek z Hiszpańska. W tey tedy karecie iechała sama Królewiczowa Jeymość między 24. Sznaycarami, którzy takim że sposobem iako y przy Królewiczu Jmci szli, z obu stron z alabardami. Za kareta iechał na koniu Jey Magier domo Graff Dietrichstein, a za nim szło Paników 24. w czerwonych sukniach złotym galonem szamerowanych z szabelkami od ramienia na złocistych łancuchach wiszącymi, y w ręku trzymali takież Alabardy ery Tureckie, iako y Murzyni maiąc na kołpakach kity z Czarnych Piór Indyiskich.
Potych kasz pozad drugi Szwadron Drabantow, tychże samych, którzy procedebant karetę Królewiczowey Jeymości, y tymże porządkiem przy kołach y trębach.
Za tymi szło szesc kar et po złotnych Królewskich, w pierwszey siedziała Ochmistrzyni, w drugiey dwie Damy Austryackie, w trzeciey Jeymość Panny Woiewodzianki Trockie; a w czwartey dwie Damy Austryackie z Strony tey Gornego Królewiczowey Jeymości, przy każdey

Karecie dwa Łokaie wbawie Saskiey Królewskiey; tak iako y Woznice.
Na ostatek claudebat agmen Szwadron Kayfaryi wyborney z kotłami y Trębaczami w czerwieni z białymi wytogami, mieli szpady dobyte w rzku y sztandar.
In religuo Sequebatur Tum Masztalerzow, y koni porodnych Kawalerskich.
Gdy Królewicz Jmć do Bram Tryumfalnych przyiechał wkoło Miasta na Wałach ognia z Dział dawano, co po trzy razy czyniono, a na Bramach Tryumfalnych rozne muzyki grały. Co tedy Ordine Królewiczowa Jeymość Stanęła w Zamku, na którą czekał z kawalerami Królewicz Jmć, który przed nią szedł, a Naymuszy Marszałek Jey Graff Ditrichstein prowadził ią nagorz aż do Sali, gdzie Królestwo Jchmość czekali Jey pod Baldechinem. Tam przyszedszy upadła Królestwu do Nog, y wrzce pocałowała. Potym do drugich apartamentow była po prowadzona, y po krotkim kompelmencie zaprowadzona Gankami do Pałacu bliskiego, gdzie nad Królewiczem Jmć Apartamenta bogato przybrane niż by gdy dla niey wygotowane. Tegoż wieczora prywatnie z Królewiczem Jmć Jadła.

Die 7bris Septembris. Jchmość Xiąża Biskupi, Senatorowie, Ministrowie, Urzędnicy koronni y Litewscy, tudzież inni Kawalerowie Polscy, maiąc sobie naznaczoną Audyencyą u Królewiczowey Jeymość na godzinę 10. zrana, poszli razem na Pałac Królewicza Jmć do apartamentu gornego Królewiczowey Jeymość, gdzie w Anti Chambrze zaczekali, poki Jmć Pan Graff Ditrichstein Ober Marszałek Królewiczowey Jeymość nieoprzedział bytności ich. Otworzono potym drzwi, y weszli Jchmość do pokoiu, w którym Królewiczowa Jeymość pod Baldechinem Aksamitnym Karmazynowym stała, a na boku Francuzinka Jey Xiąże Jmć Biskup Worminat Krakowski po Łacinie Imieniem wszystkich Jchmość ich uczynił kompliment do Królewiczowey Jeymość w ten sens: Że przy Nieruszalnym tak wielu Xiąząt y Narodow applauzie, y My z Narodu Polskiego tu przy tobie profundissimo cultu veneramur Matkę Królewiczownę, Moż, jako Sydus Prognostricon omnis felicitatis, winszuiąc szczęśliwego przybycia w ten kray, a orąc omnigenam et perennaturam unita vota propria et populorum appreccatur felicitatem.
Odpowiedziała mu po Francusku Królewiczowa Jeymość, wyrażaiąc Wielką swoią z tego Honoru ukontentowanie y Obligacyą. Prezentowano potym Królewiczowey Jeymość rożnych Jchmość Kawalerow przytomnych. a nakoniec odebrali Jchmość Panowie Senatorowie, których odprowadził Jmć Pan Ditrichstein.
W krotce potym Król Jmć w assistentia tychże Jchmość Xiąży Biskupow y Senatorow Polskich powiedł do Kościoła na Mszą Świętą, gdzie po Prawey Stronie Ołtarza Wielkiego w Loży swoiey nowiter Aksamitem Karmazynowym po ścianach wybitey, w której na Oknach Aksamitne pokrycie wkoło złotym Galonem przy ozdobione rozpostarte było, stawał, przy której Ławy na Ganku także Aksamitem Karmazynowym pokrytym Księżny Xiężna Sawoyzcka Jeymość Pani Wirtemberska Frocka y Jeymość Pani Marszałkowa Koronna. Przybył wraz do Kościoła z Królem Jmć Królewicz Jmć w assistentia Kawalerow tak swoich, iakoteż Austriackich, za którym Królewiczowa Jeymość bogato w klejnoty tak na głowie iako y na piersiach y rękawach w Kabacie Lito złotym ubrana prowadził Marszałek Jey Graff Ditrichstein, ogon zaś od sukni poz Królewicza Jmci niosł. Za Królewiczową Jeymość szła Ochmistrzyni Jey z 6. Damami Jey Gornemi także w Kabatach bogatych ubranymi; y wloży po drugiey Stronie Ołtarza, tak iako Królewiska per omnia przyzwoitości, uczyniwszy wprzod Królowi Jmci reverencyą, w Oknach Aksamitnych na takiem przystrzytych Stanęli, Królewicz Jmć po Prawey Stronie, a Królewiczowa Jeymość po Lewey, Jchmość zaś Ochmistrzyni z Drugiey mieszy Gornym na Ganku także Aksamitem Karmazynowym na którym ex opposito Dam Polskich Księżny. Na dalszym zaś Ganku suknem czerwonym pokrytym Księżeli Jmć Pan Graff Ditrichstein z Kawalerami Królewicza y Królewiczowey Jchmość, a zaś mi Białogłowy Królewiczowey Jeymość z Dolnego Gronciusza: w którym iest

szeć Panien: / takze rękawy ubranymi. A dwoch Chevaliers Gwardyi na dole stało z Halabardami w paradzie przy szranku, aby się ku Wielkiemu Ołtarzowi nieczyniono. Wyszedł tedy z kapie Pontificaliter ubrany Jmć Xiądz Szembek Biskup Przemyski, inter Hrepitus 24. Trąb y dwoch par kotłow na chorze będących, ktoremu z kapach okrom innych służyli. Jmć Xiądz Cheminski Dziekan Gnieznienski y Jmć Xiądz Pominski Proboszcz Poznanski; y po uczynionej Sanctissimo adoracyi, tak Krolowi Jmci, jako też Krolewiczom Jchmościom zwykłą oddał Weneracya. Potym zaczął Chimn Te Deum Laudamus, ktory śpiewał chor przy reszcie Trąb y kotłow; a z Dział na Wałach około Miasta, będzie 2. Regimenty zrzodzey strzelby około kościoła w paradzie stojące, ognia po trzy razy dawały; ktorego czasu także po kościołach Lutherskich Te Deum Laudamus decantatum. Po Te Deum Laudamus, miał Mszą śpiewaną Pontificaliter tenże Jmć Xiądz Biskup Przemyski, ktorey całey słuchali Krol, Krolewicz y Krolewiczowna Jchmoście, extemplariter wprzod na Xiązkach, a potym koronką, złozonymi rękami odprawuiąc. Do pocałowania tak Ewangelii, jako y Religuii świętych, podawał Xiądz Jmć Biskup Seminat krakowski Krolowi, Krolewiczowi y Krolewiczowney. Po zakonczoney Mszy świętey Krol Jmć cum assistentia sua, ruszył się do Pokoiow swoich, ktoremu przechodzącemu klaniali Krolewic z Krolewiczową. A potym tak jako do kościoła przyszli Jankami poszli do Rezydencyi swoich.

Po Mszy świętey był solenny Bankiet, z Ceremoniami. Stoł dla Krola Jmci czworograniasty po Długorzatu w ostatniey Narożney Sali pod Baldachinem aksamitnym karmazynowym złotymi galonami na Tronie o jednym gradusie bogato przyozdobionym był nakrytym na 4. oroby, na ktorym wszystko srebro złociste było, około ktorego Chevaliers Gwardya z Halabardami y przez całe dwiema Szeregami stała. W drugiey sali były 4. stoły, a w dalszey 3. stoły wszystkie podługowate Nakryte. Gdy godzina obiadu na 4ą była, 48. Trębaczow ze sztyrema parami kotłow podług Xięstwa Polskiey a podług Xięstwa Saskiey po Jankach Polscy po prawey, a Sascy po lewey stronie lokowanych do stołu trąbili. A naprzod wraz we dwie pary kotłow srebrnych bito, potym drugie dwie pary także wraz. Ac demum we wszystkie 4. pary kotłow razem zwłok bito przeciw kwadrans co ex postznoru reiteratum. A gdy potrawy noszić poczęto, Trębacze na 4. chory concert trąbili, co przez cały obiad prawie continuatum. Do stołu Krolewskiego z kuchni potrawy nosili na Misach, y Półmiskach srebrnych po złocistych z takiemisz pokrywami. Naprzod kadeci, od ktorych odbierali w pierwszey Sali Chevaliers Gwardya, ktora w kapelusiach na głowach też potrawy przez dwie Sale y kredens bardzo bogaty, nieśta aż przedniemi Pokoiu, w ktorym Krolestwo siedzieć miało, tam przed nimi Marszałek Nadworny Jmć Pan Seymerdic, Kuchmistrz Nayprzyszy, Jmć Pan Baron Sadnie Podczaszy. Mte Lotrentat Marszałek Nayprzyszy Sali, maiąc przyszły Zatki Marszałkowskie w rękach progrediebantur aż do Stołu. Przy Stole zaś od Chevaliers Gwardii odbierał Potrawy Mć Bomdorf Podkomorzy Sali y na Stole ustawiał. Interea Krol Jmć Krolowa Jeymość Krolewicz y Krolewiczowa z pobocznych pokoiow, do ktorych Jankami in assistentia Dworzan y dam swoich przyszli byli do Sali, gdzie był Stoł ustawiony. Krolowi, y Krolowey każdemu osobna Miednice pozłocisto z dzbankami do Umywania rąk, a Serwety na kredencznych Talerzach podawano, a Krolewiczowi, y Krolewiczowey tylko Mokre Serwety na Talerzach do utarcia podawano. Po umyciu rąk, iuz po pierwszey z południa siadł Krol Jmć wprostrodku Stołu na prawey stronie na krześle Aksamitnym z porzczami, a po lewey także wprostrodku Stołu na podobnym że krześle Krola Jeymości, obwie jednakiegoż Kolorem ubiorze, to iest czerwonym Złotem bogato haftowanym, Krolewicz Jmć zaś na końcu Stołu Krolewskiego na stronie Krola Jmci, a na drugim końcu Stołu Krolewiczowa Jeymość na stronie Krolowey Jeymości na jednakich krzesłach Aksamitnych z porzczami, ale nie tak bogato jak pierwsze galonowanych, ktore nie pod Baldachinem stały, siedzieli: Nim zaś Krolestwo siadło Jchmć Xiąża Biskupi czynili benedictionem do Stołu. Ex parte Krola Jmci Jchmość Senatorowie Polscy, y Ministrowie Sascy stali, ex parte Krolowey Jeymości Oboch mistrzynie Krolowey y Krolewiczowey w czarnych kabatach, a złote głowniczki z Fontazyami z Jary Czarney, będzie 6. Panien Krolowey Jeymości y tyluż Krolewiczowey

Jeymośći w kabatach y spodnicach złotogłowych ubranych, które krym rozniły się, że królowey Damy bławe czarne kornetky na głowach miały, a królowiczowey Jeymości Xiążęci z klejnotami, a uramieni paski, prócz Jchmć Panien Oginskich Woiewodzanek Trockich, które tak iako królowey Jeymości Damy ubrane były. A przy tym Marszałkowie królowey, y królewiczowey, tudzież Jmci kawalerowie, Jchmć zas wyżey wyrażeni z laskami Marszałkowskimi przed stołem służyli. Jmć Pan Podkomorzy Bormidorff był krayczym, który Talerze z potrawami rozdawał. Talerze zaś odbierali Podkomorzowie Sascy, y oddawali Paziom. Jchmć kawalerowie przypatrywali się z boków za Chevaliers Grandya z Halabardami stoiąca. Pierwszą tacę z Pirem y Winem podawał królowi, królowey królowiczowi, y królewiczowey Jeymości Pan Graff Tiętun. Jak prędko królestwo Jchmć pili, zaraz Jmć Pan Baron Lerental Marszałek Naywyższy Saski prosił do drugiey Sali immediate przed Salą, gdzie królestwo iadło będącey Jchmć Xięży Biskupow Senatorow, Ministrow y kawalerow Polskich, za którymi Oberi Marszałkowie, Ochmistrzynie y Damy królewiczowey poszli. Tudzież rożni Cudzoziemcy y Sascy kawalerowie, gdzie już zastali zastawione stoły Potrawami, które Murzyni Lokaie y Paikotrie, tudzież Jmci ludzie w liberyi królewskiey Polskiey, y Saskiey z kuchni nosili. Przy pierwszym stole na prawey stronie będącym siedli takowym porządkiem. Naprzod po prawey ręce Jmć Xiądz Nominat krakowski, Poznański, Pizemyski, Inflantzki, Biskupi, Xiąże Woiewoda krakowski, Trocki, Ruski, Bracławski Woiewodowie, Podskarbi Nadworny koronny, Postoli litewski, krayczy koronny, kawaler Wenecki Mr. Foscan. Po drugiey stronie tegoż stołu siedzieli, Jmć Pan Marszałek Xięstwa, kanclerz Wielki, Podskarbi Wielki koronni; a za nimi Graff Wahrbarth Morie, Jmć Pan Jeld Marszałek Fleming, Jmć Pan Graff Wakerbarth, Jmć Pan Graff Laynatki, Jmć Pan Graff Wackorff, Jmć Pan Graff Manteiffel, Jmć Pan Strażnik koronny, Jmć Pan Chorąży Nadworny koronny Jmć Pan Graff Promnic Jmć Pan Obozny litewski. Przy drugim stole ex opposito pierwszego siedział Francuzki takowym sposobem. Naprzod po prawey stronie Ochmistrzyni królowey, a ex opposito Jey po drugiey stronie Ochmistrzyni królewiczowey. Podle ochmistrzyni królowey siedział Marszałek Naywyższy królewiczowey; za nim Dama Fawority królewiczowey, trzy Damy królowey Jeymości, a podle nich Jmci Panna Woiewodzanka Trocka Harsza z Dama, królewiczowey. Po drugiey stronie przy ochmistrzyni królewiczowey siedział Marszałek Naywyższy królowey, a za Nim druga Panna Woiewodzanka Trocka z Dama królewiczowey, wrogu zaś stołu Comisarz Cesarski, y Graff Martyni koniuszy Cesarzowey Jeymości. Przy drugich 2ch stołach, siedział przy iednym Pan Marszałek Naywyższy Saski z Cudzoziemskiemi kawalerami, a przy drugim Pan Sachnic, częścią z Cudzoziemskiemi, częścią Saskiemi kawalerami. Przy innych trzech stołach, które w trzeciey Salibyły, razem rożnymi pięknymi potrawami y konfiturami zastawionych znaydowali się Dworzanie królewscy y Szlachta Saska. Drugie y trzecie danie do stołu królewskiego, tudzież konfitury także iako y pierwsze Ceremoniami zastawiono praecuntibus z Laskami Jchmć Panowie Senatorowie wstawszy od stołu poszli assistować królowi Jmci, za którego krzesłem zaraz Had Officyer od Chevaliers Grandyi. Muzyka naprzod Instrumentalna, a potym Wokalna Włoska recreabat animos, po której Mr Wenceym na Skrzypcach, Mr Hesse na Wiolu, Mr Weis na Lutni, y Waldhornista królewicza Jmci na Waldhornie, rożney toło dali się słyszeć. Trwał ten ceremonialny Traktament aż do 8mey, a potym wstawszy od stołu, król, królowa, królewicz, y królewiczowa do Appartamentow swoich rozeszli się dla spoczynienia. Po Siodmey zaś zeszli się wszyscy na Operę w Zamku, alias Pastorale, która na nowo wystawionym y pięknie y wszelkim Sumptem adornowanym Theatrum reprezentabatur cum universali plausu dla sławnych Wokalistow, y pięknej Orkiestry, a niemniey wymienionych Balet. Gdy królowa Jeymość królewicz y królewiczowa Jeymość przychodzili do Loży aksamitnym potryciem adornowanej, na drzwi Chorach po 12. Trębaczow trąbili y wkoło bito, co y na końcu reiteratum.-

Die 4ta Junii. Przed Południem Król Jaśnie wstawszy iako w Sigiet Stroiu przy rewo[illegible]

nanczi 12. Trąb y kotłow publikowrad w Zamku y po Rynkach, aby się Lokaie pod Garderobą ekwornie zachowrali, exquo wczoray hałasy czynili, y porwrali się byli na Chevaliers Gwardya. Wieczorem był Bal Solenny z Ceremoniami, na ktory od Królewey Jeymości zaproszano. W Zamku w Sali drugiey Ryzen kazmanej, ktora iako y Inne Pokoie świecami illuminowano, podłogi zaś na całey Sali Suknem karmazynowym, ktorego 1300 Łokci wyszło, obito, y wokrad dla Dam przypatrzuiących się, Ławy podwoyne pobudowrano, wkoło zaś Szrankі, na ktorych Kawalerowie siedzieli we środku zaś Stoły stołki, Szeregiem z obudwu stron dla Dam tyl ktore wkabatach bogato od Złota y Srebra przybrane były. Jdy Królestwo, Królewicz y Królewiczowa w Assistentia Dam Jchmościow Xiszy Biskupow, Senatorow Polskich, Ministrow y Kawalerow Saskich, præcuntibus iidem z Laskami, jak wczoray do Sali przybyli, 12. Trębaczow trąbiło, y w kotły bito. Królestwo Jchmość usiedli pod Baldachinem na krzesłach, a Królewicz Jmć przy Królu, Królewiczowa zaś przy Królowey na krzesłach siedzieli. Xiężniczka zaś Laska Weyssenfels y Kulmbach przy Królewiczowey z Ochmistrzyni Swymi, na stronie Królowey Jeymości stały, przy ktorey stronie, były także stołki dla Jchmościow Xiszy Biskupow, y Senatorow Polskich, a z drugiey strony ex opposito dla Xiąząt de Domo Saxonica, y Jmych po dobne stołki stały. Damy zaś Polskie, na teyże stronie zpoczątku, a za nimi Saskie szeregiem siedziały. Następuiąc tedy był koncert Instrumentalny, po ktorym zaczęte Tance Polskie Ceremonialne takim sposobem. Pierwszy taniec tancował Król Jmć z Królową Jeymością, maiąc Król Jmć Suknią niebieszczonego Aksamitu, Mucus koloru, modą dawnego Stroiu Niemieckiego robioną; Appendent czapki na sobie miał, ktorego Spinka Dyamentami sadzona była, kapelusz pod Piorem z Juwelem rubinowym z iednego kamienia bardzo wielkim, Królowa zaś Jeymość w Kabacie biało Srebrnym na tle takowegoż koloru Suszyli Królestwu Jchmościom 23. par, to iest Jchmość naprzemienni z Laskami præcedebant, a za nimi Jchmość Panowie Podkomorzowie Casey parami, Jenerałowie, Officyalistowie, koronni y Litewscy, Jchmość Ministrowie Casey a za nimi Jchmościowie Panowie Woiewodowie Jmć Pan Feldmarszałek Fleming z Jmć Panem Podskarbim koronnym a immediate przed Królestwem, Jmć Pan Marszałek Wielki koronny z Jmć Panem Kanclerzem Wielkim koronnym. Za Królestwem zaś szli Panami, Następuiąc Ochmistrzynie, a potym Damy Królowey, y Królewiczowey Jeymości, co ordine iako w Siedzieli przy Stole siedziały; maiąc wszystkie, iako y Królowa rozpuszczone długie ogony od Sukni. Skończywszy pierwszy Taniec Król Jmć z Królową Jeymością, tancował drugi z Królewiczową Jeymością, wrzoscy kabat, z pałkami wszyte wkleynoty na głowie, y pierś cał bogato ubrana, ktorym szli Kawalerowie y Damy eodem Methodo iak pierwey szły. Trzeci taniec tancowała Królewiczowa Jeymość z Królową Jeymością, a czwarty Królewicz z Królewiczową Jeymością, z takąż iak pierwsze Ceremonią. Po ktorych przy resonancyi Trąb y kotłow, Jchmość Panowie Polscy pasami nieśli na Serwisie pozłocistym kawę, Czekoladę, Herbatę, Confitury na koszach y rożne frukta dla Królestwa Jchmościow, a po nich Paziowie Casey po Hiszpańsku ubrani także na Tacach pozłocistych rożne napoie, y Sypreszki, ktore export wracaiąc się Damom Szeregiem po obudwu stronach na Stołkach siedzących, y Kawalerom prezentowali. Jstnieią Supervenerunt Principes iako to Xiąże Saxen Weyssenfels, Xiąże Barby, Xiąże Hessen Cassel, Xiąże Wirtemberg, Xiąże Holsztyńskie, ktorzy przy Królewiczu Jmci occupabant Stołki. Po Sypreszkach zaczęto Tance Francuskie, ktore Damy z rozpostartemi od Sukni ogonami tancowały. Pierwszy taniec tancował Królewicz Jmć z Królewiczową Jeymością, ktora potym wzięła do Tanca Xięcia Weyssenfelskiego, Jenerała Xiężniczkę Weyssenfels. a Xiężniczka Weyssenfels Xięcia Barby, a Xiąże Barby Xiężniczkę Kulmbach. Po Tancach Francuskich znowu Paziowie Casey inter Strepitus Tubarum, y kotłow przynieśli na Tacach rożne Sypreszki, y Frukta dla Królestwa Jchmościow, ktore in reditu Damom prezentowano. Następiły potym Tance Polskie, Naypierwszy Jchmościow Panow Senatorow Polskich z Senatorkami; y Ministrow Saskich z Damami Królowey, y Królewiczowey Jeymości ktore z Woli Bożey Królewskiey Mości w Rękach ogony od Spodnic nosiły. Drugi tanieć tancował

ff

Xiąże Weysenfels Xiąże Holsztyński, Xiąże de Barby, Xiąże Wirtemberg z Xiężniczkami, y Damami Fronczymmeru. Trzeci Jchmć Urzędnicy Polscy koronni y litewscy. A czwarty rozni kawalerowie Cudzoziemcy. Po ktorych znowu rozne Symfreszki inter Tubarum et Tympanarum Clangores, Jchmoć Pokojowi Polscy y Paziowie Sascy rodem iak przedtym ordine, ktore wprzod krolestwu, a potym Damom prezentowano. Zaczął expost krolewicz Jmć Janicz Angielski z krolewiczowa Jeymością, ktory wtym, zinimi rozni kawalerowie Austryacy, y Jego drorzanie z Damami krolewiczowey Jeymći tancowali. Interea krol Jmć z krolową, Jeymością wyszli z dali, y do Pokojow odeszli. A zanimi Jchmoć Xiąża Biskupi, y niektorzy Jchmoć Panowie Senatorowie Polscy, iako to Xiąże Woiewoda krakowski Ruski, Bydgoszczanski, Woiewodowie, Jmć Pan kanclerz, y Pod Skarbi Wielki koronny, Spatygowani do Stanowi Swoiey. krolewicz zaś Jmć z krolewiczowa Jeymością, będąc wesołey myśli, continuabant Janicz Angielski, a ponim orzeski.
Tym czasem krol Jmć przebrawszy się wlekkie Suknie nazad powrocił, przy ktorym znowu poczęły się Polskie Tance, do ktorych motiva była krolewiczowa Jeymość, wziąwszy Xięcia Jmć Weysenfelskiego, a potym Jmći Pana Marszałka Wielkiego koronnego za post Jmć Pana Woiewody Brzeskiego, a ostatem Jmć Pana Feldmarszałka Flemminga. Tancowali przytym Jchmoć rozni kawalerowie Polscy, y Cudzoziemcy, potym znowu Symfreszki noszono, po ktorych Angielski Janicz krolewicz Jmć z krolewiczowa, y rozni kawalerowie z Damami Fronczymeru tancowali. Tancowano y Damy Niemiecki Janicz, a ponim znowu po Polsku krolewiczowa z Xięciem Weysenfelskim, pokazuiąc niemało gust w tym tańcu. Na koniec znowu kilka tańcow, ktore Jmci continuabant, Francuskich było, z ktorych dwa krolewiczowa Jeymość, ieden z Xięciem Weysenfels, a drugi z Xięciem Hessencassel tancowała, y na tym skończył się wielka Apparencya, y Magnificencya, przy resonancyi kotłow y Trąb po godzinie pierwszey w Nocy ten Bal Ceremonialny.

Die 5to Maii. We Wtorek cały dzień Spoczywano wieczorem iednak była Comedya Francuska Ariadna nazwana, na ktorey krolestwo Jchmć, y krolewicz Jmć z krolewiczowa byli praesentes.

Die 6to Maii. Po południu był Conflictus na Starym Drezmie Szczutyi, na ktorym krolewiczowa Jeymość z Fronczymerem Swoim w karetach krolewskich przyiechała, przyiśta od Naymyszego Łowczego Saskiego, inter Strepitus Trąb, kotłow, y potorney Muzyki. Wpuszczono tedy in Medium amphitheatri, ktory sumyślnie zbudowano, Naprzod Trzech bykow, Zubra, konia, Lwa, Lwicę, 6. Niedźwiedzi, Małpę Wielką Indyiską Parrian nazwaną, y Tygrysa. Dzikich zaś Swini dwoie, ktore maydziey się wkupie iedne drugiego pro libitu attakowało, a osobliwie ieden Byk Niedźwiedzia kilka razy rogami uderzył. Potrzebował był Tygrys na Niedźwiedzia, ale mu non succenit, bo go niedźwiedź pyskiem, y łapami z siebie zrzucił. Zubr konia okaleczył, Małpa zaś Parrian nazwana Niedźwiedzia y Tygrysa dość srarnie attakowała, żadne iednak Zwierzę od drugiego nie zostało na placu, procz dzikiey Swini, ktora Lew zadusił. Krol Jmć, krolewicz y krolewiczowa Jeymość strzelali do dzikich Swin, a Niedźwiedzia iednego, ktory kilku zabił krolewiczowi Jmć. Po tey Nocy była Comedya Włoska.-

Die 7mo Maii. We Czwartek była Recepcya Opery Włoskiey Pastorale, na ktora ktokolwiek chciał w niey mieć Loża Jmć Pan Szczuka do Marszałkowskiey Kancellaryi Saskiey. Na tey operze Damy siedziały distinctim, między ktore żaden z Kawalerow nie wchodził.

Die 8vo Maii. W Piątek odprawiwszy krolewicz z krolewiczowa Jeymością Spowiedz y Communia prywatnie, byli wespoł z krolem Jmcią na Kazaniu Włoskim, ktore miał Pater Jezuita, Socyusz Jmci Xiędza Salerna, a ponim na Wielkiey Mszy aż do końca. Po obiedzie zaś był Kurs do Strzelenia na Miejscu wyznaczonym przy Haymiach Solennitet zaś Jchmoć Kawalerowie z Cekanem Jngres Swoy wzięli, między Stoiącymi in armis Mieszczanami. Jechał naprzod Herold Saski na koniu pod Barami, za nim 12. Trębaczow z kotłami, po dwu 4. Pudkonnikow z Laskami za tymi znowu 44. Lokaiow z Lancami, a za nimi iechało Parami 44. Kawalerow w Sukniach bogatych na dzie-

myel Rumakach, ktore bogato ubrane miały rożnymi Wstęgami ogony przystrojone aż do Samey ziemi. Prowadzili także Maistalerze za Nimi piękne Rumaki kawalerskie z bogatymi Siodłami, Gdzieli zaś ci Kawalerowie przybyli, Król Jmć, Królewicz Jmć Xiąże Weyenfels, y Xiąże Barby za Assistentia Murzynow, Łokaiow, y Paikow przy resonancyi 12. Trzebaczow, y Kotłow, przed Nimi iadących, super venerant na toż Miejsce. Przy bytności tey Królewiczowey Jeymości, Damy y Jelmożow Xiąży Biskupow, iako też y Senatorow Polskich biegał Król Jmć, Królewicz Jmć, Jmci Xiążęta y Kawalerowie do pierścieni, wprzod do Małego, a potym do Większego, certuiąc o Lepsza. Ci zaś, ktorzy Superarunt Lepszym trafiem pierścienia, byli regalizowani rożnymi prezentami, z Antrugentryi przez Oficiow od Króla Jmci na to wysłanych. Ci zaś Judices byli Jelmoż Panowie Ministrowie Sascy, Wieczorem zaś była Komedya Włoska.
Sciendum, że ci mrzycy Kawalerowie biegali przeciwko cztrem, ktorych zowią Maintenatores niby wstrzymaiących, a ci byli Król Jmć, Królewicz Jmć, Xiąże Weyenfels, y Xiąże Barby, ci po cztery razy cum Omnibus suis biegali, y premia odbierali, w Argentryey kto wygrał, ale ci Maintenatores mało się dali poznać Innym.

Die 9a Xbris. W sobotę zrana y po obiedzie continuabatur bieganie do pierścieni, każdy Kawaler z drugiem raz po raz 4 razy biegał, a ktory Superavit brał srebrne premia a Judicibus. Wieczorem była Komedya Francuska intitulowana L'inconnu.

Die 10a Xbris. W niedzielę Król Jmć prywatnie Mszy Swiętey słuchał, ale Królewicz, Królewiczowa Jeymość publicznie wkroczyli. Ostatnia zaś na całey Mszy śpiewaney była. Po obiedzie Królestwo Jelmoż Królewicz, Królewiczowa, rożni Xiążęta Jelmoż Xiąża Biskupi Senatorowie, Damy, Kawalerowie ciągnęli się na Stare Drezno do Pałacu Chymickiego, gdzie w ogrodzie była Serenata śpiewana Włoska przy bardzo wdzięcznej Muzyce. Królestwo Jelmoż pod Baldachinem Stroiło Jey. Reprezentabantur zaś wszystkich bardzo stroiach descendentes niby wobec Siedm Planet, iako to Jowisz, Słońce, Dianna, Venus, Mars, Saturnus, y Merkuriusz, ktore in honorem Neoptonicorum ogłaszały przyiście Spectacula, iakoż po Kollacyi, ktora w tymże Pałacu przy 10 stołach, po 20. osob przy każdym było, zaczęła Magnificencya bydź Fejerwerk w Nocy. Reprezentabatur kościoł Dianny w Colchos, w ktorym złożone było złote Runo na Pedestale przy Statui Piriclius, a pod kościołem były Antra, w ktorych Smok pilnuiący aditum do tego kościoła, były przytym rożne Spectra Marina, a na bokach do tego kościoła 4. kolumny, ktore jako też y kościoł dziwnie illuminowano.
Po bokach Drzic Flotty na Anbrach stały także illuminowane, gdyż po masztach zagłach, y tych linach, po ktorych Ogni na Okrętach biegaiących rożnie lampy były. Jedna Flotta była Jasionowa, a druga Króla Colchos acta. Jak prędko przy kościele uderzono w Flotty y Trąby, zaraz na Wałach ognia z Dział dawać poczęto. Potym też Flotty z Dział do siebie strzelały, reprezentuiąc pugnam Navalem, co przez cały czas Fejerwerku nie ustawało. Z daleka zaś Piechota z Muszkietow salwę partyami dawała. Rzucę przytym varii generis et speciei, rodne, gorne granaty &c y inne ogniem kupami wyrzucano. Reprezentowano potym Descent Jason y bijących się, ktorym aditum rzucaiąc ognie z siebie bronił Smok, ale hoc non obstante doszedł do kościoła Jason, et in honorem Królewiczey Jeymości, zapalił między kolumnami Jmię Jey Maria Josepha. Fejerwerk ten incepiował trwał godzin dwie, y iako na początku, tak na końcu salwy z Dział po kilkad dawano.
Die 11. Xbris. Wprzedniodek była Komedya Francuska Hypomnestes.
Die 12a Xbris. Był po Południu Turniey konny, y pieszy w Rynku, ktorego środek ustany był Taficami, na cztrech rogach były Bramy z Triumfalne a między nimi Loge, w Jednej znich Król, Królowa, Królewicz y Królewiczowa, y Tronowym mes Jel. W drugiey na przeciwko Xiążęta Jelmoże, Biskupi Senatorowie, y Urzędnicy Polscy, tudzież Ministrowie Sascy. W trzeciey Damy Polskie y Saskie. A w czwartey Kawalerowie Cudzoziemscy y Sascy przypatrowali się. Za daniem

ognia ze trzech Dziadek na Wieży Kościelney Swistego Krzyża ruszyli się do tegoż Furmiery deſignati z Ceremoniami bardzo pięknym porządkiem Ingres czyniąc. Naprzod iechał Herold Saski, za nim 6. Trębaczow z Kotłami, y 16. Kawalerow z Alabardami na karych Koniach w takimże iak podczas wiązdu Stroiu, za tymi ordnebantur Generałow dwoch z Laskami, niby Marszałkowskiemi, potym iechało dwoch konnych w bogatych Zbroiach, ktorych Konie także w podobnych zelazach złotem nabijanych były. Za tymi progrediebatur Xiąże Weyssenfels w całey bogatey Zbroi, maiąc na Szyszaku mnieyszy niż na Chłopa Strusie Pioro, cegłaste z niebieskim na Koniu całym od głowy Zaczasnizy cegłastym nakryciem bogatemi galonami Frandami, y kutasami srebrnymi potrzytym, pod kitami na głowie y ogonie, z takiegoż Pior Strusich, trzymaiąc w ręku Lance, za ktorym 4. Lokaiow w Długich cegłastych Sukniach, także pod piorami biegło. Za nim zaś parami następowała Kampania w takimże kolorze y Stroiu, w ktorey ozmiu Kawalerow, co certabant z Lancami, od drugich distinguebantur Herbami na Pukleriach, w pud takowe iako Xiąże Weyssenfels na Szyszakach mieli pioro Innych zaś ozmiu od Chevaliers Gwardyi niby Adiutantow uzbroionych ale mnieyszymi, na Szyszakach piorami nosząc wielkich Lance, y tyloż Pazior uzbroionych na Koniach w podobnych Stroiach y Piorach iednoż mnieyszych trzymaiących wielkich Morgensztern, ktorzy to Adjutanci y Pazierzie, każdy za swoim Kawalerem iechał.-

Potym konnych maszerowali dwie podkowinscy z Laskami niby Marszałkowie, prowadząc za sobą chorągiew czerwoną. Szedł naprzod Officer w Zbroi, za nim 16. Muszkatierow, ze Strzelb w długich Sukniach karmazynowych galonem białym wszystki adornowanych, maiących Szyszaki na głowie, maiąc na sobie Patrontasze Marokinowe z Drewnianymi Ładunkami. Za tymi idło 16. Pikinierow w kołetach, zbroiach, y Szyszakach, na głowie, za nimi 16. Muszkietyrow, in simili iak pierwsi vestitu, za ktorymi idło 4. Fanfarow w takimże Stroiu pod Piorami, a za nimi segnebatur Kapitan uzbroiony, ktoremu po bokach dwoch z Mieczami gołymi y Tarczami assistowali. A za Kapitanem niesiono Chorągiew czerwoną zbiałym, za ktorym 16. Maszerowało Uzbroionych Kadetow, pod iednakowymi piorami na Szyszakach, y iednakich Fartuszkach czerwonych srebrem gęsto Kamelowanych wszyscy trzymaiąc w ręku Piki z proporcami takowegoż iako chorągiew koloru, za ktorymi tyloż iako przed nimi eodem ordine następowało, wszystka chorągiew maiąc czerwone Ponczochy. Zaraz chorągiew per omnia simili ordine maszerowała zielona z białym, maiąc pioro na Szyszakach, takiegoż koloru Fartuszki zielone srebrem adornowane, Muszkatierowie zaś y Muzyka, w zielonych długich Sukniach, y ponczochach takichże z tąż chorągwią następowała. Trzecia Chorągiew purpurowa z złotem, tymże iak pierwsza porządkiem, maiąc Pioro purpurowe z złotem, fartuszki purpurowe z złotymi adornacyami, Muszkietyrowie zaś w purpurowych długich Sukniach, za tymi pięknymi chorągwiami iechała Kompania konna per omnia iako pierwsza maiąc pioro złote, fartuszki złote, y na koniach przykrycia złote srebrem adornowane, za ktorą iechał Jmć Pan Graff iako Szeff Jey, a za nim Dwoch w zbroionych, w bogatych zbroiach konie takie uzbroionych maiących, a za tymi dwoch Generałow z Laskami, concludebant cały agmen. Kawalerowie z 6. Trębaczami y kotłami, tak iako na początku. Za iedną połową miała zbroie potrzebowane za nimi, szedł Woz Triumfalny 4. konmi, na ktorym siedział Mars uzbroiony, przed Wozem szli fanfarowie, y dobosi w Szyszakach posrebrzanych, y kołetach zbroiach, a wkoło Woza szło 6. niby Olbrymow brodatych uzbroionych z wielkiemi Morgensztern. Za tym Wozem druga połowa w zbroiach czarnych, alias kamelowanych następowała eodem iako pierwsi per omnia ordine konnych pod Piorami zielono białymi w zielonych fartuszkach pod dołkami zielonymi, srebrem kamelowanymi prowadził Jmć Pan Jenerał Bandir, tak iako Jmci Szeff uzbroiony w kolorze zielonym. Po konnych szły eodem ordine iak pierwsze, trzy chorągwie piesze. Pierwsza była złota, kadeci pod takiemiż Piorami, w złotych fartuszkach Muszkatyrowie w złotych Sukniach, y ponczochach. Druga była ponsowa z białym chorągwi, kadeci w ponsowych ze srebrem fartuszkach pod Piorami takiemiż, y Muszkietyrowie podobnego koloru Sukniach długich, y ponczochach. A trzecia Chorągiew była pomarańczowa z białym, kadeci z takiegoż koloru piorami y fartuszkami srebrem odrobionymi Muszkatierowie zaś ff

w pomarancz owych Sukniach, z pon ceaux harmi tegosz koloru. Za tymi 3. Chorągwiami iechali ex-
dem iak pierwsi ordine et numero Kawalerowie uzbroieni pod Porami błękitnymi z biadym,
na Szyszakach, fartuszki y Nakrycia na koniach Srebrnemi Srebrem adornowane maiąc, któ-
rych Szeff był Jmc Pan Stachnik Koncayli zaś Kawalerowie z kotłami, y 6. Trębaczami, takowym
tedy porządkiem maszerowali wkoło Rynku, a potym pieszi przeciwko pieszym, a konni przeciwko
konnym stanęli bardzo pięknym porządkiem. Za danym wtórby, y Trąby Znakiem, dla przod pie-
si wraz Officyerowie z Officyerami, a po nich coraz po 6. kadetow po kompletach wzaiemnych
lancami ścierali się po trzy razy potykaiąc się z sobą, potym Kapieranmi wszyscy rąbali się, z któ-
rych każdy 3. Kapiery stłuc powinien, złomawszy wprzod lance, podczas zaś tego rąbania się,
konni z Lancami Jeden drugiego mieszą wcoło, y wzgorz, bo Jmc Krafienic nie nie wadziło po
dwa razy biegali o lepsza. Jeneralowie zaś na koniach attendebant kto kogo gdzie trafił, a pod konnie-
cy dla Lanc który Kadet, y iako zdemał, tudzież dla Kapiecow skuszył.
Gdy tedy wszyscy obeszli się raportowano Królestwu Jchmościom, którzy naylepszy wtych Exercycyach nad
innych pożądali się, a którzy byli za rowni znowu z sobą, ucierali się, a którzy byli konni z Lancami, a
pieszi rąbali się. Ostrzeżał tedy konnych a wtrod pieszych supervisant Jnnych, których Marszałkowie
Jn resonantia Trąb kotłow, fanfar, y dobosow zaprowadzili do Loży, gdzie zwiadszy z koni, szli pieszo
do Królestwa Jchmościow, konni od Królowey Jeymości a pieszi od Królewiczowey wielebne odbierali pre-
mia. Przytym dwie Niemieckie Orawye do Królestwa kawalerowie in Laudem Jch mości, a potym
iuż wieczorem hoc ordine iak przyszli, wszyscy ku Cekauzom pomaszerowali.
Była potym Komedya Francuzka.
Die 13ª Xbris. We środę po południu reprezentabatur Nowa opera Włoska intitulowana Theophane,
o której affekt starał się otto, magno Sumptu sporządzona, trzy na niey fatty były, z bardzo
pięknych Mutacyi Theatra, ostatnia zaś superabat Jnne, bo dwa Theatra wszystkie illuminowane
ze 125. ludźmi pięknie y bogato przybranymi prezentowały się, całe widziały się vklanne ze rzny-
stkiemi Misternemi Structurami y kondekoracyami, które wszystkie in Motu perpetuo były, alias
kolumny, Scany, Balasty. Wieczk, y wszystkie Schody Gradusy ruszały się vstawicznie, y pię-
kna bardzo illuminacya. Przyznaią wszyscy, że piękniejszey opery, et maiori Sumptu we Krolest
nie tu dziano –.
Die 14ª Xbris dla zimney niepogody, po południu w bieganiu do pieszemi exer-
cytowano się – Wieczorem zaś była Comedya Francuska –
Die 15ª Eiusdem. Po obiedzie był karuzel 4. Elementow w ogrodzie Zamkowym, cum in finem
kolumnami, Fontannami pięknie przyozdobionym. A nayprzod wpuś ogrodu prezentowała się
sphera Swiata, wktorey 4 Elementa obracaiąc się mieszały się. Przy tey Machinie był Jowisz w obło-
ku, który oraz z Machiną zbliżywszy się do Loży, wktorey Krolowa y Królewiczowa były, przy Jstru
mentalney resonancyi Spiewał kantatę Włoską do tego akkomodowaną. Na końcu Machiny
spowadziwszy, był Ingres 4. Elementow. Pierwszy Element był ogień, wkolorze ponsowym, ze złoty
mi, y czarnymi nakształt płomieni adornacyami, tak na wszystkich ludziach, iako y na koniach;
Jnsignia zaś Jego ogień palący się maszerowali hoc ordine –
Nayprzod iechał Furyer, za nim 8. Trębaczow z kotłami, maiąc na Trąbach y kotłach iednakiegoż
koloru dekoracye ogień reprezentuiące. Za tymi sequebatur Officier z 16. konnymi nioszącemi Jn
Jnsigniis płomienie. Za nimi 16. Pieszych Marszałkowie, koni porodnych 16. pod dekami ponso-
wego koloru, złotem pięknie adornowanych maiących na Głowach y Krzyżach złote płomienie, y
iedna kiegoż iak deki koloru Ludzcy, po 4. wrzędzie prowadzono –
Za nimi 16. Kawalerow iednakich ponsowego koloru Sukniach złotem ad formam płomieni fałto-
wanych, po których Salamandry w ogniu wyrabiane były, mieli na głowach ciż Kawalerowie Szyszaki
pod kitami Piór Czerwonych Strusich, na koniach siodzeniami podobnegoż koloru, dekoracyami mia-
sto Szabraku ponsowymi, złotymi Witygami, pięknie przybranych, parami iechało, trzymaiąc ka-
ży dyrygel w ręku, wpośrodku których Król Jmć iako Szeff tego Elementu, w takiegoż koloru Ub-

sukni klynotami bogato przyozdobionej na koniu karym maigcym na sobie z kamieni rozmyd. adornacye, a na glowie klonce jedal, a przy nim biegło 4. Pazion, za kawalerami znowu szło Pieszych 16. nioscych lance, y Tarcze rozmymi Dywizyami. Za tymi znowu 16. koni porodnych ta kiscze iako pierwsze prowadzono, a za nimi 16. konnych cum Insignijs jechało. konczyli zas ten Element 8. Trzbaczow z kotłami: Potym Elemencie wtakiejze biedzie, ludzi y koni codem ordine na ten porzad Element Woda, ktorey Szefs był krolewicz Jmć. Stroie tego Elementu były tak na ludziach, iako y koniach koloru blado Niebieskiego ze Srebrnymi adornacyami, kondami, kotbałami, Insignia nieśli Syby wkacerzach, tak konni, iako y pieśi maigc takie na głowach jednakie Syrzaki z Delfinami. Kawalerow zas konie Sciami pisknie przybrane mieli, a sami po sukniach, Syby, kondy, Sartuszki, wkarpiorra, kuszczki jednako haftowane. Trzeciego Elementu Ziemi był Szefs Xiąże Weyenfels, tylko maigc kawalerow assistencyi y koni, jak pierwsi, przysey wtroiach podobnego Ziemi koloru adornowanych rozmymi liściami wzielonych na spodzie sartuszkach, kawalerowie po sukniach zwierzchu wyszywane mieli, na głowie zas Syrzaki, na ktorych Zwierzchu były pod bukietami kwiatow, Siedzenia y Szabraki na koniach Zielone liściami rozmymi zadornacyami niby ze skor Sytich przyozdobione, na koniach zas porodnych były Deki zielone Srebrem wkoło Szamerowane na ktorych były skorey Lamparcie, Nadeczki zielone a na głowach u koni bukiety. Insignia zas tak konni, iako y pieśi nieśli rozne Drzewa Zielone maigc na głowie koszyki zielone z fruktami.

Ostatni Element było powietrze, ktorego Szefs był Xiąże Wirtemberg, wpodobney, iako pierwsze Elementa assistencyi. Stroy był Elementu tego koloru białego z Niebieskim Srebrem przyozdobiony kawalerowie na głowach, y sukniach mieli piora rozne Strusie Pawie hafftowane, a wtyle Krzydła, konie wpodanych siedzeniach piorami Strusiemi przyozdobione, a na głowach pod Piorami Pawiemi, wtyle zas koni porodnych y na głowach u ludzi Pawie rozne siedziało, ktore także in Insignijs niebrono. Tym tedy porządkiem wszedszy na plac, y da przod wszystkim, a potym wkoło maszerowawszy, stanęli na swoich Mieyscach, każdy frontem do siebie. Za danym hasłem Naprzod wszyscy 4. Szefs, a potym kawalerowie także po 4. Swym porządkiem przy rezonancyi 64. Trzbaczow 8. par kotłow, y znaczney krotey fanfar po trzy razy biegali. Wrednym biegu każdy srobliwie lancą pierscien biorąc, a Strzałę y Dzirydę w Tarczę rzucaigc, y Szpadami Jabłko, nisko na Słupku wiszące biorąc, kto zas w iaki trafił cyrkuł, znaczono y Sędziom na 4. mieyscach siedzącym pokazywano.

Uganiali się potym na koniach kule do Tarcz na sobie maigcych iuden na drugiego rzucaigc. Co skończywszy z Karuzel konie, ktorymi S. Generałow wprowadzili sukniach z Laskami było. Pieto res po prezenta do krolowney y krolewiczowey Jeymości z kotłami y Trąbami prowadzili. Spuszczono tedy z Gory wkoszyku prezenta, z ktorych krolowi Jmć naywiększe dwa to iest za brańie Jabłka Szpada złota, a za rzucanie Strzały do Tarczy portret oddane, a drugim dwom kawalerom także portrety, ktorzy w bieganiu do pierscienia, y wrzucaniu Dzirydy Innych ante cellerunt, dostały się. Potym wszyscy Jeymość kawalerowie 4. Elementow pisknym bardzo porządkiem niby per modum Tanca przy rezonancyi Muzyk krążyli między kolumnami rozne reprezentuigc Sztuki, co blisko przez pół godziny trwało. A na koniec posiadawszy z koni pieszo poszli prezentować się krolowney, krolewiczowey y damom, Assistencya zaś tym iako przyszła, zeszła z placu porządkiem.

Exposé była Commedya wtoka.

Die 16. Febr. Wyiechał krol Jmć krolewicz Jmć krolewiczowa Jeymość trzy ciężdali o mil 3. na Strzelanie Jeleni, zkąd po południu powrocili.

Die 17. Febr. krolewicz z krolewiczową byli wkościele na Mszy spiewanej. W południe 300. Janczarow w czerwonej z białym Baretie z Muzyką Turecką zielona, ktorych Officyerowie po Turecku ubrani z Kadbanami na koniach Tureckich pod Tyftykami siedzieli przeszli przez Miasto do Pałacu krolowney Jeymości na przedmieście, gdzie Festivitas Turecka odprawiać się miała. Wszystek Dwor krolewski, iako to Polacy Polscy, Szlachta, Murzyni, kredencerze Trębacze Muzyka, y Inni do służby należący po Turecku ubrani byli, y nie ordine po Sankach stali, gdy krolowa, krolewicz y krolewiczowa, Damy y kawalerowie przeszedzali. Pokoie tegoż Pałacu w pod ogrodu stoiącego, Tureckiemi bogatymi obiciami

przyozdobione, y Dywanami podłogi wysłane były. Wkrótce kollacya była, 26. Wenetorum, iednakowych ubranych, których Umyślnie poczta z Wenecyi wielkim kosztem sprowadzono, przy Tańcu swoim rożne mocy swey dokazywali sztuki. Jeden na drugim aż do pięciu Chłopow wzwyż na głowie drugiego stał. Przy tym 4. na kolanach podparszy się wznak rękami także plecami nic a nic ziemi niedotykali ten ciężar dźwigali. Na koniec Tańcem ze szpadami dość skutecznie zakończyli. Potey rożnymi na stopiła kollacya. Pierwszy stół był na Sali ad formam. Podkowy na 100. circiter osob, przy którym Królestwo Jmość Królewicz, Królewiczowna, a podle Króla Jmci Jmć Xiądz Nuncyusz Jmć Xiąże Biskupi Jmć zaś Senatorowie, y Urzędnicy Polscy, tudzież Xiążęta y Kawalerowie państwami z Damami brawszy wpisod kartki siedzieli. Na dole było 6. stołow dla Dam y Kawalerow. Podczas kollacyi illuminowano ogrodzie Ulice Lampami, gdzie Tarcza do strzelania wystawiona była, a wkoło Palące się świecami Jarzącemi. Po trzy razy kolejną do Tarczy strzelali; Król, Królewicz, Królewiczowna y rożni Kawalerowie. Zdybało się samo centrum, alias ogrodzie trafił z Mozdzierza wypadł granat, z którego in aere wypadły race; Inne zaś Damy y Kawalerowie na Sali tańcowali. Finalita skrzynka aż do trzeciey po północy, y lepiey trafiaiącym rozdane 4. premia z których dwa dostały się Królowi Jmci, który wszystkich stęperował.

Die 18e Xbris. Było srodze polowanie Festum Dianae, między fortecą, na którego mile circiter z obu stron Rzeki Elby aż do Mostu murowanego y przez Rzekę rozstawiono Płoty płocienne, a na Łące obszernej przy brzegu rozbito wielki namiot do którego Państwo zieżdżało się. Na koniach zaś Kawalerowie, y Panowie Pokojowi Polscy rozstawieni z Dzidami polskie stali. Za przybyciem Króla, Królewicza, y Królewiczowney Jeymości z Francymerem, którzy nayprzodzey Łowczy przy Assystencyi Officierow, Myśliwcom Strzelcom piknie zielono przybranych na koniach zręcznie rozaiąc ruszyli się ku Lassowi na psiarze Zwierza. Interea na Barce złocistey wtyle per modum konchy perłowey wyrobionej, wielkiey y wspaniałey, z którey 4. panie białe niby zaprzężone z dały się biedz po Rzece, spłynęła Dianna, a zaraz nizey siedziały na Axamitnych Zielonych Pedestałach Najades 4. mnyslkie Scenice ubrane, to iest Climene, Daphne, Nisa, Alcippe, z tikiem dźwiękiem Muzykantow orkiestry Królewskiey, także po Myśliwsku ustrojonymi, y przypłynęły pod Namiot, z którego Król, Królewicz, Królewiczowna, y Inni Kawalerowie strzelać mieli, śpiewali Serenatę włoską umyślnie na ten dzień polowania Komponowaną. Napędzono potym z Gory w Łąkę na 300 Jeleni, y P. Dzikow, które aż ku Namiotom płynęły, ile gdy ich z obu stron Rzeki na dwoiach za nimi płynęły zaganiali, do tych tedy strzelano. A które Jelenie na Łąkę z Wody wypadały, te Kawalerowie, y Pokojowi Polscy na koniach z Lancami uganiali y przebijali, nie którzy Szablami ścinali, y psami szczwano. Podczas tey Kolacyi dano ieść pod Namiotem dla Dam, y Kawalerow, a Król, Królewicz, y Królewiczowna Jeymość na gurudach pięknie aksamitami pokrytych po Elbie jeżdżąc, rożne Jeleni; rożnie podwody reiterujących się strzelali, y poty ta Nieciecka stała aż do Jednego z Jeleni y Dzikow wybito. Po polowaniu wieczorem była Komedya Francuska nazwana Princesse d'Elide z wielu pięknymi Baletami, y Śpiewaniem Francuskim.

Die 19. Xbris. Miała była być Opera, ale że Jeden z operistow zachorzał, więc w ogrodzie wielkim była popołudniu proba Francuskiey opery, którą Kawalerowie y Damy reprezentować w piątek maią.-

Die 20. Xbris. Wogrodzie Zamkowym Magno Sumptu był Divertissement Jarmark, iako zwykł bywać w Paryżu na przedmieściu S.e Germana reprezentuiący. W tym ogrodzie postawiono w kwadrat 60. kramow pod linią, iednako umalowanych, a ztyłu wkoło umalowanych, w których to kramach, rożmaite iakie tylko być mogą towary, kupcy przedawali, maiąc każdy na kramie Devis z Jmienia pewna francuika. Po bokach zaś na Theatrach, rożne reprezentowano widowiska na Jarmarku prawi Spectakula. W pośrodku Pałacu, na którym kramy tedy było 16. Piramid z Lampami oliwnemi, wszystkie zaś Struktury orangeryi po oknach Gzemsach, Gankach, a nie mniey y kramy tam intra quam extra pięknie illuminowane były Lampami y Świecami, których

wraz na 21 tym będz miało. Natenczas Jarmark 12. Nacyi Zaprzeszonych zieżdżały się do Zamku do Króla y Królowey Jmciow iako Gospodarzow, którzy mieli swoie Gospodarstwo, Sługi służebne, et id genus. Jak prędko wszyscy zieżdżali się zaraz obiadey cesarski po południu ruszyli się publicznie z Zamku na Jarmark pieszota parami idąc tym porządkiem. Naprzod Jmć Pan Graff Fiszm Szafarza reprezentuiący wstroiu Starych Niemcow szedł z Laską, za nimi Muzyka z Oficyny Królewskiey w Zielonych Surtukach, pisany Marsz graiąc za tymi Następowało 12. Sług Gospodarskich wiednakich zielonego koloru Strojach Złotem Szamerowanych z Kartuchami białymi, maiąc na głowie Kapelusze pod Kitami Pior Strusich. Za nimi szli Officyaliści wsobie Gospodarscy, iako to Klucznik, Bednarz, Piwniczny, Piekarz, Kuchcarz, y Szafarz, każdy maiąc Urzędu swego Znaki. Po nich szli parami Urzędnicy, y Senatorowie Jchmoś Xięcy Polscy, wszyscy wiednakich Niemieckich Gospodarzow Strojach aksamitnych czerwonych za Gospodarzow assumpti. Za nimi szedł Król Jmć z Królową, w Niemieckim Aksamitnym modą Starych Niemcow Stroiu bogato w Klejnoty przybrani. Za Królestwem progrediebantur Jeymoś Pani Woiewodzina Srocka z Jeymościa Panią Marszałkową koronną Gospodynie po Staroświecku ubrane. Za nimi 4. par Damkrolewny rożne Urzędy Gospodarstwa Domowego reprezentuiące w takimże Stroiu za którymi szło 24 par Służebnych w Zielonych Kaftanikach a spodnicach Atłasowych Cegłastych Srebrem szamerowanych z Kartuchami białymi długimi. Za gospodarstwem następowały Stacye także parami, a naprzod 10. Par Persow, którzy prowadził Królewicza Jmć, maiąc wpasie Królewiczowa Jeymoś bogato w Klejnoty przybrani, którym drogi Kawalerow orszydze assistowało. 2ga Stacya 10. Par Turkow którzy prowadził Xiążę Hessen Cassel, maiąc wpasie Jeymoś Panią Graffową Sztumową. 3cia Stacya 10. par Chinczykow którzy prowadził Xiążę Weysenfels maiąc wpasie Jeymoś Panią Graffową Waidorfową. 4ta Stacya 10. Par Hiszpanow, którzy prowadził Jmć Pan Feldmarszałek Fleming z Jeymościa Panią Lewentalową Marszałkową Naywyższą Saską. 5ta Stacya 20. par Francuzow, którzy prowadził Jmć Pan Konsyliarz Graff Wackorff, maiąc wpasie Xiężną Lubomirską Starościną Bohusławską. 6ta Stacya 20. par Niemcow Staroświeckich, którzy prowadził Xiążę de Barby Starszy Maiąc wpasie Jeymoś Panią Poleciną Hetmanową Wielką Litt. 7ma 20. par Murzynow, prowadził Graff Lagnarski z Jeymościa Panią Woiewodziną Kaliską. 8ma 20. par Indyanow prowadził Xiążę de Barby z Jeymościa Panią Graffową Saską Morycową. 9na 20 par Amerykanow prowadził Xiążę Mecklenburg z Xiężniczką Weysefels. 10ma 20 par Polakow prowadził Xiążę Wirtemberg z Jeymościa Panią Graffową Manteuffelową. 11ma 20 par Negrow prowadził Jmć Pan Baron Lewental Marszałek Nayniższy Saski, z Jeymościa Panią Graffową Königsmark. 12ma 20. par Morlaky prowadził Xiążę Holsztyńskie z Xiężniczką de Culmbach. za nimi szli Lokaie Pazie Królewscy, za Hanuskrecłow ubrani do porządku, concludebant agmen Comedyanci, y Rzemieślnicy, rożne Rzemiosła, et artes Mechanicas, które na Jarmarkach zwykły bywać, tudzież grey Stroiami reprezentuiący. Tym tedy porządkiem przy resonancyi Swoiey wprzedzie Muzyki, iako też Janczarskiey, ex quo Janczarska Chorągiew Nazwisko miała. Obszedszy dwa razy wkoło Stanu Kramy, zkąd szli Naprzod, gdzie na Theatrum na Linach tancowano, tam wkoło Theatrum stanąwszy przypatrowali się iako Białogłowa szła podlinie, na Nayniższy Bastion, y nazad chodziła. Ztamtąd Eodem ordine z Muzyką Grającą poszli gdzie Komedyanci na iednym Theatrum, tak iako podczas Festu Tureckiego iden na drugim Maszali, a na drugim Theatrum Szarlatanowie rożne figle robili. Jntersa Lampy y Swiece po wszystkich Piramidach y Strukturach, tudzież Kramach, Galeryach będące rozświecono. a tak przy pięknej bardzo illuminacyi z Muzyką Marsz grającą poszli dalej, gdzie Komedya Włoska reprezentuiąca z żywych ludzi Komedyantow Szpalery gadaiące grano. Ztamtąd poszli Galeryą, gdzie Marionetty były, którym długo przypatrowawszy się dalej Marsz swoy kontynuowali przez Orangeryą aż do Grotty illuminowaney, którey na wprost był Szaray Turecki reprezentuiący Cesarza Tureckiego wpośrodku Metres swoich, którewszystkie Nacyi Stroiach, takiako id więc za nieprzyiaciela do Serailu oddaią, cieszącego się. Wszystkie te osoby pięknie przybrane były, maiąc twarze y ręce z Woskiem naturalnie wyrobione. Ztamtąd poszli Orangeryą, gdzie przy Łazni Wody grały. Jam cokolwiek Spocząwszy ruszyli się na Kollacyą. od prowadziwszy zaś Królestwo z Muzyką do Srzedniey na gorze Sali pięknie wymalowaney, gdzie Król Jmć z przybranymi sobie Gospodarzami

y Posłodynami Jmci Xięzem Nuncyuszem y Biskupami iadł, Jmci Banderyi rozesłany iż, do pobocznych 4. Salonow, wkaždym zaś Salonie po trzy Stoły na 20. osob było, tak iż 3. Nacyi rożnym Salonie iadło, każda przy osobliwym Stole, maiąc osobliwe Muzyki, dla Sług y Służebnic osobliwe Stoły były iako też dla Kawalerow, y Dam Cudzoziemskich. dla pierwszych w Sali, a dla drugich w Izbie. Wszystkich zaś Stołow zachowano 21. pięknie Cukrami, y potrawami ustawionych. Król Jmć miedzo był Wesoł, sam chodząc do Stołow, y pijąc rożne zdrowia.

Po Kollacyi znowu wszystkie Bandy zebrały się y z muzyką, Servato ordine zeszły na dol między kramy, które wkoło obchodziły. W pośrodku tego Placu, prezentował się Maistre de la foire z kupą komedyantow rożnie postrojonych reprezentuiących parami tak chłopiow, iako też Jmigrnus wszelkich Rzemieślnikow, et Mechanicos, którzy bywać zwykli na Jarmarkach, tudzież y gry Muzyki nie zapomniawszy y Rzemików alias Filutow. Naprzod tedy przy rożnacyi rożnych Instrumentow odspiewali Cantatę po Francuzku na ten akt umyślnie zformowaną, a potym Balet tańcowali. Co gdy się skończyło. Król Jmć, y Jmci poszli na bale, w którey Nacye tańcowały. Z wielka tedy Magnificencyą, tak bogatych Strojow, iako też illuminacyi y wielu rożnych ten Jarmark zakończył się, na którym także Mark szczerowie zbyt rożnych, y rożne medykamenta przedawano, a Wenetowie na swoim Theatrum przebranszy się niektorzy po Hiszpańsku, niezwykłymi Tańcami ludziom przyjemnego się rozrywki czynili.

Die 21. Febr. Była Recepcya Nowey Obry Włoskiey Theophanę przy bytności Królewey Jmci Królewicza y Królewiczowey, bo Król Jmć nie dysponuiąc zwłoczonych ochoty y ludzkości swoiey w czasie nie chciał.

Die 22. Febr. poprzedniu była proba Dywertissementu Francuzkiego przez Damy y Kawalerow spiewaiących.

Die 23. Febr. Wobec z wielka Magnificencyą, od prawił się Jut Dan wogrodzie wielkim Królewskim za Miastem. Zaczynszy od Bramy Miejskiey aż do ogrodu z obu stron Mieszczanie w jednakich Sukniach w Armis szeregiem stali, a przy ogrodzie Drabanci na koniach, po ogrodzie zaś Szwaycarowie, Granatierowie, Janczarowie, y piechoty circiter 100. Karty mieli. o 10. zrana, każdy Kawaler należący ad hoc Festum poiechawszy po swoie Damę, taką mu ex Sorte przypadła przyiechał wespołek na Zamek, gdzie wszyscy zieżdżali się. Z zamku wszamo południe ruszyli się do ogrodu tym porządkiem. Naprzod iechał obu brzegu Królewski wpiskrym Cegłastym ze srebrem Stroiu pod kitą białych Piór na głowie, za nim drugi w takimże Stroiu. Za nimi 12. Trębaczow ode Dworu Polskiego z kotłami srebrnymi maszterbasc, za Trębaczami znowu boczyk iechał w takimże iako pierwszy ubiorze, za którym piesze Marszałkowie nakształt Pasikow prowadzili 24. Rumakow po dwóch w szeregu pod Dekami aksamitnemi żołtymi z Herbami Jego Królewskiey Mości na dwóch srebrem bogato haftowanymi. Za Rumakami iechało na koniach 4. Generałow wpończonych zwyczaynych Sukniach z Laskami Marszałkowskimi, było koło pierwszego biegło 4. Biegunow w Partuszkach Srebrnych ze srebrem, a drudzy po dwóch biegunow mieli w partuszkach ponsonych ze Złotem, za Generałami nastąpowały 4. Bandy, cegłasta Srebrzysta, Zielona y Żołta, w każdey iechało na Koniach osobliwych po 4. Dam po Amazonsku ustrojonych, które Kawalerowie parą koni pod kitami Piór Strusich ze Dzwonkami sliczne bardzo przybranymi powozili. Assistowało zaś każdey Damie dwóch Kawalerow na koniach maiących po dwóch biegunow, a prócz tych z osobna 4. biegunow przy Woźku biegło. Wszystkie te Damy, y Kawalerowie iednako ubrani byli, maiąc Suknie, Woźki Umbrelle, Szory na Koniach kity z Piór Strusich, Siedzenia, Rzędy, y wszelkie ornamenta, a niemniey partuszki w kolorach takiegoż koloru, iako banda była Srebrem, lub Złotem Szamerowane. Nayprzednieyszy Cegłastey bandy Cześć była Królewiczowa Jmość, która na Woźku cegłastym, srebrem adornowanym po Amazonsku bogato w takimże kolorze ubrana, powoził Jmć Pan Obu Marszałek. Jey Hoff Dekę złotym parą koni pod kitami Piór Strusich cegłastych z białymi. Assistowało Jey za Woźkiem na koniach iadąc Król z Królewiczem, w takiegoż koloru Stroiu, maiąc na głowach Kapelusze pod Piorami Strusiemi cegłastymi, z białymi. Przed Woźkiem biegło 4. Biegunow w partuszkach Cegłastych. Na podobny per omnia Woźkach przy takiejże assistencyi Kawalerow y biegunow iechało

za Krolewiczowa Jeymoscia S. Dam iedna po drugiey wtakimze Amazonskim Ubiorze kolorow cegiastego. Kazda Kawalerowie powoził. Za tą Bandą prowadzili Biegunowie 18. koni porodnych Kawalerow Damom assistuiącym ustroionych w Siedzenia y Szydy za wstęgami kolorow cegiastego ze Srebrem. Za tą Bandą szła Banda Niebieska wiednakieyze Dam, Kawalerow, y biegunow liczbie, maige Woziki, Umbrelle, Szory Siedzenia, piora, adornacye Niebieskie, ze Złotem, ta Bandy Szef była Xiężniczka Wyzenfels, także po Amazonsku ubrana, która powoził Jmć Pan Felt Marszałek Fleming, assistowali Jey na Koniach Xiązta Barbi y Wirtemberg. Za tą Bandą prowadzono także 18. koni porodnych Kawalerow Damom assistuiących wtakiegoż koloru Siedzeniach, y adornacyach, Marszałkowie iednako po biegunsku ubrani byli. Trzecia Banda Zielona ze Złotem similiter pro omnia iako pierwsze apparatu, ktorey Szef była Jeymość Pani Pocieiowa Hetmanowa Wielka Litewska, powoził ią na Woziku zielonym Złotem adornowanym Xiąze Mertzburg Szwedzki, assistowali Jey na Koniach Xiąztа Hessen Cassel y Holsztyńskie. Za tą banda także prowadzona 18. Komaków Kawalerskich w Zielonych Siedzeniach Złotem przyozdobionych. Marszałkowie Jest także iako pierwsi po biegunsku ustroieni. Czwarty Bandy Złotey ze Srebrem Szef była Xiężniczka Kurlandzka, która powoził Mć Baron Sitein ober Marszałek Krolowey Jeymości; assistowali Jey na Koniach Xiązta Wyzenfels, y Barbi młody. Prowadzona zaś Banda także 18. Komaków Kawalerskich tegoż koloru Siedzeniach, y ornamentach Marszałkowie po biegunsku szli piechotą przy Koniach. Potym 4. Bandach iechało cum Rudkornikow złotkami, wtakimże iako na przodzie Jeneralowie Ubiorze y assystencyi Biegunow, fartuszki ponsowe ze Złotem maigących, a za nimi berittes Krolewski, tak iako pierwsi ubrany, za ktorym znowu 24. Komaków Jch Mci pod Dekami Złotymi, z Herbami Jego Krolewskiey Mości, Marszałkowie piechotą po trzech Komaków wiednym Szeregu prowadzili. Za Komakami iechał znowu wiednakim stroiu iak pierwsi berittes, a za nim 24 Trębaczow od Polskiego Dworu. Następowały potem Woziy po rostne ad formam Wozow triumfalnych złotymi, y srebrnymi dekoracyami przyozdobione, w ktorych szli Ługi każdy innym Szyrzi, Konie pod kitami Pior Strusich w Szorach, y Dekach podobnego koloru, iako Woziki były przybrane. Na pierwszym Wozie ponsowego koloru siedziało 12. Muzykantow w Ubiorze Złotym z czarnym graigących. Na drugim Wozie cegiastym porostnym siedziało Panien Nimph 18. na leżących do pierwszey Bandy Cegiastey. Na trzecim Wozie Niebieskim ze srebrnymi adornacyami siedziało Panien Nimph 18. do Bandy koloru Niebieskiego należących. na Czwartym Wozie Zielonym siedziało Panien Nimph 18. do Bandy zielonej należących. Na piątym Wozie Złotym siedziało Panien Nimph 18. do Złotey Bandy należących, wszystkie także po Amazonsku wiednakim stroiu ubrane. Następował potym Woz porostny cegiasty, na ktorym siedziała Venus, Jmć Panna Baronessa Lewental z Amorkiem Jmć Pana Hrabi Sitruna Synem. Druga Jmć Pan Kapitan Sokolowy z Jmć Pan na Hukowna. Lata Jmć Pan Jordan Kammerjunker Krolowey Jeymości cum Ceresie z Jmć Panna Baronessa de Bibra, Jesien Jmć Pan Starosta Zorzdowski Oginski, Jmć Pan Lubomirski Starosta Bohuslawski, Kawalerowie y Damy, ktorzy Spiewać opus Francuzkie mieli. Na Woziu Siodmym porostnym zielonym siedziało 6. Kawalerow, y tyloż Panien w Zielonych Stroiach, rożnymi kwiatami przyozdobionych, Wiosnę Reprezentuiących. Na osmym Wozie po porostnym cegiastym siedziało Kawalerow 6. y tyloż Panien w kolorze cegiastym adornacyami Lata reprezentuiącymi: a na Dziewiątym Wozie po porostnym purpurowym albo Wiśniowym z Dekoracyami Jesien reprezentuiącymi siedziało tyloż Panien, y Kawalerow. Na ostatnim porostnym Wozie ponsowym siedziało 6. Kawalerow, y tyloż Dam ponsowego koloru Stroiach niby gronostaiami opuszczonych Zimę reprezentuiących.

Te cztery Bandy, Kawalerow, y Panien ostatecznie czasu Stołu na Obiedzie Balety tańcowali.

Woziice te Woziy porostne porządzący po biegunsku ubrani byli. Tym tedy porządkiem wieczorem na plac pięknie Piramidami, y rożnymi Deserami zordanzerii przyozdobiony, przy Resonancyi Trąb, Kotłow, y Janczarskiey Muzyki, Naprzod przez wszystkie Ulice, ktorymi do pięciorici biegać mieli a potym w koło Stanu na drugiey Stronie Pałacu będącego maszerowali pięknym porządkiem, w ktorym każda Banda w swoiey Ulicy stanęła. Nimphy zaś, y do Obiedu należące Panny y Kawalerowie, porządali z Wozow, maige Sobie naznaczone osobliwe miejsce dla przypatrzenia się 12. pięciorici między

kolumnami zamieszonych po iedney stronie 6. a podrugiey 6. do ktorych wszta ordinem wraz po 4 Damy na Wozkach, y osm kawalerow to iest po iedney Damie, y po dwa kawalerow Damie assystuiących od kazdey Bandy z Lancami biegało, iako zaś ktora Dama, y kawaler pierscien wzięli, Sędziowie ktorych kazda Banda osobliwych miała, donoszono. Dwanascie razy tak Damy, iako y kawalerowie idąc do pierscienia biegali, y dla razy ktory kawaler pierscien wzięł, to wszystko tey Damie, ktorey assistował admumerabatur. Potym Sędziowie konfrontowali ktora Dama w kazdey Bandzie wszystkich wzięcey Pierscieni miała, a ktore zarowno miały, musiały znowu oddzielną biegać, co y kawalerowie czynili; na koniec Jdmość Generałowie przy rezonancyi Trąb y kotłow Spowiadzili przed Krolewną Jeymość Victrices. Naprzod Krolewiczowna Jeymość, a po niey trzy Damy od kazdey Bandy na Wozkach, w assistencia kawalerow, y Swoich biegunow iadąc, aż wszystkich Superauit Krolewiczowna Jeymość tedy nayBogatszy prezent Trzysiodło Dyamentowe oddała Jey Krolewna Jeymość drugim zaś prezenty Judices rozdawali, et quidem z Bandy cegłastey pierwszy prezent Trzysiodło, w ktorym Szkło wszystko brilantami wkoło Jadzony był, cenił Jeymość Panna Hrabianka Szafenberg z Gronsztynu Krolewiczowney Jeymości, drugi prezent zegarek Szczerozłoty z Kapetyczami Jmć Panny Hrabianki Henigldin z Gronsztynu Krolewiczowney Jeymości, trzeci prezent Tabakiera szczerozłota Jey Mość Panie Oginskiey Wojewodziance Trockiey. z Bandy Siedleckiey pierwszy prezent Trzysiodło takie, iakie pierwsze Xiężniczce Weyssenfels, drugi Zegarek szczerozłoty z Kapetyczami Jeymość Pani Hrabiney Waidorff. Trzeci Tabakiera Szczerozłota Jeymość Pani Hrabiney Fitzum Podkomorzyney Sackiey. z Bandy Zidowey Pierwszy prezent także Trzysiodło, takie iak pierwsze Jeymość Pani Podczaszney Hetmanowey Wielkiey Litewskiey. Drugi Zegarek Szczerozłoty z kapetyczami Jmć Pani Baronowey Serran, Trzeci Tabakiera Szczerozłota Jmć Pani Benkiendorfowey, z Bandy Zołtey pierwszy prezent Trzysiodło takież iako pierwsze, Jmć Pani Generałowey Bozenowey, drugi Zegarek Szczerozłoty Jmć Pani Konsylarzowey von Zeelenen, a trzeci Tabakiera Szczerozłota Xiężniczce Jeymci Kudmbach. Porozdawszy prezentach, takim iak przyszli porządkiem wyiechali z placu na Opera albo raczey Dywertissement Francuski ostatnie części Roku, ktory wtymże ogrodzie na Theatrum z Ziemi wyrobionym pięknie drzewami adornowanym reprezentowały Damy, y kawalerowie Spiewaiąc, y Balety tancuiąc przy pięknej Instrumentalney Muzyce. - Po skończonym Spiewaniu, y baletach każda część Roku, opisowała Krolewiczowney Jeymości prezenta rożne, iako to Lato Cukrowe kwiaty, Wiosna poziomki Jagody etiã genus, Jesien Owoca y Wina w Gronach. Zima Lodowate Specyały, ktorymi Damy, y kawalerow częstowano. Poszli potym wieczorem wszyscy parami, tak iako na Zamek, zieżdżali się na Kollacyą, ktora odprawia się w Pałacu in medio tegoż ogrodu stoiącego, oprocz po innych Altanach była wielka nader Magnificencya. Przy pierwszym Stole z Krolewiczem siedzieli Jdmość Senatorowie y Urzędnicy Polscy, przy drugim zaś Stole część, Bandy, część Damy y kawalerowie Cudzoziemscy. Wszystkie Stoły było 22. ogrod dość wielki pięknie Lampami y pochodniami Jasnemi illuminowano, y wrozmych perspektywach ognie zdaleka polano. Przeciwko zaś Pałacowi w perspektywie na końcu Stawu była wielka Sala okrągła Dyamentowa otwarta, Umyślnie na ten Fest wybudowana, pięknie Swiecami Jasnemi na koronach wiszących y Girlandach Wielkich kryształowych illuminowana, do ktorey po Kollacyi iedni Fundałami popłynęli, a drudzy pieszo poszli na Tanice gdzie nie mały czas tancowawszy Polskie y Czeskie Tance, poszli znowu do Pałacu na Sale tancować. Krol Jmć był zrodzaiu wesoł, odoty dodawał, y dość długo tancował, ciągnęło się przez cała noc aż do pigtey nazaiutrz

Die 24ª Aprilis. Reprezentowano na Theatrum wielkim Opera Asconius. -

Die 25ª Aprilis. Była Komedya Francuska -

Die 26ª Aprilis. Po południu celebrabatur Festum Saturni, opuść mili od Miasta w dolinie między skałami, a naprzod polowanie było. Naganiano Jelenie y Zaiące z Psy, ktore strzelano. Potym z Wysokiey skały na ktorey Most był umyślnie wybudowany, y darniem nasypany, na puszono Zaiące ktore z Mostu w Wodę

Spadły, a zaraz się zabiiały. Napędzono także y Niedźwiadzia, który spadszy w Rzekę, ieszcze żywy był, ale go zabił Król Jmć; Potym była Komedya Włoska, po której Królewa, Królewiczowa, Damy y Kawalerowie poszli dalej na Kollacyą, gdzie właśnie iako w Amphitheatrum między Skałami Sala była zbudowana, niby to Kłuz Srebrną, reprezentuiąca, której wszystkie dekoracye y Ściany, przy których Fontanny, y kaskady z kruszcu pięknie wyrobiono pięknie były adornowane. Trzy Stoły wtey Sali były, z których ieden niby ze Skały zrobiony dla Króla. A. reprezentował, w środku którego Fontanna y kaskady były. Cukry iakoby Skały y kruszce pięknie adaptowane na koszykach także niby ze Skał zrobionych wzdłuż Stołu niby po iedney Stronie Skały a po drugiey Stronie, przy której siedzieli potrawy były. Przy tym stole siedziało Królestwo, Królewicz, Królewiczowa tudzież Jchmość Panowie Senatorowie, y Woyskiey Orszaku Polscy parami z Damami, iaka któremu per Sortem dostała się. Przy drugich zaś dwoch Stołach siedzieli Religiui, a którzy się pomieścić nie mogli, przy Innych 4. Stołach pod Namiotami iedli. Wszystka ta Sala tam ab intra quam et ab extra pięknie illuminowana była. Ex oppozito Jey na Zorze illuminowane Lampami znaki 7. Planet prezentowały się pod którymi była Machina za płotnym illuminowana, osoby Planet, a między niemi Jmć Jego Królewskiey Mości reprezentuiąca, tudzież po bokach dwie Skały na Płotnie malowane zbytu illuminowano z Herbami Jego Królewskiey Mości a pod tą Machiną były Kaskady Wod. Jdy Królowa Jeymość z Królewiczową w chodziły Trębacze po Zorach trąbili, y wkoło bito, a Janczarska Muzyka na dole grała, tudzież ze 12. Dział ognia dawano. Co y podczas Kollacyi repetitum gdy Królestwo Jchmość pili. Podczas Kollacyi Saturnus wkopule dali śpiewać Kantatę Francuską przy pięknej orkiestrze na dwoch chorach graiącey. A po Kollacyi 1000. Zornikow z Chorągwiami przy rezonancyi Trąb, Muzyki Srey, y śpiewania Pieśni, in honorem Neozponsorum skończy poznanych, mieli Jngres pięknemi dywizyami po kolei Jaszcze, a drudzy kagance palące się w Rękach niosąc. Mieli przytym na Kieckach kruszce rożne Jmiona Panskie. Prowadzili także Machiny, a między niemi Piec, w którym kruszce zamelcowano. Jtem drugi w którym Srebro tryborowano, odpędzaiąc od niego dym. Bito także Kamienmata, które Jmć Pan Baron Herrental Marszałek Nayuyższy Saski, iako Jor Dyrektor Nayuyższy takie po Jornicku bogato ubrany prezentował Królestwu Jchmościom y Panstwu rozdawał, Jnne Jor raritates prezentowano, aż hetmanszy porządkiem wszystkich Jornikow, którzy Export takim iak przyszli odeszli porządkiem. A potym nastąpiły w Sali rożne Tańce, które continuabant aż do północka. Pasie Lokaie, Kredencerze Jego Królestkiey Mości przy Stołach w Jornikach stoiąc służyli. Jnny ci Dni Subsequentur nie nowego niebyło, okrom Repetycye Operow Włoskich y Pastorelli, tudzież Comedye, Francuskie y Włoskie, Loxy, Bigarie do pierwszeni g. –

Le Compliment au Roy, fait par S. E. Mgr le Grand Chancelier de la Couronne, au Nom de Mrs les Polonois presents à Dresde, pendant le Mariage de S. A. M. le prince Royale.

Nous partons Sire tres redevables a Votre Majesté, d'avoir bien voulu Nous faire venir icy. plus contents Nous en sommes, d'autant plus obligés. Le Mariage du Prince, tres heureux, par l'alliance des Maisons Augustes dignes l'une de l'autre, mais plus par la satisfaction veritable & juste de la famille Royalle du bon Naturel de cette grande Princesse, accomplie et ornée de toutes les vertus, a été le principal Suiet de la joye universelle, a de la Notre. Les divertissements ont surpassé l'attente, et on peut dire avec verité, que tout ce, que l'antiquité a jeu immaginé, dont l'Italie et la France a donné quelques eclantillons, on la veu icy en perfection: et ce qui est de plus, que les anciens Augustes, et leur Imitateur Louis le Grand, ont bien ordonné des Festes fournir la depense, mais ils en ont laissé l'invention et l'execution aux autres: C'etoit Votre Majesté Elle meme, qui a formé l'idée, la disposition et l'execution de celle cy et elles ont été autant des Chef d'oeuvres non seulement de l'Esprit, mais de la Main de Votre Majesté. les siecles passés en sont confondus, ceux de l'avenir en seront au deses poir, de n'y pouvoir pas atteindre. Ils liront bien dans les relations, ils verront dans les estampes & tableaux, ils pourront s'imaginer la Magnificence

la richesse, l'arrangement, et la propreté de ces beaux divertissement, et la mais ils ne pourront pas voir, et ils Nous envieront le bonheur d'avoir veu ce grand Air de Votre Maieste, Son Andresse, avec tant de giace, son attention in fatigable, sa bonté incomparable, avec des Manieres si obligeantes envers tout le monde. Nous les avons reconnu Sire plus parthculierement, Nous en ressentons comme Nous devons l'obligation, et nous en remercions tres humblement Votre Majesté faisant des voeux tres ardents au Ciel, que Dieu Tout puissant, qui a comblé Votre Maieste de tous les Avantages d'Esprit et de Corp, qui Vous a fait vaingure toutes les Adversités, qui Vous a beni dans le Mariage du Prince, qui a même changé l'air de Septembre en celuy d'août pour favoriser vos divertissements avec un temps doux et temperé, qu'il continue et repande ses Benedictions sur Votre Maieste, et sur Votre Famille Royalle, et que Votre Maieste puisse enseigner aux Fils de vos Arrieres Fils L'art de regner et de Vous ressembler Nous le souhaittons Sire de tous Nos Coeurs pleins de Zele, Soumission et reconnoissance. Les Polonois presents en Cour

Podziękowanie Jmci Pana Woiewody Ruskiego Jmć Panu kanclerzowi Wielkiemu koronnemu, za pomieniony komplement imieniem Senatorow krolowi uczyniony.

Jegomość Pan Jan Ozembek kanclerz Wielki koronny od nas Polakow na Wesele krolewica Jmć dziękuiący; od Nas ieżeli ma podziękowany prawdziwie. Os Principis Procerumq; Sermo.

Kanclerzu Wielki, oraz y Podczy,
Kiedy Polakom nas, Affekt zychlivy
Wyrazasz Panu, y od Nas dziękuiesz
To pokazuiesz
Że iest nietylko Ustky krolewskiemi
Ales iest oraz y Ustky Naszemi,
Iak byś klucze od Serc Naszych nosił
Takeś przenosił
Senatu, oraz Rycerskiego Stanu
Woiszczny Sentyment ku Zobrzemu Panu.
Gy Pokoiu dziśki, a my rzecy ze probie
Dziękuiem Tobie
Jak czerstwa y mądra, Zamiano
Kanclerzem Zacnym, iuż iś będą miano;
Że y od krola, y od nas gdy maiasz
Godnie wymaiasz.
Słońce nayduższy, y żyi iak nayzdrowi,
Niech milszy zazdrość, a niech każdy powi.
Że iest, y Słodki, Mądry, y wymowny,
Hatecany, Sowny.
Jan Jabłonowski
Woiewoda Ruski

Les Plaisirs d'Auguste.

Reme a veü des jeux, des spectacles
Instituez par ses Cesars,
Qui comme de nouveaux miracles
Du monde attirerent les regardes,
Bien plus on admire, on s'etonne
Au jourd'huy qu'Auguste en sa Cour
Des saisons la gloire et l'amour
Comme Tibus des jeux ordonne
Qui rendent Oreide en ses plaisirs divers
Maitresse de tout l'Univers.

L'Intention juste et pieuse
A l'Hymen les a consacrez
D'une alliance glorieuse
On celebre le noeud sacré;
Roy Genereux Pere Adorable
Vous mettez tout en mouvement
Les saisons et les Elements
Pour vn Hymen si desirable
La Terre prend l'apparence des Cieux
Ou reignent les plaisirs des Dieux.
Les sept Planetes dans leurs Spheres
S'occupent à un si beau suiet
Et ces divines Messageres
S'y livrent même pour Obiet;
Apollon brillant de lumieres
Allume des feux avec art
Diane vignale son dard
Mars ouvre une illustre barriere
Le beau Mercure Offre presens et dons
Dans une foire à riches fonds.

Jupiter le Dieu du Tonnere
Fait sortir d'un second Chaos
Les quattre Elements en guerre
Pour creer des plaisirs Nouveaux;
Sublime feu de la nature
Avances au son de l'appel
Pour vaincre en ce grand Carousel
Celuy qui contre Vous figure
Si de ja l'Eau ne sent brules le sein
Qui du feu ne sercit atteint?
Quel eclat de Magnificence?
Perles, Rubis, & Diaments
Estraits de la Celeste Essence

Tout brile au tour des Elements;
La Terre puissante et robuste,
L'air Bate avec les Chevâlliers
S'entre disputent Les lauriers;
Mais Venus l'amie d'Auguste
En mene icy des beautés des appas,
Aux quels on ne resiste pas.

Cette Deesse Triomphante
Remporte la gloire du jour
Depuis qu'une divine Infante
Se range au parti de l'amour
Que ses Vertus rendent plus belle,
Plus absolüe sur les Coeurs
Digne Fille des Empereurs,
Les Aigles volent devant Elle
Nimphes, & Chefs de tous son Etendard
Par quadrilles suivent son char
Venus avec Flore & minerve,
Etonnent d'aimables chansons,
Que l'Harmonie par tout serve
A faire dancer les saisons;
Par leurs Charmes le vieux Saturne
De plaisir, d'amour en flammé
Et du même zele animé
Comme Elles Chausse le Coturne
D'or, & d'argent se parant au dehors
De couvre ses Riches Tresors.

Chantez sçavantes Meneines,
Aendes tout le peuple jaloux,
Celebrez par vos voix divines,
L'Epouse avec son digne Epoux.
Faite le Ciel propice encore
Passer chez leur posterité
Leur gloire et leur felicité,
Que le Sage qui les adore
Soit à jamais heureuse sous leur Loix
Ce sont les plaisirs de son Roy.

Train de l'Entré que Mr le Comte de Virmont Ambassadeur de sa Maiesté Imperiale fit a Vienne le 26. d'ant. de la meme maniere, quil la fera à la Porte ottomane.

1e. La Garde de la Ville
2e. Deux Archers a Cheval
3e. Deux Couriers de la Maiesté Imperiale
4e. L'Equyer de Mr l'Ambassadeur a Cheval suivi de quatre Palefreniers pareillement

a cheval deux a deux en livrée richement gallonnée.

5e. Douze chevaux de main magnifiquement, Equipie leurs Harnois etoient de velours rouge garni de gallons d'or conduite par douze Pal freniers a cheval en livrée richement gallonée.

6e. Huit Trompettes a cheval aquatre a quatre en front, un Tymbalier au milieu tous en habits bien galonnez d'or et d'argent. Les cors Trompettes etoient d'argent massif parees par des cordons et des Houppes proprement entre lacees. de soie d'or et d'argent, les Timbales d'argent etoient embellis d'une enseigne brodée d'or et d'argent.

7e. Les officiers de Mrs. les Chevallier a Cheval

8e. Un maitre d'Hotel a Cheval.

9e. Vingt et un officiers d'Hôtel au nombre des quels se sont trouvez l'apothicaire et le Chirurgient du corps de Son Excellence trois a trois par rang habillez tous en Escarlate a gallons d'or.

10e. le Medecin du Corp au milieu de deux Secretaires de la maison de la dite Excellence en habit fort richement brodez.

11e. Le Marechal a Cheval suivi de ses deux propres Valets de pied.

12e. Dix neuf Laquais des Gentils hommes Marchoient trois a trois en livrée d'Escarlate Chamarée.

13e. Suivoient les dix neuf Gentils hommes a cheval aussi trois a trois en habits tres riches le second en portoit l'Etandant.

14e. alloit en une ligne les quatre vieux apprentifs en la Langue Arabienne habillez a la Turquoise suivis de dix nouveaux Apprentifs de sa Maieste, Imperialle Habillez a l'allemande trois a trois a cheval. Item Le Clavecin avec deux Chanceliste de la dite Maieste Imperialle parmy les quels alloit a cheval l'Interprete Ils etoient suivis du Secretaire d'ambassade, a Cheval accompagné de ses deux propres Laquais a pieds.

15e. Quatre Ecclesiastiques en habits violets montant des Chevaux couverts des housses uniformes, ils etoient Suivis de leurs Prelat, qui avoit les deux Laquais a Cotez.

16e. Marchoient les quinze Valets de pieds de Cavalliers rangez trois a trois en livrée galonné plus richement, que celle des Laquais des Gentilhommes.

17e. Les quinze Cavaliers qui venoient a Cheval trois a trois second du premier rang portant l'Etandart le distingoit des autres tant par la parure singuliere de son habillement, que par la La beauté de son Equipage.

18. Marchoit trente Laquais de Mr. l'Ambassadeur quatre a quatre en livrée a grand gallons d'argent.

19. Vingt et un personne de Son Excellence l'Ambassadeur vetu a la Pagnolle d'une Robbe de Drap d'or et d'argent montant un Cheval superbement Couvert d'un Caparasson de la derniere Magnificence. a ses cotez marchoit au lieu de Corps de Garde douze Haydugues en livrée tres riche, qui etoient suivis a pied du premier Piqueur et de deux Pale freniers en la dite livrée bordez d'or et d'argent.

20e. Le Grand Ecuyer a Cheval accompagné de quatorze Pages dont les Justau corps etoient de velour Pon ceau bordez d'or et leurs Camisoles de Drap d'or, Leurs Chevaux etoient egalement parez de couverts de velours rouge galonnée d'or.

21e. Dix haut bois en habits à galons, d'or et d'argent le Capitaine et le Enseigne portoient l'Etendart les deux en Habits tres magnifiques, ils etoient suivis d'une garde composée d'un fifre Tambour Sergent Major, et de deux Caporals comme aussi de trente Grenadiers fort proprement equippez habillez.

22e. Huit mulets bien richement equippez des couvertures de Velours rouge bordé doré menez par trois muletiers en livrée tres propre.

23e. L'Intendant des Charios accompagné de trois a quattre officiers de la Maison tous en habits fort richement et gallonnée de gallons d'or.

24. Cette Compte termina par une autre troupe des Gardes de la Ville.

Kopia listu Jmci Pana kanclerza Wielkiego koronnego do Jmci Pana Woiewody kaliskiego die 9. Xbris 1719. w Drezznie.

List Waszmoci Pana y Dobrodzieja die 2. praesentis datowany debito cum respectu odebrałem. Iwielkim tego ukontentowaniem, zem ozdrowiu dobrym Waszmoci Pana y Dobrodzieja odebrał pożądana wiadomość a ze ciszkim y niecierpliwiedzianym z drugiey strony zatem czytaiąc tak nieznośne Jmci Pana Krayznika Wielkiego, Wielkiego Xięstwa Litewskiego nastąpienie na Waszmoci Pana. Quis to wszystkie nieukontentowania Wmci Pana y Dobrodzieja, nie tylko iako Syn kochaiący, do którego, przez tak ciężka relacyą wszystkie ad vesa należą, ale też iako Minister wielgo przez niesłuszne tey sprawy rozsądzenie pałpabilem convulsionem authoritatis Xięcia y Xięstwa Jego. Gdybym był wczesniey miał Informacyą, ze teraz miała ta sprawa przypaść, pierwiebym był nieomieszkał omni celeritudine przez Listy Jego Krolewskiey Mości Pana Moiego Miłościwego, moie władze y Jchmościom Xięży Biskupom, ktorych Deputati w Trybunale zasiadaią, Sędziom per compellationem Jmci Pana Woiewody Podlaskiego Hetmana Polnego koronnego moiego Miłościwego Pana od dalsze hunc citum od Waszmoci Pana. Lecz kiedy się to iuz stało, uspokoić mogę się de omnibus mediis y remediis hac in parte nie tylko myślic, ale iuz onie skutecznie starać będę. Posyłam Waszmci Panu Excerpt z Listu, ktory do Mnie pisał Jmć Pan Sobczynski, approbuiąc Consilium Jego. Pomieszan zaś pocała niezychło przyszła y zaraz odchodzi, niepodobna ex nunc domieść to Krolowi Jmci, y te Listy od Niego, ktorych Waszmoć Pan potrzebuiesz procurare. A zatym obszerniejszy y dostatecznieyszy Responsu wtey Materyi na Przyszła da Pan Bog poczte odkładam. Interea pisze incunctanter do Jmci Pana Woiewody Podlaskiego moiego Miłościwego Pana, urgentissime mu zalecaiąc, aby chciał wtey mierze życia Jmci Pana Xięstwa starać. Za oblatą dyplomatis na Pilaszkowice, y odesłanie onegoż Ekonoma mego upraszam dzisiuszy Waszmci Panu y Dobrodzieiowi. Occurentia przeszłego Mieysca, ktorem pokrótce y teraźnieysze, ktore posyłam, nie wątpie, że Waszmoci Panu y Dobrodzieiowi ex communicatione Jeymości Pani Woiewodziny Matki Dobrodziki patebunt. Po zakończeniu actorum u Dworu powrocimy da Bog do Polski, nie omieszkam zapewnia uniżonego ucałuiąc nogi oyczystich Waszmci Pana y Dobrodzieia wtenczasie, a teraz konoze całuia ascriptione pem iest.

Kopia Mandatu krolewskiego do Sądow Relacyinych względem o Chotyrel y Ostrow.

August Wtory &c.

Wam Urodzonym Wdowie y Successorom Urodzonego niegdy Karola Krasickiego kasztelana Chełmskiego pozostałym, Krystynie Matce y Antoniemu Synowi Duszeckim, Konstancyi Hołowieckiey Matce y Synom, Stefanowi Rudnickiemu, Adamowi Sucinskiemu, Gabryelowi y Alexandrowi Jaworskim, y Innym wkroczenie Sprawy Trybunału koronnego Lubelskiego z Jmion y Przezwisk mianowanym, ktorych też Jmiona y Przezwiska za wyrażone tu mieć chcemy do Dobr naszych Krolewskich Chotyrel y Ostrow, y Innych do Starostwa Naszego Kopelskiego Matczych iakim kolwiek prawem y pretensiami interessuiącym się Urodzonemu Stefanowi Hrabi z Leszna Leszczynskiemu Woiewodzie kaliskiemu Staroscie Naszemu Kopelskiemu z oyca, Sprawy niżey opisanej, y Dobr Waszych ogołem wszystkich, rozkazuiemy abyście Wprzeymości y Wiernosci Wasze przed Nami y Senatorami, y Posłami Ziemskiemi koronnemi y Wielkiego Xięstwa Litewskiego na Seymie

Wiśko przyszłym w Warszawie albo gdzie kolwiek odprawiać się będzie na ten czas, gdy
sprawa z Regestru Sądowego publicznego do Sądzenia przynależna będzie oczytowicie y
zawicie Stanyk, na Instancyą y prawne poparcie Urodzonych Instygatora y Wice Insty
gatora koronnych Porządek, którzy zpomiennością Urzędow swoich pożytku Wiernośći Wasze
oto że kuby tak konstytucyami iako i Prawem Statutowym dostatecznie nadarzono iest, że
Dobr Naszych Koronnich, na które rewizye y lustracye zaszły do Starostw y Dzierżaw Naszych
należących żaden Ziemianin y Obywatel Królestwa Naszego za Dziedziczne sobie przyimo
wszać niepowinien y Dobra takowe Nasze także y przywileia Nasze do żadnego Innego da
du pozwać nikt niepowinien, iedno przed Nas y Sąd Nasz Koronny. Wie y to prawem
opisano, aby Starostowie Dobr Naszych Koronnich bronili y do Inney Jurisdykcyi oprocz
Naszey Koronney takowe Dobra nie udawali się y pociągani niebyli. Wyiednał Urodze-
ni Wowna, y Sukcessorowie Urodzonego Niegdy Kasztelana Chełmskiego, y inni wyżey
wyrażeni przez sposob zmyślonych Uczynkow y Wiadomości, iakoby od Wielmożnego Woie-
wody Kaliskiego poczynionych istotę y Tytuł Dziedzictwa Dobr naszych w Sądzie Try-
bunalskim chcąc pozwać na iawną Prawa Naszych Koronnych Contrakta nie respektuiąc
na karanie albo Winy przeciwko takowym Występcom postanowione o Dobra przeszłe
Nasze Chotkowel y Ostrow Wielmożnego Woiewody Kaliskiego do Trybunału koronnego Lubel-
skiego zapomnawszy, Wtymże Trybunale przez Dekret Dziedzictwo Dobr tych Naszych Koron-
skich Chotkowel y Ostrow, na które zdawna rewizye, y lustracye zawsze, y za Nasze Koron-
skie zawsze miane były y są Naszemi Koronskiemi, nie dawnie nie należycie otrzyma-
liście. Przez co przeciwko wyraznym Prawom wykroczyliście, y Winy albo karanie na się za-
ciągnęliście. Wielmożnego zaś Woiewodę pozwania, ato. Iż Wprzeymość Wasza Sprawę która
do nas y Sądu Naszego Sejmowego Należała Sądowi Trybunału Koronnego podałeś, onej nale-
życie bronić nie chciałeś y przez to bez prawnie Dobrom Naszym Koronskim uczyniłeś iako
to Czuży na przyszłym terminie przeciwko Wprzeymości y Wiernościom Waszym proponowa-
nano, y dowiedziono będzie, przez co Winy w Prawie opisane popadliście, do których Skaza-
nia, tudzież do ogrodzenia przewłoczonego Dziedzictwa niesłusznie za wniemanym Dekretem
Trybunalskim na Dobra Nasze Koronskie pretendowanego, y Starostwu Naszemu Koronskie-
mu Dobr tychże Chotkowel y Ostrow y innych iako zawsze należały y należą przysądzenia y po-
wrocenia, na które Dobra, abyście Dekretu Trybunalskiego Exekucyi zwrodzić onych zaiechali
y odbierać Dziedzicznym Prawem niemogli się surowo pod Winami Druch Tysiący Czerwonych
Złotych y Innemi prawnemi zakazujemy, także do innych Skazow według terminow Prawa, y
Sprawy Exekucyi stanowi potrzeby na Was postanowienia pozywa Was. Stawicie się tedy za tra-
wieniem Mandatem Naszym Seymowym obliczne, y na zadosc Urodzonych Instygatora, y
Wice Instygatora koronnych, która obszernicy y dostatecznicy wyniesiona będzie uprawie-
dliwicie. Dan w Kancellaryi Naszey koronney w Sobotę po Swiecie Swiętego Bartłomieia
Apostoła Nayblizsza, Roku Pańskiego 1719.

Wypis z Protokułu Dekretowe-
go Spraw Woiewodztwa Wołynskiego. die 1. Augusti
roku 1719.

Sąd niniejszy grodzki Trybunalski koronny Lubelski na affektacyą Urodzo-
nego Antoniego Nasiedowskiego Dekret z Protokułu swego między stronami niżey wyraże-
nemi de tenore verborum sequenti. Między pozostałą y Sukcessorami niegdy Jasnie Wielmo-
żnego Karola Krasickiego, Kasztelana Chełmskiego Aktorami przez Urodzonego Franciszka
Pasierbskiego z Jasnie Wielmożnym Stefanem Łuszczynskim Woiewodą Kaliskim, y Inne-
mi pozwanemi przez Urodzonego Józefa Sienickiego Burgrabiego Grodzkiego Ostrowskiego

czynisto. Urodzonemi Krystyna Matka y Antonim Synem Gruszeckimi, Dobr Woi Chodzkie Dziedzicami, Powodami, y przy pomiedaiącemi iż przez Urodzonego Wacława Madyńskiego Urodzona Konstancya Chołdecka Matka y Synami Aktorami y przypowiedaiącemi iż przez Urodzonego Jerzego Pawłowskiego. Urodzonemi Ludwickiemi Aktorami y przypomiedaiącemi iż przez Urodzonego Stefana Ludwickiego, Swym y Jmnych Jmieniem oczewisto. Urodzonym Adamem Lucińskim y Jabryelem Jaworskim Aktorami y przypomiedaiącemi iż przez Urodzonego Alexandra Jaworskiego oczewisto. Sąd Ziemny Trybunalski koronny Lubelski Stron kontrowersyi wysłuchawszy, dokonale kompareycya, uznawszy Stronom respicere iż nakazuie, a w respicyanim Forum wtey sprawie ony nalazły postępować nakazuie, a w postępowaniu Sądowych kontrowersyi wysłuchawszy y zemych dobrze wyrazumiawszy rozdzielaiąc suspensy Sądu Brzeskiego ex gro Senator Jaśnie Wielmożny Jmć Pan Woiewoda kaliski, tudzież deciduiąc przy powzrane Strony powodowey do Sądu Brzeskiego wydaney pomieniaiąc nie tylko Autentycznemi dokumentami Dobra Chotynel y Ostrow Strona powodowa Jaśnie Wielmożna Krayscka Kasztelanowa Chełmska, począwszy od Roku tysiąc pięć set Czterdziestego dnia czwartego Augusti, roznemi dyspozycyami dziemiskiemi y Authentycznemi Swoią powodzi w Jasnow aż do teraźnieyszego czasu przez wszystkie lata bydź za dziemskie ale też y possessyą onych tak przez Antecessorow swoich, iako też y Nieboszczyka Jaśnie Wielmożnego Hrabi Kraysckiego kasztelana Chełmskiego Mazonka swego, od wyż wyrażonego czasu, po którym Strona pozwana Jaśnie Wielmożny Leszczyński Woiewoda kaliski wprzod sądownie pomienione Dobra Chotynel y Ostrow nie evinkowawszy, za krolewskie nazyl iż bez prawnie Przywileiu uprosiwszy gwałtownym sposobem przeciwko Prawu strony powodowa, Jaśnie Wielmożna, Kasztelanowa Chełmska z Dobr Chotynia y Ostrowa wybić, zaczym Sąd niniejszy Stronie iż we wszystkim do Prawa słuszności, y konstytucyi Anni Millesimi Sexcentesimi Nonagesimi Noni, aby duszszy nie był cięższym Kabzemu winom prawnym Jaśnie Wielmożnego Leszczyńskiego Woiewody kaliskiego podległem bydź uznawszy, y nakazuie, aby Strony powodowa, Jaśnie Wielmożna Hrabina krayscka Kasztelanowa Chełmska wsobie pomienione Chotynel y Ostrow od Aktu niniejszego za Miesiąc cztery, a obecności Urzędu Grodzkiego Grabowieckiego, lub Włodimirskiego, Lubartowskiego, chociaż w nieobecności iednego albo dwoch z Urodzonych Urzędnikow przez Jaśnie Wielmożną Jmć Panią Kasztelanową Chełmską oprowadzonego reinducował, który sądząc we wszelkich pretensyach gruntownych w szkodach poczynionych gwałtowney Expulsyi inkrimorować, inwestygować, in kwizycyi wysłuchać, winy wskazać Stronie powodowey, ze wszystkiemi Intratami zajęciami, Dobra pomienione oddać, iako ktorey Stronie należeć będzie Satisfakcya, nakazać, Strony powodowaą powinien będzie, odsięgnąwszy appellacya do Sądu tego; oraz za ten bezprawny postępek Sąd niniejszy nakazuie, aby Jaśnie Wielmożny Leszczyński Woiewoda kaliski po reinducyi skończoney, w niedzielę dnia Roku Zamku Włodimirskiego zasiadł y ons tydzień sine intermissione kontynuował, oraz przy wyiściu z tey Zakładow Starościńskich dranosce Stronie, a sędzi zaś tyleż natych miast zapłacił, dawszy kuby drugą czternastu grzywien Stronie na teraz, a sędzi tyleż na tych miast. Co wszystko Jaśnie Wielmożny Woiewoda kaliski uczynić powinien pod winą Banicyi przy Manifestacyi od Strony powodowey na terminie reinductionis przed Urzędem publikowaney. Indicata z kompareycyi wyiazone, Sąd ad continuationem będzie deklaruie, y termin inducentium z Regestru tego lub Woiewodztwa Bracławskiego, Czerniechowskiego, prostego odsięgnąwszy Dobrodziejstwo Aktu, lub innych, naznacza mocą Dekretu niniejszego, De verbo ad verbum ff

tak iako się w Protokule znayduie, mydac rozkazanie. Iest pod pieczęcią Ziemska Woiewodztwa Wodynskiego wydany, pisany w Lublinie Corrali kalinski. Antoni Ignacy Skelki Pisarz Ziemski Generała Rzpltskiego Woiewodztwa na teraźnieyszy Woiewodztwo Wodynskiego &c.

Kopia Listu od Xiężney Jeymości Rakoczyny do Xięcia Jmć Prymasa. z Pragi dnia 3. Octobris 1719.

Celsissime Princeps Frater et amice observandissime.

Transmissis Celsitudini Vestrae à Sereniss. Principe Sponso meo Dilectissimo Literis de valetudinariam Sanitatem scorsim meis assistere non potui, nunc omissa recompenso, debita Veneratione Celsitudini Vestrae mea representando officia. Penetrando vero, quo desiderio Serenissimus princeps Sponsus meus Dilectissimus expectat Responsum Celsitudinis Vestrae quod promittere voluit, nullo Laborem praesentium Dominum Duguene ad recipienda Celsitudinis Vestrae mandata. Interim me benevolentiae Eius et favori recommendando manco. Celsitudinis Vestrae ad officia paratissima Charlotte Princesse Rakoczy de Transilvanie Landgrave de Hesse.

Kopia Responsu do Xięcia Jmći na tenże List. z Skiernievic 3. octobris 1719.

Madame!

Literas Celsitudinis Vestrae sub die prima Mensis currentis mihi scriptas cum omni respectu accepi Vicissim facio meorum obsequiorum promptitudinem, et Responsum ad Literas Celsissimi Principis Conjugis sui antecedenter habitas adjungo. Apprecando Celsitudini Vestrae omnes felicitates Manco. Celsitudinis Vestrae ad obsequia paratissimus.

Kopia Responsu Xięcia Jmci do Xięcia Rakoczego die eadem. ut supra.

Celsissime Princeps.

Acceptis Literis a Celsitudine Vestra sub die 21. Martii de Jeziorny mihi scriptis, non defui affectationi Celsitudinis Vestrae in favorem Celsissimae Principissae Consortis suae illis, quibus potui, affectus mei testimoniis. Suo, quid patriis Legibus, quid obligationi Dignitatis meae, et quantum compassionis infelicitati Celsitudinis Vestrae, et ante memoratae Celsissimae Principissae Consortis suae debeam. Erit et ulteriori cura par debito Primatialis Officii, auxiliante Domino Deo: Et ipse certe de cuperna bonitate Sua non omittit respicere, quos vult ab omnibus et periculis salvare. Maneo cum omni respectu. Celsitudinis Vestrae Frater et amicus ad inserviendum paratissimus. &.

Kopia Listu Jmć Pana kanclerza Wielkiego koronnego do Jmć Pana Woiewody kaliskiego. z Drezna die 4. octobris 1719. Roku.

Wielkie mam ztąd ukontentowanie, że to powinna usługa moia Waszmoiu Panu Dobrodziciowi, w należytym Interessowaniu się ad vindicationem laesionis oncgoz odniadczona, przyniosła mi Solatium et Levamen Ruszyć zalow Jego. Jakoż magnitudo łaski Waszmoiu Pana y Dobrodzicia exigit to pomnic, abym nie tylko piorem, ale y własną Osobą moią przy honorze Waszmoiu Pana y Dobrodzicia oppbnonad się co według obligacyi moiey ochotnie konti nuować pragnę. List Jego królewicy Mći Pana Mojego Miłościwego indigitato modo adressowany do Lublina nie wątpie bynaymniey, że porządny, y ten ktore go się Waszmoiu Pan y Dobrodziey Jako merito spodziewasz skutek przyniesie. Pewnieyszy

zaś ustanowione incrementum miałomości, że miasto tego, aby się Potrzebne umierzać miało nie tylko na tych Mieyscach zaszło, gdzie dawniey wynikało, ale y dalcy oraz extenditur, iako poczta ostatnia informuie, tedy pono Jego Królewska Moc ztey Samey przyczyny będzie musiał reassumptionem Seymu deferre do dalszego czasu: ale w tym punkcie rezolucya dopiero da Pan Bog skończy w Polszcze determinari może, gdzie też Jego Królewska Moc circa 18. præsentis do Wschowy ma wyiechać, y z przytomnymi tamże Senatorami punkt ten ratione Seymu ante omnia rezolwować. Jakie zaś resultatum w tey mierze stanie się omieszkam donieść raczy Waszmość Panu y Dobrodziciowi. Ja zaś tylko dniami wyiazd Jego Królewskiey Mości do Wschowy poprzedzić chciałbym, gdzie nie spodziewam się długiey nazbyt bezytencyi. Azatym nadzieię mam circa medios Novembris być mogł obecnie wpaść do Nog Waszmości Pana y Dobrodzieia wtruszynie. Orzeczach Szwedzkich takąśmy ostatnią miełi wiadomość: że Car Jmć informowany o zbliżaiącym się ku sobie admirale Noris z Angielską Eskadrą, która iuż była z Szwedzką Eskadrą zięczna, ze wszystką Flotą swoią, reytirował się do Kewla: pomieniony zaś Admirał Noris z Flotą swoią stanął pod Sztokholmem, na którey Królowa Szwedzka była. Co pewna że Car Jmć Moskiewski zatą bytnością swoią, na Siedmdziesiąt mil Kraiu Szwedzkiego zruinował, także porti, a ritque fodinas ruinarez popsował, Miast y Wsi wiele popalił, na 6m Ludzi Szwedzkich Wieczorą zabrał, Siedmdziesiąt Tysięcy Chopow Zelaza gotowego utopił, na ostatek złaka zastrzeżenia wszystko tam ruinował, iż chociaż Mustrema kroć Stem tysięcy talerow okupowała Szwedzi pewne mieysce, zkąd wiedz wybierano, aby go zostawił in integro Stanu, on tym okupem zgardził, y pomieniona ceris fodinam zniszczył, y popsował: przeto wszystko chęć przymusi Szwecyą do zawarcia particularnego pokoiu: iakoż gdyby Królowa Szwedzka Sama z dzieciom Hessen Cassel Mszem swoim y kilką Senatorami, dotąd niebyła przeszkodziła, przytym gdyby nie była sprzeciła Flotta Angielska, certo certius Szwecya, byłaby ad ignominiosissimam pacem z Moskwą acceptandam przymuszona, ozgo się teraz może obawiać. Król Jmć Angielski uczynił pokoy ze Szwecyą, która mu Bremen y Werden, uti Electori Hanoverano ustąpiła, prawia exolutione iedno miliona Talerow. Prusy y król Jmć Pruski także uczynił z Szwecyą particularny pokoy, która mu Stetinum cum Territorio attinenti ustąpiła, zaco dwa Miliony Talerow obligował się Szwecyi wypłacić. Plura non occurrunt podteraz do oznaymienia, Koncz tedy etc.

Copia Literarum ad Serenissimum Regem Civitatis Gedanensis die 6a Aprilis 1719.

Exigit etiam à Nobis vinculum illud, quod fideles subditos obligat, in occurrentiis et perplexitatibus difficillimis ad Dominum Suum Clementissimum recurrendi, ut præsentes Literas ad Sacram Regiam Majestatem Vestram, Regem ac Dominum Nostrum Clementissimum submississima devotione deferamus. Venet de novo cum tribus armatis navibus, postquam quatuor in circa mensibus hinc vela solvisset, Russicus Capitaneus maritimus Franz Villebois, die undecima Mensis præteriti ad ora Nostra Maritima s. vulgo Rhede: / significavitque Nobis partim oretenus, partim Literis suæ Czareæ Majestatis ad Nos datis, se habere in mandatis in portu hujus Civitatis cum suis Navibus commorandi, et circa eundem portum huc et illuc discurrendi et observandi hoves illas, quæ ex hac Civitate vel directe vel indirecte pro Pillaviam et Regiomontum versus Sveciam forte destinatæ essent, simulque decideravit, ut unam suarum Navium damnificatam pro reparatione propriis ad Civitatem deferre posset, cui desiderio etiam annuimus. Quam primum itaq; prædictus Capitaneus Maritimus in Ipso Portus hujus ore cum Nave sua advenit, tormenta sua navi iterum

imponi, ac postea propria potestate reliquas duas armatas Naves in portum Nostrum usque ad Fortalitium Mindense devehi, et naves illas, quæ versus Hollandiam, Angliam, aliaque neutralia loca destinatæ erant, sine exacta visitatione munimentorum, vulgo See certificaten: et reliquorum Documentorum Mercibus onerari et abire non curavit, prout etiam ad ipsius eandem effligitationem in expeditione Munimentorum illorum maritimorum aliqua mutatio facienda fuit. Equidem non intermisimus huic Capitaneo Maritimo omnes salutares representationes facere, ut ab eius modi turbatione commerciorum eo satis attentorum desisteret, et minimum itaque suas disponeret, ut cum Navibus suis extra portum in Mare, vulgo Schede: se conferret, et hoc ipso efficeret, ut emergente casu Eidem et Civitati Infortunium nullum evenire posset. Sed omnes hæ representationes nihil apud Eundem effecerunt, et quod dici meruimus, aliquo modo evenit, dum tres Svecicæ naves bellicæ die 30. Aprilis ad ora huius Civitatis maritima: vulgo Schede: appropinquarunt, post quarum adventum Commendans Svecicus litteris ad Nos datis Nobis significavit, Regiam Svecicam Classem bellicam in mari ideo constitutam esse, ut commercia cum Svecis defenderet, et qua classe Ipse Commendans huc missus esset, ut Civitati huic id significaret, et ab eadem desideraret ut Russicæ Naves bellicæ, quæ in porta huius Civitatis commorantur, et liberum commercium cum Svecis impedire intendunt in nostris oris non toleranter, decus Regia Svecicæ Maiestas à Nostris et Bonis Gedanensium ibi ubi invenire possent, satisfactionem sumptura esset.

Contrario a prædicto Russico Capitaneo Maritimo effligitatum, ut civitas vi illius cum Cæsarea Maiestate mitæ conventionis eandem contra omnem hostilem invasionem defenderet, prout etiam non obscure declaravit, quod extrema quævis expectaturus sit, quæ si evenirent, Ipse navibus suis vel submersis, vel combustis, cum militibus sera salvare se cogeretur: juxta quam declarationem Ipse interdum, præsertim tempore nocturno, ipsum portus fauibus clausum tenuit, et se cum suis Navibus propius sub tormentis, quin plane subsidia Sclopetorum Civitatis Fortalitii Mindensis, non attentis omnibus Nostris ideo factis admonitionibus, recepit, et alias omnia media se possibili defendendi adhibuit. Licet vero post aliquot dies, Svecicæ naves bellicæ, nihil quicquam contra Russicum Capitaneum Maritimum tentantibus, recesserint, data tamen fuit Nobis asseveratio, quod propediem non tantum Svecica, sed etiam Anglica Classis: Esquadre: ad ora Nostra Maritima: vulgo Schede: venturæ, et effligituræ sita Nobis, ut dæpedictum Capitaneum Russicum vela bene efficeremus, vel ut eundem cum suis Navibus plane extraderemus cum itaq; hæc cum multis longe patentibus difficultatibus connexa perplexitas ita comparata sit, ut hac non parum ideo sollicita Civitas pro ejus, et omnia præcia Informatione de Sensu et voluntate Sacræ Vestræ Regiæ Maiestatis tanquam Regis et Domini Sui Clementissimi, aliquid in re tam ardua concludere non audeat, Sui Vestram Sacræ Regiæ Maiestatem humillimè hisce implorat, dignetur Clementissima sua declaratione et ostensione, quomodo Nos ideo gerere debeamus, Nobis subvenire, et pro Clementia sua paterna omnia ita dirigere, ut hos cum tota Civitate extra omnem periculi metum collocemus, et pristinæ felicitatis in Commercio non turbato, cujus obtinendæ Spem benignam fama passim volitans imminentis et pro Civitate hac Salutaris pacis promettere vult, participes reddamur. Erit Summa hæc declaratio Regia Nobis non tantum amussis et norma, juxta quam actiones Nostras dirigemus, ut eadem postea coram Sacra Regia Maiestate Vestra Republica, et aliis justificare possimus, sed efficacissimum etiam Solatium, quod ex Clementia Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ certo certius Nobis promittimus, Nostra devotissima fidelitate ad impleta pectora eo magis excitabit, ut precibus ardentissimis Deum Ter optimum Maximum pro Conservatione et Incolumitate Sacræ Regiæ Maiestatis totiusque Regiæ Domus pie non pro Largitione omnium, quæ sceptrum Sacræ Regiæ Maiestatis Vestræ fortunatissimum, cæteraque Regia emolumenta perfectissima reddere possunt, implorare mus.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii ad Ducem Curlandiæ. Dresdæ d. 13te Octobris 1710.

Antequam huc ex Polonia venerim, reperiebatur in Aula Sacræ Regiæ Majestatis Domini Mei Clementissimi Generosus Buchholtz Capitaneus Windavensis qui exacte sibi omnia sibi commissa exequendo, post meum adventum circa literas Celsitudinis Vestræ certa eiusdem desideria Sacræ Regiæ Majestati Domino Meo Clementissimo porrexit ad resolvendum. Ad illa vero cum anterioribus literis Regiis Celsitudinis Vestræ lucidentes fuerit jam Responsum, præcipue quod dispensationem Celsitudinis Vestræ a personalitate circa reddendum homagium, qua videlicet obstante Constitutione omnium Ordinum Regni Sanctia non nisi scientia et consilio illorum subsequi potest; proindeq; hoc negotium remissum sit per Sacræ Regiæ Majestatem ad incidentiam reassumendorum Comitiorum prælatorum, cum premissa ibidem protune in favorem Celsitudinis Vestræ hac in parte Regiæ authoritatis interpositione: Supremi quoque Domini Consiliarii maiores et minores Capitanei, officiales, universusque Ordo Equestris et Incola Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ admoniti, literis Universalibus Sacræ Regiæ Majestatis Domini Mei Clementissimi, ista frequentatione Conventuum particularium indebita hactenus practicata desistat, nihil amplius in præmissis præstari potest. Quantum vero concernit Evacuationem Copiarum Moscoviticarum ex Ducatu memorato, plus quam certa sit opportet Celsitudo Sua Sacra Regiæ Majestatem Dominum Meam Clementissimum: eo suam omni modam applicationem impendisse et ulterius conferre non desistere, tamque Illustrissimo et Excellentissimo Domino Palatino Masoviæ Suo et Reipublicæ ac Suam Cæsaream Majestatem Legato Magno, per Articulum Instructionis Specialem Negotiorum quorum vis ad Curlandiam spectantium promotionem in jussisse, quam etiam Illustrissimis Dominis Commissariis ad Tractatum Generalem cum Corona Sveciæ destinatis id ipsum efficacissime commendasse. Reliqua porro memorialis prefati desideria nonnisi circa reassumptionem Judiciorum Regiorum Relationum, et Comitiorum Regni Generalium opportune accommodari poterunt. Ubi ex Relatione mea pro aquitate, ac solito erga Celsitudinem Vestram affectu nil desiderari posse persvasam tandem cupiens, maneo distincta veneratione, &.

Copie de la Lettre de S. Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a S: Em: le Cardinal Spinola. 27e octobre 1710.

La maniere tres genereuse et tres obligeante de Votre Emi: qui'Elle a bien voulu temoigner a ma Maison a l'occasion de l'expedition des Bulles pour L'Eveche de Premislie en faveur de mon Frere avec la retention de la Prevote de Micelow, me donne un juste motif de presenter a V: Eminence par le moyen de ces Lignes mes tres humbles respects, et ma recommoissance, que je Luy endois avoir. Cette action de V: Eminence digne de Son grand et bon coeur m'a effectivement et tellement obligé, que je ne souhaitte rien que des occasions de pouvoir marquer a V: Em: par mes services les obligations, que j'en ressents. J'en assure V: Emi: et en meme temp je prends cette confiance dans sa bonte, de Luy recommander tres instamment le proces du dit Mgr l'Evesque de Premislie avec les Religieux de Micelow. Vo: Emin: sera informé par Mr Pudet de la justice de sa cause. Je me remets, a sa relation en demandant pardon a V: Em: de ma Liberte fondé uniquement dans sa generosité, je suis avec toutte la soumission. &

Copie de La Lettre de Son Ex: Mgr Le Grand Chancellier de la Couronne a Cardinal Casoni. 27e d'octobre 1719.

Le grand nom de V. Eminence m'etant connu par la renomme é et par la conversion de S. Al: Roy: Mgr le Prince Royal de Pologne et Electoral de Saxe, entre les mains de V. Eminence a Boulogne, je me flate, que ce grand evenement, au quel Dieu tout puissant a bien voulu me faire avoir part, a donné quelque connoissance à V. Emi: de ma personne, tant par la Saintetè meme que par S. Em: Mgr le Cardinal Albani et le S. N. P. Valenti avec fondement. Je prends la liberté de Luy ecrire ce mot pour l'assurer de mes tres humbles respects, et pour Luy recommander tres instamment le process de mon Frere Mgr l'Evesque de Premislie, avec les Religieux du Couvent de Miechow, dont il est Prevot General. Quand V. Emi: aura la bonté de prester l'oreille à Mr Puchot et a Mr l'avocat Accoramboni sur ce quoy ce la Supplie: / Votre Emin: sera de la Justice de sa cause, et que je dois m'y interesser, non seulement par les Liens de la chaire et du Sang, que par les raisons d'Etat et du maintien de la bonne union et deff intelligence entre les deux Cours. En me remettant a leur relation, je prie V. Emin: d'etre persvadée de mes obligations et de toutte ma reconnoissance pour l'attention et les egards, qu'elle voudra bien avoir a ma recommendation, et que je suis, avec toutte la Soumission &.

Copia literarum ad Regem Poloniæ, a Rege Prussiæ. Berolini d 14e octobris 1719.

P. P.

Cum Incolæ cujusdam Pagi Polonici, cui nomen est Birsowren, in sallibus ad Præfaturam Nostram Johannis burgensem pertinentibus toties furtum ferarum, imprimis autem alium, hactenus commiserint, ut non solum id vitii apud illos, in consuetudinem plane abiisse videatur, verum etiam impunitas ad sæpius iterandum crimen ejus modi ne facinus homines invitare soleat; Nobis autem haud contemnendum inde emergat damnum, non potuimus præsentes ad Majestatem Vestram non exarare literas, ut eandem hac de re edoceremus, ejusdemque excitaremus Justitiam. Notum est Majestati Vestræ Regni Poloniæ legibus cautum esse, neguis Polonorum in Sylvis et Saltibus Prussiæ Nostræ furta ferarum facere audeat, et juxta Constitutionem a pie de functo Rege Joanne Casimiro, anno 1657. promulgatam, capite plectendum esse illum, qui feras in prædictis Sylvis cæciderit, vel aliud Lustris ferarum damnum intulerit. Speramus itaque futurum esse, et Majestatem Vestram amice rogamus, ut suos et Reipublicæ Subditos, qui leges tam salutares, et ex ipsa naturali ratione fluentes, nec non ad tuendam bonam vicinitatem necessarias, tam temerario ausu, multifariam violant, in posterum serio cœrceat, et contrai enientes, decundum Legum illarum præscripta punire jubeat. Hæc uti a Majestate Vestra Nos impetraturos esse certo confidimus, ita eandem quoq requirendam esse duximus, ut in Ivy Collectorium, qui quondam Saltuarii officium in Præfectura Nostra Joannis burgensi gessit, et postea ob homicidium ab illo commissum, ad ultimum Supplicium condemnatus, illud tantum fuga evasit, nunc autem omnium illorum, qui in Sylvis Joannis burgensibus furta ferarum faciunt, quasi antesignanus exstitit, in reliquorum tales farinæ hominum terrorem, exemplum edat, vel illum ut pœnas jam olim commeritas luat, Nostratibus quanto ocius tradere curet. Qualem hac in re a Majestate Vestra præstolemur promptitudinem, talem ex parte Nostra Majestati Vestræ in omnibus Negotiis vicissim spondemus, et quod restat, divinæ tutelæ Majestatem Vestram ex animo commendamus. Dabantur &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii a Dominum

Wesnich. Wschovæ die 30. octobris 1719.

Magnifice Domine! Singularius commendo Magnificæ Dominationi Vestræ accusum fasciculum literarum, ut quam citissimè securissimeq; eo, quo pertinet, transmittatur. Continet enim in se in Negotio Jus Patronatus Regium concernenti, quod primis Decembris ad Judicandum incidere speratus maxime, necessaria documenta. Serenissimus hac Domino Nostro Clementissimus venit huc Nadius Vestius, Speramus hisce diebus futuram conferentiam præsentis ad Latus Regium Senatus variis in Negotiis Publicum tangentibus. Quo tempore memor esse applicationis Magnificæ Dominationis Vestræ ad usus Publicos Patriæ Nostræ non intermittam, capiens alacritatem meam ad obsequium Magnificæ Dominationi Vestræ præstandum realissime probare, et ut constet, quod sim &.

Copia Nominationis Sacræ Regiæ Maiestatis ad Episcopatum Cracoviensem. Wschovæ die 30. octobris 1719. Sanctissime ac Beatissime in Christo Pater Domine Domine Clementissime.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ, mei Regnique mei, ac Dominiorum Meorum humillimam commendationem. Maiora sunt, quam ut recenseri possint in Ecclesiam Dei, Nos, atq; Rempublicam Regni hujus merita Reverendi in Christo Patris Domini Constantini Szaniawski Episcopi Vladislaviensis et Pomeraniæ, de quibus cum optime constet Sanctitati Vestræ, apud Eandem hac in parte prolixius verba facere supervacaneum duxi. Vacuata igitur in Metropolitana Regni Cracoviensi Civitate Cathedrali Ecclesiæ probum, Eruditum genere meritisq; Clarum providendo Sponsum arbitratus sum justitiæ loco Eundem Reverendum in Christo Patrem Dominum Szaniawski, Episcopum Cracoviensem nominare. Quod cum lubens, libensq; facio, Sanctitati Vestræ, humillime supplico, ut quem tot meritis et virtutibus conspicuum Eidem præsento, Sanctitas Vestra Ipsum Sedis apostolicæ gratia cumulare et confirmare dignetur, Curam Spiritualium, et Regimen temporalium Eidem committendo. Prosperrimum, diuturnumq; cum longæva incolumitate Sanctitati Vestræ Orbis Christiani Regimen exopto, et precor.

Copia Nominationis Sacræ Regiæ Maiestatis ad Episcopatum Vladislaviensem. Wschovæ. die 30. Octobris 1719. Sanctissime ac Beatissime in Christo Pater Domine Domine Clementissime.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ mei, Regnique ac Dominiorum Meorum humillimam commendationem. Ad Habiendam tam Regnantium quam Subiectorum Populorum felicitatem, vel imprimis pertinere arbitror exactam Regiminis Spiritualis rationem, ex cujus uniformi rectitudine non dissonam et temporalium gubernationem subsequi compertum est. Illud vero Regimen cum Regno meo tanto operosius sit, quanto plures ex instituto Eiusdem Regni tolerantur et exerceri dissimulantur Hæreses, inter primas Regiarum curarum mearum habeo, Eos duntaxat regendis Ecclesiis admovere Viros, quorum eximia virtus Doctrinæ et prudentiæ inimicæ subsidio, uberrimos posset in subiecto Populo etiam inter has Spinas producere fructus. Hinc cum Reverendi in Christo Patris Domini Constantini Szaniawski Episcopi Vladislaviensis et Pomeraniæ ad Episcopatum Cracoviensem ascensus, Cathedram Vladislaviensem vel maxime ex omnibus Regni mei Ecclesiis inter Eas Hæresium Arbores infructuosas, sitam Dispositioni meæ obtulerit, opus pretium existimavi, probatam aliis Magistratibus Virtutem, quæ

jucundior efflorescat, in consitum tribulis solum transferre. Quia vero Reverendus in Christo Pater Dominus Christophorus Liembek Magni Nominis, Maximarumq; Virtutum Possessor, ante Annos aliquot ad Nominationem Meam a Sanctitate Vestra confirmatus Posnaniensis Episcopus, ita illi Diœcesi summo subjecti populi fructu ac solatio præfuit, ut exspectationi meæ plene satisfaceret, imo etiam vota mea superaret, Cum igitur ad hunc vacantem Episcopatum Wladislaviensem et Pomeraniæ, uti magis tali Antistite egentem, nominavi. Nominationemq; Sanctitati Vestræ Sedis Apostolicæ Gratiæ confirmandam Supplex propono. Felix interim ac diuturnum Orbis Christiani Imperium Sanctitati Vestræ apprecor et manco.

Copia Nominationis Sacræ Regiæ Majestatis ad Episcopatum Posnaniensem. sub dato ut supra.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ mei Regni et Dominiorum Meorum humillimam Commendationem. Cum post propositum Nupe Sanctitati Vestræ ad vacantem Ecclesiam Wladislaviensem et Pomeraniæ Reverendum in Christo Patrem Dominum Christophorum Liembek Episcopum Posnaniensem, iterum Cathedra Episcopalis Posnaniensis Suo orbetur Sponso pro Regia mea Sollicitudine cupiens Eidem de condigno providere Pastore Reverendum Petrum Jarlo Episcopum Clanciopolitanum Suffraganeum Posnaniensem præter clarissima vetustissimæ Domus suæ merita Pietate in Deum, morum gravitate, doctrina, rebus ingerendis dexteritate, et longo usu comparata prudentia præclarisq; Animi dotibus præditum de nobis vero et Republica benemeritum, ad dictam Ecclesiam Posnaniensem in Episcopum nominavi, Sanctitatiq; Vestræ supplicitor propono, utq; hanc Nominationem Meam Sanctitas Vestra Suprema Authoritate sua approbare dignetur, majorem in modum rogo. Quam Supplicationem meam dum benigne a Sanctitate Vestra admittendam spero, Eidem diuturnum ac felix in hac Suprema sede imperium humillimi voveo.

Copia Nominationis Sacræ Regiæ Majestatis ad Abbatiam Claræ Tumbæ; sub dato ut supra.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ mei, Regniq; ac Dominiorum meorum humillimam commendationem. Paterno Sanctitatis Vestræ cordi pro bono universæ Christianitatis solicito, totius particularem satisfactionem me asserre existimo, quoties ad Ecclesiasticas Dignitates illos promovco Viros, qui in Vinea Christi indefessi essent operarii. Cum vero Reverendus Michael Liembek Episcopus Pathensis Suffraganeus Cracoviensis magnorum meritorum pa Antecessorum suos in hac Republica comparatorum Successor et hæres, propriis quoq; virtutibus, eruditione morum Suavitate, zelo, et studio cultus Divini ea insuper commendatus qualitatibus, quas suprema Sanctitatis Vestræ expectatio desiderare potest. Ipsum posteaquam Majores in hoc Regno Senatorias Dignitates a me sibi juste delatas, pro innata modestia non acceptaret, ad Ecclesiam Abbatialem Claræ Tumbæ ascensu Reverendi in Christo Patris Dominii Christophoris Liembek Episcopi Posnaniensis ad Episcopatum Wladislaviensem et Pomeraniæ ad præsens vacantem, in Abbatem ejus nominavi, atq; Sanctitati Vestræ confirmandum Supplex propono. Humillimi rogans Sanctitatem Vestram, ut hanc Nominationem meam ratam habere velit. Interea felix ac diuturnum orbis Christiani Imperium Sactitati Vestræ exanimo apprecatus, manco.

Copia Nominationis Sacræ Regiæ Majestatis ad Abbatiam Wąchocensem. sub dato.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ, mei Regnig ac Dominiorum meorum humillimam commendationem. Postquam, quo incrementio Ecclesiarum Regni mei favue conservi studio, Vacanti adpraesens Ecclesiæ Abbatiali Vachocensi, post ascensum Reverendi in Christo Patris Domini Constantini Szaniawski Episcopi Vladislaviensis et Pomeraniæ, eius abbatiæ Ultimi et immediati possessoris, ad Episcopatum Cracoviensem tale subiectum providere cupio, quod virtutibus tanto muneri competentibus, vere ac sufficienter ornatum praeditumq; sit. Cum vero Venerabilis Martianus Szaniawski Secretarius Regni Maiorq Magnis Antecessorum suorum in hacce Republica meritis proprias quoq; virtutes, doctrinam, morum suavitatem nec non zelum et studium cultus divini adjunxerit adeo, ut ejusmodi suis qualitatibus sufficienter expectationi Sanctitatis Vestræ respondere queat. Ex propria Ipsum ad vacantem Abbatiam supra specificatem in Abbatem Eius nominavi, ac Sanctitati Vestræ confirmandum supplex propono. Felix interim Diuturnumq; Orbis Christiani Regimen Sanctitati Vestræ apprecor et maneo.

Copia Nominationis Sacræ Regiæ Maiestatis ad Abbatiam Paradisiensem. Sub dato ut supra.

Postquam pedum Sanctitatis Vestræ, mei, Regni, et Dominiorum Meorum humillimam commendationem. Ad vacantem post ascensum ad Episcopatum Posnaniensem Reverendi Petri Szembek Episcopi Caudicopolitani Suffraganei Posnaniensis Abbatis Paradisiensis Ordinis Cisterciensium nominavi pro Jure meo Regio in Abbatem Reverendum in Christo Patrem Dominum Joannem Szembek Episcopum Kijoviensem, Virum praeter avitam Generis sui claritudinem, conscientiæ puritate, doctrinâ et prudentia insignem, cæteriq; Virtutibus ornatissimum; Quem Sanctitati Vestræ praesentibus Supplex propono, rogans Sanctitatem Vestram ut hanc Nominationem Meam Suprema authoritate sua approbare dignetur. Quod dum a Sanctitate Vestra demisse peto, Eidem diuturnum ac felix in hac Suprema Sede Regimen humillime voveo. Sanctitatis Vestræ.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Illustrissimum et Reverendissimum Cardinalem Albani. Augustus III.us

Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri Domino Annibali Sacræ Romanorum Ecclesiarum Cardinali Albani Regni Nostri Protectori, Amico nostro Charissimo, et honorando Salutem et omne felicitatis continuum incrementum. Illustrissime et Reverendissime in Christo Pater Domine Amice Noster Charissime et Honorande. Vacanti ad praesens in Metropolitana Regni Cracoviensi Civitate Cathedrali Ecclesiæ, Sponsum pietate, virtutibus, eruditione, meritisq; conspicuum providentes facile in animum nostrum induximus ut Reverendum in Christo Patrem Dominum Constantinum Felicianum Szaniawski Episcopum Vladislaviensem, et Pomeraniam nunc Episcopum Cracoviensem nominaremus, Sanctitatiq; Suæ confirmandam praesentaremus. Prout igitur Eundem Dominatum nostrum particulari complectimur favore, ita Illustritati Vestratum negocium hocce apud Suam Sanctitatem promovendum impensius commendamus. Gratissimam hoc in casu habituri operam. Illustritati vestræ, cui bonam omnia prospera et animo precamur.

Copia Literarum Sacræ Regiæ

Maiestatis ad Capitulum Cracoviense. Augustus Secundus s.

Venerabiles Fidelitas Nobis dilecti. Quem admodum cradimus Fidelitates vestras acerbius tulisse obitum Reverendi in Christo Patris Domini Casimiri Lubienski Ecclesiæ Vestræ Antistitis a Fidelitatibus Vestris, ob singulares ejus Virtutes reverentes et amantes habiti, ita nunc volumus æquate Fidelitatibus Vestris eam reperendi jacturam cum in locum defuncti Joannis Reverendum in Christo Patrem Dominum Constantinum Szaniawski Episcopum Wladislaviensem et Pomeraniam in Episcopum Cracoviensem, sufficimus et nominamus. Futuram speuantes inde, ut plurimum nec tota Diœcesis dolatij, Ecclesiæ vacto Cracoviensi commodi sit relatura. Attigitur etiam Fidelitates Vestræ circa actum Electionis suæ in Eum et non alium Suffragia sua confuant, voluntatiq; nostram accomodent, benigne devotiones Vestras hortamus. Plura hac in re ad injungendum Fidelitatibus Vestris Venerabili Nuncio nostro demittentes quem fidelitate Vestra nomine Nostro Venientem solito humanitate recipiant, et audiant. De cætero prosperima omnia Fidelitatibus Vestris et animo precamur.

Copia literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Venerabilem Nuntium Regium Augustus Rex. s.

Venerabilis, Devote Nobis Dilecte. Meruere pridem insignes Reverendi in Christo Patris Domini Constantini Feliciani Szaniawski Episcopi Wladislaviensis, et Pomeraniæ Virtutes, ut eædem Maiori in Ecclesia, et Regno, dignitate ornaremus. Quare Nunc Vacante post Fata admodum Reverendi in Christo Patris Domini Casimiri Lubinski Episcopi Cracoviensis, Episcopatu Cracoviensis, dignum eâ Cathedrâ judicamus, ipsumq; in Episcopum Cracoviensi Nominavimus. Quo nomine cum dederimus literas ad Venerabile Ecclesiæ illius Cracoviensis Capitulum ut in solito Electionis suæ actu suffragia sua in Memoratum Reverendum in Christo Patrem Szaniawski conferant, Devotioni Vestræ reddendarum earum literarum Intentionisq; Nostræ exhibendæ negotium committendum duximus, prout quidem committimus, requirendo Eandem, ut quantocius ad dictum Capitulum Nomine Nostro decendant, reddituq; literis, prolicioribus Vobis varas Virtutes Reverendi in Christo Patris Nominati Nostri commendet. Rem Nobis gratam facturæ Devotio Vestra cui de cætero bonam à Deo precamur valetudinem. Dabantur Wilnæ in Majori.

Copia literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Illustrissimum et Reverendissimum Cardinalem Albani. Augustus Rex. s.

Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri Domino Annibali Sacræ Regiæ S. Cardinali Albani Regni Nostri Protectori, Amico, Nostro Charissimo et Honorando Salutem et omnis felicitatis continuum Incrementum. Illustrissime et Reverendissime in Christo Pater Domine, amice Noster Charissime et Honorande. Postquam evecto ad Episcopatum Cracoviensem nupra vacantem Reverendo in Christo Patre Domino Constantino Feliciano Szaniawski, Episcopo Wladislaviensi, et Pomeraniæ, in Eius Locum Reverendum in Christo Patrem Dominum Christophorum Szembek, Episcopum Posnaniensem nominaverimus, et Sanctitati Vestræ confirmandum præsentaverimus. Ab Illustritate Vestræ impensius id contendimus, quatenus apud Sanctitatem Suam ad effectum expeditionis hoc in passu obtinendæ, favorabilem Nobisq; gratissimam operam interponere

Signetur, cui de cætero longævam valetudinem, et omnia prospera precamur.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Majestatis ad Illustrissimum et Reverendissimum Cardinalem Albani.

Augustus Rex &. &.

Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri, Domino Annibali Sacræ Regiæ Ecclesiæ Cardinali Albani Regni Nostri Protectori, Amico Nostro Charissimo, et Honorando, Salutem et omnis felicitatis continuum Incrementum. Illustrissime et Reverendissime in Christo Pater, Domine Amice Noster Charissime, et Honorande. Post promotionem ad Episcopatum Wladislaviensem et Pomeraniæ Reverendi in Christo Patris Domini Christophori Chembek Episcopi Pomeraniensis, nominavimus pro Jure Nostro Regis in Episcopum Posnaniensem Reverendum Patrem Episcopum Claudiopolitanum, Suffraganeum Pomeraniensem, Virum morum gravitate, doctrina, et prudentia per plurima experimenta probatissima insignem. Eundemq; Sanctitati Suæ confirmandum proposuimus. Hanc itaq; Nominationem et Illustritati Vestræ innotescimus benigne regerendo, nobis confirmationem Illius urgere apud Sanctitatem Suam, Gratissimam in eo Illustritatis Vestræ operam habituri. Cui longævam valetudinem et omnia prospera ex animo precamur. Datt Wschowæ.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Majestatis ad Capitulum Posnaniense.

Augustus Secundus &.

Venerabiles Devote Nobis Dilecti. Quemadmodum credimus Devotiones Vestras acerbiori Satu accepisse eum Nuntium, quod Reverendum in Christo Patrem Dominum Christophorum Chembek, Ecclesiæ Vestræ hactenus Antistitem, et a Devotionibus Vestris ob singulares Virtutes ejus non solum reverentes, ut Episcopum, verum amantes ut Patrem habitum ad Ecclesiam Wladislaviensis et Pomeraniæ ex rationibus animum Nostrum Morientibus tranquillarimus, ita nunc speramus adæquate cum Devotionibus Vestris reponi jacturam, cum in locum translati Præsulis Reverendum in Christo Patrem Jacobum Episcopum Suffraganeum et præpositum Posnaniensem in Episcopum substituimus, et nominamus, futurum Speramus inde plurimum ex eo tota Dioecesis Solatii Ecclesia Posnaniensis Commodi ut relatura. Ut igitur et Devotiones Vestræ circa actum Electionis suæ in eum, et non in alium suffragia sua conferant, voluntatiq; de Nostra accommodent, benigne Devotionem Vestram hortamur. Plura hac in re ad informandum Devotionibus Vestris Venerabili Nuntio Nostro committendum. Quem Devotiones Vestræ Nomine Meo venientem Solita humanitate accipiant, et audiant. De cætero prosperima omnia Devotionibus Vestris ex animo precamur.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Majestatis ad Venerabilem Nuntium Regium. Augustus Secundus &.

Venerabilis,

Devote, Nobis Dilecte. Meminere pridem insignes Reverendi Jacobi Episcopi Suffraganei Posnaniensis Virtutes, ut easdem Majori in Ecclesia et Regno, dignitate ornaremus. Quare nunc vacante post electionem ad Episcopatum Wladislaviensem et Pomeraniæ Reverendo in Christo patri Domino Christophoro Chembek, Episcopo Pomaniensis, Episcopatu Posnaniensis dignum ea Cathedra judicavimus, ipsumq; in Episcopum Pomaniensis Nominavimus. Quo nomine cum dederimus Literas ad Venerabile Ecclesiæ illius Posnaniensis

Capitulum, ut in solito Electionis suæ actu Suffragia sua in memoratum Reverendum Sarlo conferant, Devotioni Vestræ reddendarum earum literarum, Intentionisq Nostræ replicandæ Negotium committendum duximus, prout quidem committimus, requirendo eundem, ut quantocius ad dictum Capitulum Nomine Nostro descendant, redditisq literis, prolixioribus Verbis varias Virtutes Reverendi Nominati Nostri commendet. Rem Nobis gratam factura Devotio Vestra. Cui de cætero bonam a Deo precamur valetudinem

Copia literarum a Sacra Regia Maiestate ad Episcopum Posnaniensem.

Reverende in Christo Pater, Sincere Nobis Dilecte. Pro solito Nostro, quo Ecclesiarum Regni incrementis favere consuevimus, studio, Vacanti nunc Ecclesiæ Abbatali Paradisiensi post evectionem ad Episcopatum Posnaniensem Reverendi Petri Sarlo, Episcopi Claudiopolitani, Suffraganei Posnaniensi, Abbatis Paradisiensis de condigno providere cupientes Pastore, Nominavimus in Abbatem Paradisiensi Reverendum in Christo Patrem Dominum Joannem Sarlo, Episcopum Kijoviensem. Pro more tacq eam Nominationem Nostram Sinceritati Vestræ, in cujus hæc Abbatia est, innotescimus per præsentes. Requirentes Sinceritatem Vestram, ut quantocius diem Electionis illi Monasterio assignet, ac per Commissarios suos solita in talibus fieri procuret. Cæterum Sinceritatem Vestram, optime valere quam diutissime cupimus. Datum Vschovæ die XXX° Mensis Octobris Anno Domini MDCCXLV. Regni Vero Nostri Anno XXIII.

Copia literarum Sacra Regia Maiestatis ad Illustrissimum et Reverendissimum Cardinalem Albani. Augustus Rex.

Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri Domino Annibali, Sacræ Regiæ Ecclesiæ Cardinali Albani, Regni Nostri Protectori, Amico Nostro Charissimo et Honorando, Salutem, et omnis felicitatis continuum incrementum. Illustrissime et Reverendissime in Christo Pater, Domine Amice Noster Charissime, et Honorande. Nominavimus pro Jure Nostro Regio ad vacantem post evectionem in Episcopatum Posnaniensem Reverendi Petri Sarlo Episcopi Claudiopolitani, Suffraganei Posnaniensi, Abbatis Paradisiensis Ordinis Cisterciensium Reverendum in Christo Patrem Dominum Joannem Sarlo, Episcopum Kijoviensem, Virum Natalium Splendore, pietate in Deum Sanctimonia cæteris q virtutibus insignitum in Abbatem Ejusdem Monasterii Eundemq Sanctitati Vestræ Confirmandum præsentavimus. Quod Illustritati Vestræ innotescendo, ab eadem impensis contendimus, quatenus apud suam Sanctitatem favore Ejusdem præsentati Nostri niti vare dignetur, ut votivam hoc in passu quantocius obtinere possit expeditionem. Rem pro hoc Nobis gratissimam factura Illustritas Vestra, cui de cætero Longævam valetudinem et omnia prospera ex animo precamur.

Copia literarum a Sacra Regia Maiestate ad Religiosos Monasterii Paradiensis. Augustus Rex.

Religiosi Devote Nobis Dilecti. Evecto ad Episcopatum Posnaniensis Reverendo Sarlo Episcopo Claudiopolitano, Suffraganeo Posnaniensis, Abbate Paradiensis, Nominavimus pro Jure Nostro Regio in Abbatem Paradisiensem Reverendum in Christo Patrem Dominum Sarlo Episcopum Kijoviensem Virum de Nobis et Rep. bene meritum Sperantes Nos ea promotione illi Ecclesiæ multa Commoda et emolumenta allaturos. Hortamur itaq Devotionem Vestram, ut in eundem et non in alium suffragia sua conferant. Rem pro hoc Nobis gratam factura Devotionem Vestra, quas de cætero bene value

cupimus. Datum anno Domini 1749. Regni Vero Nostri anno XXII.

Copia Literarum
Sacræ Regiæ Maiestatis ad Venerabilem Nuncium Regium.
Augustus Rex.

Venerabilis Devote Nobis Dilecte. Post promotionem Reverendi Petri Tarlo, Episcopi Claudiopolitani, Suffraganei Pomeraniensis, Abbatis Paradisiensis, ad Episcopatum Pomeraniensis, Nominavimus pro Jure Nostro Regio in Abbatem Coenobii Paradisiensis Reverendum in Christo patrem Dominum Joannem Tarlo Episcopum Kujaviensis, Eidemq Coenobio Paradisiensi Reversivis literis Nostris injunximus, quatenus in Actu Electionis Sue conferant Devotioni vero Vestræ reddendarum literarum et Intentionis Nostræ explicandæ curam committimus, ut ad Dictum Coenobium Paradisiensis Nomine Nostræ descendant, redditisq literis virtutes et qualitates Eiusdem Reverendi Nominati Nostri proliciorib[us] verbis commendet. Rem pia hoc Nobis gratam præstabit Devotio Vestra, quam de cætero bene valere cupimus.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Cardinalem Albani. Augustus Rex &.

Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri Domino Annibali S. R. E. Cardinali Albani, Regni Nostri Protectori, Amico Nostro Charissimo et Honorando Salutem, et omnis felicitatis continuum incrementum. Illustrissime et Reverendissime in Christo Pater Domine Amice Noster Charissime et Honorande. Postea quam ad vacantem Abbatiam Claræ Tumbæ assensu Reverendi in Christo Patris Domini Christophori Szembek, Episcopi Posnaniensi ad Episcopatum Wladislaviensis, Reverendum Episcopum Pathensem, Suffraganeum Gneznensis Michaelem Szembek, in signibus virtutibus conspicuum, deq Ecclesia Dei ac Republica optime meritum nominaverimus et eundem Sanctitati Suæ Confirmandum proposuerimus. Illustritati Vestræ id ipsum Notificantes eandem benigne requirimus, ut solita Curiæ expeditio in favorem prædicti Nominati Nostri valida Illustritatis Vestræ cooperatione quam primum ex tradatur. Gratissimam in eo habituri sumus operam Illustritatis Vestræ. Cui de cætero longevam valetudinem, et omnia prospera animitus apprecamur.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Venerabilem Nuncium Regium.
Augustus Rex. &.

Venerabilis Devote Nobis Dilecte. Vacante nunc Ecclesiæ abbati Mogilnensi quam primum Sponsum providere cupientes, in abbatem Eius Reverendum Michaelem Szembek Episcopum Pathensem, Suffraganeum Gneznensem Nominatum Nostrum Suffragia sua electiva conferant. Devotioni vero Vestræ reddendarum literarum et Intentionis Nostræ explicandæ curam committimus, ut ad Dictum Coenobium Mogilnensis Nomine Nostro descendant, redditisq literis virtutes et qualitates ejusdem Reverendi Nominati Nostri proliciorib[us] verbis commendet. Rem pia gratam Nobis præstabit Devotio Vra. Quam interea bene valere cupimus.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Religiosos Monachos Coenobii Mogilnensis.
Augustus Rex.

Religiosi Devote nobis Dilecti. Quam propenso animo congregationem Devotionum Vestrarum prosequamur, ac Regimen utile et Incrementa Coenobii ff

Mogilnensis Antiquissimi, et pietate in Deum clari, Nobis cordi sit, testamur hoc in
orbitate illius, dum post resignationem Reverendi in Christo Patris Domini Christophori
a Szembek, Episcopi Pomaniensis immediati ejusdem abbatiæ Administratoris, pro Jure
Patronatus Nostro alium providemus. Is est Reverendiss. Michael Szembek Episcopus
Pathenensis, Suffraganeus Gnesnensis, Quem insignibus virtutibus conspicuum de Ec-
clesiæ Dei, Reipublicæ optime meritum, in Abbatem Devotionum Vestrarum nominan-
dum esse duximus. Ut quidem præsentibus Literis Nostris Nominamus, et Devotioni bus
Vestris proponimus. Requirentes eadem, ut pro tempore Electionis à Reverendo Loci Ordi-
nario sibi indictæ congregati, in præfectum Nominatum Nostrum Studia, suffragiaq;
sua conferant, et contribuant. Eundemq; et non alium in Commendatarium Abbatem, et pa
petuum Administratorem suum eligant. Spem certam concipimus, quod ex directione
ipsius Ecclesiæ Devotionum Vestrarum ampla incrementa et ornamenta sint habitura.
Quod luculentius Nomine Nostro Venerabilis Nuncius Noster Devotionibus Vestris insi-
nuabit. Quas de cætero bene valere cupimus.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Illustrissimum et Reverendissimum Cardinalem Albani. Augustus Rex.

Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri, Domi-
no Annibali Sacræ Regiæ Ecclesiæ Cardinali Albani, Regni Nostri Protectori, Amico No-
stro Charissimo et Honorando, Salutem et omnis felicitatis continuum incrementum.
Illustrissime et Reverendissime in Christo Pater, Domine Amice Noster charissime et
Honorande. Cum vi duatæ Abbatiali Ecclesiæ Wachocensi, ex solito Nostro promovendi Cul-
tus Divini zelo, solicite de spōso providentes, Venerabilem Szaniawski Secretarium Regni
Majorem pro Jure Patronatus Nostri in Abbatem et perpetuum Administratorem nomina-
verimus, apud Illustritatem Vestram impensius instamus, ut respectu obtinendæ à sua San-
ctitate ad eandem Abbatiam in favorem præfati nominati Nostri expeditionis efficacem appli-
cationem suam adhibere dignetur. Rem Nobis gratissimam Illustritas Vestra hac in par-
te præstabit. Cui de cætero longævam valetudinem et omnia prospera ex animo appre-
camur.

Copia Literarum à Sacra Regia Maiestate ad Religio-sos Monachos Cœnobii Wachocensis. Augustus Rex.

Religiosi Devoti Nobis Dilecti. Quam propenso animo Congregationem Devotionum Vestrarum prosequimur
ac regimen utile et incrementum Cœnobii Wachocensis Antiquissimi, et pietate in Deum
clari, Nobis cordi sit, testamur hoc in orbitate illius, dum post resignationem Reverendi in
Christo Patris Domini Constantini Szaniawski, Episcopi Wladislaviensis et Pomaniæ Nomi-
nati Gnesnensis immediatæ ejusdem Abbatiæ Administratoris, pro Jure Patronatus No-
stro alium providemus. Is est Venerabilis Szaniawski Secretarius Regni Major, quem
insignibus virtutibus conspicuum de Ecclesia Dei, Reipublicæ optime meritum, in
Abbatem Devotionum Vestrarum nominandum esse duximus, ut quidem præsentibus Lite-
ris Nostris Nominamus, et Devotionibus Vestris proponimus. Requirentes eadem ut pro
tempore Electionis à Reverendo Loci Ordinario sibi indictæ congregati in præfectum Nomi
natum Nostrum Studia suffragiaq; sua conferant, et contribuant. Eundemq; et non alium
in Commendatarium Abbatem et perpetuum Administratorem suum eligant. Spem certam
concipimus, quod ex directione ipsius Ecclesiæ Devotionum Vestrarum ampla incrementa et
ornamenta sit habitura. Quod luculentius Nomine Nostro Venerabilis Nuncius Noster

Devotionibus Vestris insinuabit. Quas de cætero bene valere cupimus. Dabantur. Anno Domini MDCCXIX. Regni Vero Nostri XXIIdo Anno.

Copia literarum Sacræ Regiæ Majestatis ad Venerabilem Nuncium. Augustus Rex.

Venerabilis Devote Nobis Dilecte. Vi diuate nunc Ecclesiæ abbatiali Wachocensi, quam primum providere cupientes, in abbatem Eius Venerabilem Marcianum Szaniawski Secretarium Regni Majorem nominamus, Canobioq Wachocensi de presentis Literis Nostris injungimus, quatenus in Actu Electionis sue Solito, in eundem Venerabilem Secretarium Regni Majorem suffragia sua electiva conferant. Devotioni vero Vestræ recommendatarum Literarum et Intentionis Nostræ explicandæ curam committimus, ut ad dictum Canobium Wachocensem Nomine Nostro descendant, recreditiq Literis Virtutes et qualitates Eiusdem Venerabilis Nominati Nostri prolixioribus verbis commendet. Rem pagratam Nobis præstabit Devotio Vestra. Quam interea bene valere cupimus. Dabantur 30e Octob 1719.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Majestatis ad Imperatorem Romanorum. Fraustadio in Majori Polonia die 9e Octob 1719.

Pretimus adq hisce diebus Regni Nostri limites ingressi sumus, nonsine gravi animi dolore Illustres et Magnifici Senatores atq Ministri Status utriusque Gentis aliiq plures Proceres ac Incolæ Nobiles Regni exponebant Nobis atrocissimum factum contra jura Gentium et bonæ Vicinie in Fundo Reipublicæ indisputabili, nec unquam contro verso aut pretenso, utraq indubitata Confinia sito nuncupato Racoritz annexitq illius, per Copias Majestatis Vestræ, non ita pridem perpetratum, postquam prædictæ Copiæ, quæsito colore ex occasione quarundam dissidentiarum respectu Limitum inter Comites Sapiecham Subarnatorum Cobrynsensem et Hatzfeldt intercedentium, violento gressuq ac terme hostili modo dictum oppidum Racice, villasq ad illud spectantes invaserunt, contributiones gravissimas imposuerunt, illasq festinanter cum Summa oppressione Incolarum et Subditorum exegerunt, multaq damna ac præjudicia intulerunt, Administratorem Bonorum Sanguart Captivarunt, Bratislaviam abduxerunt, et hucusq eundem inibi detinent: insuper Possessorem ac Dominum Bonorum prefatorum Racice Comitem Sapicha, ad transactiones, Submissiones, aliaq instrumenta sibi ac Reipublicæ injuriosa, præjudiciosaque Subscribenda multifa adigerunt. Quorquidem attentatum eo sensibilius accipimus, quo ex parte Nostra et Reipublicæ Tabulas Pactorum mutuorum, ab antiquo cum Serenissimis Prædecessoribus Majestatis Vestræ et Eadem Ipsa intercedentium religiosius observare studuerimus. Et quem admodum Nos aqua nimitatem Majestatis Vestræ perspectam habentes, nullateaus credamus, tales exorbitantias excussuq fiante Ipsa commissos esse, ita nomine Nostro, totiusq Reipublicæ à Majestate Vestra peramanter requirimus, ut Laesi hac in parte Nostri ac Reipublicæ honoris, violatæ juris Gentium et bonæ Vicinie Securitatis, nec non particularis injuriæ Comitis Sapiehæ debitam rationem habere, condignamq reparationem ac satisfactionem tempestive et indilatæ demandare dignetur. Quoniam nisi satisfactio præmissorum desiderata intervenerit, negotium hocce ab Ordinibus Regni, sub tempus imminentis Conventus Generalis, nonsine urgenti motu promovendum fore prævidemus. De cætero Majestati Vestræ Longævam valetudinem et prosperimos rerum successus à Domino Deo animitus precamur. Dabantur ut Supra &.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Regem Anglicæ. Translatio. 8ᵉ 9bris 1719.

Cum ineunte autumno præsenti Naves aliquot Moschoviticæ Portum Civitatis Nostræ Jovanensis retigissent, iisdemq; à Navibus Sveticis persecutæ fuissent, sub Fortalitio Mindensi Stationem occupassent, evenit ut præfectus Navium Sveticarum expostulaverit cum præfata civitate quatenus aut memoratas Naves Moscoviticas inde abire efficeret, aut easdem plane sibi extraderet, comminatione adiecta Classem quoq; Maiestatis Vestræ ad ora Nostra Maritima similibus cum postulatis prope diem adventuram. Siquidem vero ejusmodi progressu maximo cum detrimento Civitatis præfatæ, imo totius Regni Nostri libertum hactenus maris commerciorum præpeditus, amice à Maiestate Vestra requirimus, ut pro ea, qua hoc rerum et Reipublica intervenit Maiestatis Vestræ amicitia, non solum profectam Classem ab hoc proposito revocare, sed etiam Serenissimæ Reginæ Sveciæ id ipsum efficacitèr persvadere dignetur, quo securius antiquo more libera mari commercia exerceri queant. De cætero Maiestati Vestræ optimam valetudinem et prosperos rerum successus à Deo animitus precamur. Dabantur.

Copia Literarum Eiusdem Sacræ Regiæ Maiestatis ad Regem Daniæ. sub data eadem.

Continuo ad limites Regni Nostri nuper attigimus relatum est Nobis, qualiter Civitas Nostra Jovanensis in maximas delapsa sit difficultates ex occasione trium Navium Moscoviticarum, quarum Capitaneus, postquam Portum Jovanensem ingressus, Naves, versus Hollandiam, Angliam et alia Neutralia loca sibi natas visitare atq; revisere non dubitavit, idemq; a supervenientibus Navibus Sveticis persecutus, dum tutiorem sub Fortalitio Mindensi eligeret Stationem, novo Civitatem eandem involvit incommodo: Nam Sveci urgentissime a prædicta Civitate flagitarunt, quatenus aut abire Naves easdem Moscoviticas efficeret, aut easdem sibi plane extraderet. Quod tutum q; præstare difficillimum fuit. Intra ea vero iidem Sveci licet post aliquot dies inde recesserint, comminati sunt tamen se ibidem una cum Classe Anglica prope diem venturos, et in innatam expostulationem procesturos. Cum autem Nobis ac Reipublicæ maxime intersit libertum in Mari Commerciorum præfatæ Civitati Nostræ omni melior modo tueri, peramice requirimus a Maiestate Vestra, ut quantum in se est, Securitatem navigandi Mercatoribus in Mari Baltico, quam efficacissime promovere, atq; manutenere dignetur. Quod dum facturam Maiestatem Vestram pro æquitate certo statuimus. Eidem optimam valetudinem et prosperorum Successus a Deo precamur. Dabantur.

Copia Literarum Eiusdem Sacræ Regiæ Maiestatis ad Reginam Sveciæ sub data eadem.

Postquam intellexerimus Civitatem Nostram Jovanensem in Portu Nostro Mindensi a Navibus Bellicis Maiestatis Vestræ, Naves Moschoviticas persequentibus adortam esse. Unde libertum Mari commerciorum maximis seratur incommodis, gravissimo fortunarum dictæ Civitatis, imo totius Regni Nostri detrimento inde sequente; Opportunam arbitrati Sumus hac in parte Maiestati Vestræ Schedasium Nostrum exponere, ut videlicet præfatæ Suæ Classi attentatam hactenus Commerciorum perturbationem, interdicere, Navigationemq; Maris Baltici Mercatoribus libuam tranquillamq; relinquere dignetur. Quod reliquum et Maiestati Vestræ bonam valetudinem et felicium rerum eventus a Domino Deo precamur. Dabantur.

Kopia Listu Jego Krolestkiey Mości do Cara Jmci nub. czasem data.

Stanowiący w granicach Państw Naszych Woiewodztwa Polskiego informowani iesteśmy Listem od Miasta Naszego Gdańska odebranym, iako za przybyciem tamże Urodzonego Franciszka Villebois Kapitana Naszey Carskiey Mości, który się z trzema Okrętami Woiennemi Stanowic, pod Minę Jmci Pana Admirała, Okrętom zadnym z Towarami na Morze ku Hollandyi, Anglii, y nigdzieindziey Seruizyi swoiey puszczać niechciał, wielkie Kalo iż pomieszanie z tey Okazyi tak w Handlu Kupieckim z postronnemi Krainami, iako też y w bespieczney żeglowanii Morskim wszelkich Okrętów z znacznemi nietylko pomienionego Miasta Naszego Gdańska, ale y całey Rzpltey szkody, gdyby im Seruicya wiadomość o przeszkodzonym Kapitanie Naszego Carskiego Wielmożnostwa poszła, natychmiast swoie także trzy Okręty Woienne po do Gdańsk wysłała, z oświadczeniem assekurowania Wolnego Handlu morzem y exportacyą z Gdańskiem, przy czym tamtych Okrętow Naszego Carskiego Wielmożnostwa odgrażaiąc onez ze potym samo y Angielska Eskadra przybyć tamże miała. Wskutkiem tedy rzeczy niespodzianym zmayduiąc się Miasto nasze przeszczone Supplikowało Nam abyśmy go z trudności tey mieszczącego zachodzącey zatrwożenia uwolnili. Więc że nam y Rzpltey na utrzymaniu Wolnego obcowania Handlu Miasta tegoż wiele należy, dla konserwacyi wszelkich pożytków, które w Państwach Naszych z starania Gospodarskiego przychodzić zwykły. Za zdaniem przytomnego Senatu obmyśliwszy Naród, usilnie zgodzamy od Naszego Carskiego Wielmożnostwa, ażeby pomienionym Okręty swoie z portu Gdańskiego wiecznie odmowienie odprawiać rozkazowały, mogły y bespiecznie Morzem żeglowanie podług dawnego zwyczaiu ludziom Kupieckim zostawić raczył. Która rzeczy Królewiec y drugie Miasta Portowe bespiecznie cieszyć się, y z Nami zazywaią. Co że Nasze Carskie Wielmożnostwo przez uczynienie sprawiedliwości obserwancyą dla przyiaźni naszey rzeczy pomienionego, Natenczas Naszemu Carskiemu Wielmożnostwu zdrowia doskonałego y wszelkich pomyślności od Pana Boga u przymnożenia życzemy. Dan w Wschowie.

Kopia Listu tegoż Jego Krolestkiey Mości do tegoż Cara Jmci nub. data 4to gbris 1719.

Lubomy Jamie Wielmownego Stanisława Hrabi na Chomentowie Chomstowskiego Woiewody Mazowieckiego, Radomskiego, Drohobyckiego, Złotoryiskiego Starosty, Posła Naszego Wielkiego y Rzpltey w Interessach supplikowanych z Instrukcyą podług zdania Panow Rzpltey pod czas blisko przeszłego Seymu Grodzieńskiego zgromadzonych uformowana do Naszego Carskiego Wielmożnostwa expedyowali, że iż nat. dla odwiedzenia się Naszego Carskiego Wielmożnostwa z Państw swoich na Kampanią za Morze, Posłalismy tegoż oprawdzie niemogąc, teraz na mieysce Nayaśnieyszey Naszego Carskiego Wielmożnostwa posyłamy, przez którego Natenczas Nasza y Rzplta przyiaźni ku Waszemu Carskiemu Wielmożnostwu ponawiaiąc życzenia zgodzamy od Naszego Carskiego Wielmożnostwa, ażeby pomyślna a nieodwłoczna propozycyi Naszych y Rzpltey przez Niego uczynionych rezolucya dać raczył. Czego My po stołgowanej przychylności ku Waszemu Carskiemu Wielmożnostwu pewni będąc, onemuż przy dobrym zdrowiu pomyślnych we wszystkim sukcessow od Pana Boga życzemy. Dan &c.

Copie de la lettre de Sa Maieste le Roy a Mr le Castellan de Cracovie. 4te gbre 1719.

Je vous donne part de la resolution, que j'ay prise de composer la Diete a Varsovie pour le 30. de Decembre dans cette Année. Comme il est tres ne[cessaire]

cessaire de garantir cet endroit de la Contagion, j'ay donné La Commission a Mr L'Evesque Nommé de Cracovie de s'entendre sur cette affaire importante avec Le Magistrat de Dantzic et avec les Officiers Commendants ma garde et de vous mander tous les projets, qu'ils pourront faire pour les precautions necessaires. Je recommande a Vos soins et a Votre Vigilance cette affaire importante selon les remonstrances du dit Evesque au quel je me remets, et en souhaittant de vous voir en bonne santé au dit terme de La reassumption de la Diete, je prie Dieu &.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Regem Prussiæ.

Intelleximus ex literis Maiestatis Vestræ Berolino quinta die Mensis Veris Anno Currenti ad nos per Scriptis, qualiter Dissidentes in Religione Catholica Incolæ Regni Nostri, iterato jam apud Eandem querelas deposuerint, ac vi immunitatibus suis per Pacta Patrias concessis, existente Romano Catholico Cleri, violentia quædam inferatur. Cum autem Ipsi Delatores a Summa potestate Legum publicarum dependere nolentes ab obligatione sua nobis ac Reipublicæ debita multum discesserint, neque contenti ex mera gratia seu tolerantia sibi permissa opinionum suarum impunitate, imo eadem indulgentia tumire abusi, Lacsata contra usus Antiquos licentia, minuere pacem publicam, et Religioni orthodoxæ domo nanti, præiudicia manifesta sæpius inferre prætermissisque Legum Tribunalium ac Magistratuum Reipublicæ auxiliis, violenta ac illicita Remedia intemperanti, indiscretaque animositate, quærere præsumpserunt. Hinc quanquam huius modi progressu pectus indignationem Nostram, quam assistentiam promeruerint, præsertim ex eo, quod minus sinceris imo irrealibus suis repræsentationibus Maiestatis etiam Vestræ Cancellariam ad exprimendos Terminos Characterem Episcopalem simulque Senatorium decedentes Literis pro ve Intercessionalibus inserendos culpabiliter induxerunt. Nihilominus ut Maiestatis Vestræ Instantiam apud Nos factam multum æstimari intelligant, pretensas querimonias Eorundem ad imminentia omnium Ordinum Regni Generalia Comitia, remittendas esse volumus. Ubi Respublica insimul congregata, exauditis, et examinatis recurrentium postulatis, pro æquitate atque suprema potestate Sua, opportunam Nobis quoque cooperantibus capiet resolutionem. Interea vero speramus Maiestatem Vestram Incolis Dominiorum Suorum Religionem Romano Catholicam generaliter omnibus profitentibus, specialiter tamen iis, quibus stricto Jure vigore stipulatorum pactorum libertas omni modo ac Securitas Exercitij Liberi in contestabiliter debetur peculiarem favorem ac protectionem præstituram pares testaturam respectus. De coetero Maiestati Vestræ omnigenam prosperitatem a Deo precamur. Datum.

Copia Literarum Sacræ Regiæ Maiestatis ad Serenissimum Regiæ Borussiæ in Negotio Elbingensium. Fraustadio ex Cancellaria Saxonica datarum.

Quam primum intravimus Regni Nostri Confinea, illico Nobis Illustres et Magnifici utriusq; Gentis Senatores atque Ministri Status, iterato præsentarunt insuabilem Civitatis Nostræ Elbingensis Conditionem plurimis gravaminibus ex parte tam Officialium quam Militum Maiestatis Vestræ affluentam signanter vero, quod usuræ ratione mutui a Gloriosissimæ memoriæ Domino Parente Maiestatis Vestræ accepit, contra expressam desuper cum Civitate initam conventionem, datamque per Generosum Consiliarium Braun assecurationem, tanquam restantes de Anno 1712. Verbis extrema minantibus ab eadem prætendantur; Quod Territorium Civitatis ab Equitatu Colonos ad extremam egestatem redigente, nec dum evacuetur, eoque met Ipso instituenda collectio 50m Imperialium a Colonis vigore modo allegatæ ff.

Conventionis partialiter repetendorum, in eius difficilior redderatur. Subditi et Coloni eorumque filii ac Servi, a violenta abductione paulo ante inibidem a Militibus Maiestatis Vestrae hucusque filii ac Servi, a violenta abductione paulo ante inibidem a Militibus Maiestatis Vestrae hucusq; practicata, haud satisfacti sint. Pascua in diminutionem Territorialis Jurisdictionis Magistratui competentis, plus licitanti ad arendam publicata fuerint, praeterque Generalem accisam à Mercibus Elbingensibus contra Transactiones et articul. 6. Retractatae Elbingae Regimonti Stromgeld exigatur. Insuper eadem Civitas tot debitis obaerata ad solvendam Summam 9665. floren. a Nobili Kerschenstein in Maiestatem Vestram cessam, instanter premitur. Et quamvis Nos aequanimitatem Maiestatis Vestrae perspectam habentes, nullatenus credamus, quod eius modi Praeiudicia contra expressas Pactorum Tabulas atque transactiones imprimis contra tenorem articuli 5ti et 6ti Tractatus Retractae Elbingae, legemque Cessionis in Potentiorem prohibentem, Maiestate Vestra consentiente perpetrentur. Nihilominus a Maiestate Vestra maiorem in modum expetimus, ut pro ejus celebri aequitatis amore, consideratis exactius Elbingensium Supplicationibus, Nostrae pro et cum eisdem toties repetitae Intercessionis, tandem favorabiliter respondere et penitus gravamina praefata sustere quam primum dignetur, attento insuper eo, quod supradicti Proceres Regni prospiciendo indemnitati Jurium Reipublicae Manifestationem publicam non solum ad impediendam praescriptionem nullitèr attentorum, verum etiam propter bonificationem seu computationem circa Exemptionem hujus Hypothecae sibi praeservandam, interponere atque in Comitiis proximis eius modi Injuriam publicam vindicare dei reverunt, ac coram Nobis protestati sunt. Interea prosperimos rerum Successus una cum bona valetudine Maiestati Vestrae a Domino Deo a nimitus precamur. Datum &c.

Copia Literarum Sacrae Regiae Maiestatis ad Ordines Hollandiae. Augustus Rex &c.

Celsis, Praepotentibus, Generalibus Ordinibus Foederati Belgii, Amicis Nostris Clarissimis Salutem. Celsi, Praepotentes Domini, Amici Nostri Clarissimi. Dissidentes in Religione Catholica Regni Nostri Celsitudinum Vestrarum Literas Intercessoriales de Die 15ta Julii Anno Currenti Nobis non ita pridem praesentarunt. Ad quarum seriem pro exigentia Nostrae erga Celsitudines Vestras constantis amicitiae respondentes, mirari cogimur, iterato jam eosdem Dissidentes Ipsas importune incommodare voluisse. Quoniam non contenti gratiosa Confessionis Nostrae tolerentia, publicam quietem perturbare Religionique Orthodoxae Dominanti praeiudicia non minora inferre, atque postpositis Legum Magistratuum ac Subsellionum Reipublicae auxiliis, violenta, Juribus Patriis prohibita Remedia quarere pro minimo ducant. Quamquam Eius modi impropriis factis omnem respectum Nostrum demeruerint. Nihilominus plurimum considerantes Celsitudinum Vestrarum pro et cum Ipsis interventum Negotium hocce totum ad imminentia omnium ordinum Regni Generalia Comitia remittendum esse censuimus. Ubi Respublica insimul congregata eruditis et examinatis eorundem recurrentium desiderüs, opportunam pro aequitate atque suprema sua potestate adhibebit medelam. Interea vero minime dubitamus, facilitatem eiusmodi Nostram, hominibus quoq; Religionis Catholicae qui Celsitudinum Vestrarum Jurisdictioni subsunt ex mutua Ipsarum erga nos benevolentia efficaciter profuturam. Quod reliquum est, Celsitudinibus Vestris eorumque felicitatem prosperitatem animitus apprecamur. Dabantur &c.

Copia Literarum Sacrae Regiae Maiestatis ad Regem Angliae.

Cum Literis Maiestatis Vestrae Hernhusa die 11. Augusti Anno Currenti ad nos exaratis edoceamur, Dissidentes in Religione Catholica Regni Nostri Incolas, ac si de Legibus Juribus Patriis Professioni Suae favent[ibus], quasi nonnullorum ff

interventu advocatorum Suorum labe factata sint, apud Maiestatem Vestram importune ac injuste conquestos esse. Quamvis quidem iidem Dissidentes non contenti gratiose sibi permissa opinionum suarum impuni professione, imo eadem indulgentia temere abusi, quietem internam perturbare, et quod magis aggravans est Religioni orthodoxae dominanti praeiudicia plurima inferre, remediaq violenta ac illicita legibus pragmaticis damnata, obliquis viis, artibusque quaerere, et quam vis eiusmodi attentatis omnem respectum nostrum plane denegaverint, Nihilominus amicam Maiestatis Vestrae Intercessionem plurimum aestimantes.
Eorundem dissidentium pro Examine debito finalique decisione ad imminentia omnium Ordinum Regni Generalia Comitia remittere decrevimus. Minime dubitamus vicinum Catholicos in Ditionibus Maiestatis Vestrae degentes in iis, quae tangunt Sacra respectu liberi Exercitii Gratiam eiusdem desideratam experturos fore. Dextero Maiestati Vestrae bonam valetudinem optabilissimoq rerum Successus Etanimo precamur Datum &

Kopia listu Jmć Pana kanclerza Wielkiego Koronnego do Jmć Xiędza Hozjusza. z Wschowy die 29. Gbris 1716.

Jakoż zaraz consigne estymuis osob Waszmoś Pana y affekt Jego ku mnie, tak wnim renovatus Domu Jego Zacnego Honorus radobym widział. Gdyże Pan Bog racuy hac in parte Sekundować vota moie do przyszłey Jmć Pana z mey Strony, nihil deficiet. Lubo zaś wtym Interesie zachodzą teraz niektore trudności, czas iednak może Je ufacilitować Ocaym za przybyciem moim do Krakowa obszernicy ad coram conferremus. Na Plebanią Landskoronską, ieszcze in Martio wysłał Prezenta, ktora ze mną była między Papierami Jmć Pana Dembowskiego Sekretarza Jego Krolewskiey Mości zawieruszyła, hinc defectus mam relacyą, że iest odesłana Jmć Xiędzu Luxemburczykowi. Co ex praesenti circumstantia wyrazniey profiteor zem iest Datum ut supra &

Kopia Listu tegoż Jmci do Jmć Pana Krakowskiego. sub Datt ut supra &

Odebrałem tu z pokornym respektem list Waszmoś Pana 11. Octobris w odezycach datowany. Respektem lokacyi wktorym tuteczym Pułku Pana Dobrowolskiego niektorym iest gotow dać fidei testimonium ochoty, ale y dopomoc pro modulo meo czasu swego exigente necessitate omni conatu do datisfakcyi Waszmoś Pana. Spodziewałem się tą pocztą doniesie Wmoś Panu co pewnego respektu resultati podobnoś tuteczna, krola Jego mości, ale dotąd nihil actum: pomieszał Krol Jgomoś nadtym delibrować, coby miał uczynić, bądź ziedney Strony do przyiścia do złożenia Seymu, z drugiey zas maiąc reflexye na potrzebę, y nieodprawioną legacyą do Cara Jgomości, intuitu ktorey dimisa była Ekstra Seymu. Jest tedy dotąd in ludo. Wtym tygodniu iednak spodziewać się należy tey resolucyi pomieszał y November na stopniu, y konczący się Rok oneyże iakonaypręzey potrzebuie. Occurrencje Jmć patebant ex annexis. Za czas profiteor zem iest &

Kopia Listu Jmć Pana kanclerza Wielkiego koronnego do Jmć Pana Woiewody Podolskiego. sub Datum ut supra.

Prawdziwie Waszmoś Pan mi razasz w Liście swoim z Kominek 4e Octobris pisanym difficultatem summam do złożenia Seymu, z okazyi tych tak niebespiecznych okoliczności szerzącego się potrzebną, ktora sama przekroda trzyma in ludo Maiestatem ziednej Strony do przyiścia pomienionego Seymu, z drugiey consideratem tą tam krain zarazy, y nieodprawioną hucusque Legacyą do Cara Jgomości, ex ktorey maxime Seym był limitowany. Spodziewać się iednak należy, że wtym tygodniu mianuie Krol Jgomoś przed się resolutionem in praemissis, ktora wymaga sam Rok niezadługo się konczący. Occurrencias z miejsca tego posyłam in annexo, y zostaię immutabili affectu et cultu &

Kopia Listu tegosz Jmci do Xięcia Woiewody krakowskiego. sub dato tum ut supra a.

Jako na wszelkie rozkazy powsfale Waszey Oligszcey Mości zniadczye ochotny wszelaka mysl moią, mam zawsze za miłą powinność, tak y wrekommendowanych wrzecz Jntuencjach ieden probare zechcę, iestem gotow. Miejsca dla Jmć Pana Turna na rekommendacyą Waszey Oligszcey Mości nie odmawiam, ale wprzod zechcę poznać qualitates Jego Wakanse wszystkie drzeczne iako tamno Jego krolestwu Mości wiedzie instituit in omnibus zatrzymać do Reassumpcyi Seymu, tak wtenczas Resolucyey firmitas persistit. Xięciu Jmci Rodzonemu Waszey Oligszcey Mości miłościwemu Panu Służyć, iakom zawsze miał pro gloria, tak nieomieszkam wychodzic tez continuare sentimenta, oraz iestem Jmmutabili affectu et observantia &c.

Kopia Listu tegosz Jmci do Jmci Pana Woiewody Mazowieckiego. sub dato ut supra.

List Waszmoci Pana 14e Octobris datowany odebrałem cum respectu odebrałem. Na ktory daige Responsu nayprzod wyrazam, iako mnie Jnnemi Przykrościami y trudnościami hic et nunc prawie niezmyślonemi do złożenia Seymu; Znayduie się nayprzynayprzykrzeysze obstaculum, niepewnego do skutku legacyą Waszmoci Pana in tuitu ktorey dimitta Seymu Stanisł. Ja tego Jego krolewska Mość zostawa in dicta scedowey Stronie bieżąc resolutissimus na złożenie pomienionej Seymu reassumpcyi, zdrugiey zaś znaiąc reflexye na tę legacyą y szerzące się w Polsku y Rusi potrzebne. Przeciez w tych Dniach musi iuż wzięte in parte resolucya, a zatym y Waszmoci Pan będzie miał dobrą kommunikowaną. Jmć Pan Podskarbi Wielki koronny, ktorego za kilka dni spodziewamy się Præsentiam, in casum iezeliby krol Jegomość cum præsenti Senatu miał Seym differre, aby Waszmoci Pana Supplementowali, nie omieszkamy wszyscy tu przytomni onegosz obligować, iakoby Waszmoci Pan tym znadniey przykła reassumpcyą, iezeli odłożona będzie mogł suam Legationem odprawić. Wakanse wszystkie Swieckie, ze asz na Reassumpcyi Seymu będą dysponowane wpierwszey conomine resolucyi swoiey krol Jegomość firmitas persistit. a ja interea to wyrazniwszy koncz zostaiąc affectem y Observancyą zostaige &c.

Kopia literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarij ad Supremi Consiliarios et Regentes Curlandica. Wilnae 5e Octobris 1719e.

Literas Illustrissimum Magnificarum a Generosum Dominationum Vestrarum Mitavia 16e Xbris exaratas una cum adjuncto memoriali ad Sacram Regiam Maiestatem Dominum Meum Clementissimum directo, percepimus Generosi Capitanei Militaris Fok bene recepi, continuoq; desiderio Earundem quæ mihi sunt insinuata dictæ Sacræ Regiæ Maiestati Domino Meo Clementissimo diligentissime Repræsentavi. Cum igitur Judicia Relationum Sacræ Regiæ Maiestati Dominum Meum Clementissimi propria sunt dilata; censeo Interstitium ejus modi temporis ad præparandam objectorum Citationis Instigatori alis plenam justificationem Illustribus Magnificis et Generosis Dominationibus Vestris omnino sufficere posse. De cætero autem, ut circa ægritudem, erga se negotiaq; Sua Illustres Magnifice et Generose Dominationes Vestræ Mi quoque particularis affectus existant Secura profiteor, quod vim.

Kopia Listu Jmć Pana Kanclerza Wielkiego koronnego do Jmć Pana Zawiszy Starosty Mińskiego. ze Wschowy 6e Xbris 1719e.

Właśnie podtenczas oportune przyszedł Litt Waszmoci Pana 18e Octobris do mnie datowany, kiedy Jego krolewska Mość Pan Moy Miłościwy tryglem Reassumpcyi Seymu deliberował, maiąc przed sobą naprzod consideracyą recessu Grodzinskiego in ordine naznaczenia terminu, y miejsca tejże Reassumpcyi wtym roku, a drugiey Strony intrzymanie trzydziestu szesciu tysięcy Woiewodztwach Podolskim, y Ruskim potrzebnych, aby stey okazyi cały kray niebył

zarazony: vicit iechak w Sercu Panskim Amor Boni Publici y te reflexye, ze iż rezolwował na tryvánie Vniwersałow ad Reassumptionem eandem 30ᵐᵉ Maiż instituendam. Że to zaś w Warunkach Sessionalnych patebunt Waszmość Panu rationes Conjunctur zachodzących przez ymma da Bog relacyą necessitatis praesentis y pożytecznego Interesu. a ia to wyrażnieyszey prosić wiem iest.

Kopia Literarum Sacrae Regiae Maiestatis ad Academiam Cracovien[sem], sub dat. ut Supra.

Venerabiles podług Wolis Chęci. Inopinato casui, qui tantam ignis fortuito Almae Vniversitati Cracovien[si] causavit jacturam, singulariter compatimur, Eas tamen pro Nostro erga Ipsam favore, quantum possibile in hisce rerum circumstantiis, reparare cupientes, persuasas esse Fidelitates Vestras volumus, Nos in reassumptione imminenti Comitiorum Generalium Regni Varsaviae designata, una cum Ordinibus Regni Nil intentatum relicturos, ut restabilimento eiusdem jacturae efficaciter consulatur. De caetero Fidelitatibus Vestris bonam valetudinem a Domino Deo precamur. Dabantur Bielovize die VI. Mensis Novembris Anno Domini MDCCXIX. Regni Vero Nostri XXIII^ci Anno.

Deklaracya kontraktu a die 1ᵐᵉ Januarii 1718ᵐᵉ ad diem 31ᵐᵉ Maiż 1721ᵐᵉ o Remanencie Solnym Żupp Krakowskich in rem Urodzonego Steinheüsera Contrahenta.

Augustus Rex.

Oznaymuiemy Wszem wobec y każdemu zosobna komu o tym wiedzieć należy. Iż uważaiąc znaczne koszta Urodzonego Steinheüsera Consiliarza Naszego na restauracyą Żupp Naszych Krakowskich podczas zamieszania Aktey zniszczonych, czynione y na staraniu iego około nich podiście, ze one ku pożytkowi Skarbu Naszego, y wygodzie Poddanych w Sprzedaniu Soli przyprowadzić, respektuiąc, y do Samey Kwoty Summy Remanentu Kontraktu Arendownym ote Żupy Nasze Krakowskie pod Administracyą zostaiące z Urodzonemi Podkomorzikiem Mierem y przezreczonym Consiliarzem Steinheüzerem dnia 28ᵐᵉ Miesiąca Grudnia Roku 1717ᵐᵉ na Sześć Lat y Ćwierć Roku zawartym, a poczęto 1ᵐᵉ Januarii Roku teraźnieyszego 1719ᵐᵉ na osobę Samego tylko Urodzonego Consiliarza Steinheüzera spuszczonym, y na 4. Lata, to iest a prima Januarii Anni Millesimi Septingentesimi decimi octavi aż do Ostatniego Decembris Roku 1721ᵐᵉ vigore praesentium reduktowanym, niemasz wyraźney Determinacyi, y opisania, iako przy expiracyi kontraktu znayduiący się na ów czas Remanent Soliny temuż Urodzonemu Consiliarzowi Steinheüzerowi Contrahentowi Żupp Naszych pomienionych przyiąty, y bonifikowany być ma. Przeto niniejszą Deklaracyą Naszą, Naszym, y Nayiaśnieyszych Sukcessorow Naszych Królow Polskich Imieniem obiecuiemy, że ta wszystka Sol, która de quarto tale stu dwudziestu Tysięcy beczek exclusive pakunku corocznie do wyrobienia pozwolonych, y na Skarby pieniężne secundum Tabellam hic in fine junctam, do wypłacenia naznaczonych ſ. co przez 4. lata na ~~100000~~ 410,000 beczek Soli wynieść, in eventum kto iakiż quantum Soli, która się corocznie na Mazowsze spuszczać zwykła, to iest 80.000 beczek do przedania, a 12000. Soli Szlacheckiey Suchodworowey: / przy expiracyi kontraktu 4ᵐᵉ niesprzedana znaydować się będzie nad remanent przy początku tegoż kontraktu odebrany. Jakowa Sol w Wieliczce, y Borzechowi każda Beczka wyrobiona po 15ᵗᵉ Złotych Reńskich, niewyrobiona zaś y w Skarbach iestcze się znayduiąca według proporcyi wytrąconey Summy kosztu do wyrobienia onejże potrzebne, a zaś na Skrzadach, iako w Grabiach, w Sutoru, y w Kazimierzu, y na innych Miejscach oprocz Mazowsza po Dziesiąciu Złotych Reńskich Polskich ſ. ponieważ takim sposobem Remanent do zapłacenia długow przezreczonym Urodzonym Mierowi, y Steinheüzerowi podany rachowano: / w Mazowszu zaś po dwadzieścia Tymfach oprocz Expens Defluitationis rzetelnie y bez zawodu ma być przyięta, y pomienionemu Consiliarzowi Steinheüzerowi przy Expiracyi kontraktu Jegoż Arendownego czteroletniego lubo przez Nas Samych, lub też ſ. iezeliby my Żupy Nasze Krakowskie po kimkolwiek innemu spuscić umyślili: / przez Nowego Kontrahenta zaraz przy początku kontraktu Jego niezwłocznie zapłacona y

gotowizna, bonifikowana. A in casum defectus gotowizny takiey zapłaty bonifikacyi, Urodzony Steinheüzer vigore praesentium authorizowany bydz ma wyposessyi tychże Dupp Naszych bez zapłacenia żadnych kath, lub assignacyi, y w nich przez tak długi czas zostawać będzie, iaki do przesłania pomienionego remanentu potrzebny będzie. Żeby zaś tym czasem Dwppy nasze przez zaniechanie potrzebnych w nich reparacyi, nie upadły, albo długow tamecznych, iako y kwarty do Lazary nieodwłocznie wypłacenie tamowane niebyło, tudzież aby stan Szlachecki Sol sobie corocznie naznaczoną odbierać mogł. Gdy wszystkie to expensa takowym sposobem na siebie bierzemy, że Urodzony Steinheüzer kontrahent Nasz wszelkie koszta do konserwacyi Budynkow dolnych y gornych potrzebne, cuiuscunque sint nominis, iako też y stare długi, y pensye rocane, tak pieniężne, iako y solne, według ordynacyi Commissyi Generalney do anno Millesimo Septingentesimo decimo septimo, z kwarty do Lazary corocznie wypłacać, y sol suchednionc na stan Szlachecki zwyczaynym sposobem wydawać powinien będzie; a my za to, y za dotkosztu na to erogowane, bez żadney onych exceptiey, pomienionemu Urodzonemu Steinheuzerowi proporcyonalnie Quantum beczek soli takowey wyżęg y wyrobic, y one sprzedać pozwalamy, y potym to quantum z remanentem wyżey pomienionym wyprzedane nie będzie, poty Urodzonego Steinheüzera w realney possessyi Dupp Naszych, wyrazonym inn sposobem, vigore tey Deklaracyi Naszey konserwować chcemy. A iako My Naszym, y Najiaśnieyszych Sukcessorom Naszych, Krolow Polskich Imieniem, temu wszystkiemu, do czego się przez niniejszą deklaracyą Nasz przy Łaskawey Informacyi Naszey, et bene pensatis rebus krainieyszego Statusu tey tam Ekonomii Solney, wydana obowiązali, dotrzymie, y onej nietylko Urodzonemu Steinheüzerowi kontrahentowi Dupp Naszych przeczciony, ale też in casum śmierci jego, Sukcessorom onegoż, ktorych on czasu swego Skarbowi Naszemu oznaymi, zupełnie y niezawodnie dotrzymać obiecuiemy. Tak wzaiemnie Urodzony Steinheuzer albo Sukcessorowie Jego wszelkim powinnościom z swoiey strony punktualnie zadosyć czynić obligowani będą. Na co dla lepszey wiary ręka Nasza niżey podpisawszy. Pieczęć wielka Koronna przycisnąć kazaliśmy. Dan w Wschowie Dnia V^to Miesiąca Novembris Roku Pańskiego Tysiąc Siedemsetnego Dziewiętnastego. a Panowania Naszego XXIII^go Roku.

Augustus Rex m.p.

Tabella.

Według ktorey Intrata Dobr Naszych Krakowskich przez cztery Lata Arendowne, to iest a prima Januarii Anni 1718. aż ad ultimam Xbris 1721. ma bydź wypłacona.

Rok.	Ocena Intrata z ktorey assygnuiemy	Na Starostwo Kazimierskie:	Na Budynki Dworu Naszego Krolewskiego.	Samemu Urzędnikowi dworu Naszego Krolewskiego.	Na Starostwo Urzędnikowi Stinheimowi.	Frochtarzom y pensyą	Na Budynki Zupne.	Co iest co Rok na Intratę wypłacaią	Na Budynki Zupne.	Summa Expens
1718	„ 144000	„ 12000	„ 12000	„ 126000	„ 5711.	„ 4 „ „ „ „	„ 9789.	„ 14 „ „ „ „	„ 211.500	„ 18.
1719	„ 132000	„ 12000	„ 12000	„ 108000	„ 23452.	„ 12 „ 6315	„ 24 „ 9789	„ 14 „ 67500	„ 18 „ 8100	„ 247158. „ 8.
1720	„ 132000	„ 12000	„ 12000	„ 21313.	„ 20 „ 23452	„ 12 „ „ „ „	„ 9789.	„ 14 „ 115158.	„ 8 „ 13818.	„ 207532. „ 22.
1721	„ 141000	„ 12000	„ 1116.	„ 18 „ „ „ „	„ 23452.	„ 12 „ „ „ „	„ 9789.	„ 14 „ 75532.	„ 22 „ 9063.	„ 25 „ 141.000. „ „
	549000.	„ 48000.	„ 47161.	„ 17 „ 255313.	„ 20 „ 122068.	„ 10 „ 6315	„ 24. 39.157.	„ 26 „ „ „ „	„ 30,902	„ 23 „ przniyo na budynki Zup
									„ 39157.	„ 26. Frochtarzom na Star
									„ 6315.	„ 24 Sługi Stinheimowi.
									„ 122068.	„ 10. na Budynki Star
									„ 255313.	„ 20 Dachy na Star
									„ 47161.	„ 17. Krolewska
									„ 48000.	„ „
									„ 549.000	„ „

Augustus Rex. mp subscriptum

Copie de La Lettre de S. Excellence Mgr le Feldmareschal de Fleming a Mgr le B. de Manteuffel a Malhausen 11e de novembre 1719.

Celle cy n'est que pour dire a Votre Excellence que j'ay receu sa Lettre du 3. aussi bien que celle du 5 d. c. Je suis encheminé pour venir aller trouver à Franstadt. Le Roy de Prusse etant tombé malade son arrivée a Hannovre etoit rendu douteux. Mais quel est ce changement subit, de convoquer la Diette si tot. Je ne dispute pas la conclusion au Maitre, c'est a Luy a faire les decisions, mais en verité cest aux Ministres de luy donner les informations. Je suis du sentiment de Mgr l'Evesque, qu'il faudra beau coup de peine, et de Travail. J'ay trouvé de tres mauvais chemins, de sorte que je ne compte d'etre à Franstadt que le 17. ou 18. a dieu je vous prie de faire en sorte, qu'on ne se separe pas avant mon arrivée. Je suis &.

Copia Literarum Illustrissimi et Excellentissimi Domini Supremi Regni Cancellarii. ad Dominum Puchet. in Negotio Miechoviensi.

Mirari satis nequeo Negotium Illustrissimi ad Reverendissimi Domini Episcopi Premisliensis Fratris mei cum Religiosis Miechoviensis intercedens, literis Sacrae Regiae Maiestatis Domini Mei Clementissimi Eminentissimo Cardinali Albano meisque insinuationibus, tam ad Generosam Dominationem Vestram, quam ad Generosum et Clarissimum Dominum Advocatum Accoram boni transmissis diligentia commendatum, non solum huiusce prospero Successu processisse, verum in prosecutione illius ex parte Generosam Dominationum Vestrarum pernulta omissa et neglecta esse. Ante discessum meum Dresda commiseram Pui Illi. Domino Abbati Accoram boni Secretario Regio, quatenus Informationis meae gratia seriem Actorum in eodem Negotio describeret. qua facta intellexi ex parte Religiosorum Eorundem, licet pro fatis, diligentes tamen delationes et Instantias ad finem illorum obtinendum nihil fuisse intermissum. Ex parte vero Nostra Dejiciendas esse debitas oppositiones, quinimo in correspondentia continuas intervenisse dilationes, ac unius plerumque Informationis vel Documenti licet jam semel transmissi multoties repetitas requisitiones, adeo ut Religiosis vindicatur quasi consulto relictus liber campus Ludendi illudendi et vincendi. Constat autem optime Generosae Dominationi Vestrae hocce non solum Interesse Fratris mei tangere sed etiam respicere Jus Patronatus Regium. Quemadmodum Sacra Regia Maiestas Domino Meo Clementissimi atque Ministerium Eius ab initio statim hujus controversiae ad ipsum intellexerant, et ea Religiosorum Mollimina priodem praemeditata palam habuerant. Accepta igitur praecautione recentioe incidentia Eiusdem causae primis Diebus Decembris, transmitto Generosae Dominationi Vestrae literas inclusas, tempestive ante Terminum iis, ad quos pertinent, reddendas. Ex quibus Eminentissimos Cardinales Cassonum et Spinolam concernentes vellem, ut quam citissime Ipsis reddantur. Copias tamen earum Generosa Dominatio Vestra praesto habebit ad communicanda contenta illarum, circa traditionem literarum mearum ex post Eminentissimo Cardinali Albano. Eminentissimo Cardinali Spinolae Generosa Dominatio Vestra faciet Nomine meo complementum hoc sensu. Me videlicet eo maiorem Eminentiae Suae profiteri gratitudinem pro valida et efficaci assistentia in Negotio obtentae retentionis ad vita tempora Praepositurae Miechoviensis, quo me scio esse minus meritum Eiusdem Personae, tum quod Eminentiae Suae subsidium Negotio praefato tum demum efficaciae apparuit, cum plane desperatum videbatur, omniaque alia haberet auxilia invalida. Hinc spei meae certum existere asseret Generosa Dominatio Vestra Eminentiam suam in hac quoque tam justa cum Religiosis Miechoviensibus causa similem s. quam instantissime ordinis assistentiam praestituram. In reliquo ad mea particularia erga Suam Eminentiam obligationes, Ipsam

Generosa Dominatio Vestra quam primissime advicurabit. Supponо Perillstrem Dominum Abbatem Accoramboni Secretarium Regium Generoso Domino Fratri Suo Romam transmisisse Copias correspondentiæ meæ cum Eisdem pervenis Miechovienſibus habitæ, ad omnem tamen casum, si forte nondum easdem vidit Generosa Dominatio Vestra Scorsiva Exemplaria Ipsius hisce meis adjungo. Generosum et Clarissimum Dominum Advocatum Accoramboni salutet quæso Generosa Dominatio Vestra Nomine meo, eidemque defleat, qualiter attonitus vim et non satis factus tam extenso processu ex parte Nostra, in hoc Negotio, non sine exprobratione præmissorum a Parte advocatum ab aliis, quibus ea innotuerunt, quæ in causa profata hactenus acta fuere, certiorem nihilominus, Eundem reddat Generosa Dominatio Vestra, quod sicut in hucusque non apparentialem erga sæpe Perillustrem Dominum Abbatem Fratrem suum affectus mei propensionem viderit, ita in futurum quoque pro præstito vero obsequio realem gratitudinem meam experietur. Optime quidem Nobis constat de modis compescendi licentiam atque temeritatem dictorum Religiosorum ex lege scripta et Historiis per expressum indigitantibus gradus vel in ipso Conventu Miechoviensi tempore Serenissimi olim casu practicatos. Hæc tamen extrema reiecta sunt in hucusque ope obtinendæ in Curia Romana Justitiæ tum quo quo ad conservationem quantum fieri potest inconcussæ intelligentiæ inter Curiam profatam audamque Nostram. Verum enim vero illud certissimum est, quod si forte Sacræ Regiæ Majestas Domino Nostro Clementissime et Respublica ibidem Justitiam non assequentur, Juribus suis deesse non poterunt. His itaque Generosæ Dominationi Vestræ expresenti circumstantia expressis, Eiusdem curæ et Solicitudini Negotium præfatum, quam diligentissime commendo. Idemq manco &.

Copie de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Sa Excellence Mgr le C. Manteüffel a Cracovie 22. de Novembre 1719.

Je suis fort obligé a Votre Excellence pour la Communication de la Lettre de Sa Excellence Mgr le Feltmarechal, qui est du sentiment de Mgr l'Evêque d'Espere: comme je le souhaitte: que le Bon Dieu favorisera avec une bonne reüssite la resolution de sa Majesté a quoy je ne manqueray pas de contribuer selon mon mieux et selon mon devoir. En me remettant du reste au rapport de Mgr Dzbouski, je suis veritablement &.

Rescriptum Sacræ Regiæ Majestatis in Curlandiam.

Generosis Supremis Consiliariis, Majoribus et Minoribus Capitaneis Officialibus totique ordini Equestri ac Universis Incolis Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ Sincere et fidelitati Nobis Dilectis Gratiam Nostram Regiam. Generosi Sincere et fidelitati Nobis Dilecti. Relatum accepimus, Qualiter Fidelitates Vestræ Conventum Particularem ad huc in Anno 1718. Sinceritatibus et Fidelitatibus Vestris Clementer a Nobis indictum, de tempore in tempus Limitando, Gratia Nostra Regia abutantur, nonnulla in contrarium Rescripti Nostri Regii Anno proxime præterito 1718. Die XXIII. Mensis Decembris ad Sinceritates et fidelitates Vestras emanati, impulsu Externorum Statuendo ne itaque ulterius tam Sinceritates et fidelitates Vestræ quam et Futuri ad similia, quinimo maiora inconvenientia, tempus et occasionem nanciscantur opportunum esse duximus, inhærendo novellæ legi Regni Nostri de non Limitandis conventibus manere Sinceritatis et fidelitates Vestras ne conventum Suum in Termino ex Limitatione incidenti sub nullitate attentandorum sese attumant, sed pro novo Conventu Sinceritatibus et fidelitatibus Vestris indicendo, ad Nos recurrant, certi Nos, ubi necessarium et opportunum judicaverimus, Eundem non denegaturos. Prospiciendo autem Securitati Bonorum Feudalium Ducatum Curlandiæ et Semigalliæ. Præcipimus Sinceritatibus et fidelitatibus Vestris et Universis ac Singulis cujuscunque Status et Conditionis

Incolis Ducatuum Curlandiæ et Semigalliæ, sivemq; sub poenis gravissimis contra Perduelles in legibus sanctis, in Contravenientes ac Instantiam Instigatorum Regni et M. D. Lith. irremissibiliter extendendis, severe inhibemus, ne quovis praetextu Colore et Ingenio, Jura Ipsis Super Bona Ducalia sive Titulo Hypothecae, sive obligationis servientia, et quasvis Summas in Bonis Ducalibus haerentes, nec non praetensiones suas ad Illustrem Ducem Curlandiae et Semigalliae, Eiusdem que Domum Ducalem habitas, sive liquidas sive ad huc liquidandas Cuipiam Externorum multo minus Potentioribus, vel aut ibus id legibus cedere et transfundere, Bonaque Ducalia impossessionem illorum dimittere, quodutique absque expressa facultate et consensu nostro Regio tanquam directi et indubitati Domini Feudi, Illustrissimi Duci Curlandiae et Semigalliae nullatenus fieri potest, laudeant et praesumant, veram debitam Nobis et Reipublicae conservando incorrupte fidelitatem omnes cointelligentias et correspondentias. Juribus Nostris et Reipublicae nocivas et praejudiciosas cum Externis eorum. et ab illis omnino abstineant. Rescriptoque Nostro Superius allegato in omnibus et singulis debe conformet, secus non facturae Sinceritatem et fidelitatis Vestrae pro Gratia Nostra Regia et officiorum Suorum debito. Datae.

Memoriale Secretarii Elbingensis.

Indefessam solicitudinem, qua Sacrae Regiae Majestas Vestra Domino Nostro Clementissimus innumerosissimas inter Regni curas, afflictissimae Civitatis suae Elbingensis gravamina, Serenissimae Aulae Berolinensi recommendare plusq̃m paterne dignata est, praefata Civitas submississima adorans devotione, veniam humillime expetit, quod hoc ipso tempore, quo Majestati Vestrae Domino Nostro Clementissimo solenne de Inclytae Reipublicae Salute Consilium inire constitutum est, ex anteriori suo supplici libello in memoriam Majestatis Vestrae revocet, quomodo alte memorata aula Nr. ratione mutui ab eadem Anno 1704. accepti contra expressam cuiuper cum Civitate initam Conventionem, datamque per Dominum Consiliarium Krauri assecurationem, usuras ad Anno 1712 verbis extrema minantibus praetendat.
2do Territorium ab Equitatu Eiusdem aulae, contra articulum 6tum Tractatus Retrad: Elbingae, Colonis et Subditis Elbingensibus, ℔ praeter usum fructum solitum solummodo Serenissimae Aulae Berolinensi concessum 50m florenorum quotannis constante, hacque ratione eosdem ad extremam egestatem redigente, necdum evacuetur. 3tio Eoquo met Ipso collectio 50m Imperial a Colonis et Subditis vigore modo allegatae Conventionis partialiter repetendorum, non tantum a praefata Serenissima Aula protrahatur, sed in dies etiam tandem instituendo difficilior reddatur.
4to Subditi et Coloni Elbingenses eorumque filii ac Servi a crastina abductione paulo ante militibus Brandeburgicis in Territorio Civitatis, contra articulis 15. Pact. Velaviensis Articulis 7. novellae Constitutionis de Anno 1718. ac Articulis 5. Tractatis retraditae Elbingae adhuc practicata et pro redimendis modo quibusdam nuper vi abductis filiis 6m florenor: constante, haud satis in futurum tuti sint.
5to Pascua in diminutionem Territorialis Jurisdictionis Magistratui unice competentis, plus licitanti ad arendam vere proxime praeterito publicata fuerint, ideque contra Articulis 5ti Tractatis Retroductus Elbingae ut pote qui ℔ usum fructum solitum tantum modo concedit ac.
6to Praeter Telonium Pillaviense mirum in modum adauctum, et Generalem accisam contra in omnis Civitatibus Prussicis introductam, a mercibus Elbingensibus contra expressum Articulis 6tum Tractatis Retroductus Elbingensibus Stromgeldo Regiomonti exigatur.
Instantiales quas gravissimorum horum gravaminum causa Sacrae Regiae Majestati Vestrae Domino Nostro Clementissimo ad Serenissimam Berolinensis Aulam iterato, dare Clementissime placuit opem equidem obtinendorum Jurium ac Immunitatum, plurimam affatis suggerebant; tantum vero abest, ut Serenissima modo dicta aula eosdem voti participes adhuc dum reddiderit, ut potius in maiorem superius sub Nr. 5to allegatae Jurisdictionis Territorialis Infractionem, his diebus de novo pascua certo plus licitanti in termino 9. Novembris a. c. ad arendam can-

publicatione mediante obtulerit, ac insuper Civitati repetitis hic sub lit. A. copialiter adjacentibus litteris, severissima sub comminatione mandaverit, ut 4 g 665 florenorum, quos Nobis de Kirchenstein erario militum Brandeburgensiorum supplendorum in Elbingam venit, sine mora exsolvat, non obstante, quod Cessiones in Potentiorem lege publica prohibita sint, quodq; Civitas Moratoriis intuitu Territorii Usus fructus, quo tot jam annis caret, a Majestate Vestra Clementissime eidem concessis gaudeat. In hoc igitur strictissimo rerum statu, post Deum ad Sacra Regia Majestatem Vestram Dominum Suum Clementissimum unice recurrendo, sæpius Nominata Civitas devotissimis supplicat precibus, dignetur Majestas Vestra rerum Illustrissimis Dominis Senatoribus communicata, integritati agonizantis Suæ Elbingæ Colonorumque Elbingensium per Equitatum Brandeburgensis ad Summam paupertatem redactorum, omni meliori modo clementissime consulere. Cedet hdo Regia a posteris etiam nunquam satis depradicanda Clementia non tantum in maximum afflictissimorum Solatium, sed inimul a Deo optimo Beneficiorum Remuneratore, cum felicissimo Regimine, quam constantissimam Vestræ Majestati Regiæque Eiusdem Domui adducet valetudinem ut hoc quem Civitas tam publicis quam privatis precibus denuo implorare nunquam desistet, id quod de eadem testatur. a.

Copia Literarum Serenissimæ Aulæ Berolinensis ad Civitatem Elbingensem d. d. Berolini 2e Octobris 1719o ex Germanico Idiomate in Latinum translatarum.

Subtitulo a.

Fridericus Wilhelmus Dei Gratia Rex in Prussia a. ad nostras sub dato 30. Augusti a: c. Solutionem trium kirschensteinianarum obligationum concernentes Clementissimas Literas, quas supplendorum militum erarium s: vulgo Recruten Casse: alia solutionis media nulla videns, in solutum necessario accipere debuit, redditæ Nobis sunt Vestræ de die 18e Jbris Responsoriæ. Sicuti vero nullatenus pati possumus, ut supplendorum Militum erarium damnum subeat, primissimeque etiam resolvimus, illud Ipsum neutiquam concedere, licet si ea de causa evenieret, quodcunque modo volverit, ita Nos in singulari hocce casu, generalibus Vestris Demonstrationibus et excusationibus neutiquam ac quiescere possumus, eaque propter præsentibus iterato quidem severissime Vobis injungimus, ut Vos, omnibus in hoc casu ulterioribus frustraneis protelationibus depositis, sine omni mora dispositionem faciatis, quo trecillæ kirschensteinianæ obligationes, quas justas in Vestris ad fœminam de kirschenstein datis positive agnovistis, eoque met Ipso illimut supplendor Militum erario, ut eadem in solutum acciperet ansam dedistis, Erario huic promptissime exsolvantur, illudque hac ratione indemne reddatur, quo intuitu etiam Nostra Summa assecuratio præstari debet, quod hic plane extraordinarius casus contra Vos in nullam consequentiam minus ad aliquod præiudicium cedere debeat: Quod si vero præter opinionem erario supplendorum militum, ad hasce Nostras repetitas literas a Vobis non promptissime in pace satisfactum fuerit, Nos sine omni dilatione talia media ad manus sumemus, quæ vobis profecto ingratissimam erunt, qui e contrario si vos in hoc passu erario supplendorum Militum Vestras tres obligationes exolveritis, in aliis occurrentiis vobiscum occasionem observaturi, Vos Regiæ Nostræ clementiæ participes reddere studemus. Datt ut supra a.

Instrukcya dana Widmoznym Jchmościom Jmći Jmćiom Panom Janowi Dziatyńskiemu Vice Prezydentowi y Jmći Panu Franciszkowi Czapskiemu Mieczenikowi Ziemi Pruskich Deputatowi z Woiewodztwa Pomorskiego na Trybunał koronny wybranym o medio Izby Trybunalskiey y wydanym do Najiaśnieyszego Króla Jmći Pana Naszego Miłościwego Potrom. w Piotrkowie 7e Jbris 1679o.

Jchmość Pancerni Powiatu Nasi zacny od powitania Jego Królewskiey Mći

Pana Naszego Miłościwego, czyniąc iak nayuniżeńsze podźiękowanie, iż potak długim umartwieniu
abrigue Visione beatifica Jego krolewskiey Mości in Dilectionibus Panstw Swoich racyą beare sortes publicas
tym szczęściem, które in voto communi było gorącey wiernych Poddanych Expectacyi. Winszowało o-
raz było wszego zabranego z Najaśnieyszym Cesarzem Jmcią Nayiaśnieyszego Domu Swego kolliga-
cyi, zakładaiąc ztąd optimi fati et Salutis Reipublicae niepodobna nadzieią, która wspierać będzie u-
miarkowana unitas et operosa Virtute oportuno tempore et Calu Zachowuiąc rzeczy, y Interessa Panstwa
swego z osobliwszey dobroci Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego, ponieważ to ad satie-
tatem inculptam w Sercach naszych zawsze mamy. Dodaiąc przytym wszystkim Jchmościom Panowie
Pasowie Nasi fidelem appreccationem, życząc nad wiernymi Poddanymi Swemi millenis præcordi-
is iak nayszczęśliwszego Panowania tym dokładem niezmiernie prawdy, ut in Universo nulli
Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego superstint Inimici, et qui sunt fiant amici. Acz za-
wsze Trybunał koronny ex fundatione Swa pro Angulari Lapide trwałości Swey, y szczęścia publicznego
supremam potestatem nad sobą Krolem Panem swym zakładał y uznawał. Doniosą Jchmościom Panowie
Posłowie Nasi przy Nayniższey Subiekcyi, ią w tym szczęśliwym rozeznaniu, ieśli się odważę to tu
Mieysce, przy nienaruszonej Wierze y Poddaństwie Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego,
veteri ratione Patrum, filiali obedientia Majestatowi Jego krolewskiey Mości podaie się, solennie przysię-
gaiąc voto utrzymywać to nienaruszenie in minimo etiam puncto, co kolwiek ad Majestatis Inte-
gritatem et Salutem Publicam należeć będzie, y dla tego in administratione Sacræ Themidis niezapie-
szałe arripiet curas chortamque laborum. Cż Jchmość Panowie Posłowie Supplikować będą do Jego
krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego, aby zwrodzoney łaskawości y dobroci Swoiey maiąc
grande pectus et animos amicas na nayniższe Prozbe Swych Poddanych odebrać raczył od nas łaska-
wie Iustam propositionem Laudis wyroią y rozkrzewioną in Lauros meritorum iak Jaśnie Wiel-
możnego Jmci Xięcia Jelina Kretkowskiego Referendarza koronnego Prezydenta Trybunału
tuteyszego, iako też Wielmożnego Jmci Xięcia Hieronima Jerlickiego Regenta Wielkiego Xię-
stwa Litewskiego Deputata na tenże Trybunał koronny z Przezacnej kapituły krakowskiey,
ktorych wiernością Majestatowi Jadugi ku Oyczyźnie iako meritum w Nas Sprawiedliwa Kon-
syderacya tak supplikować ad cognoscitatem tanto Principe dignam nagla, aby dobrotliwa
munificencya Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego mieć raczyła pretium in pretio
Zasług Jch, y pierwszego Instytucyą Referendarstwo koronne ascensum
regalizować zechciała. — Acz Jmci Pan Wojewoda Łęczycki Kollega Nasz Lubo ad Satietatem
Jaworom Panskich Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego za nayniższymi prozbami
Swymi dosyć, ktorych oculis subiecti apparenter swoim reprezentuią się affectus, iednakże pro-
fusus in omnes Munificencyi Panskiey Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego, go-
dzi pokazuie zawsze dotrzeć dobrotliwemu Seruice uprasza Jego Jchmość Panowie Posłowie Nasi,
aby temu Jmci Panu Woiewodzie Jego krolewska Mość Pan Nasz Miłościwy dni expectatam
na Dobrach Łęczyckiego Indygnatu tysięcy ostrzechset Talerow bity d. harentem, nieprzerwanie
się do recessu Sejmowego uiścił oddać pretensionem. Nieprzechodzą Jchmość Panowie
Posłowie premissa omni submissa adoratione Majestatowi Jego krolewskiey Mości Pana Nasze-
go Miłościwego premissa omni submissa adoratione Majestatowi Jego krolewskiey Mości Pana Na
szego Miłościwego, do woli prozby Wielmożnego Jmci Pana Stanisława Zaleskiego Podstolego Zyto-
mirskiego Swego Deputata na Trybunał koronny z Woiewodztwa Czerniechowskiego o Pod-
komorstwo Nowogrodzkie Jmci Pana Alexandra Myscielskiego Surrogatora Poznańskiego
Podsędka Ziemskiego Siradzkiego oudego tanquam aurei Vellaris gotowa na tym tu mieyscu
Sanctorum Judicatorum y szczęścia publicznego Vigilis obedire tam in Sago quam in
Toga Civium emeritissimorum. Supplikuiąc aby Jego krolewska Mość Pan Nasz Miłościwy za
wyrażona, y podanymi Innymi okkurrencyami z łaskawości Wrodzoney tot premia dać
choyrzic Jmci racipiat ubi vix vix, quot Clarescunt meritis.

Lubo zas pro se gnisgue in Curia Regio y Jchmoś Panowie Posłowie Nasi Desiderya swe wnie in Sinum Dobroci Oycowskiey Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego snadnie rozyc potrafia, iednakze ut adolescat Gratia factis ku Jego krolewskiey Mości Pana Naszego Miłościwego w Osobach Jchmościow Panow Posłow Naszych niechcemy minia transcendere bizgva, primisgue vocalej Precones wszyscy Supplikuige Maiestatowi Jego krolewskiey Mości Panu Naszemu Miłościwemu, aby emerita virtus et Jndoles wielmoznego Jchmościa Wice Prezydenta Trybunału koronnego mogła odebrać za podana okazya, ex ascensu wyszey honoru stopien y Jmć Pana Mieczinika Ziemi Pruskich woiewodztwa Podkomorstwa Chełmińskiego in oculis gratiosissimi Patris Nemini Jnjurius, omnibus profecuus Principis pozwala dostateczne ukontentowanie. Ad extremum Jchmoś Panowie Posłowie Nasi reprezentuią Jego krolewskiey Mości Panu Naszemu Miłościwemu bodą nie tylko za Oycowskie ega Bonum publicum pieczowanie y solicytacye, nayniższe przy niezmiernej wdzięczności podziękowanie, ale też dodaią, iż in omnibus et Singulorum Nostrum praecordiis oppressorum non ingratorum beneficiis promeritas łaskes wielkich y szczególnych krola Pana czynow iako nulla tacebit aetas, takie Trybunału tego ex tribubus Patrum Patricia wybrana y upleciona korona circa inconcussum zelum fidem, amorem, subiectionem ku Panu Swemu do Stop Jego krolewskiey Mości Oycowskich wiązać się nigdy nie przestanie. – Hugo Szczuiny Kretkowski Prezydent Trybunału koronnego L. S.
J. Z. Zabłocki W. Ch. M. Gr. koronny L. S.

Kopia Listu Jego krolewskiey Mości do Jeścia Jmći Prymasa.

Nayprzyiacielskiey w Bogu
Wprzeymie Nam miły. Wiesnaczey, tyłko iakoimy zwykli, to iest pełnym wdzięczności Sercem przyimuiemy pozdrowienie seralicznej chrześcijańskiey strony krzesciańskich wdzięcznośći Wprzeymości Waszey do Nas wyrażone życzemy oraz aby vota, ktore Wprzeymość Wasza ex abundantia tenere Studinis affektu swego ku Nam y miłości ku Oyczyznie raczyła nuncupare, z ukontentowaniem zupełnym ex pectationis całego Jacnego Narodu Panstw tych Nam od Pana Boga do Rządu poruczonych za cooperacya przyzwoitey y dowiadczonej Rady Wprzeymości Waszey in dies pomyślny skutek strony odbierały ad Satisfactionem Samego Wprzeymości Waszey. Na koniec o wszelkich Respektach Naszych Wprzeymość Wasz in Particulari do wszelkich okurrencyi upewniaiąc, onemuż na ten czas dobrego życzemy od Pana Boga Zdrowia. Dan.

Copia de la Lettre de la Excellence Mgr le Grand Chancellier de la Couronne a Mr le Nce de Hagen

Ayant reçu les Lettres, que V. Excellence a bien voulu m'ecrire le 1. le 8. du courrant, j'ay été tres sensible aux bonnes nouvelles, qu'elle m'a donne de Notre Prince Royal, et je la supplie de me les continuer, l'asurant, que sa correspondence me faire toujours un veritable plaisir. J'ay trouve dans la derniere deux Chapitre en Chiffre, mais comme il ne m'a pas été possible de retrouver la chef etablie entre Nous, qui apparement sera laisse ailleurs parmy la Grande quantité de mes papyers, dont un grand Nombre est reste a Varsovie et dans d'autre endroits, d'autant plus que depuis long tems, je n'ay pas eu occasion de m'en servir, je prie V. Excellence de m'envoyer incessament une Copie de la Sienne, afin que je puisse entendre le contenu de la dicte Lettre: Il y a deia quelques semaines, que le secretaire du feu Mr le Palatin arriva a la Cour avec les papyers en question, que je n'ay

pas manque de faire registrer par des Gens trez appostez. Je prie V: Excellence d'etre persuadée de La parfaite estime, que j'ay pour elle, aussy bien que pour Mr son Frere, et de croire, que je suis veritablement &.

Copie de La Lettre de sa Excellence Mgr le Grand Chancellier a Mr le Comte Fleming.

La Lettre, que V: Excellence m'a fait l'honneur de m'ecrire le 8. de ce mois ne m'a ete rendue qu'hier. J'y ay trouvé celle de Mgr le Grand General de Lithuanie pour le Roy, dont j'envoye La traduction cy jointe a V: Excellence pour La faire communiquer a Mgr Wopser, et pour luy enjoindre, qu'il donne son information sur le contenu, afin qu'on puisse La reponse soit conforme a la dite Information. Cependant je La supplie d'etre persuadé de l'estime toute particuliere, avec La quel je suis trez parfaitement. //

Konice.

Index Contentorum in hoc libro.

„ Relacya konferencyi z Xięciem Dołhorukiem Posłem Cara Jmci „ 1.
„ List Króla Jmci do Cara „ 1.
„ Replika na propozycye Xięcia Dołhorukiego „ 2.
„ Relacya powtornej konferencyi etymże „ 5.
„ List Króla Jmci do Hana Tatarskiego „ 7.
„ Lettre de Mr le Sr Chancellier a Mr de Lutzebourg „ 7.
„ Commissio ad sopiendas controversias Saxo: et academiam „ 8.
„ List Króla Jmci do Starosty Krak: wtenczas Mateyi „ 8.
„ Circulares do Senatorow „ 8.
„ Litera S.a R.a Mti ad Curlandiæ Ducem 9.
„ Litera Regia ad Sanctissimum favore Carmelitarum Reformat. 9.
„ Litera Regia ad Generalem ordinis Carmelit. 10.
„ Instrukcya Xiążęcia Jmci P.a Woiew: Mazowieckiemu Posłowi do Cara 10.
„ Credentiales temuz do Cara 12.
„ Exhositio ac enarratio gestorum wtrzechmi Jmci P.a Hemminga 12.
„ Litera Ejusdz ad Cæsaream Majestatem 14.
„ Item alia ad Dominum Wenedorum 14.
„ Relacya o Sądach Kurlandzkich w Kranstadzie 15.
„ Litera Regis in Prussia ad S. R. Mtem 15.
„ Litera Responsorialium 17.
„ Litera Regis in Prussia ad S. R. Mtem 18.
„ Responsoriales S.a R.a Mti ad præcedentes 20.
„ Litera Marchionis Brandeb. ad S.m R.m Mtem 21.
„ Responsoriales ad easdem 21.
„ List Cara Jmci do Króla Jmci 21.
„ Respons: na temie List ze Wschody 24.
„ List Cara Jmci do Xięcia Prymasa 26.
Responsorum 29.
„ List Cara Jmci do Cesarza Chrześciańskiego 30.
„ List Hana Tatarskiego do Skorupackiego Hetm Zaporoskiego 32.
„ Translat Listu Paszy Bonderskiego do P.a Dantzika Adiegata Cara 33.
„ Item Cedule do tegoż 34.
„ Litera a S. R. Mte ad Imperatorem Romanorum 34.
„ Item ad Eundem 34.
„ Ad Imperatricem Elisabetham 35.
„ Ad Imperatricem Ameliam 36.
„ Tractatus Matrimonialis S. R. Mtem Moscovia 36.
„ Do Jmci Pana Starosty Dirskiego 37.
„ List Kanclerza N. Kor.e do Jmci P.a Jedlichowskiego 38.
„ Circulares Jmci do Senatorow y Ministrow 38.

„ Responsum Regis Prussiæ S.R.M. 38.
„ Litteræ a Magistratu Gedanensi Dnum Regni Cancell. 40.
„ Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr Steinheüsen 42.
„ Steinheüsen 42.
„ Lettre Mr le Grand Chancellier a S.A. le Cardinal albani 43.
„ Inconvenientia Religiosorum conventus Miechovienſis 43.
„ List Kanclerza W. Kor. do Starosty Krakow. 44.
„ Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr Abbé Accoramboni 44.
„ Lettre de Mr le Chancellier a Mr Bennid 44.
„ Lettre de Mr le Grand Chancellier a Mr le Baron de Manteuffel 44.
„ List Krola Jmć do Dia Prymasa 45.
„ Litteræ Regis Poloniæ ad Regem Prussiæ 45.
„ Relacya Aktu Wzielnego Fryderyka Augusta 46.
„ Traité de l'entre que Mr le de Wirmont Ambasadeur de Sa Maieste Imperiale 72.
„ List Kanclerza W. Kor. do Woiewody Kaliskiego 74.
„ Mandat Jkmi do Sądow Relacyjnych 74.
„ Wypis z Protokułu Dekretowego Jmci Woiewodztwa Wołynskiego 75.
„ List Xiędzy Sakoczyny do Dia Prymasa 77.
„ Responsum 77.
„ Responsum 77.
„ List Kanclerza W. Kor. do Woiewody Kaliskiego 78.
„ Litteræ ad Serenissimum Regem Gedanensis 78.
„ Litteræ ad Ducem Curlandiæ 80.
„ Lettre Mr le Grand Chancellier le Cardinal Spinola 80.
„ Lettre Mr le Grand Chancellier a Cardinal Casoni 81.
„ Litteræ ad Regem Poloniæ, a Regæ Prussiæ 81.
„ Litteræ Domini Supremi Regni Cancellarii 81.
„ Nominationis S.R.M. ad Episcopatum Cracovien. 82.
„ „ „ ad Episcopatum Wladislavien. 82.
„ „ „ ad Episcopatum Posnanien. 83.
„ „ „ ad Abbatiam Clarę Tumbæ 83.
„ „ „ ad Abbatiam Wgdocen. 83.
„ „ „ ad Abbatiam Paradisien. 84.
„ Litteræ S.R.M. Cardinalem Albani 84.
„ „ ad Capitulum Cracovie 85.
„ „ ad Venerabilem Nuntium Regium 85.
„ „ „ Cardinalem Albani 85.
„ „ „ ad Cardinalem Albani 86.
„ „ „ ad Capitulum Posnaniense 86.
„ „ „ ad Venerabilem Nuntium Regium 86.
„ „ „ ad Episcopum Posnanien. 87.
„ „ „ ad Cardinalem Albani 87.
„ „ „ ad Religiosos Monasterii Paradien. 87.
„ „ „ ad Venerabilem Nuncium Regium 88.
„ „ „ ad Cardinalem Albani 88.

„ Copia Litera S.a K.a Mti ad Venerabilem Nuncium Regium 88.
„ „ „ ad Religiosos Monachos Mogilnenses 88.
„ „ „ ad Cardinalem Albani 89.
„ „ „ ad Religiosos Monachos Cœnobii 89.
„ „ „ ad Venerabilem Nuncium 90.
„ Litera S.a K.a Mti ad Imperatorem Romanorum 90.
„ „ „ ad Regem Angliæ 91.
„ „ „ ad Regem Daniæ 91.
„ „ „ ad Regem Sveciæ 91.
„ List K.ti do Cara Jmci 92.
„ List K.ti do Cara Jmci 92.
„ Lettre de Sa Majesté a Mr Le Castelan de Cracovie 92.
„ Litera S.a K.a Mti ad Regem Prussiæ 93.
„ „ ad Serenissimo Regiæ Borussiæ 93.
„ „ ad ordines Hollandiæ 94.
„ „ ad Regem Angliæ 94.
„ List Kanclerza Wo kor.o do Xięcia Hozjusza 95.
„ „ do Pana Krokowskiego 95.
„ „ do Woiewody Podolskiego 95.
„ „ do Woiewody Krakowskiego 96.
„ „ do Woiewody Mazowieckiego 96.
„ Litera ad Supremi Consiliarios et Regentes Curlandiæ 96.
„ List kanclerza Wo kor.o do Xięznej Starosty Mińskiego 96.
„ Litera S.a K.a Mti ad Academiam Cracoviensi 97.
„ Deklaracya kontraktu o Remanencie Solnym 97.
„ Lettre Mr le Feldmaresdal de Fleming a Mr le Manteüffel 100.
„ Litera ad Dominum Judicem in Negotio Mscislaviensi 100.
„ Lettre a Mr le C. de Manteüffel 101.
„ Rescriptum Sacræ Regiæ Matis in Curlandiæ 101.
„ Memoriale Secretarii Elbingensis 102.
„ Litera Serenissimo Ducis Borussiæ 103.
„ Instrukcya Posłom do J.K.Mci 103.
„ List J.K.Mci do Xięcia Prymasa 105.
„ A Mr le Baron de Hagjon 105.
„ A Mr le Feldmarschal de Fleming 106.

Koniec

BU